

kemira

Vuosikertomus 2008

Kemira keskittyy veden- ja kuitujenkäsittelyn kemiaan, sen tavoitteena on olla omassa lajissaan paras. Vuonna 2008 Kemiran liikevaihto oli noin 2,8 miljardia euroa ja henkilömäärä 9 405. Kemira toimii 40 maassa.

Tärkeimmät muutokset 2008

- Muutimme strategiaamme**
Julkistimme kesäkuussa 2008 uuden strategian, jonka mukaan keskitymme veden- ja kuitujenkäsittelyn kemiaan. Ensimmäisessä vaiheessa panostamme kannattavuuteen, rahavirran parantamiseen sekä taseen vahvistamiseen. Toisessa vaiheessa tavoitteena on voimakas kasvu.
- Tavoitteena Tikkurilan listaus**
Tavoitteenamme on irroittaa Tikkurila ja listata yhtiö NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa.
- Uudistimme rakenteemme**
Muutimme lokakuussa 2008 rakenteemme uuden strategian mukaiseksi. Järjestimme vedenkäsittelyyn keskittyvän liiketoimintamme kolmeen segmenttiin: Paper, Water ja Oil & Mining. Kemiran maaliliiketoiminnasta vastaa Tikkurila, jolle nimitettiin uusi hallitus vuoden 2009 alussa. Rakennemuutoksen myötä Kemira Specialtyn rakenteet purettiin.
- Käynnistimme säästöohjelman**
Käynnistimme vuonna 2008 globaalin säästöohjelman, jonka tavoitteena on yli 60 miljoonan euron säästöt vuosina 2009–2010. Lisäksi Tikkurila tavoittelee 25 miljoonan euron vuotuisia säästöjä. Kirjasimme vuoden 2008 viimeiselle neljännekselle 79,8 miljoonan euron kertaluonteiset erät, jotka liittyvät tuotantokapasiteetin leikkauksiin, toimipaikkojen sulkemisiin, kannattamattoman liiketoiminnan lopettamiseen ja henkilöstön vähennyksiin.

Sisältö

Konsernin esittely	
Kemira lyhyesti	
Vuosi 2008 lyhyesti	1
Toimitusjohtajan katsaus	2
Strategia	4
Segmentit	
Paper	8
Water	10
Oil & Mining	12
Tikkurila	14
Tutkimus ja kehitys	16
Toimitusketjun hallinta (SCM)	18
Vastuullinen yritystoiminta	20
Taloudellinen vastuu	22
Henkilöstö	24
Ympäristövastuu	28
Hallinto ja johtaminen	
Hallintoperiaatteet	32
Riskienhallinta	38
Hallitus	40
Johtoryhmä	42
Tikkurilan toimitusjohtaja ja hallitus	46
Tilinpäätös	48
Tietoa sijoittajille	122
Tärkeimmät tapahtumat	
Kartta	

Vesi yhdistää

Kemiralla on kattava tuotevalikoima ja osaaminen kuitukemiassa, kemiallisessa vedenkäsittelyssä ja veden erotustekniikassa. Kemiran veden- ja kuitujenkäsittelyn kemiaan keskittyvät segmentit ovat Paper, Water ja Oil & Mining. Kemiran maaliliiketoiminnasta vastaa Tikkurila. Kemira keskittyy strategiansa mukaisesti ydinliiketoimintaansa, ja tavoitteena on irroittaa Tikkurila ja listata se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa.

Paper

Tarjoamme massa- ja paperiteollisuudelle kemikaaleja ja tuotekokonaisuuksia, jotka parantavat asiakkaiden kannattavuutta ja raaka-aine- ja energiatehokkuutta sekä tukevat kestävä kehitystä.

Milj. e	2008
Liikevaihto	1 003
Kulut	-911
Poistot ja arvonalentumiset	-95
Liikevoitto	-3
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	42
Investoinnit	67

Water

Tarjoamme palveluita sekä kunnalliseen että teolliseen vedenpuhdistukseen. Vahvuuksiamme ovat korkeatasoinen prosessiosaaminen sekä laaja valikoima vedenkäsittelykemikaaleja, joita toimittamme luotettavasti asiakkaillemme.

Milj. e	2008
Liikevaihto	584
Kulut	-530
Poistot ja arvonalentumiset	-47
Liikevoitto	7
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	25
Investoinnit	52

Oil & Mining

Tarjoamme innovatiivisia kemiallisia erotus- ja prosessiratkaisuja öljy- ja kaivosteollisuudelle, jossa vesi on keskeinen tekijä. Hyödyntämällä osaamistamme asiakkaat voivat parantaa tehokkuuttaan ja tuottavuuttaan.

Milj. e	2008
Liikevaihto	275
Kulut	-258
Poistot ja arvonalentumiset	-16
Liikevoitto	1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	8
Investoinnit	11

Tikkurila

Tarjoamme merkkituotteita ja asiantuntijapalveluja kuluttajille, ammattimaalareille ja teollisille asiakkaille noin 40 maassa. Valikoimaamme kuuluvat kauppa- ja rakennusmaalit sekä puu- ja metalliteollisuusmaalit.

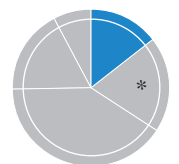
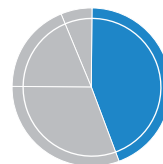
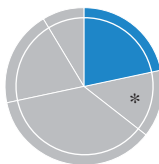
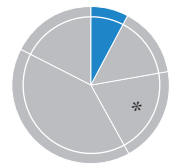
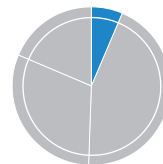
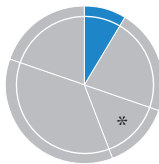
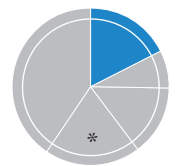
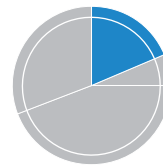
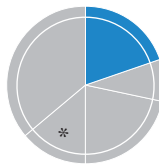
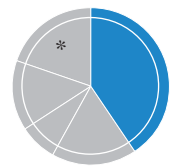
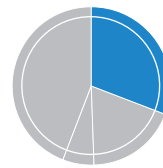
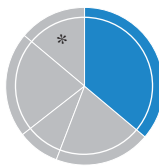
Milj. e	2008
Liikevaihto	648
Kulut	-570
Poistot ja arvonalentumiset	-19
Liikevoitto	59
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	59
Investoinnit	36

Luvut muutettu vastaamaan uutta liiketoimintarakennetta.

Osuus
liikevaihdosta

Osuus
liikevoitosta, ilman
kertaluonteisia eriä

Osuus
sidotusta
pääomasta

* Muut: sisältää mm. ChemSolutions.

Vuosi 2008 lyhyesti

Vuonna 2008 Kemiran liikevaihto oli 2 832,7 miljoonaa euroa ja liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä 132,6 miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos ilman kertaluonteisia eriä oli 0,29 euroa. Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli 9 405 henkilöä ja toimintaa 40 maassa. Hallitus ehdottaa maksettavaksi vuodelta 2008 osinkoa 0,25 euroa osakkeelta.

Kemiran liikevaihto vuonna 2008 oli 2 832,7 milj. euroa (2 810,2). Myyntihintojen korotukset kasvattivat liikevaihtoa noin 153 milj. eurolla, ja myyntimäärien kasvu noin 11 milj. eurolla.

Yritysosot kasvattivat liikevaihtoa noin 38 milj. euroa ja yritysmyyntit laskivat liikevaihtoa noin 130 milj. euroa. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 63 milj. euroa. Orgaaninen liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa oli 6%.

Vuoden 2008 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 132,6 milj. euroa (174,6). Liikevoiton lasku johtui

raaka-aine- ja energiakustannusten merkittävästi korkeammista hinnoista. Rahavirrat investointien jälkeen kasvoivat.

Tärkeimpiä painopistealueitamme vuonna 2009 ovat kannattavuuden ja rahavirran parantaminen sekä taseen vahvistaminen.

Kävimme vuoden 2008 aikana läpi merkittäviä muutoksia. Julkistimme uuden, veteen keskittyvän strategian, ja muutimme organisaatiotamme niin, että strategian toteuttaminen on mahdollista. Asiakaslähtöinen strategiaamme perustuu ainutlaatuisen veden-

käsittelyyn liittyvään osaamiseen. Asiakkaidemme veteen liittyvät tarpeet ja uusien vedenkäsittelytekniikoiden kehittäminen tarjoavat Kemiralle uusia liiketoiminta- ja kasvumahdollisuuksia.

Osana uutta strategiaa hallitus tähtää maalliiiketoiminnan eli Tikurilan eriyttämiseen listaamalla se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa.

Jatkamme vuonna 2008 aloitettua toiminnan tehostamista. Globaalin kustannussäästöohjelman tavoitteena on 85 milj. euroa säästöjä vuosina 2009–2010.

Avainluvut

Milj. e	2008	2007
Liikevaihto	2 832,7	2 810,2
Liikevoitto	74,0	143,1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	132,6	174,6
Liikevoitto, %	2,6	5,1
Liikevoitto, % ilman kertaluonteisia eriä	4,7	6,2
Voitto ennen veroja	1,8	93,3
Tilikauden voitto	1,8	67,5
Tulos/osake, e	-0,02	0,53
Tulos/osake, e, ilman kertaluonteisia eriä	0,29	0,75
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), % *	3,5	7,1
Rahavirrat investointien jälkeen	2,7	-149,1
Omavaraisuusaste, %	34	39
Velkaantuneisuus, %	107	92
Henkilöstö tilikauden lopussa	9 405	10 007

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Kaikki vuosikertomuksen luvut ovat pyöristettyjä, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Sitoudumme puhtaaseen veteen

”Meillä on loistava veteen keskittyvä strategia, ja aloittamamme muutokset ovat askel oikeaan suuntaan. Olemme tekemässä Kemirasta menestysyhtiötä”, sanoo Kemiran toimitusjohtaja Harri Kerminen.

2008 oli poikkeuksellinen vuosi. Vuosi alkoi raaka-aineiden hintojen nopealla nousulla. Syksyllä talouden myllerrys iski yritysmaailmaan, ja rahoitus nousi monen yrityksen merkittäväksi haasteeksi. Muuttunut tilanne vaikutti moniin asiakkaisiimme. Yritysten piti sopeutua uuteen tilanteeseen nopeasti, ja kaikessa toiminnassa korostui varovaisuus. Kaiken kaikkiaan epävarmat ajat heikentävät näkyvyyttä liiketoimintaympäristössämme.

Kemira paransi vuoden toisella puoliskolla

Kemira reagoi raaka-ainehintojen nousuun tuotteidensa maailmanlaajuisilla hinnankorotuksilla. Tästä huolimatta vuoden ensimmäisen puoliskon tulos oli heikompi kuin vuotta aikaisemmin ja liikevaihto oli edeltäneen vuoden tasolla.

Hinnankorotusten ja toiminnan tehostamisen vaikutus alkoi kuitenkin näkyä vuoden kolmannella neljänneksellä, joka oli jo huomattavasti parempi kuin kaksi ensimmäistä. Sekä myynti että liikevoitto ilman kertaluonteisia eria kasvoivat vuoden toisesta neljänneksestä. Myös liikevoiton osuus liikevaihdosta kasvoi. Suotuisa kehitys jatkui viimeiselle vuosineljännekselle. Jatkavien liiketoimintojen liikevaihto ja operatiivinen liikevoitto nousivat edeltäneen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Olemme selvästi tekemässä oikeita asioita ja menossa oikeaan suuntaan.

Maa-ilmantalon laskusuhdanteen vaikutus tuntui kuitenkin Kemiran liiketoiminnassa vuoden viimeisten viikkojen aikana. Erityisesti nämä vaikutukset näkyivät maaliliiketoiminnassa rakennusteollisuuden hidastuessa, sekä massa- ja paperikemikaaleissa.

Kemiran tavoitteiden mukaisesti keskitymme kannattavuuteen, rahavirtaan ja taseen parantamiseen. Vuoden 2008 aikana käänsimme investointien jälkeiset rahavirrat positiiviksi. Taseen vahvistaminen tulee olemaan yksi vuoden 2009 painopistealueista.

Vahvuutena vesialan tietämys

Kemiran hallitus teki kesäkuussa 2008 tärkeän päätöksen, että Kemira keskittyy veteen ja vedenkäsittelyyn liittyviin liiketoimintoihin. Ydinliiketoiminnassamme yhdistyvät vedenkäsittelyyn liittyvä teknologia ja vesikemian osaaminen. Kemiran kilpailuetuja ovat vesialan tietämys sekä ainutlaatuinen maailmanlaajuinen toiminta.

Kemiran vesiosaaminen on rakentunut useiden yritysten sekä oman tutkimus- ja kehitystyön kautta. Saadaksemme kaiken organisaatiossa hajallaan olevan osaamisen tehokkaaseen käyttöön, organisoimme yhtiön uudelleen vuonna 2008. Yksinkertaistimme ja uudistimme rakennetta tukeaksemme ristiinmyyntiä sekä segmenttien ja toimintojen yhteistyötä. Suljimme heikosti tuottavaa tuotantokapasiteettia ja keskitimme logistiikkakeskuksia ja toimipaikkoja. Kaiken tämän seurauksena kirjassimme vuoden viimeiselle neljännekselle noin 80 miljoonan euron arvosta kertaluonteisia kuluja. Nämä kertaluonteiset kulut parantavat Kemiran kannattavuutta tulevina vuosina ja mahdollistavat Kemiran kasvun ja fokuksen.

Yhtenäisen Kemiran johtamista varten uudistimme maailmanlaajuisesti tapaamme asettaa tavoitteet ja määritimme uudet keskeiset mittarit suoritus- ja seuraamiseksi. Osana toiminnan uudistamista SAP ERP -järjestelmän käyttöönotto

Harri Kerminen

saatettiin päätökseen. Tämä tekee mahdolliseksi maailmanlaajuiset prosessit ja parantaa liiketoiminnan ohjausta koko yhtiössä.

Uudella rakenteella eteenpäin

Kesäkuussa 2008 Kemiran hallitus kertoi osana uutta strategiaa tähtäävänsä maaliliiketoiminnan eli Tikkurilan eriyttämiseen listaamalla se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa. Vuoden 2009 alussa Tikkurilan uutena toimitusjohtajana aloitti Erkki Järvinen.

Osana uudelleenjärjestelyä purimme Specialty-liiketoiminnan rakenteet ja muodostimme Rockwoodin kanssa titaanidioksidiin keskittyvän yhteisyrityksen, jossa Kemiran omistusosuus on 39%. Ruoka-, rehu- ja lääketeollisuuden orgaanisia happoja ja suoloja valmistavaa ChemSolutionsia kehitetään sen oman strategian mukaisesti.

Käynnissä koko konsernin kattava säästöohjelma

Käynnistimme elokuussa 2008 koko konsernin kattavan kustannussäästöohjelman. Säästötavoitteemme on yli 60 miljoonaa euroa vuosien 2009–2010 aikana. Lisäksi Tikkurila tavoittelee 25 miljoonan euron vuotuisia säästöjä.

Organisaation rakennemuutoksesta ja kustannussäästöohjelmasta johtuen jouduimme myös vähentämään henki-

löstöä maailmanlaajuisesti, mikä on aina todella valitettavaa. Tuimme työpaikkansa menettäneitä paikallisten hyvien käytäntöjen mukaisin toimenpitein.

Tavoitteena uusi kulttuuri

Olemme rakentamassa strategisen suuntamme tueksi uutta, yhtenäistä Kemira-kulttuuria, joka keskittyy kannattavuuteen, tehokkuuteen ja strategian toteuttamiseen. Tehostamme segmenttien ja funktioiden yhteistyötä ja varmistamme, että yhtiön tavoitteet ymmärretään ja niihin sitoudutaan kautta organisaation. Motivoitunut johto, jossa on uusia jäseniä sekä asiakasteollisuuksista että eri puolilta kemianteollisuutta, työskentelee yhdessä koko Kemiran henkilöstön kanssa tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sitoudumme puhtaaseen veteen

Kemiralla on ainutlaatuista osaamista vedenpuhdistukseen liittyvässä teknologiassa ja vesikemiassa. Vesi on niukka luonnonvara, jonka arvo kasvaa jatkossa. Meillä on loistava veteen keskittyvä strategia, ja aloittamamme muutokset ovat askel oikeaan suuntaan. Olemme tekemässä Kemirasta menestysyhtiötä.

Strategiamme perustuu vahvaan osaamiseemme vedenkäsittelyssä

Asiakkaidemme veden kierrätyksen ja käsittelyn tarve kasvaa tulevaisuudessa voimakkaasti. Vastaamme kysyntään tarjoamalla kattavan tuotevalikoiman ja osaamisen sekä kemiallisessa vedenkäsittelyssä että kuitukemiassa.

Strategiavalintamme

Keskitymme liiketoimintoihin, joita yhdistää vesiteknologia. Kemiralla on vahva osaaminen, teknologia ja tuotevalikoima veden- ja kuitujen käsittelyn kemiassa. Segmenttimme Paper, Water ja Oil & Mining hyödyntävät samaa tuoteosaamista ja kemialla, jonka olemme rakentaneet määrätietoisesti T&K-toiminnan sekä lukuisten yritysostojen avulla.

Muiden liiketoimintojen kehittämistä jatkamme erillisinä yksikköinä. Tavoitteemme irroittaa Tikkurila ja listata yhtiö NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa, on osa strategista muutostamme. ChemSolutions keskittyy palvelemaan asiakkaita elintarvike- ja rehumarkkinoilla sekä lääke- ja kemianteollisuudessa.

Strategialinjauksemme ”Ensin kannattavuus, sitten kasvu” on kaikkea toimintaamme ohjaava tavoite. Vahvistamme tasetta keskittymällä ydinliiketoimintaan ja kehitämme kannattavuutta muun muassa kustannussäästöillä ja tuotanto-, varasto- ja T&K-verkostoja yhdistämällä. Parannamme rahavirtaa toimitusketjua tehostamalla, kannattaviin asiakkuuksiin keskittymällä ja hinnoittelulla, sekä tiukalla investointipolitiikalla ja liikepääoman valvonnalla.

Ympäristöhaasteista uutta liiketoimintaa

Maailmanlaajuiset ympäristöhaasteet luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Väestönkasvu, kaupungistuminen ja teollisuustuotannon kasvu kehittyvillä markkinoilla johtavat luonnonvarojen voimistuvaan kysyntään. Tarvitaan tehokasta vesitalouden hallintaa turvallisen ja korkealaatuisen veden varmistamiseksi. Tiukentuva lainsäädäntö, kehittyvien markkinoiden lisääntyvä puhtaan veden tarve ja uusien vedenkäsittelytekniikoiden kehittäminen tarjoavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia Kemiralle.

Asiakkaidemme tarpeet liittyvät puhtaan veden saatavuuteen sekä raaka-aineiden ja veden tehokkaaseen käyttöön. Esimerkiksi paperiteollisuudessa vesi on keskeisin väliaine kuitujen- ja paperinvalmistuksen prosesseissa. Tehokas kuidun ja veden käyttö on tärkeää energian ja raaka-aineiden säästämiseksi. Tehokas prosessiveden kierrätys vähentää raakaveden käyttöä ja jätevesien määrää, mutta edellyttää integroitua vedenkäsittelyä. Vesilaitosten haasteita ovat puolestaan raakaveden käsittely laadukkaan ja määrärajojen mukaisen juomaveden tuottamiseksi sekä ympäristömääräyksiä vastaava jäteveden käsittely.

Visio

Kemira on fokusoitu yritys, paras veden- ja kuitujenkäsittelyn kemiassa.

Strategia

Keskitymme veden- ja kuitujenkäsittelyn kemiaan. Ydinliiketoimintamme muodostuu kolmesta asiakaskeskeisestä segmentistä: Paper, Water ja Oil & Mining. Ne hyödyntävät laajasti yhteistä tuotevalikoimaa sekä vesikemiaan ja tuotesovelluksiin liittyvää osaamista. Strategia toteutetaan integroidulla rakenteella, yhtenäisillä prosesseilla ja toimintatavoilla.

Taloudelliset tavoitteet

Orgaaninen kasvu > 5 % vuodessa
Liikevoitto, % liikevaihdosta > 10 %
Rahavirta investointien ja osinkojen jälkeen: positiivinen
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %: jatkuva parantaminen
Velkaantumisaste: tavoitetaso 40–80 %

Brändilupauksemme

Luotettava

Pidämme kiinni lupauksistamme ja teemme kaikkemme arkipäivän ongelmien ratkaisemiseksi. Mukaudumme asiakkaidemme muuttuviin tarpeisiin ja sitoudumme siihen, minkä lupaamme.

Yhteistyökykyinen

Teemme työtä ja käytämme aikaa ymmärtääksemme yhteistyökumppaneidemme maailmaa. Työ alkaa aina kuuntelemisella ja jatkuu ammattitaitomme ja kokemustemme jakamisella. Näin voimme yhdessä saavuttaa asiakkaidemme tavoitteet.

Vastuuntuntoinen

Etsimme jatkuvasti tapoja parantaa tuotteisiimme ja prosesseihimme liittyvää turvallisuutta. Haluamme vaikuttaa myönteisesti yhteiskunnan kehitykseen ja tehdä parhaamme ympäristön suojelemiseksi. Toimiminen hyvänä yrityskansalaisena on osa yritystoiminnan menestyksestä hoitamista.

Aloitteellinen

Työskentelemme herkeämättä parantaaksemme asiakkaidemme liiketoimintaa. Suunnittelemme tulevaisuutta ja kehitämme uusia sovelluksia, toimintatapoja ja tuotteita, jotka auttavat asiakkaitamme eteenpäin.

Vuosi 2008 lähtölaukaus uuden strategian toteutukselle

Vuonna 2008 muutimme rakenteemme, käynnistimme globaalin säästöohjelman ja myimme toimintoja, jotka eivät ole osa ydinliiketoimintaamme. Rakennemuutoksen ja kannattavuuden parantamiseen liittyvien hankkeiden avulla voimme saavuttaa taserakenteelle, rahavirralle ja kasvulle asetetut tavoitteet.

Tavoitteena yksi yhtenäinen Kemira

Uuden strategian mukainen organisaatiomme astui voimaan lokakuun alussa 2008. Siirryimme sen mukaiseen talousraportointiin vuoden 2009 alusta. Uusi rakenteemme tuo meille etuja toimittaessamme kemikaaleja asiakkaillemme, kehittäessämme palveluita ja räätälöityjä ratkaisuja sekä pyrkiessämme läheisiin asiakassuhteisiin. Keskeinen osa rakennemuutosta on yhteisten toimintatapojen ja liiketoimintaprosessien luominen maailmanlaajuisesti.

Maantieteellisesti toimintamme on jaettu neljään alueeseen: Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Aasia ja Tyynenmeren alue sekä Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka.

Kaikki keskittyä veteen

Olemme järjestäneet vesiteknologiaa hyödyntävän liiketoimintamme kolmeen segmenttiin: Paper, Water ja Oil & Mining ja purkaneet Kemira Specialty-liiketoiminnan rakenteet. Kemira Specialtyyn kuuluneen ChemSolutions-liiketoimintayksikön kehittämistä jatkamme erillisenä yksikkönä osana konsernia varmistaen sen kannattavuuden ja rahavirran maksimoinnin. Muodostimme syyskuussa 2008 Rockwood Holdings Inc:in kanssa yhteisyrityksen, johon liitettiin Kemira Specialty ja Rockwoodin titaanidioksidiliiketoiminnat. Rockwood

omistaa 61 ja Kemira 39 prosenttia Sachtleben-nimellä toimivasta yhteisyrityksestä. Kemira Specialtyyn kuulunut natriumperkarbonaattiliiketoiminta liitettiin osaksi Papersegmenttiä.

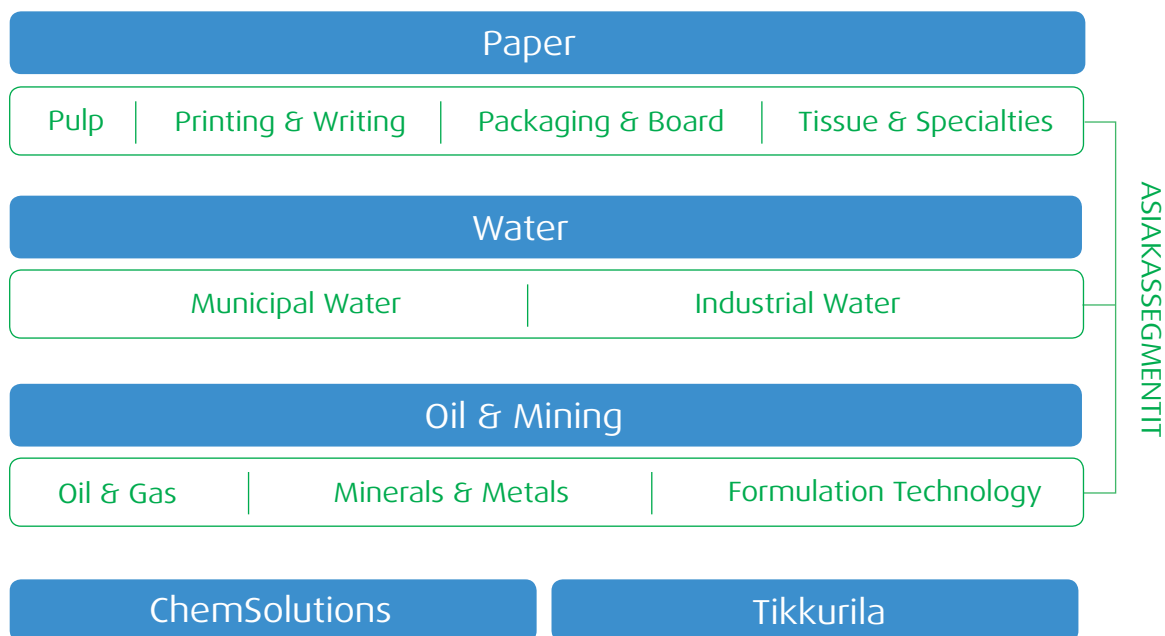
Tavoitteenamme on listata Tikkurila NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa. Tikkurilan mahdollinen yhtiöittäminen ja pörssilistaus lisäisivät toteutuessaan toimintojemme läpinäkyvyyttä ja tekisivät Kemirasta entistä keskitetymmän yhtiön. Maalliliiketoiminta on pääasiassa toimintaa kuluttajamarkkinoilla ja synergiat yritysasiakkaisiin keskittyvän kemianteollisuuden kanssa ovat vähäiset.

Keskitämme edelleen liiketoimintaamme selvittämällä omistusvaihtoehtoja ydinliiketoimintaan kuulumattomille tai kannattavuustavoitteiden alle jääville toimintoille. Olemme myyneet Japanissa 50 prosentin osuutemme vetyperoksidia valmistavasta yhteisyrityksestä Kemira-Ube Ltd:stä yhteisyrityksen toiselle osapuolelle Ube Industries Ltd:lle, ja keskitimme toimintamme kokonaan omistamaamme Kemira Japan KK:hon.

Parannamme kannattavuuttamme

Koko konsernin kattavan kustannussäästöohjelman säästö-tavoite on yli 60 miljoonaa euroa vuosien 2009–2010 aikana. Lisäksi Tikkurila tavoittelee 25 miljoonan euron vuotuisia

Kemiran liiketoimintarakenne

säästöjä. Yritystojen myötä Kemiraan on tullut taustoiltaan ja yrityskulttuuriltaan erilaisia osia ja organisaatiomme on ollut pirstaleinen. Johtamalla toimintojamme keskitetysti ja yhtenäistämällä toimintamallejamme globaalisti yhdenmukaisiksi saavutamme sekä säästöjä että tehokkuutta.

Tuotanto- ja logistiikkaverkoston optimointiin liittyvät hankkeet tähtäävät sekä kiinteiden kustannusten alentamiseen että toiminnan tehostamiseen. Tutkimus- ja kehitystoiminnan keskitämme viiteen tutkimuskeskukseen nykyisen 17 sijaan. Keskittämällä kriittisen osaamismassan voimme tehokkaammin johtaa kehityshankkeita uuden teknologian, uusien tuotteiden ja sovellutusten kehittämiseksi. Strateginen vahvuutemme on koota yhteen kaikki vedenkäsittelyyn liittyvä osaamisemme ja rakentaa siitä Kemiran vesiosaamisen perusta.

Kasvu syntyy vedestä

Uuden kasvun painopiste on voimakkaassa orgaanisessa kasvussa. Panostamme kasvuun kemiallisen vedenkäsittelyn markkinoilla kunnallisella sektorilla, teollisuudessa sekä öljy- ja kaivosteollisuudessa. Uutta kasvua luodaan myös Kemiran ydinosaamisen pohjalta kehitettävien uusien tuotteiden ja teknologian avulla. Kasvumarkkinat Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Venäjällä ovat tärkeitä.

Toiminnan tehostamisen kautta pyrimme laajentumaan uusille markkinoille alhaisin kustannuksin ja pääomin.

Brasilialaisen vesikemikaaliyhtiö Nheel Química Ltda:n ostaminen marraskuussa 2008 lujittaa asemaamme Latinalaisen Amerikan suurimmilla ja nopeimmin kasvavilla vedenkäsittelymarkkinoilla Brasiliassa. Kaupan myötä Kemira on Brasilian suurin vedenkäsittelyssä käytettävien rautasuolojen ja alumiinisuolojen valmistaja.

Indonesiassa aloitti toimintansa tammikuussa 2008 PT Kemira Indonesia, joka tarjoaa sellu- ja paperikemian ratkaisuja ja tuotteita asiakkaillemme Kaakkois-Aasiassa.

Muurahaishappotehtaan kapasiteetti-laajennus Oulussa puolestaan otettiin käyttöön heinäkuussa 2008. Uudella investoinnilla Kemiran ChemSolutions-liiketoimintayksikkö vastaa muurahaishapon ja sen jatkojalosteiden kasvavaan kysyntään ja vahvistaa näin asemiaan markkinoilla.

Parasta massa- ja paperikemiaa asiantuntemuksella

Tarjoamme massa- ja paperiteollisuuden asiakkaille tuotteita ja tuotekokonaisuuksia, jotka parantavat heidän kannattavuuttaan, raaka-aine- ja energiatehokkuuttaan sekä tukevat kestävästä kehitystä. Olemme yksi maailman johtavista toimijoista alallamme.

Palvellaksemme asiakkaitamme yhä paremmin, järjestimme Paper-segmenttimme vuoden 2008 lopussa neljään asiakas-segmenttiin: Pulp, Printing & Writing, Packaging & Board ja Tissue & Specialties. Tuotevalikoimamme kattaa kuitukemian ohella kemikaalit raaka- ja jätevedenkäsittelyyn. Vesi on keskeinen tekijä Paper-segmentissä: massan valmistuksessa ja valkaisuvedellä on tärkeä rooli, ja paperin valmistuksessa veden osuus on parhaimmillaan yli 99 prosenttia.

Kehittyvillä markkinoilla vahvin kasvu

Toimimme maailmanlaajuisesti yli 23 miljardin euron paperi- ja massakemikaalimarkkinoilla, josta Kemiralle olennainen markkina on suuruudeltaan noin 13 miljardia euroa. Pohjois-Amerikka ja Eurooppa ovat perinteisesti tärkeitä markkina-alueitamme. Vahvistamme strategiaamme mukaisesti asemaamme myös Aasiassa, Etelä-Amerikassa ja Venäjällä. Tavoite Kiinassa on kasvaa paperimarkkinoiden ennustettua viiden prosentin keskipitkäaikaista nopeammin. Meillä on toimin-

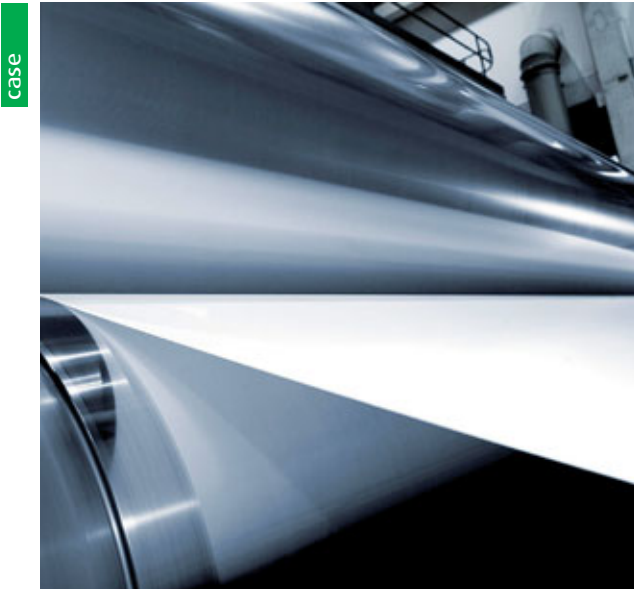
taa 28 maassa ja olemme alallamme yksi maailman johtavista toimijoista.

Kustannustehokasta kasvua

Vallitsevan trendin mukaan asiakkaamme siirtävät tuotantoon uusiin maanosiihin toisaalta raaka-aineiden ja toisaalta kasvavan kulutuksen perässä. Kehitystä ohjaavat kuidun saatavuus, energian hinta ja elintason nousu. Tässä rakennemuutoksessa olemme vahvasti mukana.

Vuonna 2007 Uruguayssa käynnistynyt liiketoimintamme on alkanut erinomaisesti. Toimitamme Fray Bentosissa Botnialle kaikki sellukemikaalit samalla alueella sijaitsevilta kemian tehtailtamme. Heinäkuussa 2008 aloitimme toimitukset lisäksi Argentiinassa sijaitsevalle Celulosa Argentinan Capitan Bermudezin sellutehtaille, jonne toimitamme klooridioksidin valmistukseen tarvittavat kemikaalit ja vetyperoksidia. Sovimme heinäkuussa myös sellu- ja valkaisu-kemikaalien toimituksista vuosina 2008–2010 Mondin tehtaille Venäjän Syktyvkariin.

Hallitulla vesikierrolla parempaa paperia

Paperin valmistus on monimutkainen prosessi, jossa paperikone toimii kaiken muun ohella myös ekosysteeminä. Tämän ekosysteemin ja koneen sisäisten vesikiertojen hallinta ovat keskeisiä kysymyksiä tehokkaassa, häiriöttömässä paperinvalmistuksessa.

Vesi toimii paperikoneessa kuitujen ja kemian kantoa-aineena. Samalla se on myös ei-toivottujen mikrobien kasvualusta. Mikrobit synnyttävät koneen vesikiertoon ja metallipinnoille biofilmiä, limaa, joka haittaa prosessin ajettavuutta ja heikentää paperin laatua.

Taistelussa mikrobikasvustoja vastaan Kemiran Fennosurfilla on saatu erinomaisia tuloksia lukuisilla paperitehtailla. Esimerkiksi Stora Enson Veitsiluodon tehdas siirtyi Fennosurfin käyttöön kahdella koneellaan, ja tulokset näkyvät. Paperikoneiden pinnat ovat säilyneet puhtaampina ja paperirainan ajettavuus on parantunut.

Fennosurf on osa Kemiran FennoClean-konseptia, jolla kemikaalien teho saadaan kohdennettua tarkasti ja kustannustehokkaasti niin, että lopputuotteen eli paperin laatu on entistä parempi ja paperikoneen tuottavuus korkeampi.

Asiakkaalle selkeää lisäarvoa

Olemme toimittaja, jolla on laajin valikoima massa-, valkaisu- ja paperikemikaaleja. Voimme tarjota asiakkaillemme integroitua kemikaalipalvelua, jolloin valmistamme tarvittavat kemikaalit asiakastehtaan yhteydessä. Asiakkaille syntyy aitoa lisäarvoa, sillä tuotteidemme ja palvelujemme avulla he voivat optimoida prosessejaan ja parantaa tuottavuuttaan. Asiakkaiden energian, raaka-aineiden ja veden kulutusta voidaan vähentää merkittävästi kehittämällä prosessiautomaatiota ja kemikaaliratkaisuja.

Täyden palvelun lisäksi meille on tärkeää toimia aktiivisesti niissä maissa, joissa asiakkaamme toimivat. Massan ja paperin raaka-aineet ja vaatimukset vaihtelevat eri puolilla maailmaa, samoin kuin eri paperi- ja kartonkilaatujen kesken. Siksi olemmekin järjestäneet toimintamme niin, että voimme vastata paremmin yksilöllisiin tarpeisiin, joita tärkeimmillä asiakkaillamme on eri puolilla maailmaa.

Avainluvut:

Asiakkaat:	Massa- ja paperiteollisuus
Markkina-asema:	#2 maailmassa
Markkina-alue:	Maailmanlaajuinen
Markkinat:	Kokonaismarkkina noin 23 miljardia euroa (Kemiran arvio). Kemiralle olennainen markkina on n. 13 miljardia euroa
Tuotteet ja palvelut:	Kemialliset ratkaisut massan valmistuksesta paperin päällystyksen ja veden käsittelyyn
Liikevaihto:	1 003 miljoonaa euroa
Liikevoitto (ilman kertaluonteisia eriä):	42 miljoonaa euroa

Korkeatasoista vesiosaamista parhaimmillaan

Olemme yksi maailman johtavista vedenpuhdistusosaajista. Vahvuksiimme ovat korkeatasoinen prosessiosaaminen sekä laaja valikoima epäorgaanisia saostuskemikaaleja ja orgaanisia polymeereja, joita toimitamme luotettavasti asiakkaillemme sekä kunnalliseen että teolliseen vedenpuhdistukseen 37 maassa.

Organisoimme vuoden 2008 lopulla Water-segmenttimme kahteen asiakassegmenttiin: Municipal Water ja Industrial Water. Tämä vahvistaa mahdollisuuksiimme yhä asiakaslähtöisempiin kemikaalitoimituskokonaisuuksiin, korkealaatuiseen asiakaspalveluun ja tekniseen tukeen. Tarjoamme tuotteita ja palveluja sekä kunnallisen että teollisen vedenkäsittelyn asiakkaille.

Vesikemikaaleilla maailmanlaajuiset markkinat

Toimimme maailmanlaajuisesti yli 20 miljardin euron vesikemikaalimarkkinoilla, josta nykyiselle Kemiralle olennainen markkina on suuruudeltaan 4 miljardia euroa. Asemamme maailman suurimpana koagulantti- eli saostuskemikaalivalmistajana sekä vuosikymmenien kokemus vedenpuhdistuksesta antavat meille hyvän pohjan tarjota asiakkaillemme laadukasta ja kustannustehokasta vedenkäsittelyä. Meillä on tuotantoa 37 maassa, mikä tuo toimintaamme myös asiakkaidemme arvostamaa paikallisuutta.

Uusia kasvualueita eri puolilta maailmaa

Kasvuamme ohjaavat tietyt maantieteellisten alueiden voimakas talouskasvu, teknologiset trendit vedenkäsittelyssä ja tiukentuvat ympäristösäädökset. Uusina ratkaisuna asiakkaiden kasvaviin tarpeisiin olemme kehittäneet esimerkiksi kloorivapaan jäteveden desinfiointimenetelmän, aktiivilietteen vaahdonhallintamenetelmän sekä hajunhallintaratkaisun.

Maantieteellinen kasvumme kehittyvillä markkina-alueilla on saanut vauhtia vuonna 2008 tehdyllä yrityskaupalla Brasiliassa. Lisäksi olemme jatkaneet liiketoimintamme laajentamista ja teollisen potentiaalin hyödyntämistä erityisesti Venäjällä. Myös Intian teollisen vedenkäsittelyn potentiaalin hyödyntämissuunnitelmat ovat edenneet.

Sen lisäksi että säilytämme vahvan aseman kunnallisessa vedenpuhdistuksessa, tavoittelemme merkittävää kasvua teollisessa vedenpuhdistuksessa sekä kypsillä että kehittyvillä markkina-alueilla. Teollisen vedenpuhdistuksen asiakkaamme arvostavat vuosikymmenien aikana hyväksi havaittujen ratkaisujemme tarjoamaa mahdollisuutta vähentää vedenkulutusta sekä minimoida vaikutukset ympäristöön.

Laatua elinympäristöön hajun torjunnalla

case

Hajun sekä metalli- ja betonimateriaalien korroosion torjunta on yksi avainalueistamme kehittäessämme ratkaisuja jatkuvasti kasvavaan kysyntään. Ihmiset eivät enää hyväksy elinympäristöä pilaavia hajuja, jotka pahimmillaan vaikuttavat myös terveyteen. Hajua aiheuttava rikkivety ruostuttaa putkistoja, mikä puolestaan lisää kunnille lankeavia ylläpito- ja kunnostuskuluja.

Wroclawissa, yhdessä Puolan suurimmista kaupungeista, on hajun ja korroosio-ongelma ratkaistu Kemiran tuotteiden avulla. Ennen käsittelyn aloittamista hajuhaitat olivat kaupungissa yleisiä ja vaikuttivat elinympäristön viihtyvyyteen. Myös vesiputkiston ruostuminen alkoi olla vakava ongelma. Vuonna 2006 Kemira teki ensimmäiset tekniset testit viemäriverkostossa, minkä perusteella asiakas valitsi juuri Kemiran yhteistyökumppanikseen.

Oikean kemikaalin, annostelun ja edistykellisen valvontajärjestelmän avulla kaupungin hajuhaitat on saatu poistettua. Myös ruostuminen on saatu pysäytettyä, mikä säästää kaupungilta huomattavia korjauskuluja. Kahteen rautakemikaaliin perustuva kemikaaliseos tulee suoraan Wroclawista Kemiran omalta vesikemikaalien tuotantolaitokselta. Puolasissa Kemira on toiminut vedenpuhdistuksen alalla jo 17 vuotta.

Asiakastyytyväisyyttä tehokkuudesta ja luotettavuudesta

Asiakkailemme laitosten käyttövarmuus on olennaista, minkä vuoksi olemme vahvistaneet luotettavuuttamme entisestään järjestäytymällä kunnalliseen ja teolliseen asiakassegmenttiin. Pystymme näin paremmin tunnistamaan asiakkaidemme vedenpuhdistukseen liittyvät tarpeet sekä löytämään niihin käyttövarmuutta ja joustoa tuovat ratkaisut.

Tuotantoverkostomme ja logistiikkamme tehostaminen, osaamisemme hyödyntäminen eri osa-alueilla sekä teollisuuden sivutuotteista jalostettavien raaka-aineiden käyttäminen auttavat meitä kustannusten minimoinnissa. Pystymme hyödyntämään muun muassa titaanidioksidin sivutuotetta ferrosulfaattia sekä terästeollisuuden peittäushaposta talteenotettua rautaa vedenkäsittelykemikaalien raaka-aineina. Lisäksi käytämme alumiiniteollisuuden hapoista ja sakoista saatavaa metallia alumiinipohjaisissa vedenkäsittelykemikaaleissamme.

Avainluvut:

Asiakkaat:	Kunnalliset juoma- ja jätevedet, teolliset jäte- ja prosessivedet
Markkina-asema:	#1 maailmassa saostuskemikaaleissa ja #5 flokkulanteissa eli orgaanisissa polymeereissä
Markkina-alue:	Maailmanlaajuinen
Markkinat:	Maailmanlaajuinen kehittyvä kokonaisuus noin 20 miljardia euroa (Kemiran arvio). Kemiralle olennainen markkina on 4 miljardia euroa
Tuotteet ja palvelut:	Vedenpuhdistus- ja lietteenkäsittelyratkaisut
Liikevaihto:	584 miljoonaa euroa
Liikevoitto (ilman kertaluonteisia eriä):	25 miljoonaa euroa

Innovatiivisia ratkaisuja öljy- ja kaivosteollisuudelle

Toimitamme innovatiivisia erotus- ja prosessiratkaisuja öljy- ja kaivosteollisuudelle. Kuten muissa Kemiran segmenteissä, vesi on keskeinen tekijä myös näillä teollisuuden aloilla. Hyödyntämällä osaamistamme asiakkaat voivat parantaa kustannustehokkuuttaan ja tuottavuuttaan.

Olemme myyneet jo usean vuoden ajan kasvavissa määrin vedenkäsittelyyn liittyviä ratkaisuja öljy- ja kaivosteollisuudelle. Muodostimme raportoitavan ja tulosvastaullisen yksikön Oil & Mining -segmentistämme vuoden 2008 lopussa. Se hakee kannattavaa kasvua ja hyödyntää samaa tuoteosaa- mista ja kemiaa kuin Paper- ja Water-segmenttimme.

Markkinoilla paljon kasvumahdollisuuksia

Öljyn- ja kaasuntuotannon kemikaalimarkkinat ovat kooltaan 5 miljardia euroa. Asemamme on vahva Pohjois-Amerikassa, ja tärkeitä kasvualueitamme ovat Etelä-Amerikka ja Venäjä.

Ratkaisuja teollisuuden vaativiin tarpeisiin

Tavoitteenamme on olla kemikaaliteknologian toimittaja, joka vähentää asiakkaidensa vedenkäsittelystä aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Vesi on keskeinen väliaine öljyn ja

mineraalien erottelussa ja jalostuksessa. Kun öljyvarojen hyödyntäminen käy entistä vaikeammaksi, teknologiamme tarjoaa ratkaisuja asiakkaidemme vaativiinkin tarpeisiin.

Öljy- ja kaivosteollisuuden on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota veden kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön. Käyttämämme teknologia perustuu Kemiran ydinosamiseen eli vedenkäsittelyyn. Asiantuntemuksemme tuottaa arvoa koko toimitusketjulle ja auttaa asiakkaita hyödyntämään niukkoja vesi- ja energiavaroja entistä paremmin.

Öljy- ja kaivosteollisuudelle tarjoamaamme tuotevalikoimaan kuuluu akryyliamideja, vesiliukoisia polymeerejä, biosideja, dispergointi- ja saostumanestoaineita, vaahdotus- ja vaahdonestoaineita sekä monia muita räätälöityjä tuotteita. Vahva tekninen perusta, osaavat sovellusasiantuntijat, korkealuokkaiset valmistusprosessit ja kattava toimitusketjun hallinta tuottavat arvoa asiakkaillemme.

Enemmän tehokkuutta, vähemmän ympäristövaikutuksia

Öljyn ja kaasun talteenottaminen on yhä vaikeampaa ja kalliimpaa esiintymien sijainnin ja ehtymisen vuoksi. Myös ympäristösäädökset nostavat öljyn ja kaasun talteenoton kustannuksia, ja jätteen sekä veden erottaminen öljystä tai kaasusta on entistä arvokkaampaa.

Vesi on keskeinen väliaine, kun talteenotetaan, tuotetaan ja jalostetaan öljyä tai kaasua. Olemme räätälöineet teollisuudelle useita innovatiivisia tuotepaketteja, joiden avulla asiakkaat voivat parantaa poraus- ja energiatehokkuutta, vähentää syntyvän jätteen määrää, tehostaa veden kierrätystä ja öljyn ja kaasun tuotantoa.

Tuotteidemme avulla vedestä voi erotella jätteet ja öljyn, ja näin käyttää sitä uudelleen. Autamme asiakkaita myös ehkäisemään öljylähteen ja kaluston vahingoittumista, joka liittyy kivettymien muodostumiseen ja mikrobien aiheuttamaan korroosioon.

Työskentelemme läheisesti öljy- ja kaasualan palveluyhtiöiden kanssa ymmärtääksemme syvällisesti asiakkaidemme tarpeet. Innovatiivisen tuotevalikoiman avulla ratkaisemme asiakkaiden monimutkaisia ongelmia, ja toimitamme kehittämämme ratkaisut asiakkaille nopeasti. Oil & Gas -asiakassegmenttimme strategia perustuu kolmeen yksinkertaiseen lähtökohtaan: läheisyyteen, innovatiivisuuteen ja nopeuteen.

Läheisyys, innovatiivisuus ja nopeus

Läheinen kumppanuus asiakkaiden kanssa on toimintamme perusta. Näin ymmärrämme asiakkaidemme prosesseja ja voimme ennakoida heidän tarpeitaan, jolloin pystymme myös kehittämään nopeasti innovatiivisia, asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin räätälöityjä ratkaisuja. Toimimme kaikkialla maailmassa ja autamme asiakkaitamme ratkaisemaan ongelmia jatkuvasti muuttuvilla markkinoilla.

Olemme järjestäneet toimintamme kolmeen asiakassegmenttiin: Oil & Gas, Minerals & Metals ja Formulation Technology. Oil & Gas -asiakassegmentille tarjoamme kattavan tuotevalikoiman öljynporaukseen, sementointiin, stimulointiin ja tuotantoon liittyviin käyttökohteisiin. Minerals & Metals -asiakassegmentissä keskitymme mineraalien ja metallien erotteluun ja jalostukseen liittyvien apuaineiden tuottamiseen. Formulation Technology -asiakassegmentti puolestaan palvelee maailmanlaajuisesti toimivia yhteistyökumppaneitamme paperi-, maali- ja akryyliamiditeollisuudessa, jotka lisäävät valituissa teollisissa prosesseissa käytettävien tuotteiden arvoa.

Avainluvut:

Asiakkaat:	Öljy- ja kaivosteollisuus
Markkina-asema:	#1 maailmassa saostuskemikaaleissa ja #3 flokkulanteissa eli organisisissa polymeereissä
Markkina-alue:	Maailmanlaajuinen
Markkinat:	Kokonaismarkkinat noin 12 miljardia euroa (Kemiran arvio). Kemiralle olennainen markkina noin 5 miljardia euroa
Tuotteet ja palvelut:	Öljy- ja kaivosteollisuuden tuotteet sekä räätälöity valmistus
Liikevaihto:	275 miljoonaa euroa
Liikevoitto (ilman kerta-luonteisia eriä):	8 miljoonaa euroa

Tikkurila tunnetaan asiakasläheisyydestään

Vuosikymmenien kokemus, paikallinen tuotanto ja tehokas jakeluverkosto antavat toiminnallemme vankan perustan. Tavoitteemme on olla markkinajohtaja kauppa- ja rakennusmaaleissa sekä puu- ja metalliteollisuusmaaleissa valitsemillamme markkinoilla sekä kasvaa kannattavasti.

Toimintamme on jaettu kahteen liiketoiminta-alueeseen. Tikkurila Deco myy kauppa- ja rakennusmaaleja kuluttajille ja ammattikäyttäjille yli 5 000 jälleenmyyntipisteessä yli 40 maassa. Tikkurila Industrial Coatings toimittaa puu- ja metalliteollisuusasiakkailleen pintakäsittelyratkaisuja sekä suoraan että lähes 30 maata kattavan Temaspeed-verkoston kautta.

Kemira on kertonut osana strategiaansa tähtäävänsä Tikkurilan eriyttämiseen listaamalla se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa.

Vahva asema Pohjois- ja Itä-Euroopassa

Olemme kauppa- ja rakennusmaalien markkinajohtaja Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä. Meillä on lisäksi vahva ja vakiintunut markkina-asema useissa Itä-Euroopan maissa ja IVY-maissa. Strategiamme on perustunut vahvaan markkinaosuuteen Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä, mutta myös Venäjän naapurimaissa.

Heinäkuussa 2008 aloitti toimintansa myyntiyhtiö Tikkurila JUB Romania ja elokuussa perustimme myyntiyhtiön Valko-Venäjälle hoitamaan maalien markkinointia, myyntiä ja jakelua. Joulukuussa 2008 teimme päätöksen ostaa Alcro-

brändillemme lippulaivamyymälän Tukholmasta, ja vahvistimme asemaamme Itä-Euroopassa hankkimalla Slovakiasta myyntiyhtiön nimeltä Finncolor Slovakia s.r.o. Uuden logistiikka- ja palvelukeskuksen odotetaan valmistuvan Moskovan lähelle vuoden 2009 alkupuolella.

Strategia perustuu vahvoihin brändeihin

Paikallisen kulttuurin, lainsäädännön, teknologian ja ilmaston ymmärtäminen on oleellista menestyvän liiketoiminnan kannalta. Tärkein tavoitteemme on olla markkinajohtaja kauppa- ja rakennusmaaleissa sekä puu- ja metalliteollisuusmaaleissa valitsemillamme markkinoilla sekä kasvaa jatkuvasti ja kannattavasti.

Useimmat brändeistämme ovat tunnetuimpien joukosta omilla markkina-alueillaan. Suurimmat brändimme ovat Tikkurila, Tikkurila Coatings, Alcro, Beckers, Vivacolor ja Teks. Tikkurila Decon menestys perustuu vahvoihin brändeihin ja toimivaan palvelukonseptiin, jolle on tunnusomaista asiakasläheisyys, laaja tuotevalikoima ja korkealaatuiset tuotteet. Tikkurila Industrial Coatingsin liiketoimintamallissa paikallinen läsnäolo ja asiakaspalvelu ovat auttaneet muodostamaan pitkäaikaisia suhteita teollisten asiakkaiden kanssa.

Vesiohenteisuus suosittua Ruotsissa

case

Maalinkäyttäjien ympäristötietoisuus kasvaa koko ajan, ja myös Tikkurila kannustaa asiakkaitaan valitsemaan ympäristöystävällisiä tuotteita. Ruotsalainen tytäryhtiö Alcro-Beckers AB on päättänyt siirtyä myymään 99-%:sesti pelkästään vesiohenteisia maaleja vuoden 2010 loppuun mennessä.

”Päätös on tuonut meille valtavasti myönteistä julkisuutta, ja minua pyydetään jatkuvasti kertomaan suurelle yleisölle liuotteiden haitallisista vaikutuksista. Tuotannostamme on tällä hetkellä 90 % vesiohenteista, kun muilla maalinalmistajilla tämä luku on alhaisempi”, sanoo toimitusjohtaja Niklas Frisk.

”Markkinajohtajana haluamme kantaa vastuamme ympäristöstä ja jälleenmyyjämme ovat samoilla linjoilla. Olemme myös asettaneet kovia paineita tuotekehityksellemme, jotta voisimme tuoda markkinoille noin 20 uutta vesiohenteista tuoteperhettä ensi maalauskaudeksi.”

Alcro-Beckersillä on jo laaja valikoima ympäristömerkittyjä maaleja. Ympäristömerkintä ohjaa sekä kuluttajia että ammattilaisia ostamaan turvallisia tuotteita, jotka myös toimivat hyvin. Asialla on entistään enemmän merkitystä itsepalvelu-myyntimallissa, joissa asiakkaiden on tehtävä itse valintansa.

Kysyntä siirtymässä korkealaatuisiin tuotteisiin

Elintason nousu ja vilkas rakennustoiminta ovat tähän asti lisänneet maalin kulutusta Itä-Euroopassa, ja kysynnän painopiste on ollut siirtymässä halpatuotteista keskihintaisiin ja korkealaatuisiin tuotteisiin. Pohjois- ja Länsi-Euroopassa kulutuksen kasvu on maltillista.

Kauppa- ja rakennusmaaleissa kilpailutilanne on varsin vakaa, ja markkinaosuutemme on tullut suuria muutoksia lähinnä yrityskauppojen myötä esimerkiksi Ruotsissa ja Venäjällä. Teollisuusmaaleissa kilpailu on sirpaloitunutta johtuen markkina-alueiden ja asiakassegmenttien moninaisuudesta.

Euroopan unionin REACH-asetus saattaa vähentää maalinalmistajien määrää Euroopassa ja maalien sekä raaka-aineiden tuontia EU:n alueelle. Liuotteiden käyttöä rajoittavien direktiivien taas odotetaan kannustavan maalinkäyttäjää siirtymään vesiohenteisiin ja muihin entistä turvallisempiin tuotteisiin.

Avainluvut:

Asiakkaat:	Kuluttajat, ammattimaalarit ja teolliset asiakkaat
Markkina-asema:	#1 Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä kauppa- ja rakennusmaaleissa
Markkina-alue:	Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Keski-Euroopan itäosa, Kaakkois-Eurooppa ja IVY-maat
Tuotteet ja palvelut:	Kauppa- ja rakennusmaalit, puu- ja metalliteollisuusmaalit, neuvontapalvelut
Liikevaihto:	648 miljoonaa euroa
Liikevoitto (ilman kerta-luonteisia eriä):	59 miljoonaa euroa

Innovaatiot nopeammin markkinoille

T&K-toimintamme tavoitteena on varmistaa liiketoimintamme kannattavat kasvumahdollisuudet. Keskittämällä T&K-toimintamme viiteen keskukseen hyödynnämme entistä tehokkaammin osaamistamme toteuttaessamme Kemiran uutta strategiaa.

Vuonna 2008 Kemiran tutkimus- ja kehitysyksiköissä työskenteli 520 (730) ammattilaista. Käytimme T&K-toimintaan 71,1 miljoonaa euroa (65,9) eli noin 3 % liikevaihdostamme. Vuoden tärkeimpiä hankkeitamme olivat T&K:n rakenteen uudistaminen ja innovaatiotoiminnan tehostaminen.

Allekirjoitimme kesäkuussa 2008 Euroopan Investointipankin (EIB) kanssa 100 miljoonan euron 12 vuoden tutkimus- ja tuotekehityslainasopimuksen. Sillä tuetaan ydinliiketoimintamme tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaa vuosina 2008–2011.

Luova vuorovaikutus tiivistyy

T&K-toiminnan rakennemuutos alkoi vuoden 2008 aikana. Keskittämällä toimintamme ja yhtenäistämällä prosessit ja johtamistavat luomme verkostoja, joiden avulla hyödynnämme eri segmenteissä työskentelevien ihmisten keskinäistä luovaa vuorovaikutusta.

Kesään 2009 mennessä T&K-toimintamme keskitetään maailmanlaajuisesti neljään keskukseen nykyisen 17 sijasta. Jatkossa ne vastaavat globaalisti määritellyistä osaamisalueista ja paikallisesti teknisen asiakaspalvelun sekä tuotannon tukemisesta Pohjois-Amerikassa, Pohjois-Euroopassa, Manner-Euroopassa ja Aasiassa. Viides keskus perustetaan vuoden 2010 alussa Etelä-Amerikkaan. Aasian T&K-keskus Shanghaissa vihittiin käyttöön huhtikuussa 2008. Pohjois-Amerikassa toimintamme keskitetään heinäkuuhun 2009 mennessä Atlantan

Kasvuun vauhtia kemiankeksinnöillä

case

Tehostaaksemme innovaatiotoimintaamme, käynnistimme vuonna 2007 innovaatiokilpailun. Sen johdosta keksintöilmotusten määrä miltei nelinkertaistui. Toinen tavoitteemme oli keksintöjen nopeampi kaupallistaminen ja saumaton yhteistyö läpi organisaation.

Kesäkuussa 2008 palkitsimme Kemiran innovaatiokilpailun voittajat. Esille nousi erityisesti kaksi keksintöä, jotka hyödyntävät erikoisosaamistamme ja tarjoavat merkittäviä kasvumahdollisuuksia liiketoiminnalle. Ensimmäinen niistä oli uusi paperin päällystys- ja täyteaineiden valmistusteknologia, joka vähentää asiakkaiden kustannuksia ja energiankulutusta. Se tekee mahdolliseksi lopputuotteen muokkaamisen, tarjoaa laajemmat sovellusalueet ja parantaa tuotteiden laatua. Toinen merkittävä keksintö oli tehokas, vähäpäästöinen ja energiaa säästävä Tikkurilan UVITEC® 2D -menetelmä, joka soveltuu mm. parkettilautojen ja PVC-lattioiden käsittelyyn.

Molemmat keksinnöt tukevat vahvasti tavoitettamme tehokkaasta innovaatiotoiminnasta, jossa yhdistyvät kemia ja prosessiymmärrys. Ne tuovat asiakkaille huomattavia hyötyjä vähentäessään energiankulutusta ja ympäristön räsitusta, tuki- en näin kestävää kehitystä.

T&K-keskukseen, joka sijaitsee Georgia Tech yliopiston yhteydessä. Muut keskuksemme sijaitsevat Espoossa ja Leverkusenissa Saksassa. Uusi T&K-verkostomme keskittyy liiketoimintastrategian mukaisesti uusien innovatiivisten teknologioiden ja tuotteiden kehittämiseen ja kaupallistamiseen niin globaalien kuin paikallistenkin asiakkaiden tarpeisiin.

Vedenkäsittely yhdistää

Vedenkäsittely yhdistää kaikkia Kemiran segmenttejä vaativampien ympäristösäädösten ja varsinkin tehokkaamman vedenkäytön osalta. Vesi toimii useissa teollisuusprosesseissa (sellu- ja paperiteollisuus, kaivosteollisuus, öljyteollisuus ym.) kantavana väliaineena. Vahvistamme veteen liittyvää osaamista ja tuotevalikoimaa voidaksemme tarjota kattavampia ratkaisuja sisäisten vesikiertojen hallintaan ja jätevesien käsittelyyn. Tuotekehityshankkeemme keskittyvät myös osaratkaisuihin, kuten jäteveden desinfiointiin, hajunpoistoon ja veden kitkaa vähentäviin polymeereihin öljyn talteenotossa. Kehitämme myös jäteveden lietteen käsittelyä ja menetelmiä, jotka tehostavat biokaasujen tuotantoa.

Loppukäyttöosaamisella lisäarvoa

Tuotevalikoimamme on kohdistettu nyt entistä paremmin asiakkaidemme tarpeisiin. Kaikki segmentit pystyvät

laajasti hyödyntämään tuotevalikoimaamme, esimerkiksi erotuskemikaalien, mikrobiologiahallinnan ja saostumaneostokemikaalien osalta. Nanoteknologian hyödyntäminen tuotekehityksessä näkyy paperiteollisuudelle kehitetyissä lujuuskemikaaleissa ja optisia ominaisuuksia parantavissa pigmenteissä. Muita sovellusalueita löytyy runsaasti esimerkiksi öljy-, kaivos-, sellu- ja paperiteollisuudesta. Tavoitteenamme on yhdessä asiakkaiden kanssa tehostaa heidän tuotantoprosessejaan ja lopputuotteiden laatua.

Kestävää kehitystä kemialla

Olemme kehittäneet useita ratkaisuja, jotka vähentävät ympäristön kuormitusta. Voimme osoittaa lukuisilla eri tuotteillamme, kuinka kemian avulla voidaan edistää jätteiden talteenottoa eri prosessivaiheissa ja osittain kierrättää sitä uudestaan raaka-aineeksi tai polttoaineeksi. Yksi erinomainen esimerkki tästä on paperinvalmistuksessa käytetty, saostettu kalsiumsulfaatti, joka jalostetaan jätteestä kustannustehokkaasti paperin täyteaineeksi tai päällystykseen.

Myös kuitujen kierrättäminen vaatii puhdistusta ja valkaisuun ennen uudelleenkäyttöä. Kemiran Modified Inorganic Particle (MIP) -teknologian avulla voidaan tehokkaammin muokata kierrätyskuitua uudelleen raaka-aineeksi.

Hallitut toimitusketjut parantavat kannattavuutta

Supply Chain Management (SCM) -yksikkömme tavoitteena on lisätä Kemiran ostovoimaa ja parantaa toimitusketjumme laatua, turvallisuutta ja kustannustehokkuutta. Hallitut toimitusketjut tuovat lisäarvoa sekä asiakkaille että Kemiralle.

Kemiran strateginen päätös liiketoiminnan keskittämisestä on entisestään korostanut toimitusketjujen hallinnan merkitystä kilpailutekijänä. Koko toimitusketjun kattava hallinta suunnittelusta ja tuotannosta asiakastoimituksiin saakka tekee mahdolliseksi kustannussäästöt ja paremman asiakaspalvelun. Segmenttien yhteinen Supply Chain Management -yksikkö vastaa hankinnoista, polymeerituotannosta ja osto- ja logistiikkaoperaatioista.

Kustannukset kuriin ostoprosesseja yhtenäistämällä

SCM-yksikkömme tavoitteena on kustannustehokkuuden parantaminen ja asiakastyytyväisyyden lisääminen. Päästäksemme tavoitteeseemme yhdistämme ostoja, vähennämme toimittajien määrää ja kehitämme ostoprosesseja. Lisäksi valvomme ostoja tehokkaasti vuoden 2008 alussa käyttöön otetun SAP-järjestelmän avulla.

Hankinta- ja osto-osastomme takaavat ammattimaisen ostamisen ja ostojen hallinnan Kemiran liiketapaperiaatteiden ja vallitsevan lainsäädännön mukaan. Myös ali-hankkijamme toimivat samojen periaatteiden mukaisesti. Hankintaosasto suunnittelee hankinnat ja varmistaa, että saatavillamme ovat parhaat toimittajat, riittävä kapasiteetti ja keskeytymätön materiaalivirta. Osto-osastomme keskittyy hoitamaan päivittäiset materiaalivirrat huomioiden valmistukselle asetetut tavoitteet ja toimittajayhteistyön.

Kemira osti vuoden 2008 kuluessa tuotteita ja palveluita ulkopuolisilta yrityksiltä noin 2 000 miljoonalla eurolla, josta raaka-aineostot muodostivat noin 50 %.

Yhdessä tekemällä tehoja toimintaan

Case

Siirryimme Kemirassa vuoden 2008 aikana strategisen hankinnan aikakauteen. Muutos lähti liikkeelle vuonna 2007 käynnistäessämme strategisen hankinta- ja toimittajahallintaohjelman, KemSTARin. Kaksi vuotta kestänyt ohjelma kattoi koko konsernin ja sen aikana otettiin käyttöön uusi toimintatapa, joka perustuu tietopohjaiseen, analyttiseen ja kokonaiskustannukset huomioonottavaan hankintaprosessiin.

KemSTARissa ulkoiset kustannukset jaettiin kategorioihin, joille eri funktioiden ja segmenttien väliset tiimit yhdessä työskennellen loivat hankintastrategiat. Tavoitteenamme oli parantaa toiminnan tehokkuutta ja säästää kustannuksia. Pystyäksemme toimimaan tehokkaasti ja hyödyntääksemme uutta toimintatapaa, tiimien jäsenet osallistuivat KemSTARin aikana myös erilaisiin koulutuksiin.

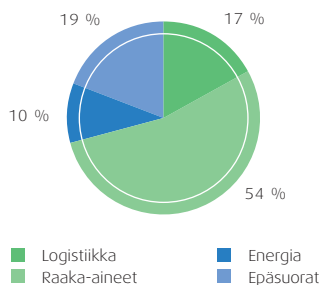
KemSTAR on hyvä esimerkki siitä, kuinka yhteistyö eri funktioiden ja segmenttien välillä luo näkyvyyttä koko organisaatioon. Käyttöön otettu toimintatapa tukee työskentelyämme Kemiran uudessa rakenteessa ja tehostaa työskentelyä koko SCM-yksikössä.

Toimitukset asiakkaiden tarpeiden mukaan

Logistiikkaosastomme kiinnittää suurta huomiota siihen, että toimituksemme asiakkaille ovat nopeita, täsmällisiä ja turvallisia. Optimoimme yhdessä asiakkaidemme kanssa kuljetusten ja varastoinnin suunnittelun tehostaaksemme toimintaamme ja asiakastyytyvääsiä. Logistiikkaosastomme vastaa valmiiden tuotteiden kuljetusten lisäksi asiakaspalvelukeskuksista ja varastotoiminnoista.

Teimme vuoden 2008 aikana päätöksen varasto- ja tuotantoverkoston analyseista ja optimoinnista, jotka toteutamme vuosina 2009–2010. Tuotanto- ja logistiikkaverkoston optimointiin liittyvät hankkeet tähtäävät sekä kiinteiden kustannusten alentamiseen että toiminnan tehostamiseen.

Kemiran hankinnat 2008

5 tärkeintä raaka-ainetta segmentteittäin 2008

Paper

sähkö
rikkihappo
natriumkloridi
flavonihappo
paperipigmentit

Water

akryylinitriili
alumiinihydroksidi
kationinen monomeeri
rikkihappo
romurauta

Tikkurila

titaanidioksidi
dispersioakrylaatti
alkyydiöljy
vinyylisetaatti
styreeniakrylaatti

Vastuullisuus on osa hyvää yritystoimintaa

Vastuullinen yritystoiminta tarkoittaa meille taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien näkökulmien huomioon ottamista toiminnassamme. Hyvin johdettu ja hoidettu yhtiö vaikuttaa myönteisesti myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Kemirassa vastuullinen yritystoiminta tarkoittaa sitä, että otamme toiminnassamme huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät näkökulmat. Olemme sitoutuneet kestävän kehityksen edistämiseen ja toimimaan eettisesti. Noudatamme lakeja kaikessa toiminnassamme ja edellytämme samaa myös yhteistyö- ja liikekumppaneil- tamme.

Kemiran liiketapaperiaatteet ohjaavat vastuullisuutta

Toimintaamme ohjaavat yhtiön hallituksen hyväksymät Kemiran liiketapaperiaatteet, jotka noudattavat OECD:n monikansallisille yhtiöille antamia suosituksia. Jokaisen kemiralaisen on noudatettava liiketapaperiaatteita ottaen huomioon paikallinen tai kansainvälinen lainsäädäntö ja määräykset. Yhtiön johto vastaa siitä, että liiketapaperiaatteita noudatetaan sekä toimii itse hyvänä esimerkkinä. Konsernin lakiasiainyksikkö neuvoo liiketapaperiaatteiden soveltamisessa.

Osana vastuullista yritystoimintaa osallistumme erilaisiin vapaaehtoisin ohjelmiin, joita ovat muun muassa kemianteollisuuden Responsible Care ja Elinkeinoelämän keskusliiton Energiategohkuussopimus.

Kemiran liiketapaperiaatteet

Taloudellinen vastuu

Yhtenäiset laskentaperiaatteet, luotettavuus, totuudenmukaisuus

Vastuu Kemiran omaisuuden suojaamisesta

Sisäpiiritiedon käyttö- ja ilmaisukielto

Kilpailulainsäädännön noudattaminen, eettinen kilpailu

Sosiaalinen vastuu

Tasavertainen kohtelu ja syrjinnän estäminen

Luottamuksellisen tiedon salassapito

Rehti kumppanuus ja kulttuurien monimuotoisuuden arvostus

Henkilökohtaisten eturistiriitojen ja henkilökohtaisen edun välttäminen

Lahjusten antamisen ja vastaanoton kieltö

Luotettavien kumppaneiden kanssa toimiminen

Ympäristövastuu

Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja vähentäminen

Luonnonvarojen säästeliäs käyttö

Ympäristöystävällisten tuotteiden ja palveluiden kehittäminen

Ympäristöliiketoiminnan kehittäminen

Kemianteollisuuden toimijana tuoteturvallisuus on meille erityisen tärkeä asia. Teemme intensiivisesti töitä kemikaalien riskien tunnistamisen ja niiden turvallisen käytön eteen. Perustimme vuonna 2006 Espooseen REACH-osaamiskeskuksen, jonka tehtävänä on Euroopan unionin antaman REACH-kemikaalilainsäädännön toimeenpano Kemirassa.

Vedenpuhdistus – ympäristövastuullista liiketoimintaa

Vastuullinen yritystoiminta tukee kannattavuutta, luo kilpailukykyä ja vaikuttaa myönteisesti ympäröivään yhteiskuntaan. Hyvä esimerkki tästä on vedenpuhdistus ja jäteveden käsittely, missä Kemiralla on vahva ja monipuolinen osaaminen. Puhtaan veden kysyntä kasvaa väkiluvun nousun ja teollistumisen myötä, samalla veden saanti vaikeutuu. Vesipulaan liittyvät haasteet ovat maailmanlaajuisesti tärkeitä kysymyksiä. Tarjoamme eri asiakkaillemme kustannustehokkaita ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia palveluita veden puhdistukseen ja kierrättämiseen. Vedenpuhdistus on kasvava liiketoiminnan alue, joka turvaa osaltaan elämän edellytyksiä.

Kemiran liiketapaperiaatteet ottavat kantaa

- Taloudelliseen raportointiin
- Ympäristöön, terveyteen ja turvallisuuteen
- Liikesuhteisiin
- Kilpailuun
- Eturistiriitoihin ja lahjontaan
- Ihmisoikeuksiin
- Sisäpiiritietoon ja sijoittajasuhteisiin
- Yhtiön omaisuuden hallintaan
- Luottamukselliseen tietoon ja yksityisyyden suojaan
- Raportointimenettelyyn

Ei menestystä ilman taloudellista vastuuta

Taloudellinen vastuu tarkoittaa meille sitä, että liiketoimintamme on rakennettu kestäväälle pohjalle, olemme luotettava yhteistyökumppani ja viestimme avoimesti toiminnastamme. Tavoitteenamme on luoda asiakkaille parempaa tuottavuutta, kasvattaa osakasarvoa ja tarjota henkilöstölle innostava työympäristö.

Henkilöstö on menestyksemme kannalta tärkeä sidosryhmä. Haluamme tarjota 9 405 työntekijällemme työympäristön, jossa voi kehittää osaamistaan. Vuoden 2008 aikana tapahtunut rakennemuutos tarjosi monelle mahdollisuuden siirtyä Kemiran sisällä uusiin tehtäviin, mutta jouduimme myös vähentämään henkilöstöämme. Työpaikkansa menettäneitä tuimme paikallisten hyvien käytäntöjen mukaisin toimenpitein. Kemirassa jatkaneille järjestimme johtamis- ja muutosvalmennusta.

Korkeampi kannattavuus

Tärkeimmät taloudelliset tavoitteemme ovat kannattavuuden ja rahavirran parantaminen, taseen vahvistaminen sekä liiketoiminnan kasvu. Tasetta vahvistamme liiketoiminnan uudelleenjärjestelyillä ja luopumalla ei-ydinliiketoiminnasta. Olemme asettaneet velkaantuneisuuden tavoitealueeksi 40–80 prosenttia. Osana kannattavuuden parantamista käynnistimme 2008 kustannussäästöohjelman, jonka vuotuinen säästötavoite on yli 60 miljoonaa euroa vuosina 2009–2010. Lisäksi Tikkurila tavoittelee 25 miljoonan euron vuotuisia säästöjä. Uutta kasvua pyrimme synnyttämään laajentamalla toimintaamme kustannustehokkaasti ja alhaisin pääomin.

Parempaa tuottavuutta asiakkaille

Vain tarjoamalla asiakkaita aidosti hyödyttävää osaamista voimme tehdä hyvää tulosta. Siksi asiakas on ollut kaiken lähtökohhta niin strategia- kuin rakennemuutostyössäkkin. Uutta strategiaamme tehdessämme keräsimme paljon tietoa asiakkaidemme tarpeista. Voimme nykyisen toimintamallim-

me avulla palvella asiakkaitamme entistä tehokkaammin ja joustavammin. Tarjoamme asiakkaillemme lisäarvoa mm. niukkojen raaka-aineiden (vesi, energia, kuidut) tehokkaamman käytön, asiakkaiden prosessien tehostamisen ja jätekuormituksen kierrätyksen avulla.

Osakasarvon jatkuva parantaminen

Kemiran osake on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, ja osakkeenomistajia oli vuoden 2008 lopussa 21 333. Kemiran osakkeen vuoden korkein hinta oli 14,77 euroa ja alin 5,42 euroa. Osakkeen keskihinta vuonna 2008 oli 8,70 euroa. Kemiran markkina-arvo ilman omia osakkeita oli vuoden lopussa 719,9 miljoonaa euroa. Varsinaiselle yhtiökokoukselle esitetään, että Kemira maksaisi osakkeenomistajilleen vuodelta 2008 osinkoa yhteensä 30,3 miljoonaa euroa eli 0,25 euroa osaketta kohden. Tavoitteenamme on irrottaa Tikkurila ja listata yhtiö NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn markkinatilanteen sen salliessa.

Tuemme tiedettä ja taidetta

Vuoden 2008 merkittävimmät sponsorointihankkeemme olivat Millennium-teknologiapalkinto ja Helsingin Juhlaviikot. Millennium-palkinto jaetaan joka toinen vuosi kunnianosoituksena elämänlaatua parantavan teknologian kehittäjille. Helsingin Juhlaviikkojen yhtenä pääsponsorina olemme toimineet kahden vuoden ajan. Tuemme yhteistyötä myös kemianalan yliopistojen kanssa ja tuemme kemian osaamista kansainvälisesti meille tärkeillä markkina-alueilla.

Kestäviä ratkaisuja vesipulaan

case

Latinalaisessa Amerikassa kiinnitetään kasvavissa määrin huomiota jäteveden puhdistukseen. Tämä näkyy muun muassa ympäristölainsäädännön tiukentumisena. Kehittyvissä maissa on puutetta korkealaatuisesta raakavedestä ja voimakas tarve kehittää vedenpuhdistusta. Puhtaan veden kysyntä on kasvanut teollistumisen lisääntymisen ja väestönkasvun myötä.

Veden kysynnän kasvaessa sen saanti on vaikeutunut. Ympäristön kannalta kestävä ratkaisu on veden tehokkaampi puhdistus ja kierrätys, missä Kemiralla on monipuolinen ja vahva osaaminen. Kemiran tarjoamien ratkaisujen avulla asiakkaat voivat käyttää tehokkaammin vettä, samalla minimoiden energiankulutuksen ja ympäristövaikutukset.

Kemiralla on hyvä asema Latinalaisessa Amerikassa, jossa vedenkäsittelylle on kysyntää. Meksikossa Kemira on maan johtava vedenpuhdistuskemikaalien tuottaja; Brasiliassa sijaitsee seitsemän Kemiran tuotantolaitosta. Marraskuussa 2008 vahvistuneen Nheel Quimican oston myötä tuotantorakenteemme ja asemamme lujittui Latinalaisen Amerikan suurimmilla ja nopeimmin kasvavilla vedenkäsittelymarkkinoilla Brasiliassa. Vedenkäsittely vaatii kestäviä ratkaisuja, joita Kemira haluaa tarjota jatkossakin.

Kemiran taloudellinen vaikutus

Milj. e	2008	2007
Tulot asiakkailta	2 866,7	2 856,2
Asiakkailta saadut tulot tuotteista ja palveluista, ja rahoitustulot		
Ostot	-2 208,1	-2 138,2
Suoritukset tavaran ja palveluiden toimittajille		
Korvaukset henkilöstölle	-469,2	-474,2
Palkat ja henkilösivukulut		
Korvaukset sijoittajille	-139,5	-97,0
Korot, rahoituskulut ja osingot		
Verot	-23,9	-35,6
Ylläpito- ja parannusinvestoinnit	-94,3	-154,3
Alijäämä/Ylijäämä	-68,3	-43,1
Omaisuuksien myyntitulot	254,3	-0,2
Laajennusinvestoinnit ja yritysostot	-247,5	-166,7
Pääoman takaisinmaksut	128,2	186,2
Rahoittajille maksetut lainanlyhennykset (-) ja uudet lainanotot (+)		
Pääomasijoitukset	0,0	0,2
Omistajien lisäinvestoinnit		
Kassanmuutos	66,7	-23,6

Henkilöstö tekee strategiasta totta

Uuden strategian ja rakenteen mukainen toiminta merkitsee meille yhdessä tekemistä, tiedon jakamista ja taitoa asettaa asiat tärkeysjärjestykseen. Selkeästi asetetut tavoitteet ja määritellyt roolit sekä yhteistyötaitojen kehittäminen ovat henkilöstötyömme keskipisteessä.

Vuosi 2008 oli henkilöstöllemme muutosten vuosi. Strategian ja organisaation uudistaminen merkitsi monelle mahdollisuutta siirtyä uusiin työtehtäviin. Osana kustannussäästöohjelmaamme jouduimme kuitenkin vähentämään henkilöstöä lähinnä Suomessa, Ruotsissa, Yhdysvalloissa ja Saksassa. Työpaikkansa menettäneitä tuimme paikallisten hyvien käytäntöjen mukaisin toimenpitein. Jatkossa suurin haasteemme on organisaation kehittäminen ja toimintatapojen muuttaminen uuden strategiamme mukaisiksi.

Tähtäimessä yhteiset tavoitteet ja tavat toimia

Muuttunut organisaatorakenne ja uusi strategia vaativat uudenlaisen toimintakulttuurin – henkilöstö on se, joka toteuttaa strategian. Tavoitteenamme on vahvistaa toimintakulttuuria, jossa yhteistyötä tehdään yli organisaatio- ja maarajojen. Tässä onnistuminen edellyttää yhteiseksi koettuja tavoitteita, yhdenmukaisia toimintatapoja ja -prosesseja sekä monikulttuurisessa toimintaympäristössä tarvittavia yhteistyö- ja viestintätaitoja.

Saavuttaaksemme nämä tavoitteet ja tehostaaksemme toimintaamme sovimme vuoden 2008 lopussa keskeisimpiin tehtäviin liittyvät selkeät tavoitteet ja niille mittarit. Selkeä tavoiteasettelu vaatii tuekseen kirkaasti määritellyt roolit. Tämä painottuu erityisesti esimiestyössä. Jatkossa kehityskeskustelujen painopiste on roolien selkeyttämisessä. Jokaisen on nähtävä kirkaasti oma roolinsa Kemiran

Hyvin perusteltu ja viestitty muutos onnistuu

case

Strategian ja rakenteen uudistuessa muutos onnistuu parhaiten, kun ihmiset kokevat muutoksen hyvin perustelluksi, ja ovat motivoituneita tekemään töitä sen eteen. Onnistumisen kannalta on tärkeää, että ylin johto ja esimiehet osaavat kertoa selkeästi, mitä uudella strategialla tavoitellaan ja mitä se merkitsee kullekin. Yhtä tärkeitä ovat kuunteleminen ja henkilöstön kanssa keskusteleminen.

Loppusyksyn 2008 aikana Kemiran toimitusjohtaja sekä liiketoiminta-, alue- ja henkilöstöjohtajat kävivät suurimmilla toimipaikoilla kertomassa uudesta strategiasta ja siihen liittyvistä muutoksista liiketoiminnassa ja toimintatavoissa. Tilaisuuksissa oli mahdollisuus keskustella johdon kanssa sekä esittää kysymyksiä. Keskustelu käytiin toimipaikan ajankohtaisista aiheista ja muutoksen vaikutuksista.

Kaikille avoimiin tilaisuuksiin osallistui aktiivisesti joukko henkilöstön edustajia. Tilaisuuksia järjestettiin mm. Oulussa, Leverkusenessa, Shanghaissa, Helsingborgissa, Vaasassa, Sao Paolossa, Atlantassa, Barcelonassa, Bradfordissa ja Äetsässä.

tavoitteiden saavuttamisessa sekä koettava, että Kemirassa on mahdollisuuksia kehittyä ammatillisesti.

Vuoden 2008 aikana jatkoimme esimiestyön kehittämistä. Johdon kehittämissuunnitelma PEAK sai jatkoa PEAK UP -ohjelmasta, jonka teemana oli vuorovaikutteisen, dialogiin perustuvan kulttuurin vahvistaminen. Rakennemuutoksen myötä nousi tärkeäksi vahvistaa esimiesten ja henkilöstön muutosjohtamis- ja muutosvalmiustaitoja, ja järjestimme näihin liittyviä valmennustilaisuuksia.

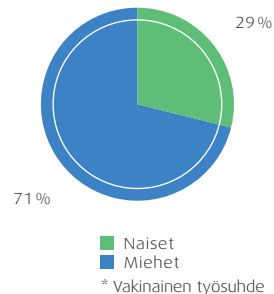
Tuemme osallistumista

Osallistuva toimintakulttuuri on yksi keskeisistä periaatteistamme. Tämä toteutui kevään 2008 aikana, kun lähes 200 kemiralaista osallistui uuden strategian suunnitteluun.

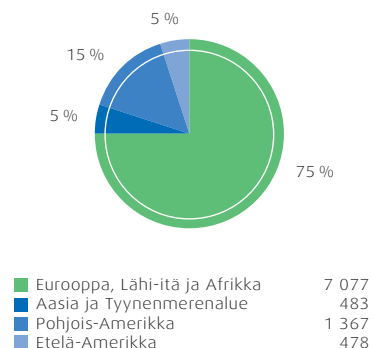
Vuosittain tehtävä koko konsernin kattava henkilöstökysely on tärkeä osallistumisen kanava ja johtamisen työkalu. Koska uuden organisaatiomme rakennustyö oli vielä vuoden 2008 aikana käynnissä, siirsimme kyselyn vuoden 2009 alkuun. Näin voimme käyttää kyselyn tuloksia strategiaviestinnän ja muutoksen johtamisen kehittämisessä.

Eurooppalainen henkilöstön ja yritysjohdon yhteistoimintaelin Kemira European Forum kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa ja käsitteli muutokseen ja yritystalouteen liittyviä aiheita.

Henkilöstön sukupuolijakauma*

Henkilöstö alueittain

Työturvallisuuden kehittäminen tuotti tulosta

Työturvallisuudesta huolehtiminen ja sen kehittäminen on kaikissa olosuhteissa tärkeä osa yrityksen toimintaa. Parannamme jatkuvasti työturvallisuuteen liittyviä järjestelmiä, asenteita ja työtapoja. Tuotantotoimipaikoillamme sattuneita, vähintään yhden työpäivän poissaolon aiheuttaneita tapaturmia kuvaava tunnusluku oli 4,4 vuonna 2008 ja 6,5 vuotta aikaisemmin. Positiivinen kehitys edellisestä vuodesta todistaa, että panostukset asenteiden ja turvallisuuskulttuurin kehittämiseen ovat tuottaneet tulosta. Muutoksen aikana korostuu henkisen työsuojelun merkitys, ja järjestimme henkilöstölle tukitoimenpiteitä paikallisten käytäntöjen ja kulttuurin mukaisesti.

Ymmärrämme työhyvinvoinnin laajasti niin, että siihen kuuluu yksilö ja hänen osaamisensa, työn sisältö ja työympäristö sekä johtaminen ja työyhteisö. Tuemme hyvinvointia työuran kaikissa vaiheissa. Vuonna 2008 eniten painoarvoa saivat muutoksen ja työuran päättymisen vaatima tuki sekä se, miten muutoksesta jatketaan eteenpäin.

Henkilöstö on menestyksemme perusta

Kemirassa työskenteli vuoden 2008 lopussa 9 405 ihmistä. Työntekijöinäemme on kemistejä, insinöörejä, laitoshmiehiä, laborantteja, prosessihoitajia, tiedottajia, lakimiehiä ja monia muita ammattilaisia. Tarjoamme monipuolisen ja kansainvälisen työympäristön, jossa jokaisella on mahdollisuus kehittyä ammatillisesti. Uudistuvan Kemiran kannalta meidän on tärkeä löytää jatkossakin tulevaisuuden tekijöitä, jotka innostuvat uuden luomisesta yhdessä muiden huippuosaajien kanssa.

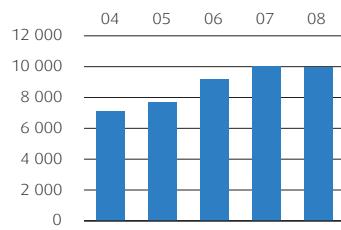
Ammattitaitoinen, aktiivinen ja osallistuva henkilöstö on menestyksemme perusta. Uskomme, että kannustavassa ja tavoitteellisessa ilmapiirissä syntyy tuloksia, joista myös palkitsemme. Palkitseminen Kemirassa perustuu suoritukseen, sisäiseen oikeudenmukaisuuteen ja ulkoiseen kilpailukykyyn. Näiden periaatteiden toteutumisen varmistamme tehtävien yhtenäisten vaatimusarviointien avulla. Arvioinnit tarkistettiin vuoden 2008 lopussa vastaamaan uuden organisaation mukaisia vastuita.

Yhtenäinen Kemira tarkoittaa

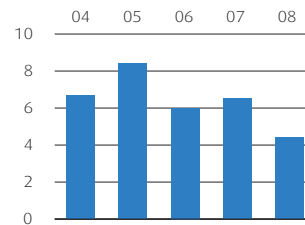
- Organisaatioiden välistä yhteistyötä
- Liiketoimintatiedon läpinäkyvyyttä
- Nopeaa päätöksentekoa pikaisesti muuttuvassa ympäristössä
- Parhaista toimintatavoista oppimista
- Kustannustehokkuutta
- Yhteistyötä ja yhdessä tekemistä
- Avoimuutta ja tiedon jakamista
- Tehokkuutta ja taitoa asettaa asiat tärkeysjärjestykseen
- Luottamusta siihen, että kukin kantaa vastuunsa roolistaan ja vastuualueistaan

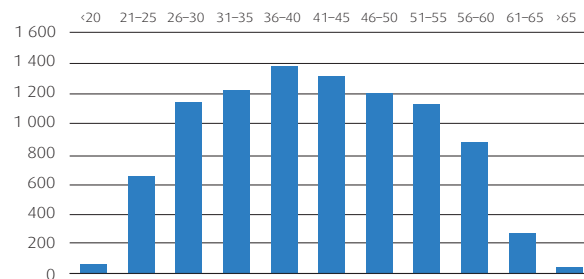
Henkilöstö keskimäärin

Työtapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti

Henkilöstön ikäjakauma*

* Vakainainen työsuhde

Ympäristövaikutukset pienentyneet

Pyrimme jatkuvasti parantamaan suoritustasoamme ympäristöasioissa esimerkiksi vähentämällä jätevesipäästöjämme. Samaan aikaan kasvatamme tuotteidemme avulla puhdistavaa "vesijalanjälkeämme".

Ympäristö on liiketoimintamme kasvun tärkeä veturi. Olemme luoneet kattavan tuotevalikoiman ja osaamis pohjan vedenkäsittelyssä. Autamme asiakkaitamme täyttämään heitä koskevat ympäristövaatimukset ja samalla vähentämään ympäristövaikutuksia. Palveluidemme ja tuotteidemme avulla voidaan tehostaa veden, energian ja kuitujen käyttöä sekä minimoida jätemääriä.

Ympäristöjalanjälkemme kutistuu

Oma ympäristöjalanjälkemme on kutistunut lähes 75 % viimeisen 11 vuoden aikana. Vuonna 2008 päästö- ja jätemäärämme vähentyivät selvästi edellisvuodesta konsernin liikevaihdon kasvaessa. Muutos johtui suurelta osin pigmentti-liiketoiminnan siirtymisestä yhteisyritykseen elokuussa 2008. Titaanidioksidin valmistukseen liittyy ympäristön kannalta, erinomaisesti hoidettunakin, suuria ainevirtoja, joiden osuus koko konsernin raportoimista yhteismääristä on ollut suuri.

Vuonna 2008 ympäristöinvestoinnit vähenivät 76 % edellisvuodesta 7,2 miljoonaan euroon, eikä merkittäviä hankkeita ole käynnissä. Ympäristönsuojelun käyttökustannukset puolestaan laskivat 23 % edellisvuodesta ollen 30,0 (39,1) miljoonaa euroa.

Parannamme energiatehokkuuttamme

Hiilijalanjälkemme tärkein osa, eli oman toimintamme aiheuttamat välittömät kasvihuonekaasujen päästöt ovat vähentyneet noin 95 % vuodesta 2000. Tämä johtuu lähinnä

Vesijalanjälki kertoo tekijästään

case

Hiilijalanjälki on tunnettu ympäristökäsite. Hiukan vähemmän tunnettu on vesijalanjälki, joka kertoo paljonko tuote, ihminen tai yhtiö saastuttaa tai käyttää vettä. Kun siirrytään tarkastelemaan yhtiöiden ympäristöön jättämiä jalanjälkiä, näkökulman laajennus on tarpeen. Vesi- tai hiilijalanjälki voi olla myös positiivinen. Tuotteet voivat olla ympäristön kannalta myönteisiä, jotkut sitovat hiiltä ja toiset puhdistavat vettä.

Kemiran vesijalanjälkeä havainnollistaa sivun 30 yksinkertaistettu graafi. Se kertoo kuinka tuotteidemme avulla puhdistamme yhä suurempia määriä asiakkaidemme vettä maailmanlaajuisesti. Samaan aikaan olemme tuntuvasti vähentäneet valmistuksessamme muodostuvia jätevesipäästöjä. Tämä on tapahtunut muun muassa vesien kierrätystä ja puhdistusta lisäämällä sekä yritysostojen ja -myyntien kautta. Lopputuloksena on selvästi pienempi jätevesikuormitus ja enemmän puhdistettua vettä eli puhdistava vesijalanjälki.

liiketoimintojen myynneistä ja voimantuotannon ulkoistamisesta viime vuosina. Välillisiä päästöjä emme ole arvioineet globaalisti, mutta käyttämämme sähkö on suurelta osin tuotettu ydin- tai vesivoimalla. Myös tärkeimpien energiakumppaniemme tuottama lämpö perustuu yhä laajemmin uusiutuviin polttoaineisiin, kierrätyspolttoaineisiin ja hiilettömään prosessienergiaan.

Pyrimme lisäämään sähkön omavaraisuutta ja parantamaan edelleen energiatehokkuuttamme. Olemme sitoutuneet vapaaehtoiseen energiatehokkuusohjelmaan, Elinkeinoelämän Keskusliiton energiatehokkuussopimukseen. Toteutamme sitä Suomen toimipaikoillamme, ja energiatehokkuuden parantaminen sisällytetään jatkossa myös globaaleihin hallintajärjestelmiin. Lisäksi pyrimme tehostamaan kuljetustemme logistiikkaa ja energiankäyttöä. Suomen työ- ja elinkeinoministeriön ja Elinkeinoelämän keskusliiton toteuttama sopimus on voimassa vuoden 2016 loppuun.

Nostamme turvallisuustasoaamme

Olemme saaneet vähennettyä työtapaturmien määrää sinnikkään turvallisuusjohtamisen avulla. Erityisesti maaliiketoimintamme on parantanut suoritusasoaan. Vuonna 2008 tapahtui 4,4 LTA 1 -tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden (6,5 vuonna 2007). Suuria teollisuusonnettomuuksia tai kuolemantapauksia ei sattunut. Jatkamme työturvallisuustasomme parantamista ja kohdennamme ensi vuonna lisää huomiota prosessiturvallisuuteen.

Kemiran tuotteet – puhdistava vesijalanjälki

Kemikaalien avulla voidaan ratkaisevasti vähentää päästöjä veteen tai ilmaan, tehostaa kierrätystä ja kunnostaa saastunutta ympäristöä. Veden säästeliäs käyttö sekä vedenpuhdistus ja -kierrätys ehkäisevät vesistöjen saastumista ja ovat yksi ratkaisu veden puutteeseen.

Pääasiassa vedenkäsittelystä koostuva ympäristöliiketoimintamme kasvoi edelleen 2 % vuonna 2008 ja oli noin 41 % konsernin liikevaihdosta. Tärkein kasvu- ja osaamisalue on kuntien ja teollisuuden vedenpuhdistus, mutta sovelluksia on kaikissa liiketoiminnoissamme. Kasvu saatiin aikaan sekä organisaation että pienehköiden yritysostojen avulla muun muassa Brasiliassa.

Kemiran vesijalanjäljen kehittymistä voidaan arvioida esimerkiksi tarkastelemalla tuotteiden avulla puhdistettuja vesimääriä ja omien tuotantolaitosten aiheuttamaa jätevesikuormitusta (graafi s. 30). Näin rajaten voidaan todeta, että puhdistamme huomattavasti enemmän vettä kuin liikaamme. Tarkastelumme ei ota huomioon tuotteiden koko elinkaarta, esimerkiksi raaka-aineiden valmistusta ja kuljetuksia. Trendi on kuitenkin selvästi positiivinen.

Vauhdilla REACH:iin

Kemira teki vuonna 2008 kemikaalilainsäädäntö REACH:in edellyttämiä esirekisteröintejä lähes 3 000 kappaletta. Ne sisälsivät Kemiran tuotteissa käytetyt aineet ja EU:n alueelle tuodut, siellä tuotetut ja Kemiran kannalta merkittävimmät

raaka-aineet. Valmistelut 1.12.2010 mennessä tehtävää ensimmäisen vaiheen rekisteröintiä varten ovat täydessä vauhdissa. Olemme muiden kemianyhtiöiden tavoin mukana kehittämässä rekisteröinnissä tarvittavia menettelyitä. REACH:in edellyttämien tiedonvaihtofoorumien perustaminen on meneillään, minkä aikana selviää lopullisten rekisteröijien määrä sekä rekisteröintikustannukset.

REACH lisää huomattavasti tiedonvaihdon tarvetta toimitusketjussa. Aiempien tuotekohtaisten tietojen lisäksi on välitettävä tietoja aineista, niiden määristä ja käyttö- ja altistumistavoista sekä rekisteröinteihin liittyviä hallinnointietoja. Tämä vaatii merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia myös Kemirassa.

REACH:in ohella jatkamme panostuksia tuoteturvallisuuden muun muassa kehittämällä tuotehallintaa, tuoteturvallisuuden arviointimenettelyitä sekä ottamalla tuoteturvallisuuden entistä paremmin huomioon tuotekehitysprojekteissa.

Toimintajärjestelmät ja standardit yhtenäisiksi

Kemira solmi Lloyds LRQA:n kanssa globaalin sopimuksen EHSQ-hallintajärjestelmien sertifiointista. Sopimus kattaa kaikki Kemiran tuotannolliset toimipaikat. Tavoitteena on kattava sertifiointi ja yhtenäiset toiminta- ja raportointikäytännöt parin lähivuoden aikana.

Kemiran EHSQ-organisaatio uudistui konsernin rakenneuudistuksen mukaisesti vuoden 2008 aikana. Jatkossa alan

asiantuntijoiden työ perustuu alueellisen organisaation, vastuuhenkilöiden ja tiimien varaan. Samalla konsernin EHSQ-politiikkaa tarkennettiin vastaamaan uutta, yhtenäistä rakennetta ja toimintatapaa. Näissä korostuu tehtaiden turvallisuuden jatkuva parantaminen.

Ympäristöraportti ilmestyy huhtikuussa 2009

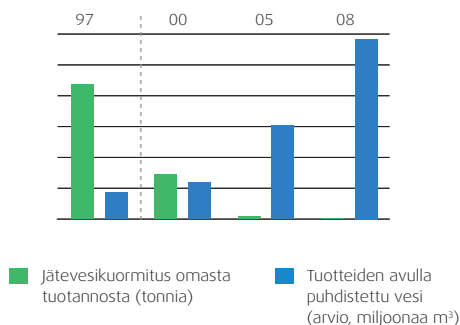
Kemiran erillisen ympäristöraportin perustana olevat tilastotiedot kootaan kaikilta teollisilta toimipaikoilta eri puolilta maailmaa samoin periaattein kuin tilinpäätöksessä. Raporttoimme päästöistä, ympäristökustannuksista ja -vastuista noudattaen uusimpia kansainvälisiä ohjeita.

Noudatamme raportoinnissa seuraavia ohjeita:

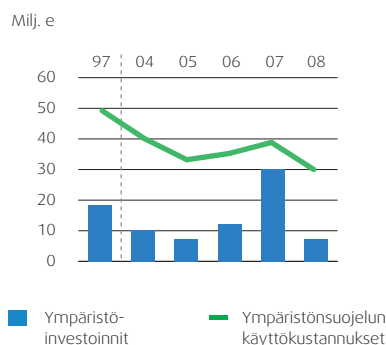
- Suomen kirjanpitolautakunnan yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskennasta ja esittämisestä tilinpäätöksessä, 2003
- Cefic (Euroopan kemianteollisuuden kattojärjestö): Responsible Care -raportointiohje 2006
- Soveltuvat IFRS-ohjeet

Julkaisemme vuodelta 2008 erillisen varmennetun ympäristöraportin, joka on saatavilla [www-sivuillamme](http://www.kemira.fi). Lue lisää www.kemira.fi > Yritysvastuu > Ympäristövastuu. Ympäristöriskeistä lisää tietoa myös tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 105.

Kemiran vesijalanjäljen kehitys

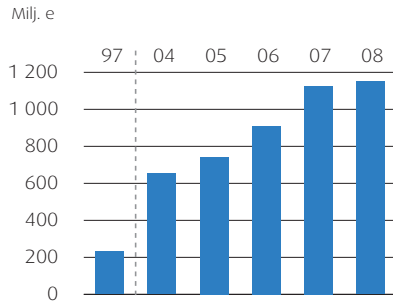
Ympäristönsuojelun käyttökustannukset ja ympäristöinvestoinnit

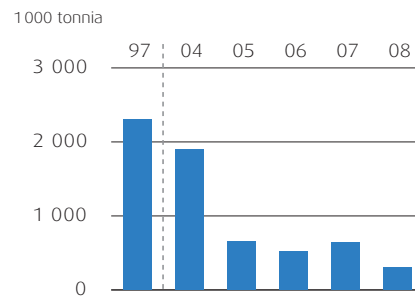
Olemme sitoutuneet

- Ehkäisemään ja vähentämään toiminnastamme aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja sekä omaisuusvahinkoja
- Parantamaan jatkuvasti suoritusasiamme ympäristö- ja turvallisuusasioissa
- Edistämään kestävästä kehitystä käyttämällä energiaa ja luonnonvaroja säästävällä tavalla
- Kansainväliseen Responsible Care (RC) -ohjelmaan
- Sertifioitujen hallintajärjestelmiemme laajentamiseen globaaleiksi

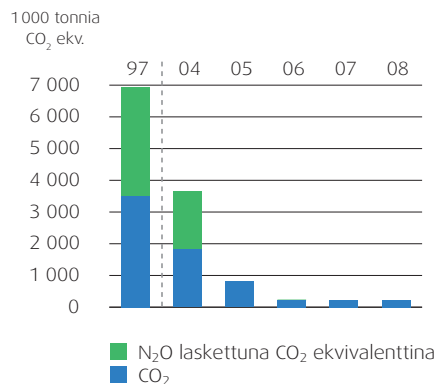
Ympäristöliiketoiminta

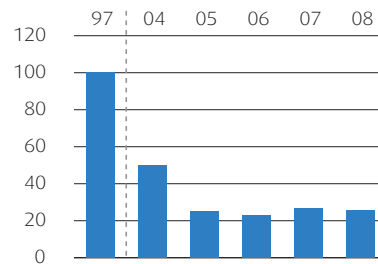
Tavanomaiset jätteet

Kasvihuonekaasut ilmaan

Ympäristöindeksi

Ympäristöindeksiin kuuluu seitsemän keskeistä päästöä sekä ongelma- ja tavanomainen jäte. Vuonna 1997 indeksi oli 100.

Olemme sitoutuneet noudattamaan hyvää hallintotapaa ja toteuttamaan parhaita käytäntöjä toiminnassamme. Kemiran liiketapaperiaatteet (Kemira Code of Conduct) määrittelee yleiset toimintaperiaattemme ja vastuusuhteemme.

Hallinto

Kemira Oyj:n hallinto perustuu Suomen osakeyhtiölakiin ja yhtiöjärjestykseen. Kemira Oyj:n osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä ja yhtiö noudattaa sen antamia, listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Yhtiö noudatti 31.12.2008 asti 2.12.2003 annettua Suomen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjauksjärjestelmiä koskevaa Corporate Governance -suositusta, ja 1.1.2009 alkaen yhtiö noudattaa uutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Kemira Oyj:n yleiset toimintaperiaatteet ja vastuusuhteet määritellään Kemiran liiketapaperiaateissa (Kemira Code of Conduct). Kemiran arvot ja eettiset periaatteet luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle ja ne on esitetty internet sivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Yritysvastuu > Liiketapaperiaatteet.

Kemira Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön asioita hoitavat hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiölle on nimetty toimitusjohtajan sijainen.

Kemiran Oyj:n yhtiöjärjestys on internet sivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Hallinto > Yhtiöjärjestys.

Yhtiökokous

Kemira Oyj:n yhtiökokous on konsernin ylin päättävä elin, ja se kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain toukokuun loppuun mennessä.

Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen, hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista.

Kutsu yhtiökokoukseen on julkaistava vähintään kahdessa hallituksen määräämässä valtakunnallisessa sanomalehdessä aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään 17 päivää ennen kokousta.

Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 19.3.2008. Siihen osallistui henkilökohtaisesti tai valtakirjalla 525 osakkeenomistajaa, jotka edustivat noin 61 prosenttia yhtiön äänivallasta. Kaikki hallituksen jäsenet sekä Kemiran toimitusjohtaja osallistuivat kokoukseen.

Yhtiökokouksen päätökset ovat nähtävissä osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Hallinto > Yhtiökokous.

Hallitus

Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet. Hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 4–8 jäsentä. Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsi 19.3.2008 Kemira Oyj:n hallitukseen 7 jäsentä. Vuoden 2008 yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin uudelleen jäseniksi Elizabeth Armstrong, Juha Laaksonen, Ove Mattsson, Pekka Paasikivi ja Kaija Pehu-Lehtonen sekä uusina jäseninä Jukka Viinanen ja Jarmo Väisänen. Hallituksen puheenjohtajana valittiin jatkamaan Pekka Paasikivi. Hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Jukka Viinanen.

Vuonna 2008 hallitus kokoontui 15 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti oli 98,1 %. Hallituksen kaikki jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia. Hallituksen jäsenistä hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi on Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Jarmo Väisänen on Suomen valtion palveluksessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolla. Oras Invest Oy ja Suomen valtion 100 % omistama Solidium Oy omistavat kumpikin yli 10 % Kemira Oyj:n osakkeista.

Hallituksen tehtävät

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tehtävänä on hoitaa osakeyhtiölain mukaan hallitukselle kuuluvat tehtävät. Hallitus on laatinut itselleen kirjallisen työjärjestyksen, jossa on määritelty keskeiset tehtävät ja toimintatavat. Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus valmistelee yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat, päättää yhtiökokouksen koolle-

kutsumisesta sekä huolehtii yhtiökokouksen päätösten täytäntöönpanosta. Lisäksi hallitus päättää oikeuksista yhtiön edustamiseen.

Hallitus päättää toimista, jotka toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia. Näitä ovat muun muassa konsernin tavoitteiden ja niiden saavuttamiseksi laadittavan strategian hyväksyminen, toimintasuunnitelmien ja budjetin hyväksyminen, valvontaperiaatteiden määrittely ja hyväksyminen, yhtiön toiminnallisen rakenteen hyväksyminen sekä toimitusjohtajan, hänen sijaisensa ja johtoryhmän kokoonpanon hyväksyminen. Hallitus hyväksyy yhtiön investointiohjeet sekä merkittävimmät investoinnit ja divestoinnit. Hallitus hyväksyy myös yhtiön rahoitusohjeet, merkittävimmät pitkäaikaislainat ja takaukset.

Hallituksen tehtävänä on taata, että yhtiöllä on toiminnan riskienhallinnan ja tuloksen valvonnan kannalta riittävät resurssit suunnitteluun sekä tieto- ja valvontajärjestelmiin. Hallitus valvoo ja arvioi toimitusjohtajaa, hänen sijaistaan ja johtoryhmien jäseniä, ja päättää heidän palkkioistaan ja eduistaan. Hallituksen tehtävänä on varmistaa toiminnan jatkuvuus huolehtimalla avainhenkilöiden seuraajasuunnitelmasta. Hallitus määrittelee ja hyväksyy yhtiön palkitsemisjärjestelmän pääperiaatteet.

Hallitus hoitaa myös muut osakeyhtiölain mukaan hallitukselle kuuluvat tehtävät. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus vastaa, että yhtiön tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot yhtiöstä, ja että konsernitalinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja emoyhtiön tilinpäätös Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti. Hallituksen kokouksissa käsitellään yhtiön tuloksen kehittymistä kuukausitasolla. Hallitus keskustelee tilintarkastajan kanssa yhtiön tilintarkastuksesta.

Hallituksen kokoonpano 19.3.2008 alkaen

- Pekka Paasikivi (s. 1944), vuorineuvos, insinööri, hallituksen puheenjohtaja
- Jukka Viinanen (s. 1948), vuorineuvos, DI, hallituksen varapuheenjohtaja
- Elizabeth Armstrong (s. 1947), Ph.D., jäsen
- Juha Laaksonen (s. 1952), ekonomi, jäsen
- Ove Mattsson (s. 1940), Ph.D., jäsen
- Kaija Pehu-Lehtonen (s. 1962), DI, jäsen
- Jarmo Väisänen (s. 1951), finanssineuvos, VTL, jäsen

Hallituksen palkitseminen

Hallituksen jäsenille maksetaan vuoden 2008 yhtiökokouksen päätösten mukaisesti kuukausipalkkiota ja kokouspalkkiota. Matkakustannukset korvataan yhtiön matkustus-

säännön mukaan. Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan kuukausipalkkiota 5 500 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 3 500 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 2 800 euroa kuukaudessa. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota 600 euroa kokoukselta Suomessa asuville jäsenille, 1 200 euroa kokoukselta muualla Euroopassa asuville jäsenille ja 2 400 euroa Euroopan ulkopuolella asuville jäsenille. Kokouspalkkiota maksetaan myös valiokuntien kokouksista. Hallituksen jäsenet eivät ole Kemira Oyj:n osakepalkkiojärjestelmän piirissä.

Hallituksen palkkiot

e	2008	2007
Pekka Paasikivi, puheenjohtaja	73 219	14 517*
Jukka Viinanen, varapuheenjohtaja	40 768	-
Elizabeth Armstrong	66 555	61 800
Juha Laaksonen	42 905	9 006*
Ove Mattsson	53 355	52 200
Kaija Pehu-Lehtonen	42 305	38 400
Jarmo Väisänen	34 174	-
Yhteensä	353 281	175 923

* Hallituksen jäsen 4.10.2007 lähtien.

Valiokunnat

Kemira Oyj:n hallitus on perustanut kolme valiokuntaa: tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta ja nimitysvaliokunta.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta toimii hallituksen vahvistaman työjärjestyksen mukaisesti. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että sisäinen valvonta, tilintarkastus sekä Kemiran toiminta on järjestetty lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien liiketapaperiaatteiden (Kemira Code of Conduct) mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta muodostuu hallituksen keskuudestaan valitsemista, yhtiöstä riippumattomista jäsenistä. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Juha Laaksonen ja jäseninä Jarmo Väisänen ja Kaija Pehu-Lehtonen. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2008 aikana 5 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti oli 100%. Valiokunta raportoi kokouksistaan hallitukselle.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunta muodostuu hallituksen keskuudestaan valitsemista, yhtiöstä riippumattomista jäsenistä. Hallitus on hyväksynyt palkitsemisvaliokunnalle työjärjestyksen, jonka mukaan valiokunta avustaa hallitusta valmistelemalla toimi-

Hallintoperiaatteet

tusjohtajan, hänen sijaisensa ja johtoryhmien jäsenten palkitsemiseen liittyviä asioita, valmistelemalla yhtiön palkitsemisjärjestelmiin ja pitkän aikavälin kannustinohjelmiin liittyviä asioita, valmistelemalla toimitusjohtajan, hänen sijaisensa ja johtoryhmien jäsenten nimityksiä koskevia asioita sekä valvomalla yhtiön ylimmän johdon suoritusten arviointia ja seuraajasuunnittelua.

Valiokunnan puheenjohtajana toimii Pekka Paasikivi ja jäsenenä Jukka Viinanen ja Ove Mattsson. Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2008 aikana 5 kertaa ja jäsenten osallisuusprosentti oli 100%. Valiokunta raportoi kokouksistaan hallitukselle.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunta on hallituksen perustama ja se valmistelee varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja hallituspalkkioista. Nimitysvaliokuntaan kutsuttiin 17.12.2008 tilanteen mukaan Kemira Oyj:n kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat. Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtaja toimii valiokunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii Jari Paasikivi, Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja. Muut jäsenet ovat Solidium Oy:n edustajana ylijohdaja Pekka Timonen Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta ja Risto Murto, Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiö Varman CIO. Kemiran hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi toimii asiantuntijajäsenenä.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimittää hallitus. Yhtiöjärjestyksen mukaan toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää yhtiötä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön edut otetaan huomioon sen omistamissa tytä- ja osakkuusyhtiöissä. Toimitusjohtaja panee täytäntöön hallituksen tekemät päätökset.

Toimitusjohtaja raportoi hallitukselle muun muassa yhtiön taloudellisesta tilasta, liiketoimintaympäristöstä ja muista merkittävistä asioista. Toimitusjohtaja toimii myös Kemira Oyj:n johtoryhmien puheenjohtajana.

Kemira Oyj:n toimitusjohtajana 1.1.2008 alkaen on toiminut Harri Kerminen. Toimitusjohtajan sijaisena toimii Esa Tirkkonen. Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen lähipiireineen eivät ole olennaisissa liikesuhteissa yhtiöön.

Johtoryhmät

Kemira Oyj:n johtoryhmä jaettiin 6.2.2008 kahteen osaan. Strategic Management Board vastaa konsernin strategian toteuttamisesta ja Business Management Board vastaa liiketoimintojen operatiivisesta ohjauksesta.

Business Management Board

- Harri Kerminen, toimitusjohtaja (puheenjohtaja)
- Esa Tirkkonen, varatoimitusjohtaja (varapuheenjohtaja)
- Jyrki Mäki-Kala, CFO
- Petri Helsky, johtaja, Paper
- Pekka Ojanpää, johtaja, Water
- Randy Owens, johtaja, Oil & Mining

Petri Helsky ja Randy Owens ovat olleet jäseniä 1.10.2008 lähtien. Hannu Virolainen, Kemira Specialtyn johtaja, oli Business Management Boardin jäsen 30.9.2008 saakka.

Strategic Management Board

- Business Management Boardin jäsenet
- Hannu Melarti, Pohjois-Amerikan aluejohtaja
- Hilton Casas de Almeida, Etelä-Amerikan aluejohtaja
- Ronald Kwan, Aasian ja Tyynenmeren alueen aluejohtaja
- Häkan Kylander, Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan aluejohtaja
- Petri Boman, toimitusketjujohtaja
- Johan Grön, tutkimus- ja teknologiajohtaja
- Jukka Hakkila, lakiasiaintojohtaja
- Päivi Jokinen, markkinointi- ja viestintäjohtaja
- Eeva Salonen, henkilöstöjohtaja

Hannu Melarti, Hilton Casas de Almeida ja Ronald Kwan ovat olleet Strategic Management Boardin jäseniä 6.2.2008 lähtien. Eeva Salonen on ollut jäsen 9.6.2008 ja Johan Grön 1.7.2008 lähtien. Häkan Kylander ja Päivi Jokinen ovat olleet jäseniä 1.10.2008 lähtien. Tikkurilan toimitusjohtaja Visa Pekkarinen, Kemira Waterin johtaja Mats Jungar, tietohallintojohtaja Timo-Pekka Rätty ja henkilöstöjohtaja Helena Tammi olivat jäseniä 6.2.2008 saakka. Tutkimus- ja teknologiajohtaja Hannu Toivonen oli jäsen 30.6.2008 saakka. Strategiajohtaja Matti Nenonen oli jäsen 30.9.2008 ja viestintäjohtaja Timo Leppä 28.2.2009 saakka.

Johdon palkitseminen ja toimisuhteen ehdot

Hallitus päättää konsernin johtoryhmän jäsenten palkoista ja palkkioista sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen toimisuhteiden ehdoista. Tulospalkkiot määräytyvät konsernin tulostavoitteiden sekä liiketoimintojen tulostavoitteiden toteutumisen perusteella tilikausittain. Johdon palkitseminen koostuu kuukausipalkasta, luontoiseduista ja tulospalkkioista. Tulospalkkio koostuu rahapalkkioista ja Kemiran osakkeista.

Toimitusjohtaja Harri Kermisen eläkeikä on 62 vuotta ja toimitusjohtajan sijaisen Esa Tirkkosen eläkeikä on 60 vuotta. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen maksimieläke on 66 % eläkepalkasta. Tämä mahdollisuus perustuu 1.1.1991 alkaen uusilta jäseniltä suljetun lisäeläkesäätiön etuuksiin.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen irtisanomisai-
ka on 6 kk. Toimitusjohtajalle maksetaan 12 kk:n ja toimitus-
johtajan sijaiselle 18 kk:n palkkaa vastaava korvaus, mikäli
yhtiö irtisanoo heidät.

Johtoryhmien jäsenille maksetut palkkiot

	2008	2007
Toimitusjohtaja Harri Kerminen (1.1.2008 lähtien)		
Palkka luontoisetuineen, euroa	649 452	-
Tulospalkkio, rahapalkkio, euroa	7 380	-
Tulospalkkio, Kemiran osakkeet, euroa*	0	-
Palkka yhteensä, euroa	656 832	-
Tulospalkkiona saadut Kemiran osakkeet, kpl	0	-
Toimitusjohtajan sijainen Esa Tirkkonen		
Palkka luontoisetuineen, euroa	322 760	311 460
Tulospalkkio, rahapalkkio, euroa	0	136 979
Tulospalkkio, Kemiran osakkeet, euroa*	0	325 278
Palkka yhteensä, euroa	322 760	773 717
Tulospalkkiona saadut Kemiran osakkeet, kpl	0	6 962
Muu johtoryhmä yhteensä		
Palkka luontoisetuineen, euroa	3 428 173	2 072 396
Tulospalkkio, rahapalkkio, euroa	24 686	785 879
Tulospalkkio, Kemiran osakkeet, euroa*	0	1 753 188
Palkka yhteensä, euroa	3 452 859	4 611 463
Tulospalkkiona saadut Kemiran osakkeet, kpl	0	37 871

* Osakepalkkio sisältää järjestelmän mukaisen osakkeiden arvon ja rahapalkkion yhteissumman.

Yhtiö rakenne

Kemiran liiketoiminta on organisoitu kolmeen tulostavastiin asiakas pohjaiseen segmenttiin. Uusi organisaatio astui voimaan 1.10.2008. Paper-segmentti keskittyy sellu- ja paperiteollisuuden asiakassegmentteihin ja Water-segmentti yhdyskuntien ja teollisen vedenkäsittelyn asiakassegmentteihin. Oil & Mining kehittää liiketoimintaa kasvavilla, vesikemikaaleja käyttävillä alueilla, kuten öljy- ja kaasuteollisuudessa sekä kaivosteollisuudessa. Uuden rakenteen mukaiseen talousraportointiin siirryttiin vuoden 2009 alussa.

Kemira Oyj:n keskitetyt toiminnot huolehtivat sisäisten synergioiden hyödyntämisestä. Ne johtavat ja koordinoivat tiettyjä koko yhtiötä koskevia toimintoja kuten henkilöstö, lakiasiat, logistiikka, ostot, rahoitus, riskienhallinta, sisäinen tarkastus, talous, tietohallinto, tutkimus ja kehitys, ympäristö ja viestintä.

Kemira Oyj:n maaliliiketoiminnasta vastaavaa Tikkurila Oy:tä johdetaan toiminnallisesti itsenäisenä konserniyhtiönä.

Tikkurila Oy:lle nimitettiin 12.1.2009 uusi hallitus, jonka puheenjohtajana valittiin jatkamaan Kemira Oyj:n toimitusjohtaja Harri Kerminen ja jäsenenä Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja Jari Paasikivi sekä useiden yksityisten ja listattujen yhtiöiden hallituksissa toimiva Petteri Walldén. Uusiksi jäseniksi nimitettiin valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston erityisasiantuntija Eeva Ahdekivi, Kemira Oyj:n hallituksen jäsenen Ove Mattsson sekä M.Sc. (BA and Econ.) Pia Rudengren.

Hallintomalli

Sisäinen valvonta

Kemirassa on sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa, ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat: johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri, riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, raportointi ja tiedonvälitys sekä seuranta ja tarkastus.

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri

Kemiran arvot ja liiketapaperiaatteet (Kemira Code of Conduct) luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle. Liiketapaperiaatteet on saatettu tiedoksi konsernin koko henkilöstölle. Kemiran jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä ilmoitus lain ja liiketapaperiaatteiden vastaisesta toiminnasta. Vuosittain tehtävällä henkilöstökyselyllä sekä sisäisen valvonnan kyselyllä kartoitetaan henkilöstön näkemyksiä työilmapiiristä ja sisäisen valvonnan tilasta.

Riskien arviointi

Kemiran riskienhallinnan perustana on kokonaisvaltaisen riskienhallinnan periaate (Enterprise Risk Management, ERM). Kemirassa kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla tarkoitetaan eri riskialueiden, kuten strategisten, vahinko-, operatiivisten sekä rahoitusriskien järjestelmällistä ja ennakoivaa tunnistamista,

arviointia ja hallintaa. Tavoitteena on määritellä ja saavuttaa haluttu kokonaisriskitaso suhteessa konsernin riskinkantokykyyn sekä samalla varmistaa toimintojen jatkuvuus. Riskeistä ja riskienhallinnasta on kerrottu tarkemmin vuosikertomuksen sivuilla 38–39 ja 105–107.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimia toteutetaan kaikissa yksiköissä ja kaikilla organisaatiotasolla sisältäen muun muassa raportoinnin, hyväksymismenettelyt, täsmäytykset, työtehtävien eriyttämisen ja omaisuuden turvaamisen. Kemiralla on Business Control Manual, joka on tarkoitettu tukemaan riittävän ja yhdenmukaisen sisäisen valvontajärjestelmän ylläpitämistä ja kehittämistä konserniyhtiöissä.

Raportointi ja tiedonvälitys

Kemira noudattaa kaikissa yksiköissään yhtenäisiä, kansainvälisiin laskentastandardeihin perustuvia laskenta- ja raportointiperiaatteita (IFRS). Konsernin taloudellisen raportoinnin periaatteet ja ohjeet, kuten kaikki konsernin muutkin politiikat ja toimintaohjeet ovat saatavilla konsernin intranetissä. Kemirassa on saatettu päätökseen laajamittainen hanke, jonka tavoitteena oli luoda konsernille tehokkaat ja yhdenmukaiset liiketoimintaprosessit. Hanke käsitti maailmanlaajuisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton, joka varmistaa nopean ja luotettavan tiedonsaannin.

Seuranta ja tarkastus

Sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta seurataan esimiesten toimesta osana operatiivista johtamista. Kemira-konsernin sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmistustoiminnosta, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea Kemiran johtoa ja hallitusta niiden valvontatehtävissä. Sisäisen tarkastuksen toiminta-alue on rajoittamaton ja kattaa kaikki konsernin toimialat, yksiköt ja toiminnot. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan ja suosituksistaan Kemira Oyj:n tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti lakiasiajnohtajalle. Sisäisen tarkastuksen edustaja keskustelelee tarkastussuunnitelmastaan ja havainnoistaan vuoden aikana tilintarkastajien kanssa.

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee yhden tilintarkastajan, jonka on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Vuoden 2008 Yhtiökokous valitsi Kemira Oyj:n tilintarkastajaksi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Pekka Pajamo.

Vuonna 2008 tilintarkastajalle (KPMG) maksettiin tilintarkastamiseen liittyviä palkkioita 2,2 miljoonaa euroa. Lisäksi maksettiin tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista palkkioita 2,1 miljoonaa euroa.

Sisäpiiri

Kemira Oyj:n sisäpiiri koostuu Suomen arvopaperimarkkinain mukaisesti ilmoitusvelvollisista sisäpiiriläisistä, pysyvistä yrityskohtaisista sisäpiiriläisistä ja hankekohtaisista sisäpiiriläisistä. Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat asemansa perusteella hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen varamiehensä, yhtiön johtoryhmän jäsenet ja tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Pysyviä yrityskohtaisia sisäpiiriläisiä ovat yhtiön lakiasiajnohtajan erikseen määrittelemät henkilöt.

Kemira Oyj noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta, jonka mukaan sisäpiiriläisen on suositeltavaa ajoittaa kaupankäynti yhtiön osakkeilla ajankohtiin, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täydellinen tieto osakkeen arvoon vaikuttavista seikoista. Tämän perusteella Kemira Oyj:n sisäpiiriin kuuluvat henkilöt eivät saa käydä kaupaa yhtiön osakkeilla 30 vuorokauden aikana ennen yhtiön osavuosikatsauksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamista.

Kemira Oyj:n sisäpiirirekisterejä ylläpidetään yhtiön keskushallinnossa, joka päivittää ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä koskevat julkiseen sisäpiirirekisteriin merkittävät tiedot Euroclear Finland Oy:hyn. Tiedot ovat nähtävillä Euroclear Finland Oy:n internetissä ylläpitämästä NetSire-palvelussa.

Ohessa olevassa taulukossa on julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluvien henkilöiden omistukset Kemira Oyj:ssä 31.12.2008 ja 31.12.2007. Omistukset sisältävät henkilökohtaisen omistuksen lisäksi myös lähipiirin sekä määräysvalta-yhteisöjen omistukset. Ajantasainen sisäpiiri luettelo samoin kuin päivitetty omistustiedot ovat yhtiön internet sivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Hallinto > Sisäpiiri.

Sisäpiiriomistukset

Nimi	Osakkeet	
	31.12.2008	31.12.2007
Hallitus		
Armstrong Elizabeth	0	0
Laaksonen Juha	0	0
Mattsson Ove	19 300	19 300
Paasikivi Pekka	790 225	625 225
Pehu-Lehtonen Kaija	0	0
Viinanen Jukka	1 000	ei sisäpiirissä
Väisänen Jarmo	0	ei sisäpiirissä

Johtoryhmien jäsenet

Boman Petri	765	765
Casas de Almeida Hilton	4 200	ei sisäpiirissä
Grön Johan	1 301	ei sisäpiirissä
Hakkila Jukka	4 113	3 713
Helsky Petri	0	ei sisäpiirissä
Jokinen Päivi	0	ei sisäpiirissä
Kerminen Harri	17 167	17 167
Kwan Ronald	0	ei sisäpiirissä
Kylander Håkan	4 121	ei sisäpiirissä
Melarti Hannu	5 820	ei sisäpiirissä
Mäki-Kala Jyrki	5 501	3 601
Ojanpää Pekka	4 748	4 748
Owens Randy	5 055	ei sisäpiirissä
Salonen Eeva	0	ei sisäpiirissä
Tirkkonen Esa	22 037	22 037

Tilintarkastus

Pajamo Pekka	0	0
--------------	---	---

Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla tunnistamme, arvioimme ja hallitsemme riskejä järjestelmällisesti ja ennakoivasti. Tavoitteenamme on halutun kokonaisriskitason saavuttaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Riskienhallinnan pääperiaatteet

Määrittelemme riskin tapahtumaksi tai olosuhteeksi, joka toteutuessaan voi vaikuttaa mahdollisuuteemme saavuttaa strategiset ja operatiiviset tavoitteemme kestävällä ja eettisellä tavalla. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla tarkoitamme eri riskialueiden, kuten strategisten ja operatiivisten riskien sekä vahinko- ja rahoitusriskien järjestelmällistä ja ennakoivaa tunnistamista, arviointia ja hallintaa. Tavoitteenamme on määritellä ja saavuttaa haluttu kokonaisriskitaso suhteessa riskinkantokykyymme, ja samalla varmistaa toimintamme jatkuvuus.

Riskienhallintamme perustuu Kemiran liiketapaperiaateisiin sekä Suomen listayhtiöiden hallinnointia ja ohjausta koskevaan Corporate Governance -suositukseen. Lisäksi johdon tavoitteita, vastuunjakoja ja riskirajoja määritellään tarkemmin eri konserniohjeissa.

Kemiran hallitus määrittelee ja hyväksyy riskienhallintamme pääperiaatteet, ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Segmentit ja funktiot vastaavat oman toiminta-alueensa riskeistä ja niiden hallinnasta. Konsernin riskienhallintatoiminnon rooli on tukea, kehittää ja koordinoida riskienhallintaa sekä riskienhallintaverkostoja. Kemiran sisäisen tarkastuksen vastuulla on riskienhallintatoiminnon ja -toimenpiteiden arviointi.

Riskienhallinnan toteutus

Kemirassa kokonaisvaltainen riskien tunnistus, arviointi ja hallinta tehdään liiketoiminta-alueittain ja funktioittain sovel-

taen yhteisesti sovittua riskien itsearviointimallia. Riskienhallintaprosessin tulokset raportoidaan myös Kemiran tarkastusvaliokunnalle. Riskienhallintaa integroidaan yhä tiiviimmin keskeisimpiin prosesseihin kuten strategiseen suunnitteluun, investointeihin sekä yritysostoihin ja -myynteihin.

Hoidamme osan riskienhallintatoimenpiteistä keskitetysti saavuttaaksemme kustannusedun ja varmistaaksemme riittävän suojaustason. Tällaisia ovat esimerkiksi tietyt konsernin vakuutusohjelmat, kuten toiminta- ja tuotevastuuvakuutus, kuljetusvakuutus, suurimpien tehtaiden omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä rahoitusriskien suojaustoimet.

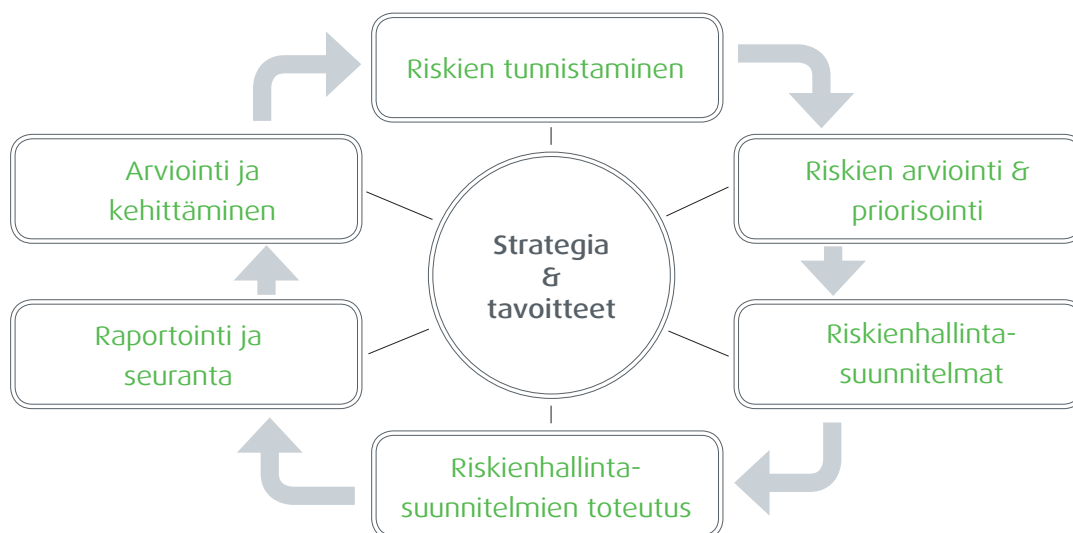
Riskeistämme

Useat erilaiset riskit vaikuttavat tavoitteidemme saavuttamiseen. Ennakoivasta riskienhallinnastamme huolimatta on mahdollista, että jokin riskeistä toteutuu vaikuttaen merkittävästi tavoitteiden saavuttamiseen. Rahoitusriskeistä ja niiden hallinnasta on kerrottu lisää tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 105. Toteutuneita ympäristö- ja vahinkoriskejä on tarkemmin selvitetty Kemiran ympäristöraportissa, joka julkaistaan huhtikuussa 2009 osoitteessa www.kemira.fi > Yritysvastuu > Ympäristövastuu.

Kemiran muutoksen toteuttaminen

Vuonna 2008 julkaistu uusi strategiamme edellyttää merkittäviä muutoksia sekä liiketoimintaportfoliossamme että päivittäisessä toiminnassamme. Tavoitteidemme kannalta merkittävänä riskinä voidaan pitää suunniteltujen liiketoi-

Riskienhallinnan prosessi

mintajärjestelyjen viivästymistä tai peruuntumista. Tärkeitä tekijöitä muutoksessamme ovat myös uusi tapamme toimia sekä uudistettu organisaatiomalli, joten epäonnistuminen näiden soveltamisessa on huomattava riski tavoitteidemme saavuttamiselle. Muutosta tukevien tietoteknisten sovellusten toimivuus on myös keskeistä.

Kilpailu

Merkittävä riski tavoitteidemme saavuttamiselle on, miten menestymme jatkuvasti muuttuvassa kilpailutilanteessa. Päätoimialoillemme pyrkivät uudet toimijat käyttävät kilpailukeinonaan aggressiivista hinnoittelua, mikä saattaa heikentää tulostamme. Pyrimme hyödyntämään olemassa olevaa osaamistamme ja kasvamaan uusilla toimialoilla, joilla kohtaamme uuden kilpailutilanteen. Tuotteidemme kanssa kilpailevat korvaavat tuotteet saattavat myös heikentää kilpailuasemaamme.

Raaka-aineiden sekä hyödykkeiden hinnat ja saatavuus

Strategiamme mukaisesti pyrimme parantamaan kannattavuuttamme. Raaka-aine-, hyödyke- tai logistiikkakustannusten merkittävät korotukset saattavat vaarantaa kannattavuustavoitteidemme saavuttamisen. Esimerkiksi korkeat öljyn ja sähkön hinnat voivat merkittävästi heikentää kannattavuuttamme. Tiettyjen raaka-aineiden saatavuus voi vaikeuttaa tuotantoamme, mikäli emme ole varautuneet siihen kartoittamalla vaihtoehtoisia toimittajia tai mahdollisuuksia prosessimuutoksiin.

Muutokset asiakasteollisuuksissa

Useat asiakkaamme ovat siirtäneet toimintansa maantieteellistä painopistettä Etelä-Amerikkaan ja Aasiaan. Suuri osa nykyisestä tuotantokapasiteetistamme sijaitsee Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, minkä vuoksi yksi suurista haasteistamme on varmistaa, että tuotantomme sijaitsee siellä missä markkinammekin ovat. Myös asiakasyritystemme yhdistyminen voi merkitä tiettyjen asiakkuuksien menettämistä tai epäedullisempaa asemaa myyntineuvotteluissa.

Uudet teknologiat

Monet tuotteistamme ovat bulkkikemikaaleja, joiden tuotannossa kustannustehokkuus on keskeistä. Pidemmän aikavälin riskinä voidaan pitää tilannetta, jossa kilpailijamme onnistuvat meitä paremmin uusien, tehokkaiden teknologioiden kehittämisessä. Myös uusien suurten ja kustannustehokkaiden tehdasyksiköiden rakentaminen saattaa uhata kilpailukykyämme.

Henkilöstö

Strategiamme toteutus voi vaarantua, mikäli emme onnistu palkkaamaan ja pitämään palveluksessamme osaavia ja motivoituneita henkilöitä. Toimintamme menestyksekkään jatkuvuuden kannalta on olennaista onnistua seuraajasuunnittelussa, sillä perehtymisjaksot ovat usein pitkiä. Henkilöstöriskien hallinta on erityisen haasteellista kasvualueilla Etelä-Amerikassa, Venäjällä ja Aasiassa.

Pekka Paasikivi

Jukka Viinanan

Elizabeth Armstrong

Pekka Paasikivi

Kemiran osakkeet: 790 225 kpl.
Vuorineuvos, insinööri, s. 1944.
Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2007.

Luottamustehtävät:

East Office of Finnish Industries, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmia, hallintoneuvoston puheenjohtaja vuodesta 2005.
Oras Invest Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2004.
Liikesivistysrahaston kannatusyhdistys ry, hallituksen jäsen vuodesta 2003.

Aiempiä luottamustehtäviä:

Raute Oyj, hallituksen jäsen, 2002–2008.
Uponor Oyj, hallituksen puheenjohtaja 1999–2008.
Erkki Paasikiven Säätiö, hallituksen puheenjohtaja, 1997–2008.
Okmetic Oyj, hallituksen jäsen 1996–2008.
Hollming Oy, hallituksen varapuheenjohtaja 1993–2005.
Keskuskauppakamari, hallituksen jäsen 1996–1998.
Yrittäjien Fennia, hallituksen jäsen 1987–1998.

Keskeinen työkokemus:

Oras-yhtiöt, eri tehtäviä vuodesta 1966, mm. toimitusjohtaja, konsernijohtaja ja hallituksen puheenjohtaja.

Jukka Viinanan

Kemiran osakkeet: 1 000 kpl.
Vuorineuvos, DI, s. 1948.
Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2008.

Luottamustehtävät:

Metso Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Rautaruukki Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2001.

Aiempiä luottamustehtäviä:

Huhtamaki Oyj, hallituksen jäsen, 1999–2005.
Uponor Oyj, (ent. Asko Oyj), hallituksen jäsen, 1993–2001.
Lassila & Tikanoja Oyj, hallituksen jäsen, 1993–2001.
Valtion teknillinen tutkimuskeskus, hallituksen puheenjohtaja, 1994–2002.
Neste Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja 1996–1999 ja jäsen 1990–1996.

Keskeinen työkokemus:

Orion Oyj, toimitusjohtaja, 2000–2007.
Neste Oyj, toimitusjohtaja, 1997–1999.
Neste Oyj, johto- ja hallitustehtäviä, 1983–1999.

Elizabeth Armstrong

Kemiran osakkeet: 0 kpl.
Ph.D., s. 1947.
Hallituksen jäsen vuodesta 2003.

Aiempiä luottamustehtäviä:

Image Polymers, hallituksen puheenjohtaja, 1996–2005.

Keskeinen työkokemus:

NeoResins, johtaja, 1996–2005.
Avecia, johtaja, 1999–2005.
Zeneca, johtaja, 1996–1999.
Cytec Industries, johtaja, 1993–1996.
Cyanamid, useita eri tehtäviä, mm. toimitusjohtaja, 1976–1993.

Ove Mattsson

Kemiran osakkeet: 19 300 kpl.
Ph.D., s. 1940.
Hallituksen jäsen vuodesta 2003.

Luottamustehtävät:

Tikkurila Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2009.
Fabryo Corporation SRL, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Biotage AB, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2007 ja jäsen vuodesta 2003.
Geveko AB, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2006.
Arctic Island Ltd, hallituksen jäsen vuodesta 2003.
Aromatic AB, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2003.
Mydata Automation AB, hallituksen jäsen vuodesta 2003.

Aiempiä luottamustehtäviä:

Exel Oyj, hallituksen puheenjohtaja, 2003–2008.
Chumak CJSC, hallituksen jäsen, 2005–2008.

Ove Mattsson

Juha Laaksonen

Kaija Pehu-Lehtonen

Jarmo Väisänen

XCounter AB, hallituksen puheenjohtaja, 2003–2006.
MacGregor AB, hallituksen puheenjohtaja, 2003–2005.

Keskeinen työkokemus:

Akzo Nobel nv:n johtoryhmän jäsen ja Akzo Nobel Coatingsin toimitusjohtaja, 1994–2000.
Nobel Industries AB, pääjohtaja ja toimitusjohtaja, 1991–1994.
Casco Nobel AB., pääjohtaja, 1978–1991.

Juha Laaksonen

Kemiran osakkeet: 0 kpl.
Ekonomi, s. 1952.
Hallituksen jäsen vuodesta 2007.

Luottamustehtävät:

TGC-10, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Sato Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2007.
Fortumin taidesäätiö, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2005.
Teollisuuden Voima Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2003.
Kemijoki Oy, hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2002.

Aiempia luottamustehtäviä:

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, hallintoneuvoston jäsen, 2002–2007.
Neste Oil Oyj, hallituksen jäsen, 2005–2007.

Keskeinen työkokemus:

Fortum Oyj, talousjohtaja vuodesta 2000.
Fortum Oyj, johtaja, M&A, 2000.
Fortum Oil & Gas Oy, johtaja, rahoitus ja suunnittelu, 1999.
Neste Oyj, talousjohtaja, 1998.
Neste Oyj, Corporate Controller, 1997.

Kaija Pehu-Lehtonen

Kemiran osakkeet: 0 kpl.
DI, s. 1962.
Hallituksen jäsen vuodesta 2004.

Luottamustehtävät:

Metsäklusteri Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Mittaportti Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

Oy Metsä-Botnia Ab, johtaja, uudet liiketoiminta-alueet, Liiketoiminnan kehitys -osaamiskeskus, vuodesta 2008.
Oy Metsä-Botnia Ab, Rauman sellutehtaan johtaja, 2001–2008.
Kymmene Oy ja Metsä-Botnia, asiantuntija- ja päällikkötehtävissä vuodesta 1986.

Jarmo Väisänen

Kemiran osakkeet: 0 kpl.
VTL, s. 1951.
Hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Luottamustehtävät:

Finnair Oyj, nimitysvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2008.
Neste Oil Oyj, nimitysvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2007.
Outokumpu Oyj, nimitysvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2007.
Edita Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2006.

Aiempia luottamustehtäviä:

Sponda Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja, 1996–2008.
Kapiteeli Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja, 2003–2006.
Solidium Oy, hallituksen varapuheenjohtaja, 1996–2004.
Suomen Vientiluotto Oy, hallituksen varapuheenjohtaja, 2003–2004.
Acta Print Oy, hallituksen jäsen, 2003–2004.

Keskeinen työkokemus:

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto, finanssineuvos vuodesta 2007.
Valtiovarainministeriö, Omistajaohjausyksikön päällikkö 2000–2007, vakaus- ja markkinayksikön päällikkö 1997–1999 ja VVR-ryhmän päällikkö 1996–1997.
Valtion vakuusrahasto, apulaisjohtaja ja yrityskauppa-asiantuntija, 1993–1996.
Teollistamisrahasto Oy, sijoituspäällikkö 1989–1993 ja tutkimuspäällikkö 1986–1988.

Johtoryhmä

Harri Kerminen

Esa Tirkkonen

Jyrki Mäki-Kala

Petri Helsky

Business Management Board- ja Strategic Management Board -johtoryhmien jäsenet

Harri Kerminen

Kemiran osakkeet: 17 167 kpl.
DI, MBA, s. 1951.

Kemiran toimitusjohtaja ja johtoryhmän
puheenjohtaja vuodesta 2008.
Kemiran palveluksessa vuodesta 1985.

Luottamustehtävät:

Kemianteollisuus ry, varapuheenjohtaja
vuodesta 2009.
CEFIC, hallituksen jäsen vuodesta 2008.
Tikkurila Oy, hallituksen puheenjohtaja
vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper
-liiketoiminta-alueen johtaja, 2006–2007.
Kemira Oyj, Kemira Specialty
-liiketoiminta-alueen johtaja, 2000–2006.
Kemira Chemicals Oy, hallintojohtaja,
1996–2000.
Kemira Oyj, Oulun tehtaas,
tehtaanjohtaja, 1994–1996.
Kemira Kemi AB, tuotantopäällikkö,
1990.
Kemira Oy, projektipäällikkö,
tehdasrakennushankkeet Suomessa,
Ruotsissa, Belgiassa ja USA:ssa,
1989–1994.

Esa Tirkkonen

Kemiran osakkeet: 22 037 kpl.
DI, s. 1949.

Varatoimitusjohtaja ja johtoryhmän
varapuheenjohtaja vuodesta 1995.
Kemiran palveluksessa vuodesta 1974.

Luottamustehtävät:

Teollisuuden Voima Oyj, hallituksen
jäsen vuodesta 1994.
Pohjolan Voima Oyj, hallituksen jäsen
vuodesta 1994.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, CFO, 1995–2008.
Kemira Agro, johtaja, 1990–1994.
Kemira Agro, ostojohtaja, 1980–1990.
Kemira Oy, Uudenkaupungin tehdas,
tehtaanjohtaja, 1979–1980.

Jyrki Mäki-Kala

Kemiran osakkeet: 5 501 kpl.
KTM, s. 1961.

CFO ja johtoryhmän jäsen vuodesta
2008.
Kemiran palveluksessa vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper
-liiketoiminta-alueen johtaja,
6.2.2008–30.9.2008.
Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper, talous-
ja rahoitusjohtaja, 2006–2007.
Kemira Oyj, Lanxessin
paperiliiketoiminnan integraatiosta
vastaava johtaja, 2005–2007.

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper,
Suomen valkaisu-liiketoiminnan johtaja,
2005–2006.

Finnish Chemicals Oy, Business
Controller, liiketoiminnan kehitysjohtaja,
talousjohtaja, divisioonajohtaja,
toimitusjohtaja, 1988–2008.

Petri Helsky

Kemiran osakkeet: 0 kpl.
DI, KTM, s. 1966.

Paper-segmentistä vastaava johtaja ja
johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.
Kemiran palveluksessa vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

Kemira ChemSolutions, Senior Vice
President, SBU:n johtaja, 2007–2008.
Kemira ChemSolutions b.v.,
toimitusjohtaja, 2007–2008.
Solvay SA, vastaava johtaja H2O2
EMEA, 2002–2007.
Oy Finnish Peroxides Ab, toimitus-
johtaja, 1997–2002.
Solvay Nordic Ab, vastaava johtaja,
1996–1997.
Solvay Nordic Ab, myyntipäällikkö,
1993–1996.
Dow Corning, myyntivastaava,
1992–1993.

Hannu Melarti

Pekka Ojanpää

Randy Owens

Håkan Kylander

Pekka Ojanpää

Kemiran osakkeet: 4 748 kpl.
KTM, s. 1966.

Water-segmentistä vastaava johtaja
vuodesta 2008.

Johtoryhmän jäsen ja Kemiran
palveluksessa vuodesta 2005.

Luottamustehtävät:

Sievo Oy, hallituksen jäsen
vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Specialty
-liiketoiminta-alueen johtaja, 2006–2008.

Kemira Oyj, osto- ja logistiikka-
johtaja, 2005–2006.

Nokia Oyj, hankintajohtaja
(sähkömekaniikkakomponentit),
2001–2004.

Nokia Hungary, toimitusjohtaja,
1998–2001.

Nokia Mobile Phones, myynnin ja
logistiikan päällikötehtävissä,
1994–1998.

Randy Owens

Kemiran osakkeet: 5 055 kpl.
B.Sc. MBA, s. 1964.

Oil & Mining -segmentistä vastaava
johtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta
2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2002.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper, johtaja,
SBU Additives, 2002–2008.

Vinings Industries, liiketoimintapäällikkö,
myynti, tuotehallinta ja markkinointi,
1991–2002.

Nalco Chemicals, myynti, 1987–1991.

Strategic Management Board -johtoryhmän jäsenet

Håkan Kylander

Kemiran osakkeet: 4 121 kpl.

Kauppat.yo, s. 1953.

Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan aluejohtaja
ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 1988.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper,
johtaja, HR, 2004–2008.

Kemira Oyj, Kemira Chemicals Oy,
johtaja, HR, 2000–2003.

Kemira Pigments Oy, johtaja,
talous ja IT, 1997–1999.

Kemira Kemi AB, johtaja,
talous ja IT, 1995–1997.

Kemira Oy, Controller, 1990–1994.

Oy Hortus Ab (Kemiran tytäryhtiö),
hallintopäällikkö, 1988–1989.

Hannu Melarti

Kemiran osakkeet: 5 820 kpl.
OTK, s. 1953.

Pohjois-Amerikan aluejohtaja ja
johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Chemicals Inc., johtaja,
2005–2007.

Metso Inc., johtaja, 2001–2004.

Metso Paper Inc., johtaja, 1999–2000.

Sunds Defibrator Inc., johtaja,
1996–1998.

Sunds Defibrator Industries AB,
lakiasianjohtaja, 1995.

Rauma Inc., lakimies, 1991–1994.

Sunds Defibrator AB, lakiasianjohtaja,
1988–1990.

Ronald Kwan

Hilton Casas de Almeida

Petri Boman

Johan Grön

Ronald Kwan

Kemiran osakkeet: 0 kpl.

BA Chemistry, s. 1957.

Aasian ja Tyynenmeren alueen aluejohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Chemicals (Shanghai) Co. Ltd., toimitusjohtaja, Pulp and Paper Kiina, 2007–2008.

Ciba Specialty Chemicals, Head of Segment Coating Effects, Asia Pacific, 2005–2007.

Ciba Specialty Chemicals, liiketoiminnan kehityspäällikkö, Asia Pacific, 2002–2005.

Vantico Limited, Regional Managing Director, Asia Pacific, 2000–2002.

Ciba Specialty Chemicals, päällikkö, Performance Polymers -divisioona, Asia Pacific, 1993–2000.

Dow Chemical, useita eri teknisen palvelun ja markkinoinnin tehtäviä Aasiassa ja Kanadassa, 1980–1993.

Hilton Casas de Almeida

Kemiran osakkeet: 4 200 kpl.

LuK (kemialla), s. 1961.

Etelä-Amerikan aluejohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

BASF SA, Functional Polymers -yksikkö, aluejohtaja, 2004–2007.

BASF AG, Functional Polymers -divisioona, myyntipäällikkö (Eurooppa), 2001–2004.

BASF SA, erikoiskemikaalit, alueellinen myynti- & markkinointipäällikkö, tuotepäällikkö, myyntiedustaja, laborantti, 1989–2001.

Bera do Brasil Met. E. Com. Metais

Ltda, teknisen osaston päällikkö, laatupäällikkö, 1985–1988.

Duratex SA, Technical in Development of Manufacturing Process, 1982–1985.

Petri Boman

Kemiran osakkeet: 765 kpl.

DI, s. 1966.

Kemiran toimitusketjujohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2007.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2005.

Luottamustehtävät:

Reachway Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Coatings

-liiketoiminta-alueen

toimitusketjujohtaja, 2005–2006.

Nokia Oyj, SLM hankintapäällikkö, 2002–2005.

Nokia Oyj, suunnittelija ja uuden teknologian hankintapäällikkö

Tanskassa ja Englannissa, 1997–2002.

Vaisala Oy, suunnittelija, 1993–1996.

Johan Grön

Kemiran osakkeet: 1 301 kpl.

Tekniikan tohtori, s. 1966.

T&K- ja teknologiajohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2006.

Luottamustehtävät:

Metsäklusteri Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper, teknologiajohtaja, 2006–2008.

Stora Enso Publication Papers Oy, tutkimus- ja kehityspäällikkö, 2004–2006.

Åbo Akademi, dosentti vuodesta 1998.

Metso Paper Inc., johtaja, prosessikemia ja -teknologia, 2002–2004.

Valmet Corporation, tutkimuspäällikkö, 1995–2002.

Päivi Jokinen

Jukka Hakkila

Eeva Salonen

Päivi Jokinen

Kemiran osakkeet: 0 kpl.

KTM, s. 1968.

Markkinointi- ja viestintäjohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2008.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

International Paper Europe, strategisen suunnittelun päällikkö, 2006–2008.

International Paper European Papers, markkinointijohtaja, 2004–2006.

Specialty Minerals Europe, markkinointi- ja strategiasuunnittelija, 2003.

The Boston Consulting Group, johdon konsultti, 2000–2002.

Jaakko Pöyry Consulting, liiketoiminta ja markkinointikonsultti, 1998–1999.

Price & Pierce Finland, myyntipäällikkö, 1996–1998.

Jukka Hakkila

Kemiran osakkeet: 4 113 kpl.

OTK, s. 1960.

Lakiasiaintohtaja ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.

Kemiran palveluksessa vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus:

Elcoteq Network Oyj, lakiasiaintohtaja, 2002–2005.

Suomen Vientiluotto Oyj, johtaja, 2002.

Sampo Bank, New York, Chief Representative, 2001–2002.

Leonia Bank New York, Senior Vice President, 1999–2000.

Leonia Corporate Bank, First Vice President, 1998–1999.

Suomen Vientiluotto Oy, liiketoiminnan pääjuristi 1996–1998,

Senior Legal Counsel 1995–1996 ja Legal Counsel 1988–1995.

Eeva Salonen

Kemiran osakkeet: 0 kpl.

KM, s. 1960.

Henkilöstöjohtaja, johtoryhmän jäsen ja Kemiran palveluksessa vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

Nokia Oyj, johtaja, HR, Devices R&D, 1.1.2008–8.6.2008.

Nokia Oyj, johtaja, HR, Mobile Phones Business Group, 2004–2007.

Nokia Oyj, johtaja, Business HR, Nokia Mobile Phones, Globaali tuotanto, logistiikka ja ostotoiminnot, 2002–2004.

Nokia Oyj, johtaja, Business HR, Nokia Mobile Phones, tuotanto, logistiikka ja ostotoiminnot, Eurooppa ja Afrikka, 1999–2002.

Nokia Oyj, henkilöstön kehityspäällikkö, Nokia Mobile Phones, Euroopan ja Afrikan alue, 1995–1999.

Quality Systems Oy, konsultti- ja tutkimuspäällikkötehtävissä, 1987–1994.

Tikkurilan toimitusjohtaja ja hallitus

Erkki Järvinen

Harri Kerminen

Jari Paasikivi

Erkki Järvinen

KTM, s. 1960.

Tikkurilan toimitusjohtaja vuodesta 2009.

Luottamustehtävät:

Sannäsin Kartano Oy,

hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2008.

TAT ry, hallituksen jäsen vuodesta 2007.

Aiempia luottamustehtäviä:

Luottokunta, hallintoneuvoston jäsen, 2006–2008.

IBA, International Book and Press Retailers Association, hallituksen jäsen 2002–2008 ja hallituksen puheenjohtaja 2006–2008.

Liikkeenjohdon Instituutin

kannatusyhdistys, hallituksen jäsen 2005–2008.

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiö, hallituksen jäsen, 2005–2008.

Keskeinen työkokemus:

Rautakirja Oy, toimitusjohtaja, 2001–2008.

Rautakirja Oy, toimialajohtaja, Kioskidivisioona, 1997–2001.

Siljans Knäcke AB, toimitusjohtaja, 1995–1996.

Vaasanmylly Oy, markkinointijohtaja (Pohjoismaat), 1991–1996.

Vaasanmylly Oy, markkinointipäällikkö, 1990–1991.

Oy Karl Fazer Ab, Fazer Leipomot, tuotepäällikkö, markkinointipäällikkö, 1984–1990.

Harri Kerminen

DI, MBA, s. 1951.

Kemira Oyj:n toimitusjohtaja.

Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2008.

Luottamustehtävät:

Kemianteollisuus ry, varapuheenjohtaja vuodesta 2009.

CEFIC, hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus:

Kemira Oyj, Kemira Pulp&Paper -liiketoiminta-alueen johtaja, 2006–2007.

Kemira Oyj, Kemira Specialty -liiketoiminta-alueen johtaja, 2000–2006.

Kemira Chemicals Oy, hallintojohtaja, 1996–2000.

Kemira Oyj, Oulun tehtaast, tehtaanjohtaja, 1994–1996.

Kemira Kemi AB, tuotantopäällikkö, 1990.

Kemira Oy, projektipäällikkö, tehdasrakennushankkeet Suomessa, Ruotsissa, Belgiassa ja USA:ssa, 1989–1994.

Jari Paasikivi

KTM, s. 1954.

Tikkurilan hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2008.

Luottamustehtävät:

Uponor Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2008.

Keskuskauppakamari, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2007.

Teknoliateollisuus ry, hallituksen jäsen vuodesta 2006.

Oras Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2005. Vakka-Suomen Nuorisosäätiö, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1998.

Keskeinen työkokemus:

Oras Invest Oy, toimitusjohtaja, vuodesta 2006.

Oras Oy, konsernin toimitusjohtaja, 2002–2007.

Oras Oy, toimitusjohtaja, 1994–2001.

Oras Oy, tehtaanjohtaja, 1989–1994.

Oras Armatur A/S, Norja, markkinointipäällikkö, 1987–1989.

Oras Oy, markkinointipäällikkö, 1983–1986.

Eeva Ahdekivi

KTM, s. 1966.

Tikkurilan hallituksen jäsen vuodesta 2009.

Luottamustehtävät:

Patria Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Nuori Yrittäjyys ry, tilintarkastaja vuodesta 2006.

Keskeinen työkokemus:

Valtioneuvoston kanslia, johtava erityisasiantuntija vuodesta 2007.

Pohjola Omaisuudenhoito Oy, johtaja, 2004–2006.

Conventum Oyj, partneri, 1997–2003.

Merita Corporate Finance Oy, johtaja, 1994–1997.

Eva Ahdekivi

Ove Mattsson

Pia Rudengren

Petteri Walldén

Ove Mattsson

Ph.D., s. 1940.

Tikkurilan hallituksen jäsen vuodesta 2009.

Luottamustehtävät:

Fabryo Corporation SRL,

hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Biotage AB, hallituksen puheenjohtaja
vuodesta 2007 ja jäsen vuodesta 2003.

Geveko AB, hallituksen puheenjohtaja
vuodesta 2006.

Arctic Island Ltd, hallituksen jäsen
vuodesta 2003.

Aromatic AB, hallituksen puheenjohtaja
vuodesta 2003.

Mydata Automation AB,
hallituksen jäsen vuodesta 2003.

Aiempia luottamustehtäviä:

Exel Oyj, hallituksen puheenjohtaja,
2003–2008.

Chumak CJSC, hallituksen jäsen,
2005–2008.

XCounter AB, hallituksen
puheenjohtaja, 2003–2006.

MacGregor AB, hallituksen puheenjohtaja,
2003–2005.

Keskeinen työkokemus:

Akzo Nobel nv:n johtoryhmän jäsen ja
Akzo Nobel Coatingsin toimitusjohtaja,
1994–2000.

Nobel Industries AB, pääjohtaja ja
toimitusjohtaja, 1991–1994.

Casco Nobel AB., pääjohtaja, 1978–1991.

Pia Rudengren

M.Sc. (BA and Econ.), s. 1965.

Tikkurilan hallituksen jäsen vuodesta 2009.

Luottamustehtävät:

Duni AB, hallituksen jäsen vuodesta 2007.

WeMind Digital Psykologi AB, hallituksen
jäsen vuodesta 2007.

Varyag Resources AB, hallituksen jäsen
vuodesta 2006.

Biophausia AB, hallituksen jäsen vuodesta
2006.

Aiempia luottamustehtäviä:

Q-Med AB, hallituksen puheenjohtaja
2006–2009 ja hallituksen jäsen
2003–2009.

Zodiak Televisio AB, hallituksen jäsen,
2006–2008.

GHH Grand Hotel Holdings AB, hallituksen
jäsen, 1996–2006.

Ericsson Project Finance AB, hallituksen
puheenjohtaja, 1996–1999.

Keskeinen työkokemus:

W Capital Management AB, johtaja,
2001–2005.

Investor AB, CFO ja johtoryhmän jäsen
1998–2001, Deputy CFO 1996–1998, Head
of Corporate Finance and Equity Trading
1994–1996.

Petteri Walldén

DI, s. 1948.

Tikkurilan hallituksen jäsen vuodesta
2008.

Luottamustehtävät:

Empower Oy, hallituksen jäsen
vuodesta 2007.

Kuusakoski Group, hallituksen jäsen
vuodesta 2007.

Nokian Renkaat Oyj, hallituksen
puheenjohtaja vuodesta 2006 ja jäsen
vuodesta 2005.

Terveystalo Healthcare Oyj,
hallituksen jäsen vuodesta 2006.

eQ Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2005.

SE Mäkinen Logistics Oy, hallituksen
jäsen vuodesta 1995.

Veritautien tutkimussäätiö,
hallituksen jäsen vuodesta 1991.

Aiempia luottamustehtäviä:

Perlos Oyj, hallituksen jäsen, 2006–2007.

Rocla Oyj, hallituksen jäsen, 1998–2005.

Keskeinen työkokemus:

Alteams Oy, toimitusjohtaja,
vuodesta 2007.

Onninen Oy, toimitusjohtaja, 2001–2005.

Ensto Oy, toimitusjohtaja, 1996–2001.

Nokia Kaapeli Oy, toimitusjohtaja,
1990–1996 ja eri tehtäviä 1973–1986.

Sako Oy, toimitusjohtaja, 1987–1990.

Tilinpäätös 2008

Sisältö

	Sivu		Sivu
Toimintakertomus vuodelta 2008	49	19. Lähipiiritapahtumat	89
Konsernin tunnusluvut	60	20. Pitkäaikaiset korolliset velat	91
Tunnuslukujen laskentakaavat	62	21. Laskennalliset verovelat ja -saamiset	92
Konsernin tuloslaskelma (IFRS)	63	22. Varaukset	93
Konsernin tase (IFRS)	64	23. Lyhytaikaiset velat	93
Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)	65	24. Rahoitusleasingvelat – erääntymisajat	94
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	66	25. Nettovelat	94
Konsernin liitetiedot	68	26. Eläkevelvoitteet	94
1. Yrityksen perustiedot ja konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	68	27. Rahavirtalaskelman liitetiedot	97
2. Segmenttitiedot	74	28. Liiketoimintojen yhdistäminen	98
3. Liiketoiminnan muut tuotot	76	29. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat	102
4. Kulut	76	30. Johdannaisinstrumentit	103
5. Tutkimus- ja kehittämiskulut	77	31. Ympäristöriskit ja -vastuut	105
6. Työsuhde-etuudet ja henkilöstömäärä	77	32. Rahoitusriskien hallinta	105
7. Osakeperusteiset maksut	78	33. Osakkuusyrietykset	110
8. Poistot ja arvonalentumiset	79	34. Yhteisyrietykset	110
9. Rahoitustuotot ja -kulut	79	35. Muutokset konsernirakenteessa vuonna 2008	111
10. Tuloverot	81	36. Myytävänä olevaksi luokitellut omaisuuserät ja niihin liittyvät erät	111
11. Osakekohtainen tulos	81	37. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	111
12. Aineettomat hyödykkeet	82	Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)	112
13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	83	Emoyhtiön tase (FAS)	113
14. Arvonalentumistestit	84	Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)	114
15. Sijoitukset	86	Emoyhtiön oman pääoman muutos (FAS)	115
16. Vaihto-omaisuus	86	Osakkeet ja osakkeenomistajat	116
17. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin	87	Hallituksen voitonjakoesitys	119
18. Saamiset	88	Tilintarkastuskertomus	120
		Tuloskehitys neljännesvuosittain	121

Kaikki vuosikertomuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta

Toimintakertomus vuodelta 2008

- Liikevaihto vuonna 2008 oli 2832,7 milj. euroa (2007: 2810,2 milj. euroa).
- Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 132,6 milj. euroa (174,6).
- Investointien jälkeiset rahavirrat kasvoivat.
- Tulos/osake oli -0,02 euroa (0,53). Tulos/osake ilman kertaluonteisia eriä oli 0,29 euroa (0,75).
- Hallitus ehdottaa osingoksi 0,25 euroa osakkeelta (0,50).

AVAINLUVUT

(Milj. euroa)	2008	2007
Liikevaihto	2832,7	2810,2
Käyttökate	243,3	316,9
Käyttökate, %	8,6	11,3
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	132,6	174,6
Liikevoitto	74,0	143,1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, %	4,7	6,2
Liikevoitto, %	2,6	5,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-69,5	-51,9
Voitto ennen veroja	1,8	93,3
Voitto ennen veroja, %	0,1	3,3
Tilikauden voitto	1,8	67,5
Tulos/osake, e	-0,02	0,53
Sidotu pääoma*	2062,8	2035,8
Sidotun pääoman tuotto, %*	3,5	7,1
Rahavirrat investointien jälkeen	2,7	-149,1
Henkilöstö kauden lopussa	9405	10007

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Taloudellinen tulos 2008

Kemira-konsernin liikevaihto vuonna 2008 oli 2832,7 milj. euroa (2007: 2810,2 milj. euroa). Myyntihintojen korotukset kasvattivat liikevaihtoa noin 153 milj. eurolla, ja myyntimäärien kasvu noin 11 milj. eurolla. Yritysosot kasvattivat liikevaihtoa noin 38 milj. euroa ja yritysmyyntit laskivat liikevaihtoa noin 130 milj. euroa. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 63 milj. euroa. Orgaaninen liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa oli 6%.

Markkina-alueittain liikevaihto jakautui seuraavasti: Eurooppa 67% (67), Pohjois-Amerikka 22% (23), Etelä-Amerikka 6% (4), Aasia 4% (5), Muut 1% (1).

Vuoden 2008 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 132,6 milj. euroa (174,6). Liikevoiton lasku johtui raaka-aine- ja energiakustannusten merkittävästi korkeammista hinnoista. Muuttuvat kustannukset nousivat vuonna 2008 noin 177 milj. euroa (pois lukien yrityshankintojen, yritysmyyntien ja myyntimäärien muutosten vaikutus). Myyntihintojen korotukset kasvattivat vuoden 2008 liikevoittoa noin 153 milj. eurolla ja suuremmat myyntimäärät noin 2 milj. eurolla. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevoittoa noin 8 milj. euroa. Tehdyt yritysosot kasvattivat liikevoittoa noin

1 milj. euroa. Yritysmyyntit laskivat liikevoittoa noin 1 milj. euroa. Liikevoittoprosentti ilman kertaluonteisia eriä laski 6,2%:sta 4,7%:in.

Vuoden 2008 liikevoitto oli 74,0 milj. euroa (143,1) sisältäen kertaluonteisia eriä, joiden nettovaikutus oli -58,6 milj. euroa (-31,5 milj. euroa). Kesäkuussa Kemira julkisti globaalien kustannussäästöohjelman, jonka säästötavoite oli 50 milj. euroa vuosien 2009–2010 aikana, ja joulukuussa Kemira ilmoitti 10 milj. euron lisäsäästöistä kyseisille vuosille. Kustannussäästöihin liittyen Kemira kirjasi kustannuksina vuoden viimeiselle neljännekselle 79,8 milj. euron kertaluonteiset erät. Tammikuussa 2009 Kemiran maaliike-toiminta ilmoitti omasta 25 milj. euron säästöohjelmastaan vuosille 2009–2010.

Voitto ennen veroja oli 1,8 milj. euroa (93,3) ja tilikauden voitto 1,8 milj. euroa (67,5). Osakekohtainen tulos oli -0,02 euroa (0,53). Osakekohtainen tulos ilman kertaluonteisia eriä oli 0,29 euroa (0,75).

Tilikauden verot olivat 0 milj. euroa (25,8). Tuloslaskelman verot ovat alemmat kuin laskettuna voimassaolevilla verokannoilla, koska tappioita on pystytty hyödyntämään ja tulokseen sisältyy verovapaita myyntivoittoja. Toisaalta käyttöomaisuuden arvonalentumiset nostivat efektiivistä verokantaa.

Vuoden 2007 tilinpäätöksessä Kemiran kasvun arvioitiin jatkuvan maltillisesti vuonna 2008. Liikevoiton ja osakekohtaisen tuloksen ilman kertaluonteisia eriä arvioitiin kasvavan. Vuoden aikana ohjausta tarkennettiin osavuositarkastusten julkistuksien yhteydessä muun muassa raaka-aineiden hintojen ja energiakustannusten epäsuotuisan kehityksen ja heikon Yhdysvaltain dollarin vuoksi.

Kemiran keskipitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- vähintään 5% orgaaninen kasvu
- liikevoiton osuus liikevaihdosta vähintään 10%
- rahavirta investointien ja osinkojen jälkeen positiivinen
- sidotun pääoman tuotto (ROCE), %: jatkuva parantaminen, ja
- velkaantumistasen tavoitetaso 40–80%.

Rahoitus ja rahavirta

Rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät hyvinä.

Liiketoiminnan rahavirrat vuonna 2008 olivat 90,2 milj. euroa (172,1). Investointien nettorahavirrat olivat -87,5 milj. euroa (-321,2), josta yrityshankintojen osuus oli -180,8 milj. euroa (66,6). Rahavirrat investointien jälkeen olivat 2,7 milj. euroa (-149,1). Laajennus- ja parannusinvestointien vaikutus rahavirtaan oli -124,4 milj. euroa (-188,8). Käyttöpääoman osuus liikevaihdosta oli 14,9%:a (15,2%). Kemira Oyj:n osakkeenomistajille maksettiin osinkoja 60,6 milj. euroa (58,2).

Konsernin nettovelka oli vuoden lopussa 1049,1 milj. euroa (1003,4 milj. euroa). Valuuttakurssit kasvattivat nettovelkaa noin 16 milj. euroa, kevään 2008 osinkojen maksu noin 64 milj. euroa,

yhtisostot noin 40 milj. euroa ja paperi- ja massakemikaalien sekä maaliliiketoiminnan liiketoimintojen heikentyneet rahavirrat varsinkin vuoden viimeisellä neljänneksellä noin 46 milj. euroa. Titaanidioksidiyhteisyrityksen perustaminen Rockwood Holding Inc.:n kanssa elokuun lopussa paransi konsernin rahavirtaa noin 96 milj. eurolla ja pienensi nettovelkaa noin 120 milj. eurolla mukaan lukien yhteisyritykseen siirtynyt takaisinlainaus eläkesäätiöltä.

Korollisten velkojen määrä oli 1 168,5 milj. euroa (1 056,1). Kiinteäkorkoisten lainojen osuus korollisten nettolainojen kokonaissummasta oli 47 %. Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen korko oli 5,6 % (5,2). Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli vuoden lopussa 17 kuukautta (31.12.2007: 13 kuukautta).

Vuonna 2012 erääntyvästä 750 milj. euron valmiusluotosta oli vuoden lopussa käyttämättä 354,5 milj. euroa ja yritystodistusmarkkinoilta rahaa oli nostettu 116,2 milj. euroa. Rahavarat 31.12.2008 olivat 119,4 milj. euroa. Konsernilla ei ole nykyrakenteella vuosina 2009–2010 merkittäviä uudelleenrahoitustarpeita nykyisten lainajärjestelyiden kattaessa rahoitustarpeet.

Omaravaisuusaste oli vuoden lopussa 34 % (31.12.2007: 39 %). Velkaantuneisuus oli 107 % (31.12.2007: 92 %). Omaa pääomaa heikensi merkittävästi keskeisten valuuttakurssien aiheuttamat muuntoerot (vaikutus noin 74 milj. euroa) ja joulukuussa ilmoitetut kertaluonteiset kulut (vaikutus noin 60 milj. euroa). Tämä näkyy heikentävästi sekä omavaraisuusasteessa että velkaantuneisuudessa.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 69,5 milj. euroa (51,9). Valuuttakurssitappiot kasvoivat 9,4 milj. euroa. Tästä merkittävimmät tappiot liittyvät Ukrainan tytäryhtiön USD-määräiseen lainaan (tappio 3,1 milj. euroa) ja Brasilian tytäryhtiön lainajärjestelyyn (tappio 3,1 milj. euroa). Kasvua selittää myös vuoden 2008 korkeampi velkataso sekä korkeampi markkinakorkotaso verrattuna vuoteen 2007.

Maaliskuussa Kemira ja Pohjoismaiden Investointipankki (NIB) allekirjoittivat 10 vuoden kahdenvälisen 60 milj. Yhdysvaltojen dollarin luoton. Kesäkuussa Kemira allekirjoitti Euroopan Investointipankin (EIB) kanssa 100 milj. euron kahdenvälisen 12 vuoden tuotekehityslainan. Lisäksi vuoden viimeisen neljänneksen aikana yhtiö teki 10 vuoden TyEL-takaisinlainausjärjestelyjä 57 milj. euron arvosta.

Konsernin merkittävin valuuttariski syntyy Ruotsista euroalueelle tapahtuvasta viennistä. Vuoden lopussa SEK-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan 31 milj. euroa, ja keskimäärin valuuttavirtariskistä oli suojattu 88 %. Lisäksi yhtiö altistuu dollari-riskille muunnettaessa USD-määräisiä eriä euroiksi tilinpäätöksessä. Nykyisellä konsernirakenteella yhtiöllä ei ole merkittävää USD-määräistä valuuttavirtariskiä. Lisäksi konserni altistuu Suomesta Venäjälle tapahtuvalle noin 10 milj. euron vuotuiselle viennille. Muunnettaessa RUB-määräisiä eriä euroiksi 10 % ruplan heikkeneminen pienentää konsernin liikevoittoa noin 1,5 milj. eurolla.

Investoinnit

Vuoden 2008 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 161,0 milj. euroa (254,4). Suurimmat investoinnit olivat SAP ERP-toiminnanohjausjärjestelmä, 18,7 milj. euroa; Oulun muurahaishappotehtaan laajennus, 10,9 milj. euroa; ja maaliliiketoiminnan uusi logistiikka- ja palvelukeskus Moskovan lähellä, 9,2 milj. euroa. Laajennusinvestoinnit olivat noin 41 % investoinneista ilman yritysostoja, parannusinvestoinnit noin 36 % ja ylläpitoinvestoinnit noin 23 %.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 169,4 milj. euroa (173,8), johon sisältyy kertaluonteisia arvonalennuksia 38,6 milj. euroa (37,9).

Rahavirta omaisuuksien myynneistä oli 254,3 milj. euroa (0,2 milj. euroa negatiivinen). Rahavirta yritysostoista oli -180,8 milj. euroa (-66,6). Luvut sisältävät syyskuun alussa toimintansa aloittaneen titaanidioksidiyhteisyrityksen perustamisen. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 87,5 milj. euroa (321,2).

Strategia ja uudelleenorganisointi

Kesäkuussa 2008 Kemira julkisti uuden strategian, jonka mukaan Kemira keskittyy vesi- ja kuituliiketoimintaan. Ensimmäisessä vaiheessa yhtiö keskittyy kannattavuuteen, rahavirtaan ja taseen parantamiseen. Toisen vaiheen tavoitteena on voimakas kasvu.

Kemira on organisoitu strategiansa mukaisesti uudella tavalla:

- Kemiran liiketoiminta on jaettu kolmeen asiakaskeikkeeseen ja tulostavastiin segmenttiin. Yhteinen tekijä näissä on vesitekniologia. Paper keskittyy palvelemaan massa- ja paperiteollisuuden asiakassegmenttejä, Water palvelee kunnallisen ja teollisen vedenpuhdistuksen asiakassegmenttejä ja Oil & Mining kehittää liiketoimintaa öljy-, kaasun- ja kaivosteollisuuden kasvavilla sovel-lusalueilla.
- Kemira on jaettu neljään maantieteelliseen alueeseen: Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Aasian ja Tyynenmeren alue (APAC) sekä Eurooppa (EMEA). Maantieteelliset alueet ovat vastuussa yhteisen kustannustehokkaan infrastruktuurin rakentamisesta liiketoiminnoille. Lisäksi Etelä-Amerikassa sekä Aasian ja Tyynenmeren alueella maantieteelliset organisaatiot ovat vastuussa strategian toteutuksesta ja uusien markkinoiden kehittämisestä.
- Funktiot organisoidaan globaalisti, ja ne tarjoavat palvelujaan kaikille Kemiran liiketoiminnoille.

Uusi organisaatio tuli voimaan 1.10.2008. Tavoitteena on turvata kannattavuuden parantaminen ja kasvu kehittämällä liiketoimintaa kannattavimmissa asiakassegmenteissä ja sovelluksissa perustuen Kemirassa olemassa olevaan osaamiseen ja resursseihin. Taloudellinen raportointi uuden rakenteen mukaan aloitetaan vuoden 2009 alusta. Keskeinen osa rakennemuutosta on yhteisten toimintatapojen ja liiketoimintaprosessien luominen maailmanlaajuisesti.

Strategian julkistamisen yhteydessä Kemira kertoi tähtäävänsä Coatings-liiketoiminta-alueensa eli Tikkurilan eriyttämiseen listamalla se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn vuoden 2009 alkupuolella. Listauksella tavoitellaan koko Kemiran osakasarvon nousua, ja Kemira keskittyy vedenkäsittelyyn. Pääoma-, velka- ja maalimarkkinoiden heikennyttyä listaamista on päätetty lykätä, ja tavoitteena on listata Tikkurila markkinatilanteen sen salliessa.

Kemira Specialty liiketoiminta-alue järjestettiin uudelleen. Syyskuun alussa aloitti toimintansa Rockwood Holdings Inc:n kanssa perustettu yhteisyritys, johon liitettiin sekä Kemiran että Rockwoodin titaanidioksidiliiketoiminta sekä Rockwoodin funktionaalisten lisäaineiden liiketoiminta. Kemira jatkaa ChemSolutions-liiketoiminnan kehittämistä erillisenä yksikkönä varmistaen sen kannattavuuden ja kassavirran maksimoinnin. Natriumperkarbonaattiliiketoiminta liitettiin osaksi Paperiliiketoimintaa.

Strategian julkistamisen yhteydessä Kemira julkisti globaalien kustannussäästöohjelman, jonka säästötavoite oli 50 milj. euroa vuosien 2009–2010 aikana, ja joulukuussa Kemira ilmoitti 10 milj. euron lisäsäästöistä kyseisille vuosille, pois lukien Kemira Coatings. Kustannussäästöihin liittyen Kemira kirjasi vuoden viimeiselle neljännekselle 79,8 milj. euron kertaluonteiset erät. Säästöt toteutetaan koko konsernissa muun muassa konsernirakennetta, organisaatiota ja toimintamalleja muuttamalla. Suunnitellun säästöohjelman mukaisesti myös henkilöstöä saatetaan vähentää noin 1000 henkilöllä maailmanlaajuisesti, mukaan lukien mahdolliset yritysmyynnit. Maailmanlaajuisien toimintojen virtaviivaistaminen tarkoittaa esimerkiksi tuotantopaikkojen, tutkimus- ja kehityslaitosten ja varastoverkoston yhdistelyä. Suomessa viidellä paikkakunnalla käydyt toimipaikkaohjaukset yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen 8.10.2008. Organisaation muutos- ja säästöohjelma johtaa 298 henkilön nettovähennykseen Suomen toimipaikoilla.

Tammikuussa 2009 Kemiran maaliliiketoiminta ilmoitti omaksi säästötavoitteekseen 25 milj. euroa vuosina 2009–2010.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Kemiran lähiajan merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyvät yleiseen talouskehitykseen ja sen vaikutukseen Kemiran tuotteiden kysyntään, erityisesti paperi- ja sellukemikaaleissa sekä maaliliiketoiminnassa.

Sähkön ja öljyn maailmanmarkkinahintojen voimakkaat muutokset heijastuvat Kemiran tulokseen raaka-aineiden hintojen kautta.

Valuuttakurssimuutokset Kemiralle keskeisissä valuutoissa saattavat vaikuttaa konsernin taloudellisiin lukuihin.

Yksityiskohtainen selvitys Kemiran riskienhallinnan periaatteista ja organisoinnista on luettavissa yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi. Selvitys rahoitusriskeistä julkaistaan vuoden 2008 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Toteutuneita ympäristö- ja

vahinkoriskejä selvitetään huhtikuussa julkaistavassa Kemiran ympäristöraportissa.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 71,1 milj. euroa (65,9 milj. euroa) eli 3 % liikevaihdosta (2 %). Vuoden lopussa henkilökuntaa oli 10 maassa yhteensä 520. Henkilöstöstä 62 % työskenteli Suomessa.

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tavoitteena on tukea Kemiran kasvua sekä tehostaa asiakkaiden tuotantoprosesseja ja lopputuotteiden laatua. Vedenkäsittely, erityisesti veteen liittyvät ympäristösäännökset ja tavoite veden käyttötehokkuudesta, yhdistävät kaikkia Kemiran asiakassegmenttejä. Peruskomponenttien kuten orgaanisten saostuskemikaalien ja flokkulanttipolymeerien tueksi Kemira vahvistaa osaamistaan ja tuotevalikoimaansa eteenkin vesiteknisten ratkaisujen osalta, jotta asiakkaille voidaan tarjota laajempia ratkaisuja sekä sisäisten vesikiertojen hallintaan että jätevesien käsittelyyn. Kemira on myös voimakkaasti mukana kehittämässä ratkaisuja jotka vähentävät ympäristön kuormitusta. Tuotekehityshankkeet keskittyvät myös osaratkaisuihin, kuten jäteveden desinfiointiin, hajunpoistoon ja veden kitkaa vähentäviin polymeereihin öljyn talteenotossa. Samalla kehitetään jäteveden lietteen käsittelyä ja menetelmiä, jotka tehostavat biokaasujen tuotantoa.

Vuoden aikana Kemira päätti tutkimus- ja tuotekehitystoimintansa keskittämistä viiteen keskukseseen aiemman 17 keskuksen sijasta. Keskuksat palvelevat asiakaskuntaa Pohjois-Amerikassa, Pohjois-Euroopassa, Manner-Euroopassa ja Aasiassa. Viides keskus perustetaan vuoden 2010 aikana Etelä-Amerikkaan. Uusi T&K-verkosto keskittyy liiketoimintastrategian mukaisesti uusien innovatiivisten teknologioiden ja tuotteiden kehittämiseen ja kaupallistamiseen niin globaalien kuin paikallistenkin asiakkaiden tarpeisiin. Tuotteita ja ratkaisuja tarjotaan juoma- ja jäteveden käsittelyyn, sellu- ja paperiteollisuuteen sekä öljy- ja kaivosteollisuuteen.

Osana tutkimustoiminnan rakennemuutosta Kemira päätti perustaa uuden tutkimus- ja kehityskeskukseen Yhdysvaltoihin Atlantaan. Keskus sijoitetaan Atlantan teknologiapuistossa toimivan Georgian teknillisen yliopiston yhteyteen ja siihen siirtyvät Kemiran kaikki Pohjois-Amerikan tutkimus- ja kehitystoiminnot. Keskus aloittaa toimintansa kesällä 2009. Kemiran Aasian teknologiakeskus vihittiin käyttöön Shanghaissa huhtikuussa.

Kesäkuussa Kemira Oyj ja Euroopan Investointipankki (EIB) allekirjoittivat 100 milj. euron 12 vuoden tuotekehityslainan. EIB myönsi lainan tukeakseen Kemiran tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimia vuosina 2008–2011.

Ympäristö ja turvallisuus

Suurin osa Kemiran liiketoiminnasta on kemianteollisuutta, jonka tuotteita ja toimintaa säätelevät lukuisat kansainväliset sopimukset sekä alueellinen ja kansallinen lainsäädäntö eri puolilla maailmaa. Konserni käsittelee ympäristövastuita ja -riskejä tilinpäätöksessään IFRS-säännösten mukaisesti. Kemiran liiketapaperiaatteet sisältävät ympäristöä, terveyttä ja turvallisuutta koskevat ajanmukaiset ohjeet, joihin lainmukaisuus sisältyy vähimmäisvaatimuksena. Johdon tiedossa ei ole konsernin kannalta merkittäviä ympäristö- ja turvallisuuslupien vastaisia tilanteita.

Vuoden 2008 aikana investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 7,2 milj. euroa (30,2) ja käyttökustannukset 30,0 milj. euroa (39,1). Muutos johtui pääosin titaanidioksidiliiketoiminnan siirtymisestä perustettuun yhteisyritykseen, joka aloitti toimintansa syyskuun alussa. Merkittäviä ympäristöhankkeita ei ollut käynnissä tai suunnitteilla.

Varaukset ympäristön kunnostustoimenpiteisiin olivat 19,4 milj. euroa (13,6). Varaukset liittyivät lähinnä kaatopaikkojen sulkemiseen ja saastuneen maaperän puhdistushankkeisiin. Varausten nousu johtui pääasiassa mainitun titaanidioksidiliiketoiminnan yritysjärjestelyn yhteydessä sovitusta osapuolten suljettujen läjitysalueiden vastuujaoista ja kunnostushankkeen käynnistymisestä Porissa. Muut toteutuneet yritysostot ja -myynnit eivät muuttaneet konsernin ympäristövastuita merkittävästi. Johdon tiedossa ei ole aiempaan toimintaan liittyviä ympäristövastuutapauksia, joilla olisi merkittävä vaikutus Kemiran taloudelliseen asemaan.

EU:n uuden kemikaalilainsäädännön (REACH) toimeenpano eteni Kemirassa suunnitellusti. Lainsäädännön edellyttämä niin kutsuttu esirekisteröinti saatiin päätökseen. Kemira teki noin 3000 esirekisteröintiä hieman yli 400 maahantuodulle ja/tai valmistetulle aineelle. Lupamenettelyyn piiriin ehdotettuja aineita ei ole käytössä Kemiran tuotteissa. REACH-säädösten toimeenpanolla ei odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia konsernin kilpailukykyyn.

Työtaturmat vähenivät selvästi edellisvuodesta 4,4 tapaturmaan miljoonaa työtuntia kohti (6,5), mikä on paras konsernin saavuttama taso toistaiseksi. Merkittäviä ympäristö- tai henkilövahinkoja ei sattunut vuonna 2008.

Konsernin ympäristö- ja turvallisuusorganisaatio uudistettiin osana yhtiön rakennemuutosta. Sertifioitujen hallintajärjestelmien laajentamiseen ja toiminnan jatkuvaan parantamiseen asetettiin konserninlaajuiset ja alueelliset tavoitteet.

Kemira julkaisee vuosittain ympäristöraportin, jonka kolmas osapuoli varmentaa. Raportti laaditaan IFRS-säännösten ja Euroopan kemianteollisuuden keskusjärjestön CEFIC:in ohjeiden mukaisesti. Raportti käsittelee muun muassa Kemiran kannalta tärkeitä päästöjä, jätteitä, ympäristökustannuksia, turvallisuutta ja tuoteturvallisuutta sekä luonnonvarojen kulutusta.

Henkilöstö

Kemira-konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 9 405 henkeä (31.12.2007: 10 007). Keskimäärin konsernin palveluksessa oli vuoden aikana 9 954 henkeä (10 008). Osana kustannussäästöohjelmaa Kemira vähensi henkilöstöä lähinnä Suomessa, Ruotsissa, Yhdysvalloissa, Kiinassa, Saksassa ja Ranskassa. Työpaikkansa menettäneitä tuettiin paikallisten hyvien käytäntöjen mukaisin toimenpitein.

Vuoden päättyessä henkilöstöstä työskenteli Suomessa 2 137 (2 885), muualla EMEA:ssa 4 940 (4 930), Pohjois-Amerikassa 1 420 (1 483), Etelä-Amerikassa 425 (226) sekä Aasian ja Tyynenmeren alueella 483 (483). Henkilöstön määrä laski Suomessa johtuen ennen kaikkea titaanidioksidiliiketoiminnan yhteisyrityksen perustamisesta. Kemira Pulp&Paper -liiketoiminta-alueen palveluksessa oli 2 378 henkilöä (keskimäärin 2 315), Kemira Waterin 2 311 (2 189), Kemira Specialtyn 758 (1 066), Kemira Coatingsin 4 027 (3 883) ja yhteisissä toiminnoissa 500 (555) henkilöä. Osa-aikaisen henkilöstön määrä oli 4 % (4).

Vuonna 2008 maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 354,6 milj. euroa (360,4). Palkitseminen Kemirassa perustuu suoritukseen, sisäiseen oikeudenmukaisuuteen ja ulkoiseen kilpailukykyyn. Periaatteiden toteutuminen varmistetaan tehtävien yhtenäisten vaativuusarviointien avulla. Arviointitarkistettiin vuoden 2008 lopussa vastaamaan uuden organisaation mukaisia vastuita. Peruspalkkaa täydentävät tuloksiin sidotut palkki- ja järjestelmät, joiden piirissä on suuri osa Kemiran henkilöstöstä.

Vuosittain tehtävä koko konsernin kattava henkilöstökysely on tärkeä osallistumisen kanava ja johtamisen työkalu. Koska Kemiran uuden organisaation rakentaminen oli vuoden 2008 aikana vielä kesken, henkilöstökysely siirrettiin vuoden 2009 alkuun.

Kemiran tasa-arvoperiaatteet on määritelty konsernin liiketapaperiaateissa. Kemira noudattaa periaatetta, jonka mukaan kaikkia kohdellaan tasavertaisesti työsaannissa ja työskentelyolosuhteissa rodusta, sukupuolesta, uskonnosta, poliittisista mielipiteistä tai kansallisesta tai yhteiskunnallisesta alkuperästä riippumatta. Kemiran tavoitteena on edistää naisten ja miesten tasapuolista hakeutumista avoimena oleviin tehtäviin, tasapuolisia mahdollisuuksia kehittymiseen ja uralla etenemiseen, tasapuolista sijoittumista organisaation eri tasoille ja samanarvoisuutta palkkauksessa ja muissa työsuhteen ehdoissa. Kemiran henkilöstöstä naisia oli vuoden 2008 lopussa 29 % (29 %) ja miehiä 71 % (71 %).

Liiketoiminta-alueet

KEMIRA PULP&PAPER

Kemira Pulp&Paper – johtava massa- ja paperikemian asian-tuntija. Kemira Pulp&Paperin energia- ja kustannustehokkaat ratkaisut kattavat massa- ja paperiteollisuuden arvoketjun massasta paperin päällystämiseen.

(Milj. euroa)	2008	2007
Liikevaihto	1 057,7	1 043,0
Käyttökate	74,5	133,7
Käyttökate, %	7,0	12,8
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	50,4	79,8
Liikevoitto	2,2	68,2
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, %	4,8	7,6
Liikevoitto, %	0,2	6,5
Sidottu pääoma*	824,2	833,6
Sidotun pääoman tuotto, %	0,3	8,2
Investoinnit ilman yritysostoja	40,6	78,4
Rahavirrat investointien jälkeen	32,4	-24,3
Henkilöstö kauden lopussa	2 349	2 351

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Vuonna 2008 Kemira Pulp&Paperin liikevaihto oli 1 057,7 milj. euroa (1 043,0). Orgaaninen kasvu paikallisissa valuutoissa oli 5 %. Yritysmyyntit laskivat liikevaihtoa noin 10 milj. euroa. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 25 milj. euroa. Massakemikaalien kysyntä säilyi kohtuullisen hyvänä, tosin laskien hieman vuoden loppua kohden asiakkaiden tuotantoseisokkien vuoksi. Paperikemikaalien kilpailutilanne oli erityisen haasteellinen asiakkaiden sulkiessa tuotantokapasiteettiaan kypsillä markkinoilla Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Vuoden 2008 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 50,4 milj. euroa (79,8). Kannattavuuden lasku johtui pääasiassa nousseista raaka-aine-, energia- ja rahtikustannuksista. Muuttuvat kustannukset nousivat noin 59 milj. euroa verrattuna vuoteen 2007. Raaka-aineiden hintojen nousu näkyi erityisesti paperikemikaalien kannattavuudessa. Saavutetut myyntihintojen nousut eivät täysin kompensoineet raaka-aineiden korkeiden hintojen ja energiakustannusten vaikutusta. Myyntihintojen nousulla oli noin 33 milj. euron vaikutus liikevoittoon.

Kemira Pulp&Paperin raportoitu liikevoitto oli 2,2 milj. euroa (68,2) sisältäen kertaluonteisia eriä, joiden nettovaikutus oli -48,2 milj. euroa (-11,6). Kertaluonteiset erät liittyvät pääosin konsernin säästöohjelmaan ja uudelleenjärjestelyihin, ja toimenpiteet parantavat Kemiran paperi- ja massakemikaaliliiketoiminnan kannattavuutta lähitulevaisuudessa. Kemira on sulkenut kuusi tuotantolaitostaan Pohjois-Amerikan kypsillä paperikemian markki-

noilla viime vuosien aikana, ja seitsemäs suljetaan kuluvana vuonna. Asiakastoimitukset hoidetaan muista Yhdysvaltain ja Kanadan yksiköistä. Vuonna 2008 päätettiin myös sulkea Vaasan AKD-vahan tuotantolinja osana tehostamistoimenpiteitä.

Tammikuussa Kemira perusti uuden yhtiön Indonesiaan, joka on massa- ja paperintuotannon kasvualueita. PT Kemira Indonesia tarjoaa massa- ja paperikemian ratkaisuja ja tuotteita asiakkailleen Kaakkois-Aasiassa.

Huhtikuussa Kemira allekirjoitti kaksivuotisen rikkihapon toimittus sopimuksen Talvivaara Projekti Oy:n kanssa. Kemiran kemikaalitoimitukset Sotkamon Talvivaaran kaivokselle alkoivat vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä. Kaivos tulee tuottamaan nikkeliä, sinkkiä ja kuparia. Tuotantoprosessissa rikkihappoa käytetään metallien liuotusta katalysoivan bakteeriliuoksen happamuuden säätöön.

Kemiran projektoima klooridioksidin tuotanto Celulosa Argentinan Capitan Bermudezin sellutehtaalla käynnistyi heinäkuun alussa, jolloin tehdas siirtyi klooridioksidivalkaisuun. Kemira toimittaa tehtaalle klooridioksidin valmistukseen tarvittavien kemikaalien lisäksi myös vetyperoksidia ja osallistuu aktiivisesti tehtaan valkaisu-prosessin kehittämiseen.

Euroopan komissio määräsi kesäkuussa 10,15 milj. euron sakon Finnish Chemicals Oy:lle natriumklooraattiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vuosina 1994–2000. Kemira Oyj osti Finnish Chemicalsin vuonna 2005. Komission määräämä sakko ei vaikuta Kemiran rahavirtaan.

Heinäkuussa Kemira sopi sellu- ja valkaisu kemikaalien toimituksista vuosina 2008–2010 Mondin tehtaalle Syktyvkariin Venäjälle.

Tammikuussa 2009 Kemira ja kiinalainen Tiancheng Ltd. perustivat yhteisyrityksen Kemira-Tiancheng Chemicals (Yanzhou) Co., Ltd:n tuottamaan AKD-vahaa ja siitä valmistettavia liima-aineita kartonki- ja paperiteollisuudelle. Kemira omistaa yhtiöstä 51 prosenttia ja Tiancheng 49 prosenttia.

Tammikuussa 2008 Jyrki Mäki-Kala aloitti Kemira Pulp&Paper -liiketoiminta-alueen johtajana Harri Kermisen siirryttyä Kemira Oyj:n toimitusjohtajaksi. Liiketoiminta-alueen johtajana aloitti Petri Helsky 1.10.2008 Jyrki Mäki-Kalan siirryttyä Kemira Oyj:n CFO:ksi.

KEMIRA WATER

Kemira Water – johtava yhdyskunta- ja teollisuusjäteveden sekä prosessiveden ja juomaveden käsittelyn asiantuntija. Kemira Water tarjoaa palveluja, tuotteita ja laitteita kunnalliseen ja teolliseen vedenpuhdistukseen.

(Milj. euroa)	2008	2007
Liikevaihto	760,0	686,4
Käyttökate	53,9	78,8
Käyttökate, %	7,1	11,5
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	28,7	46,7
Liikevoitto	10,9	43,6
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, %	3,8	6,8
Liikevoitto, %	1,4	6,4
Sidotu pääoma*	440,6	409,4
Sidotun pääoman tuotto, %	2,5	10,9
Investoinnit ilman yritysostoja	30,9	51,0
Rahavirrat investointien jälkeen	-31,0	-65,8
Henkilöstö kauden lopussa	2 406	2 319

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Kemira Waterin liikevaihto vuonna 2008 nousi 11 % ja oli 760,0 milj. euroa (686,4). Kasvu johtui erityisesti hinnankorotuksista, joita tehtiin raaka-aineiden korkeiden hintojen vuoksi. Vuoden loppua kohden oli nähtävissä kysynnän hiipumista teollisen vedenkäsittelyn puolella. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 21 milj. euroa. Yritysosotot lisäsivät myyntiä noin 31 milj. euroa.

Raaka-aineiden hinnat ja kuljetuskustannukset olivat korkealla tasolla, ja ne heikensivät kannattavuutta saavutetuista myyntihintojen korotuksista huolimatta. Vuoden 2008 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 28,7 milj. euroa (46,7). Muuttuvat kustannukset nousivat noin 76 milj. euroa verrattuna vuoteen 2007. Myyntihintojen korotukset kasvattivat liikevoittoa noin 69 milj. eurolla ja myyntimäärien lasku pienensi sitä noin 2 milj. eurolla. Yritysosotot nostivat liikevoittoa noin 2 milj. euroa. Raportoitu liikevoitto oli 10,9 milj. euroa (43,6) sisältäen kertaluonteisia eriä, joiden nettovaikutus oli -17,8 milj. euroa (-3,1). Kertaluonteiset erät liittyvät pääosin konsernin säästöohjelmaan ja uudelleenjärjestelyihin, ja toimenpiteet parantavat Kemiran vesikemikaaliliiketoiminnan kannattavuutta lähitulevaisuudessa.

Huhtikuussa Kemira ilmoitti lisäävänsä vesikemikaalituotantokapasiteettiaan keskisessä Kiinassa Chongqingissa investoimalla uuteen tuotantolinjaan kiinteän polyalumiinikloridin valmistamiseksi. Investointia ei toteuteta johtuen haasteellisesta markkinatilanteesta.

Elokuussa Kemira ilmoitti käynnistäneensä selvitystyön tytäryhtiönsä Galvatek Oy:n omistusvaihtoehtoista. Selvitystyön tuloksena päätettiin, että yhtiö myydään myöhemmin markkinatilanteen sen salliessa. Pinta- ja vedenkäsittelylaitosten suunnitteluun ja projek-

tipalveluihin sekä kunnossapitopalveluihin keskittyneen Galvatekin liikevaihto oli noin 5,9 milj. euroa vuonna 2008.

Syyskuussa Kemira ilmoitti aikomuksestaan ostaa Shandongin provinssissa Kiinassa toimivan vesikemikaaliyrityksen.

Marraskuussa vahvistui brasilialaisen vesikemikaaliyhtiö Nheel Química Ltda:n osto. Kauppa lujitti Kemiran asemaa Latinalaisen Amerikan suurimmilla ja nopeimmin kasvavilla vedenkäsittelymarkkinoilla Brasiliassa. Kaupan myötä Kemirasta tuli Brasilian markkinoiden suurin vedenkäsittelyssä käytettävien rautasuolojen ja alumiinisuolojen valmistaja. Vuonna 2008 Nheel Químican liikevaihto oli noin 34 miljoonaa euroa.

Helmikuussa 2008 Pekka Ojanpää aloitti Kemira Water -liiketoiminta-alueen johtajana. Aikaisempi johtaja Mats Jungar siirtyi yhtiön ulkopuolelle.

KEMIRA SPECIALTY

Kemira Specialty – johtava erikoiskemikaalien asiantuntija valituissa asiakassegmenteissä. Kemira Specialty palvelee asiakaslähtöisillä ratkaisuilla muun muassa rehu- ja elintarvike-teollisuutta.

(Milj. euroa)	2008	2007
Liikevaihto	375,3	425,9
Käyttökate	62,6	45,1
Käyttökate, %	16,7	10,6
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	23,9	24,1
Liikevoitto	36,4	13,5
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, %	6,4	5,7
Liikevoitto, %	9,7	3,2
Sidotu pääoma*	401,1	435,3
Sidotun pääoman tuotto, %	8,4	3,1
Investoinnit ilman yritysostoja	35,2	55,0
Rahavirrat investointien jälkeen	68,8	-26,3
Henkilöstö kauden lopussa	325	1 028

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Syyskuun alussa 2008 aloitti toimintansa Kemira Oyj:n ja Rockwood Holdings, Inc:n välinen yhteisyritys titaaniidioksidiliiketoiminnassa. Uuteen yritykseen liitettiin sekä Kemiran että Rockwoodin titaaniidioksidiliiketoiminta sekä Rockwoodin funktionaalisten lisäaineiden liiketoiminta. Yhteisyrityksen vuoden 2007 pro forma liikevaihto on noin 560 miljoonaa euroa. Rockwood omistaa 61 prosenttia ja Kemira 39 prosenttia yhteisyrityksestä. Sachtleben-nimellä toimiva uusi yhtiö on johtava erikoistitaaniidioksidipigmenttien valmistaja, joka palvelee synteettisiä erikoiskuituja valmistavaa teollisuutta, painoväri-, kosmetiikka-, lääke- ja elintarvike-teollisuutta. Sachtleben on myös maailman suurin synteettisen bariumsulfatin valmistaja, ja sillä on ainutlaatuinen asema sinkkisulfidipigmenteissä. Yksi yhteis-

yrityksen kilpailueduista on, että molempien titaanidioksiditehtaiden tuotanto perustuu samanlaiseen tuotantoprosessiin ja niillä on vahva osaaminen erikoissovelluksissa käytettävien nanopartikkeleiden kehittämisessä. Yhteisyrityksen muodostaminen on osa Kemiran uuden strategian toteutusta.

Vuonna 2008 Kemira Specialtyyn liikevaihto oli 375,3 milj. euroa (425,9). Liikevaihto laski titaanidioksidiliiketoiminnan siirtyttyä syyskuun alussa toimintansa aloittaneeseen yhteisyritykseen. Yhteisyrityksen perustaminen laski liikevaihtoa noin 72 milj. euroa, koska titaanidioksidiliiketoiminnan myynti ei ollut syys-joulukuussa enää mukana Kemiran liikevaihtoluvussa. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 9 milj. euroa. Jatkavien liiketoimintojen liikevaihto nousi 8 %.

Kemira Specialtyyn vuoden 2008 liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 23,9 milj. euroa (24,1). Muuttuvat kustannukset nousivat noin 20 milj. euroa verrattuna vuoteen 2007. Myyntihintojen nousulla oli noin 22 milj. euron vaikutus liikevoittoon. Yhteisyrityksen perustaminen nosti liikevoittoa 1 milj. euroa, koska Kemiran osuus yhteisyrityksen tuloksesta raportoidaan liikevoiton alapuolella syyskuun alusta lähtien ja vuoden 2007 syys-joulukuussa titaanidioksidiliiketoiminta oli tappiollista. Muurahaishapon ja orgaanisten suolojen kysyntä ja hintataso säilyivät hyvinä. Jatkavien liiketoimintojen liikevoitto nousi 38 %. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevoittoa noin 5 milj. euroa. Raportoitu liikevoitto oli 36,4 milj. euroa (13,5) sisältäen kertaluonteisia eriä, joiden nettovaikutus oli 12,5 milj. euroa (-10,6).

Kemiran muurahaishappotehtaan laajennus Oulussa saatettiin päätökseen, ja se otettiin käyttöön heinäkuussa. Kemira on maailman toiseksi suurin muurahaishapon tuottaja. Investointi vahvistaa edelleen Kemiran markkina-asemaa ja kykyä vastata markkinoiden tarpeisiin.

Helmikuussa 2008 Hannu Virolainen aloitti Kemira Specialty -liiketoiminta-alueen johtajana Pekka Ojanpään siirtyttyä Kemira Waterin johtajaksi. 1.10.2008 voimaan tullessa Kemiran uudessa organisaatiossa Kemira Specialty -liiketoiminta-alueen natriumperkarbonaattiliiketoiminta liitettiin osaksi Paper-segmenttiä. Kemira jatkaa ChemSolutions-liiketoiminnan kehittämistä erillisenä yksikönä varmistaen sen kannattavuuden ja kassavirran maksimoinnin.

KEMIRA COATINGS

Kemira Coatings – Tikkurila – johtava maalaamisen ja pinta-käsittelyratkaisujen asiantuntija Pohjois- ja Itä-Euroopassa. Kemira Coatings tarjoaa palveluja ja merkkituotteita kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuudelle.

(Milj. euroa)	2008	2007
Liikevaihto	648,1	625,2
Käyttökate	78,2	91,2
Käyttökate, %	12,1	14,6
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	59,2	64,3
Liikevoitto	59,2	73,1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, %	9,1	10,3
Liikevoitto, %	9,1	11,7
Sidottu pääoma*	323,6	311,0
Sidotun pääoman tuotto, %	18,3	23,9
Investoinnit ilman yritysostoja	32,1	43,5
Rahavirrat investointien jälkeen	29,5	20,7
Henkilöstö kauden lopussa	3 867	3 789

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Kemira Coatings -liiketoiminta-alueen vuoden 2008 liikevaihto kasvoi 4 % ja oli 648,1 milj. euroa (625,2). Uudisrakentamisen ja rakennusmateriaalien myynnin lasku oli nähtävillä Baltiassa vuoden toisesta neljänneksestä lähtien. Vuoden viimeisellä neljänneksellä uudisrakentaminen ja asuntokauppa vähenivät merkittävästi Kemiran maaliliiketoiminnan kaikilla keskeisillä markkinoilla. Valuuttakurssien vaikutus laski liikevaihtoa noin 8 milj. euroa. Yritysostot kasvattivat liikevaihtoa noin 3 milj. euroa.

Liikevoitto oli 59,2 milj. euroa (64,3, ilman kertaluonteisia eriä). Pienemmät myyntimäärät laskivat liikevoittoa noin 2 milj. eurolla. Muuttuvat kustannukset nousivat noin 22 milj. euroa verrattuna vuoteen 2007. Myyntihintojen nousulla ja tuotevalikoiman muutoksilla oli noin 29 milj. euron vaikutus liikevoittoon. Yritysostot laskivat liikevoittoa noin 2 milj. euroa.

Tammikuussa aloitti toimintansa Tukholman lähelle Nykvarniin rakennettu uusi maalitehdas, johon siirrettiin Tukholmassa sijainneen vanhan tehtaan tuotanto.

Kemira Coatings vahvistaa strategiansa mukaisesti asemaansa Kaakkois- ja Itä-Euroopan maalimarkkinoilla. Heinäkuun alussa aloitti toimintansa Kemira Coatingsin ja slovenialaisen JUB-yhtiön yhteinen Tikkurila JUB Romania niminen myyntiyhtiö. Yrityksen vastuulla on Kemira Coatingsin ja JUB:n kauppa- ja rakennusmaalien markkinointi, myynti ja jakelu Romaniassa. Elokuussa Kemira Coatings ilmoitti perustavansa myyntiyhtiön Minskiin hoitamaan kauppa- ja rakennusmaalien sekä teollisuusmaalien markkinointia, myyntiä ja jakelua Valko-Venäjällä. Kemira Coatings on myös päättänyt siirtää ja laajentaa kauppa- ja rakennusmaalien tuotantoa Pietarissa. Investointi

kasvattaa merkittävästi vesiohenteisten maalien tuotantoa ja parantaa tuotannon kustannustehokkuutta Venäjällä. Moskovan lähelle Mytischiiin rakennettavan logistiikka- ja palvelukeskuksen odotetaan valmistuvan vuoden 2009 alkupuolella. Keskus parantaa huomattavasti Kemira Coatingsin asiakaspalvelutasoa Moskovassa ja sen lähiympäristössä. Keskukseen sijoittuvat sekä kauppa- ja rakennusmaali- että teollisuusmaali-toiminnot. Lisäksi sinne tulee tilat myös laajamittaiselle asiakaskoulutukselle, jonka on olennainen osa Kemira Coatingsin markkinointia.

Joulukuussa Alcro-Beckers AB ilmoitti ostavansa Tukholman Alvikissa sijaitsevan maalikaupan Färgglädje Måleributiken AB:n. Maalikaupan liikevaihto oli vuonna 2008 noin 54 milj. kruunua (5,6 milj. euroa). Henkilökunnan määrä on noin 20. Maalikaupasta rakennetaan Alcro-brändin lippulaivamyymälä.

Joulukuussa Kemiran maaliliiketoiminta vahvisti asemaansa Itä-Euroopassa hankkimalla omistukseensa Martinissa Slovakiassa sijaitsevan myyntiyhtiön nimeltä Finncolor Slovakia s.r.o. yhtiön toimivalta johdolta. Finncolor Slovakia on toiminut Tikkurilan kauppa- ja rakennusmaalien sekä teollisuusmaalien maahantuojana Slovakiassa.

Kemiran maaliliiketoiminnasta vastannut johtaja Visa Pekkarinen siirtyi eläkkeelle lokakuun lopussa 2008 oltuaan yhtiön palveluksessa 20 vuotta, josta viimeiset kahdeksan vuotta Tikkurila Oy:n toimitusjohtajana. Tikkurila Oy:n uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2009 Erkki Järvinen. Järvinen siirtyi Tikkurilaan Sanoma Oyj:hin kuuluvan Rautakirja Oy:n toimitusjohtajan paikalta.

Tammikuussa 2009 Tikkurila ilmoitti käynnistävänsä koko maalikonsernia koskevan säästöohjelman varmistaakseen liiketoimintansa kilpailukyyn tulevaisuudessa. Yhtiön tavoitteena on 25 milj. euron vuosittainen säästö. Säästöohjelman piirissä on koko Tikkurilan henkilöstö, yhteensä noin 3 800 työntekijää. Säästöohjelma voi johtaa yhteensä noin 500 henkilön vähennyksiin Tikkurilan kaikki toimintamaat mukaan lukien. Tammikuussa aloitettiin yhteistoimintaneuvottelut Tikkurilan Vantaan toimipaikalla. Neuvottelut koskevat koko Vantaan toimipaikan noin 900 työntekijää ja ne voivat johtaa 200 henkilön vähenemiseen Suomessa, mukaan lukien määräaikaiset työsuhteet.

Strategian julkistamisen yhteydessä Kemira kertoi tähtäävänsä Coatings-liiketoiminta-alueensa eli Tikkurilan eriyttämiseen listamallalla se NASDAQ OMX Helsinki Oy:hyn vuoden 2009 alkupuolella. Listauksella tavoitellaan koko Kemiran osakasarvon nousua, ja Kemira keskittyy vedenkäsittelyyn. Pääoma-, velka- ja maalimarkkinoiden heikennyttyä listauksesta on päätetty lykätä, ja tavoitteena on listata Tikkurila markkinatilanteen sen salliessa.

Muu liiketoiminta

Muuhun liiketoimintaan sisältyvät ne konsernin kustannukset, joita ei ole veloitettu liiketoiminta-alueilta, kuten osa tutkimus- ja tuotekehityskustannuksista sekä konsernikeskuksen kustannukset. 1.1.2009

lähtien muu liiketoiminta sisältää orgaanisten happojen ja suolojen ChemSolutions-liiketoiminnan.

Kemira Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat

Vuoden 2008 päättyessä Kemira Oyj:llä oli 21 333 rekisteröityä osakkeenomistajaa (31.12.2007: 16 723).

Kemira Oyj:n suurin yksittäinen osakkeenomistaja oli 31.12.2008 Oras Invest Oy 16,6 prosentin omistusuosuudella (31.12.2007: 16,6). Suomen valtion täysin omistaman Solidium Oy:n omistusosuus oli 16,5 prosenttia (31.12.2007 Suomen valtio: 16,5). Ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 12,8 prosenttia (18,4), sisältäen hallintarekisteröidyt omistukset. Muut suomalaiset instituutiot omistivat 38,6 prosenttia (36,6) ja kotitaloudet 12,4 prosenttia (8,8). Kemiralla oli vuoden lopussa hallussaan omia osakkeita 3 854 465 kappaletta (3 854 465), mikä vastaa 3,1 prosenttia (3,1) Kemira Oyj:n osakkeista.

11.12.2008 Suomen valtio siirsi omistamansa 20 656 500 Kemira Oyj:n osaketta eli 16,5 prosenttia Kemiran osakkeista ja äänistä valtion täysin omistamalle Solidium Oy:lle osakeyhtiölain mukaisena apportoimaisuutena.

Kemira Oyj:n osakkeiden vuoden 2008 päätöskurssi NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä oli 5,94 euroa (2007: 14,40). Vuoden aikana osakekurssi laski 59 prosenttia. Osakkeen ylin hinta oli 14,77 euroa (19,20) ja alin 5,42 euroa (13,11). Keskikurssi oli 8,70 euroa (16,42). Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli vuoden lopussa 719,9 miljoonaa euroa (1 745,1). Kemira Oyj:n osakkeita vaihdettiin pörsissä vuoden 2008 aikana kaikkiaan 117,4 miljoonaa kappaletta (151,6) 1 028,4 miljoonan euron (2 492,9) kokonaishintaan.

Yhtiön osakepääoma oli vuoden lopussa 221,8 milj. euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 125 045 000.

Hallitus ja tilintarkastajat

Varsinainen yhtiökokous 19.3.2008 valitsi hallitukseen seitsemän jäsentä. Hallitukseen valittiin uudelleen sen jäsenet Elizabeth Armstrong, Juha Laaksonen, Ove Mattsson, Pekka Paasikivi ja Kaija Pehu-Lehtonen sekä uusina jäseninä Jukka Viinanen ja Jarmo Väisänen. Hallituksen puheenjohtajana valittiin jatkamaan Pekka Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi valittiin Jukka Viinanen. Hallitus kokoontui vuoden 2008 aikana 15 kertaa.

Kemira Oyj:n hallitus on perustanut kolme valiokuntaa: tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta ja nimitysvaliokunta. Tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta muodostuvat hallituksen keskuudestaan valitsemista, yhtiöstä riippumattomista jäsenistä. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimii Juha Laaksonen ja jäseninä Jarmo Väisänen ja Kaija Pehu-Lehtonen. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2008 aikana 5 kertaa. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimii Pekka Paasikivi ja jäseninä Jukka Viinanen ja Ove Mattsson. Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2008 aikana 5 kertaa.

Joulukuussa 2008 Kemira Oyj:n hallitus kutsui kokoon nimitysvaliokunnan valmistelemaan varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja hallituspalkkioista. Nimitysvaliokuntaan kutsuttiin 17.12.2008 tilanteen mukaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat ja Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtaja asiantuntijajäsenenä. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii Jari Paasikivi, Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja. Muut jäsenet ovat Solidium Oy:n edustajana Pekka Timonen Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta ja Varman edustajana sijoitustoiminnasta vastaava johtaja Risto Murto sekä Kemiran hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi asiantuntijajäsenenä.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajana KHT Pekka Pajamo.

Yhtiökokouksen päätökset

Varsinaisen yhtiökokouksen 19.3.2008 tekemän päätöksen mukaisesti osinkoa maksettiin 0,50 euroa osakkeelta. Maksupäivä oli 2.4.2008. Osinkoja maksettiin yhteensä 60,6 milj. euroa.

Yhtiökokous päätti, että yhtiöjärjestyksen 4 § muutetaan siten, että siitä poistetaan maininnat pääjohtajasta ja varapääjohtajasta.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 2 397 515 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Omat osakkeet hankitaan yhtiön vapaalla omalla pääomalla joko kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella yhtäläisin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n (Pörssi) järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet hankitaan ja maksetaan Pörssin ja Suomen Arvopaperikeskus Oy:n sääntöjen mukaisesti. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa, yhtiön oman pääomarakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi tai käytettäväksi osana yhtiön osakepalkkiojärjestelmää. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimiseen liittyvistä ehdoista. Valtuus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. Valtuutusta ei ole käytetty.

Lisäksi yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 12 500 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 6 252 250 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamisen yhteydessä maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen

tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai se on perusteltua yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamiseksi. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamisen yhteydessä. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä seikoista. Valtuus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. Valtuutusta ei ole käytetty.

Nimitykset Kemiran johdossa

Kemira Oyj:n uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2008 DI, MBA Harri Kerminen. Harri Kerminen toimi aikaisemmin Kemira Pulp&Paperin johtajana. Kemiran aikaisempi pääjohtaja Lasse Kurkilahti siirtyi samasta päivästä alkaen Kemira Oyj:n hallituksen neuvonantajaksi. Kurkilahti jatkoi työtään neuvonantajana vuoden 2008 ensimmäisen neljänneksen ajan, jonka jälkeen hänen pääjohtajasopimuksensa päättyi aikaisemmin sovitun mukaisesti.

Kemiran johtoryhmät 1.10.2008 alkaen

Kemira Oyj:n Business Management Board vastaa konsernin liiketoimintojen operatiivisesta ohjauksesta ja siihen kuuluvat Harri Kermisen lisäksi Esa Tirkkonen, Jyrki Mäki-Kala sekä Petri Helsky, Pekka Ojanpää ja Randy Owens.

Kemira Oyj:n Strategic Management Board vastaa konsernin strategian toteuttamisesta. Strategic Management Boardiin kuuluvat 1.10.2008 alkaen seuraavat henkilöt: Harri Kerminen (toimitusjohtaja), Esa Tirkkonen (varatoimitusjohtaja), Petri Helsky (Paper), Pekka Ojanpää (Water), Randy Owens (Oil & Mining), Håkan Kylander (EMEA), Hannu Melarti (Pohjois-Amerikka), Hilton Casas (Etelä-Amerikka), Ronald Kwan (Aasian ja Tyynenmeren alue), Jyrki Mäki-Kala (talous- ja rahoitus, IT), Petri Boman (toimitusketju), Johan Grön (T&K, teknologia), Jukka Hakkila (lakiasiat, riskienhallinta, sisäinen tarkastus), Päivi Jokinen (markkinointi ja viestintä) ja Eeva Salonen (henkilöstö). Timo Leppä toimi Kemiran viestintäjohtajana 31.1.2009 saakka.

Muutokset konsernirakenteessa

Kesäkuussa julkistetun uuden strategian myötä Kemira organisoitiin uudella tavalla:

- Kemiran liiketoiminta on jaettu kolmeen asiakaskeuseen ja tulovastuulliseen segmenttiin: Paper, Water ja Oil & Mining.
- Kemira on jaettu neljään maantieteelliseen alueeseen: Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Aasian ja Tyynenmeren alue sekä Eurooppa.
- Funktiot organisoidaan globaalisti, ja ne tarjoavat palvelujaan kaikille Kemiran liiketoiminnoille.

Toimintakertomus vuodelta 2008

Uusi organisaatio tuli voimaan 1.10.2008. Taloudellinen raportointi uuden rakenteen mukaan aloitetaan vuoden 2009 alusta.

Vuoden aikana tehtyjä yritysostoja ja -myyntejä on tarkemmin käsitelty liiketoiminta-alueiden kohdalla.

Emoyhtiön tulos

Emoyhtiön liikevaihto oli 285,3 milj. euroa (279,7). Liikevoitto oli 37,9 milj. euroa (liiketappio 22,3). Emoyhtiö kantaa konsernin johdon ja hallinnon kustannukset sekä osan tutkimuskustannuksista.

Emoyhtiön nettoraahoituskulut olivat 16,9 milj. euroa (28,9). Tilikauden voitto oli 54,7 milj. euroa (2,7). Investoinnit olivat 192,5 milj. euroa (54,4) ilman tytäryhtiösijoituksia, sisältäen titaanidioksidiliiketoiminnan yhteisyrityksen perustamisen.

Osinkoehdotus

Hallitus ehdottaa vuoden 2008 osingoksi 0,25 euroa osakkeelta. Negatiivisesta tilikauden tuloksesta johtuen myös osinkosuhde on negatiivinen. Osinkosuhde laskettuna tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä on 86%. Vuodelta 2007 osinkoa maksettiin 0,50 euroa osaketta kohti. Hallituksen ehdotuksen mukaan osingon täsmäytyspäivä on 15.4.2009 ja maksupäivä 22.4.2009. Kemiran osinkopolitiikan tavoitteena on maksaa 40–60% operatiivisesta nettotuloksesta.

Näkymät

Vuonna 2009 Kemira jatkaa aloitettua työtä toiminnan tehostamiseksi. Kemiran tärkeimpiä painopistealueita alkaneena vuonna ovat kannattavuuden parantaminen sekä rahavirran ja taseen vahvistaminen.

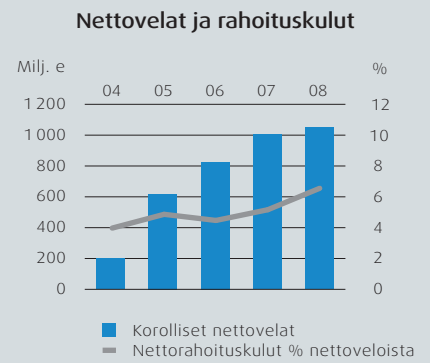
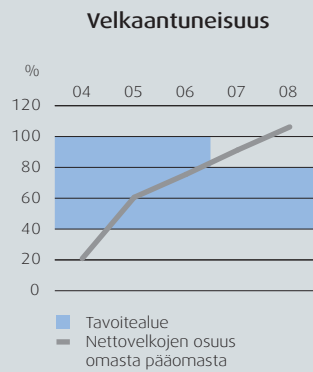
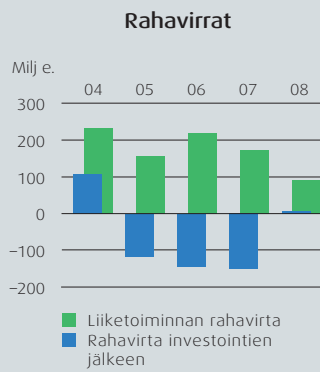
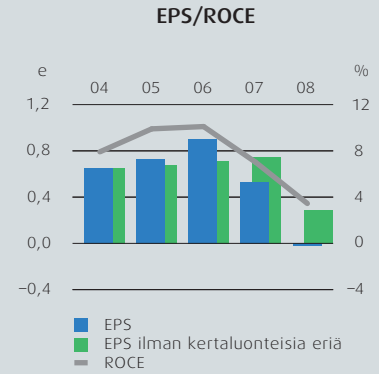
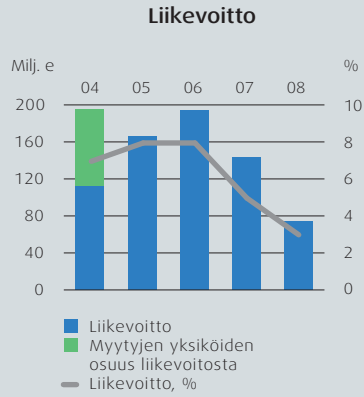
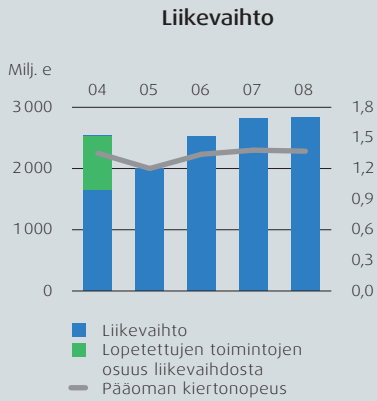
Ilmoitetun globaalin kustannussäästöohjelman vuotuinen säästötavoite on yli 85 milj. euroa, ja tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuosina 2009–2010. Maaliliiketoiminnan osuus säästötavoitteesta on 25 milj. euroa.

Markkinatilanne on useissa Kemiran asiakasteollisuuksissa haasteellinen. Talouden yleinen kehitys tuo merkittävää epävarmuutta asiakkaiden ja Kemiran liiketoimintoihin. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä Kemiran liikevaihdon arvioidaan laskevan vuoden 2008 vastaavasta jaksosta asiakasteollisuuksien heikentyneen kysynnän vuoksi. Maaliliiketoiminnassa liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä arvioidaan laskevan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, ja muussa Kemirassa liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä arvioidaan nousevan toiminnan tehostamisen ansiosta.

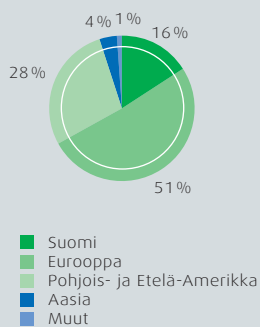
Helsinki 24.2.2009

Hallitus

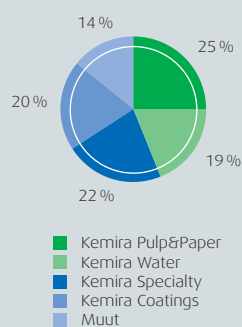
Kaikki tässä katsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

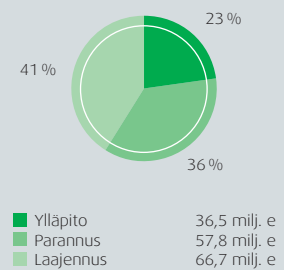
Liikevaihdon maantieteellinen jakauma

Investoinnit toimialoittain*

Investoinnit tyypeittäin*

Konsernin tunnusluvut

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2008	2007	2006	2005	2004
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e ^{1) 3) 5)}	-0,02	0,53	0,90	0,73	0,65
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e ^{1) 3) 5)}	-0,02	0,53	0,90	0,73	0,65
Liiketoiminnan rahavirrat / osake, e ¹⁾	0,74	1,42	1,79	1,29	2,20
Osinko / osake, e ^{1) 2) 4)}	0,25	0,50	0,48	0,36	0,34
Osinkosuhte ^{1) 2) 3) 4)}	-1 634,2	95,2	53,4	49,1	53,1
Efektiiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	4,2	3,5	2,8	2,7	3,4
Oma pääoma / osake, e ^{1) 3)}	7,94	8,85	8,85	8,33	7,69
Hinta / osakekohtainen tulos (P/E) ^{1) 3)}	-388,28	27,40	18,96	18,40	15,63
Hinta / Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma per osake ¹⁾	0,75	1,63	1,92	1,62	1,32
Hinta / liiketoiminnan rahavirrat per osake ¹⁾	7,98	10,14	9,50	10,45	4,62
Osingonjako, milj. e ^{2) 4)}	30,3	60,6	58,1	43,5	40,9
Osakkeen vaihto ja kaupankäynti					
Osakkeen hinta, ylin, e	14,77	19,20	17,17	14,02	11,69
Osakkeen hinta, alin, e	5,42	13,11	11,07	9,86	9,20
Osakkeen hinta, keskimäärin, e	8,70	16,42	14,19	11,59	10,45
Osakkeen hinta vuoden lopussa, e	5,94	14,40	17,03	13,48	10,16
Osakkeen vaihto (1000) kpl	117 397	151 643	76 252	65 578	41 991
Osuus osakekannasta, %	97	125	63	54	34
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. e	719,9	1 745,1	2 060,4	1 627,2	1 222,3
Osakepääoman korotukset					
Keskimääräinen osakemäärä, laimentamaton (1000) ¹⁾	121 191	121 164	120 877	120 628	119 187
Keskimääräinen laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä (1000) ¹⁾	121 191	121 194	121 051	121 024	120 202
Osakemäärä 31.12. laimentamaton (1000) ¹⁾	121 191	121 191	120 988	120 714	120 306
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä 31.12. (1000) ¹⁾	121 191	121 191	121 204	121 057	120 707
Osakkeiden lisäykset – osakeoptiot ja osakepalkkio-osakkeet (1000)	0	203	274	408	2 136
Osakepääoma, milj. e	221,8	221,8	221,6	221,3	220,7
Osakepääoman lisäykset – osakeoptiot, milj. e	0,0	0,2	0,3	0,6	3,7

¹⁾ Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.

²⁾ Osinko vuodelta 2008 on hallituksen ehdotus osingoksi.

³⁾ Vuoden 2006 virhe on korjattu.

⁴⁾ Vuoden 2004 aikana jaetun vuoden 2003 osinkojen rahamäärä oli yhteensä 39 milj. e (0,33 e/osake). Lisäksi annettiin GrowHow'n osakkeina yhteensä 161 milj. e (1,34 e/osake). Osinkosuhte on laskettu 0,33 e osingon mukaan.

⁵⁾ Jatkuvien toimintojen voitto / osake oli vuonna 2004 0,13 e/osake ja ilman kertaluonteista arvonalentumistappioita 0,50 e/osake.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2008	2007	2006 ²⁾	2005	2004	2004
					jatkuvat	
Tuloslaskelma ja kannattavuus						
Liikevaihto, milj. e	2 833	2 810	2 523	1 994	1 695	2 533
Ulkomaantoiminta, milj. e	2 109	2 370	2 159	1 642	1 453	2 124
Myynti Suomessa, %	15	15	17	18	14	16
Vienti Suomesta, %	10	12	16	21	27	24
Ulkomaantoiminta, %	75	73	67	61	59	60
Liikevoitto, milj. e ¹⁾	74	143	194	166	112	196 ⁴⁾
% liikevaihdosta	3	5	8	8	7	8
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta, milj. e ¹⁾	-3	2	-2	-2	-4	-3
Rahoituskulut (netto), milj. e ³⁾	69	52	37	30	57	68 ³⁾
% liikevaihdosta	2	2	1	2	3	3
Korkokate ¹⁾	4	6	9	9	4	5 ³⁾
Kertaluonteiset erät lopetetuista liiketoiminnoista, milj. e ⁴⁾	-	-	-	-	-	40 ⁴⁾
Voitto ennen veroja, milj. e	2	93	154	134	51	125
% liikevaihdosta	0	3	6	7	3	5
Tilikauden voitto (emoyhteisön omistajien osuus), milj. e	-2	64	109	88	15	78
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI), %	4	8	12	11	6	11
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE), %	0	6	10	9	2	8
Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE), %	3	7	10	10	8	11
Tutkimus- ja kehittämiskulut, milj. e ⁵⁾	71	66	55	43	39	45
% liikevaihdosta	3	2	2	2	2	2
Rahavirrat						
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, milj. e	90	172	217	156	231	262
Käyttöomaisuuden ja tytäryhtiöiden myynnistä, milj. e	254	-	103	132	42	191
Investoinnit, milj. e	342	321	462	402	165	215
% liikevaihdosta	12	11	18	20	10	9
Rahavirrat investointien jälkeen, milj. e	3	-149	-142	-115	108	238
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	4	8	12	10	13	13
Tase ja vakavaraisuus						
Pitkäaikaiset varat, milj. e	1 906	1 877	1 811	1 617	1 135	1 135
Oma pääoma (emoyhteisön omistajien osuus), milj. e	963	1 072	1 070	1 005	928	928
Oma pääoma ml. vähemmistöosuus, milj. e	976	1 087	1 083	1 019	956	956
Vieras pääoma, milj. e	1 884	1 741	1 687	1 312	1 087	1 087
Taseen loppusumma, milj. e	2 860	2 828	2 769	2 331	2 043	2 043
Korolliset nettovelat, milj. e	1 049	1 003	827	620	201	201
Omavaraisuusaste, %	34	39	39	44	47	47
Velkaantuneisuus (gearing), %	107	92	76	61	21	21
Korolliset nettovelat / käyttökate	4,3	3,2	2,6	2,2	0,9	0,6
Henkilökunta						
Henkilöstön määrä keskimäärin	9 954	10 008	9 186	7 717	7 110	9 714
josta Suomessa	2 659	3 033	3 150	3 146	2 957	3 986
Valuuttakurssit						
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)						
USD	1,392	1,472	1,317	1,180	1,362	1,362
SEK	10,870	9,442	9,040	9,388	9,021	9,021
PLN	4,154	3,594	3,831	3,860	4,085	4,085
BRL	3,244	2,583	2,810	2,745	3,681	3,681

¹⁾ Osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään rahoituserien jälkeen.

²⁾ Vuoden 2006 virhe on korjattu.

³⁾ Rahoituskuluihin sisältyy osakkuusyrityksiltä olevien lainasaamisten arvonalentumis- ja takaustappioita yhteensä 44,2 milj. euroa vuonna 2004.

⁴⁾ Vuoden 2004 kertaluonteinen erä lopetetuista liiketoiminnoista sisältyy liikevoittoon.

⁵⁾ Vuoden 2008 tutkimus- ja kehittämiskulujen yhteismäärä sisältää 4,7 milj. euroa (5,1 milj. e vuonna 2007) poistoja aktivoiduista tutkimus- ja kehittämiskuluista.

Tunnuslukujen laskentakaavat

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osakekohtainen tulos (EPS)

Emoyhteisön omistajien osuus tilikauden voitosta

Keskimääräinen osakemäärä

Liiketoiminnan rahavirrat

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, käyttöpääoman muutoksen jälkeen ennen investointeja

Liiketoiminnan rahavirrat / osake

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat

Keskimääräinen osakemäärä

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettu osinko

Osakkeiden lukumäärä 31.12.

Osinkosuhde

Osakekohtainen osinko x 100

Osakekohtainen tulos (EPS)

Efektiiivinen osinkotuotto / osake, %

Osakekohtainen osinko x 100

Osakkeen hinta 31.12.

Emoyhteisön oma pääoma / osake

Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma 31.12.

Osakkeiden lukumäärä 31.12.

Osakkeen hinta keskimäärin

Osakkeen vaihto euroa vuodessa

Osakkeen vaihto kpl vuodessa

Hinta / osakekohtainen tulos (P/E)

Osakkeen hinta 31.12.

Osakekohtainen tulos (EPS)

Hinta / Emoyhteisön oma pääoma per osake

Osakkeen hinta 31.12.

Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma per osake

Hinta / liiketoiminnan rahavirrat per osake

Osakkeen hinta 31.12.

Liiketoiminnan rahavirrat per osake

Osakkeiden vaihdon osuus osakekannasta, %

Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä x 100

Keskimääräinen osakemäärä

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Korolliset nettovelat

Korolliset velat – rahamarkkinasijoitukset

– rahavarat

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma x 100

Taseen loppusumma – saadut ennakot

Velkaantuneisuus (gearing), %

Korolliset nettovelat x 100

Oma pääoma

Korkokate

Liikevoitto + poistot

Nettorahoituskulut

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI), %

(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut) x 100

(Taseen loppusumma – korottomat velat) ¹⁾

Oman pääoman tuotto prosentti (ROE), %

Emoyhteisön omistajille kuuluva tilikauden voitto x 100

Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma ¹⁾

Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat x 100

(Taseen loppusumma – korottomat velat) ¹⁾

Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE), %

Liikevoitto + osuus osakkuusyriytysten tuloksista x 100

Sidottu pääoma ^{1) 2)}

Pääoman kiertonopeus

Liikevaihto

Sidottu pääoma ^{1) 2)}

Korolliset nettovelat / käyttökate

Korolliset nettovelat

Liikevoitto + poistot

Nettorahoituskustannus, %

(Nettorahoituskulut – osinkotuotot – valuuttakurssierot) x 100

Korolliset nettovelat ¹⁾

¹⁾ Keskimäärin

²⁾ Sidottu pääoma = Valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja valmiit aineettomat hyödykkeet + käyttöpääoma + osakkuusyriytys-sijoitukset

Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

(Milj. e)

	Liitetieto	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liikevaihto		2 832,7	2 810,2
Liiketoiminnan muut tuotot	3	51,5	45,9
Kulut	4, 5, 6, 7	-2 640,8	-2 539,2
Poistot ja arvonalentumiset	8, 14	-169,4	-173,8
Liikevoitto		74,0	143,1
Rahoitustuotot	9	24,7	182,0
Rahoituskulut	9	-94,2	-233,9
Rahoituskulut, netto	9	-69,5	-51,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	2, 9	-2,7	2,1
Voitto ennen veroja		1,8	93,3
Tuloverot	10	0,0	-25,8
Tilikauden voitto		1,8	67,5
Jakautuminen			
Emoyhteisön omistajille		-1,8	63,7
Vähemmistölle		3,6	3,8
Tilikauden voitto		1,8	67,5
Osaakekohtainen tulos, laimennettu ja laimentamaton, e	11	-0,02	0,53

Konsernin tase (IFRS)

(Milj. e)

	Liitetieto	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	12	655,1	626,6
Muut aineettomat hyödykkeet	12	111,6	112,3
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	765,7	984,3
Sijoitukset			
Osuudet osakkuusyhtymyksissä	33, 15	135,6	5,5
Myytavissä olevat rahoitusvarat	15, 17	159,8	102,2
Laskennalliset verosaamiset	21	12,7	5,2
Muut sijoitukset		11,5	6,4
Sijoitukset yhteensä		319,6	119,3
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	26	54,0	34,6
Pitkäaikaiset varat yhteensä		1 906,0	1 877,1
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	16	319,3	311,2
Saamiset	17, 18		
Korolliset saamiset		7,6	3,2
Korottomat saamiset		493,0	528,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		14,4	19,6
Saamiset yhteensä		515,0	551,3
Rahamarkkinasijoitukset	32	87,1	21,4
Rahat ja pankkisaamiset	32	32,3	31,2
Lyhytaikaiset varat yhteensä		953,7	915,1
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	36	-	35,7
Varat yhteensä		2 859,7	2 827,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		221,8	221,8
Ylikurssirahasto		257,9	257,9
Omat osakkeet		-25,9	-25,9
Käyvän arvon ja muut rahastot		-23,2	68,2
Kertyneet voittovarot		532,2	550,0
Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma		962,8	1 072,0
Vähemmistöosuus		13,2	15,3
Oma pääoma yhteensä		976,0	1 087,3
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	17, 20, 24, 25	609,2	431,1
Laskennalliset verovelat	21	89,9	105,5
Eläkevelvoitteet	26	67,5	74,2
Varaukset	22	61,8	18,8
Pitkäaikaiset velat yhteensä		828,4	629,6
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	17, 23, 24, 25	559,3	625,0
Lyhytaikaiset korottomat velat	23	479,7	463,9
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	23	5,5	9,7
Varaukset	22	10,8	6,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä		1 055,3	1 104,8
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	36	-	6,2
Velat yhteensä		1 883,7	1 740,6
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 859,7	2 827,9

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

(Milj. e)

	Liitetieto	2008	2007
LIIKETOIMINNAN RAHAVIR RAT			
Liikevoitto		74,0	145,2
Oikaisut liikevoittoon *		-26,2	-37,9
Poistot ja arvonalentumiset		169,2	173,8
Korot		-75,2	-36,3
Saadut osingot		1,0	2,0
Verot		-23,9	-35,6
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta		118,9	211,2
Käyttö pääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-38,4	-7,2
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		8,2	19,3
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos		1,5	-51,2
Käyttö pääoman muutos yhteensä		-28,7	-39,1
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat		90,2	172,1
INVESTOINTIEN RAHAVIR RAT			
Tytäryritysten hankinta	27	-44,3	-66,1
Osakkuusyritysten hankinta		-136,5	-0,5
Muiden osakkeiden ostot		-10,1	-8,3
Muun käyttöomaisuuden ostot		-150,9	-246,1
Luovutustulot tytäryritysten myynnistä	27	232,5	18,7
Luovutustappiot osakkuusyritysten myynnistä		3,9	-37,4
Luovutustulot muiden osakkeiden myynnistä		0,1	-
Luovutustulot muun käyttöomaisuuden myynnistä		17,8	18,5
Investointeihin käytetyt nettorahavirrat		-87,5	-321,2
Rahavirrat ennen rahoitusta		2,7	-149,1
RAHOITUKSEN RAHAVIR RAT			
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+), maksut (-)		426,6	53,7
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)		-7,1	2,5
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)		-282,1	117,8
Maksetut osingot		-64,2	-60,8
Osakepääoman korotus		-	0,2
Muut		-9,1	12,1
Rahoitukseen käytetyt nettorahavirrat		64,1	125,5
Rahavarojen nettomuutos			
		66,8	-23,6
Rahavarat 31.12.		119,4	52,6
Rahavarat 1.1.		52,6	76,2
Rahavarojen nettomuutos		66,8	-23,6

* Ei-kassaperusteiset erät liikevoitossa (esim. arvonalentumiset) sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseesta. Liiketoiminta-alueiden rahavirrat on esitetty toimialakohtaisten tietojen yhteydessä. (Liitetieto 2)

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

(Milj. e)

	Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma						Vähemmistöosuus	Yhteensä
	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Käyvän arvon ja muut rahastot	Muuntoerot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot		
Oma pääoma 1.1.2007	221,6	257,9	62,7	-30,9	-26,8	585,4	12,6	1 082,5
Myytävissä olevat osakkeet – arvonmuutos	-	-	7,2	-	-	-	-	7,2
Muuntoerot	-	-	-	-16,2	-	-	0,9	-15,3
Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus	-	-	-	6,0	-	-	-	6,0
Rahavirran suojaus: omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-1,9	-	-	-	-	-1,9
Vähemmistöosuuden osto	-	-	-	-	-	-	0,4	0,4
Siirto vapaassa ja sidotussa omassa pääomassa	-	-	0,2	-	-	-0,2	-	0,0
Muut muutokset	-	-	-	-	0,1	0,1	0,2	0,4
Suoraan omaan pääomaan kirjatut tuotot ja kulut	0,0	0,0	5,5	-10,2	0,1	-0,1	1,5	-3,2
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	63,7	3,8	67,5
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut	0,0	0,0	5,5	-10,2	0,1	63,6	5,3	64,3
Osingonjako	-	-	-	-	-	-58,2	-2,6	-60,8
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	-	-	-	-	-	1,1	-	1,1
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	-	-	-	-	0,8	-0,8	-	0,0
Osakeoptioiden merkintä osakkeiksi	0,2	-	-	-	-	-	-	0,2
Oma pääoma 31.12.2007	221,8	257,9	68,2	-41,1	-25,9	591,1	15,3	1 087,3
Oma pääoma 1.1.2008	221,8	257,9	68,2	-41,1	-25,9	591,1	15,3	1 087,3
Myytävissä olevat osakkeet – arvonmuutos	-	-	35,3	-	-	-	-	35,3
Muuntoerot	-	-	-0,4	-72,6	-	-	-1,2	-74,2
Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus	-	-	-	9,1	-	-	-	9,1
Rahavirran suojaus: omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-22,0	-	-	-	-	-22,0
Siirto vapaassa ja sidotussa omassa pääomassa	-	-	0,5	-	-	-0,5	-	0,0
Muut muutokset	-	-	-0,2	-	-	3,2	-0,9	2,1
Suoraan omaan pääomaan kirjatut tuotot ja kulut	0,0	0,0	13,2	-63,5	0,0	2,7	-2,1	-49,7
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-1,8	3,6	1,8
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut	0,0	0,0	13,2	-63,5	0,0	0,9	1,5	-47,9
Osingonjako	-	-	-	-	-	-60,6	-3,6	-64,2
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	-	-	-	-	-	0,8	-	0,8
Oma pääoma 31.12.2008	221,8	257,9	81,4	-104,6	-25,9	532,2	13,2	976,0

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

(Milj. e)

Osakemäärien muutos

1 000 kpl	Ulkona olevat osakkeet	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2007	120 988	3 980	124 968
Osakeoptioiden käyttö	77	-	77
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	144	-144	-
Osakepalkkiojärjestelmän osakkeita palautettu	-19	19	-
31.12.2007	121 191	3 854	125 045

1.1.2008	121 191	3 854	125 045
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	-	-	-
Osakepalkkiojärjestelmän osakkeita palautettu	-	-	-
31.12.2008	121 191	3 854	125 045

Kemiran hallussa oli 31.12.2008 omia osakkeita 3 854 465 kpl. Niiden keskimääräinen hankintahinta oli 6,73 euroa ja osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 3,1 %.

Ylikurssirahasto on vuoden 2001 optio-ohjelman merkintöjen kautta karttunut, vanhan osakeyhtiölain (734/1978) mukainen rahasto, joka ei enää muutu. Käyvän arvon rahasto on IFRS-standardien mukaisesti käypään arvoon arvostettujen osakkeiden sekä suojauslaskennan kautta karttuva rahasto.

1.

YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Kemira on kemianyhtiö, jolla on tilikauden aikana ollut neljä liiketoiminta-alueita: Kemira Pulp&Paper (sellu- ja paperikemikaalit) Kemira Water (vedenpuhdistuskemikaalit), Kemira Specialty (erikoiskemikaalit) ja Kemira Coatings (maalit). 1.1.2009 lähtien talousraportoinnissa soveltaan uutta organisaatiota, jossa on neljä segmenttiä: Paper, Water, Oil & Mining ja Tikkurila.

Kemira on fokusoitu yritys, paras veden- ja kuitujen käsittely kemiana. Kemiran liiketoimintaan on kuulunut myös irrotetusta Kemira GrowHowsta Kemiraan jäänyt vesiliuoslannoitetoiminta sekä energialiiketoiminta.

Konsernin emoyritys on Kemira Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki, kotimaa Suomi ja sen rekisteröity osoite on Porkkalankatu 3, 00180 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.kemira.com. Kemira Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 24.2.2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen kansainvälisiä IASB:n (International Accounting Standards Board) julkaisemia IAS- ja IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Vuodelle 2008 ja vertailuvuodelle 2007 konsernissa on sovellettu 31.12.2008 voimassa olleita standardeja.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintahintoihin perustuen, ellei alla olevissa laatimisperiaateissa ole muuta kerrottua. Käypään arvoon on arvostettu mm. myytävissä olevat rahoitusvarat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat sekä osakeperusteiset maksut niiden myöntämishetkellä.

Konserni on soveltanut 1.1.2008 alkaen seuraavia tulkintoja:

- **IFRIC 11 IFRS 2 – Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet.** Tulkinta selventää IFRS 2 osakeperusteisiin maksuihin liittyvien säännösten soveltamisalaa. Tulkinnalla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRIC 12 Palvelutoimilupajärjestelyt.** Konsernilla ei ole ollut tulkinnaissa tarkoitettuja sopimuksia julkisen sektorin kanssa päätyneellä eikä sitä edeltäneillä tilikausilla. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRIC 14 IAS 19 - Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuusarän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys.** Tulkintaa sovelletaan IAS 19 – standardin mukaisiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhte-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahastointivaatimus. Tulkinta ohjeistaa järjestelyjen ylijäämästä taseeseen merkittävän omaisuusarän

kirjaamisedellytyksien arviointia. Konsernilla on tulkinnassa tarkoitettuja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Tulkinnan käyttöönottolalla ei ole ollut vaikutuksia konsernin taseeseen. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- **IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot – standardin muutokset – Reclassification of Financial Assets** (voimassa 1.7.2008 lähtien). Muutokset on annettu lokakuussa 2008 kansainvälisen rahoituskriisin vuoksi ja ne koskevat tiettyjen rahoitusvarojen uudelleenluokittelua. Uudelleenluokittelu on sallittua tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilikauden 2008 tilinpäätökseen, sillä konsernilla ei ollut tilikauden päättyessä taseessaan sellaisia standardimuutosten tarkoittamia rahoitusvaroja, joiden uudelleenluokittelu olisi konsernin arvion mukaan tarpeellista. Standardien muutokset on hyväksytty sovellettaviksi EU:ssa.

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Emoyrityksellä on näissä yhtiöissä omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryritystensä kautta yli puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta. Mydyt yhtiöt sisältyvät tuloslaskelmaan siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa, ja vuoden aikana hankitut yhtiöt siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan.

Kaikki konserniyritysten väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Tytäryritysosakkeiden hankintahinnan ja tytäryritysten hankintahetken nettovarojen käyvän arvon välinen erotus on osin kohdistettu niille taseerille, joista sen on katsottu johtuvan. Ylittävä osa on esitetty liikearvona.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja vähemmistölle esitetään tuloslaskelman yhteydessä. Vähemmistölle kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eräänä taseessa oman pääoman osana. Vähemmistön osuus kertyneistä tappioista kirjataan konsernitilinpäätökseen enintään sijoituksen määrään saakka. Ylimenevä osuus kohdistetaan enemmistön osuutta vastaan paitsi siltä osin, kuin vähemmistöllä on sitova velvollisuus tappioiden kattamiseen.

Osakkuusyrittukset

Konsernin osakkuusyrittukset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta (omistusosuus 20–50%). Osakkuusyrittukset on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyrittysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuosuuden mukaisesti ja esitetty tuloslaskelmassa omana eräänä.

Jos konsernin osuus osakkuusyrittysten tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrittysten velvoitteiden täyttämiseen.

Yhteisyrittukset

Yhteisyrittukset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on yhteinen määräysvalta toisten osapuolten kanssa. Ne on yhdistetty konsernitilinpäätökseen konsernin suhteellisen omistuosuuden mukaan rivi rivillä.

Ulkomaiset tytäryrittukset

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryrittysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskimääräisiä kurseja ja taseet tilinpäätö-

Konsernin liitetiedot

töspäivän valuuttakursseja käyttäen. Kurssiero, joka on syntynyt tuloslaskelman ja taseen muuntamisesta eri kursseilla, on kirjattu erillisenä eränä omaan pääomaan. Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käyvän arvon oikaisut ja liikearvo on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurseja käyttäen.

Konsernin ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksesta kerrotaan laadintaperiaatteiden kappaleessa ”suojauslaskenta”. Suojauslaskennassa lainojen ja johdannaisopimusten kurssivoitot ja -tappiot on kohdistettu konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan tytäryritysten viimeisten vahvistettujen taseiden mukaisten omien pääomien muuntamisesta syntyneitä kurssieroja vastaan suojauslaskennan vaatimusten mukaisesti. Muut oman pääoman muuntoerot on esitetty oman pääoman lisäyksenä ja vähennyksenä.

Valuuttamääräiset erät

Konserniyritykset muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluuttakseen tapahtumapäivän kurseja käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja ei-monetaraiset erät käyttäen tapahtumapäivän kurseja. Liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa. Tytäryhtiöt suojaavat lähinnä valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja, joissa suojausinstrumentteina käytetään pääsääntöisesti finanssihallinnon kanssa tehtyjä valuuttatermiinejä. Tytäryrityksien suojaustapahtumien vaikutukset näkyvät liiketoimintayksikköjen liikevaihdon ja ostojen oikaisuna.

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, käteisalennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamisten kurssierot.

Myyntien tuloutusperiaatteet

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tuloslaskelmaan, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Pitkäaikaishankkeiden osuus konsernin liikevaihdosta on erittäin pieni. Niiden tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmiusasteen perusteella.

Eläkeveloitteet

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkesäätiöissä tai eläkevakuutusyhtiöissä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota suoritus koskee.

Konsernin etuusperusteisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuusperusteisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velka (tai saaminen), joka syntyy eläkeveloitteiden nykyarvon ja järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon sekä kirjaimattomien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden erotuksena. Eläkeveloitteet on laskettu siten, että kertynyt etuus on jaksotettu palvelusajalle ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää

käyttäen. Eläkemenot kirjataan kuluiksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus korkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkeveloitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta, ns. ”putkimenetelmä”.

Suomalaisen TyEL-järjestelmän rahastoitu osuus ja työkyvyttömyysoosuus on käsitelty etuusperusteisena järjestelynä omissa eläkesäätiöissä hoidettavien järjestelyjen osalta. Säätiöiden varat on arvostettu IAS 19:n (Työsuhde-etuudet) mukaan. Vakuutusyhtiöissä hoidettu TyEL on käsitelty maksupohjaisena järjestelynä.

Osakeperusteiset maksut

Osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset vuonna 2001 päätetyn ohjelman optio-oikeuksien käytöstä on kirjattu osakepääomaan tai ylikurssirahastoon. Optio-ohjelman merkintäoikeus päättyi toukokuussa 2007. IFRS 2 siirtymäsäännösten mukaisesti näistä, ennen 7.11.2002 myönnettyistä optioista, ei ole esitetty kuluja tuloslaskelmassa.

Hallituksen päättämän avainhenkilöstölle suunnatun osakepalkki-ohjelman etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaisesti kuluksi tuloslaskelmaan oikeuden syntymisjakson aikana. Oletus lopullisesta osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten määrästä päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä. Liitetiedossa 7 on kuvattu järjestelmää ja sen arvostustekijöitä.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tuloverot

Tuloslaskelman verot sisältävät kunkin yhtiön verotettavaan tulokseen perustuvat verot ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutokset.

Laskennallinen verovelka on laskettu väliaikaisista eroista taseen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennalliset verosaamiset mm. vahvistetusta tappiosta sisältyvät tilinpäätökseen vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Laskennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty tilinpäätöksen laatimishetkellä voimassa olevia tai tilikautta seuraavan vuoden verokantaja, mikäli ne on jo vahvistettu.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimustoiminnan menot kirjataan kuluiksi. Kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden pohjalta voidaan laatia suunnitelmat uusista tai olennaisesti parannetuista tuotteista tai prosesseista, jotka ovat kaupallisesti ja teknillisesti käyttökelpoisia, ja konsernilla on riittävät voimavarat kehittämistyön loppuunsaattamiseen ja hyödykkeen käyttämiseen tai myymiseen. Pääosa konsernin kehittämismenoista ei täytä em. aktivointiedellytyksiä ja ne kirjataan vuosikuluiksi.

Aktivoidut kehittämismenot esitetään erässä ”muut aineettomat hyödykkeet” ja poistetaan taloudellisenä vaikutusajanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet (jolla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika) on arvostettu taseessa poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon.

Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Tavallisimmat konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoajat ovat:

koneet ja kalusto	3–15 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5–10 vuotta

Liikearvo arvostetaan hankintamenuon vähennettynä mahdollisesti kertyvillä arvonalentumistappioilla.

Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan kuluihin. Korkomenuoja ei aktivoida käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenuon. Säännöllisin määräajoin suoritettavista suurista ja perinpohjaisista tarkastuksista tai kunnossapidoista johtuvat menot käsitellään investointeina ja hankintamenuon poistetaan vaikutusaikanaan. Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi.

Julkiset avustukset

Investointeihin saadut julkiset avustukset on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana. Tutkimustoimintaan saadut avustukset kirjataan kulujen vähennykseksi.

Vuokrasopimukset

Konsernin ollessa vuokralle ottajana rahoitusleasingisopimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistukselle olennaisista riskeistä ja eduista.

Rahoitusleasingisopimuksilla hankitut hyödykkeet merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Nämä hyödykkeet esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja korollisia velkoja. Rahoitusleasingisopimusten osalta tuloslaskelmassa esitetään leasingomaisuuden poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut.

Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi.

Konsernin ollessa vuokralle antajana rahoitusleasingisopimukset kirjataan taseeseen saamisina ja muiden vuokrasopimusten hyödykkeet sisältyvät aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin.

IFRIC 4:n (Miten määritellään sisältääkö järjestelmä vuokrasopimuksen) mukaisesti vuokrasopimuksina käsitellään myös 1.1.2006 alkaen järjestelyt, jotka eivät ole oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimuksia mutta jotka antavat oikeuden käyttää hyödykettä maksua tai toistuvia maksuja vastaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenuon tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden hankintamenuo on määritetty luonteensa mukaan fifo-menetelmää tai painotettua keskihinnan menetelmää käyttäen. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden

hankintamenuo sisältää normaalin toiminta-asteen mukaisen osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista. Nettorealisointiarvo on hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytäessä saadaan vähennettynä myyntikustannuksilla.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaisopimukset

Kun rahoitusvara tai -velka merkitään kirjanpitoon kaupankäyntipäivänään, konserni arvostaa sen hankintamenuon, joka on yhtä suuri kuin siitä annettun tai saadun vastikkeen käypä arvo. Konsernin rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostusta varten luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, konsernin myöntämiin lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Luokka	Rahoitusinstrumentti	Arvostus
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Valuuttatermiinit, valuuttaoptiot, valuuttavaihtosopimukset, korkotermiinit, korkofutuurit, korko-optiot, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, maakaasu-johdannaiset, propaanitermiinit, sijoitustodistukset, yritystodistukset, sijoitusrahastot, kytketyt johdannaiset	Käypä arvo
Lainat ja saamiset	Pitkäaikaiset lainasaamiset, pankkitalletukset ja muut saamiset	(Jaksotettu) Hankintamenuo
Myytävissä olevat rahoitusvarat	Osakkeet, valtiolainasijoitukset	Käypä arvo

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liike-toimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Ne johdannaiset, joihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin. Nämä kuuluvat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen luokkaan. Taseessa erät esitetään siirtosaamisissa ja siirtoveloissa. Käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellään.

Lainoihin ja saamisiin sisältyy pitkäaikaisia saamisia, jotka on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset.

Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvomuutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan verovaikutus huomioiden myyntihetkeen saakka, jolloin ne siirretään tuloslaskelmaan. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pörssinoteerattujen yhtiöiden osakkeita, valtiolainasijoituksia ja muiden noteeraamattomien yritysten osakkeita, joista merkittävin on Teollisuuden Voima Oy:n osakeomistus.

Teollisuuden Voima Oy on yksityinen, suomalaisten teollisuus- ja voimayhtiöiden omistama sähköntuotantoyhtiö, joka toimittaa osakkeilleen sähköä omakustannushintaan. Yhtiö omistaa ja käyttää kahta ydinvoimalaitosyksikköä Olkiluodossa, Eurajoen kunnassa. Olkiluodon

Konsernin liitetiedot

ydinvoimalan lisäksi TVO on osakkaana Meri-Porin hiilivoimalaitoksessa. Kemira Oyj:n omistus Teollisuuden Voima Oy:ssä on arvostettu käypään arvoon perustuen sähkön markkinahinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan. Se osuus omistuksesta, joka oikeuttaa sähkään Suomessa parhaillaan rakennettavasta ydinvoimalasta on vuoden 2008 aikana arvostettu uudelleen. Uudelleenarvostus perustuu osakkeiden markkinahintaan, joka tuli määritetyksi toukokuussa 2008 ulkoisella kolmansien osapuolien osakekaupalla. Aikaisemmissa tilinpäätöksissä nämä keskeneräiseen ydinvoimalaan oikeuttavat osakkeet arvostettiin hankintahintaan.

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit sisältävät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Konserni myy tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille sopimuksessa määriteltyjen limiittien puitteissa. Myyntiin saamiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin.

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Luokka	Rahoitusinstrumentti	Arvostus
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Valuuttatermiinit, valuuttaoptiot, valuuttavaihtosopimukset, korkotermiinit, korkofutuurit, korko-optiot, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, maakaasujohdannaiset, propaanitermiinit, kytketyt johdannaiset	Käypä arvo
Muut velat	Lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat, eläkelainat, ostovelat	(Jaksotettu) Hankintameno

Valuutta-, korko- ja hyödykejohdannaisten, sijoitusrahastojen sekä julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot saadaan toimivilta markkinoilta tilinpäätöshetken hintanoteerauksen perusteella. Muiden käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien arvo määritellään arvonmäärittämissä avulla rahoitusmarkkinoilta saatavan tiedon perusteella. Kemira käyttää arvonmäärittämiseen treasuryhallintajärjestelmä Twiniin syötettyjen markkinatietojen perusteella laskettuja arvoja.

Valuuttatermiinien arvonmuutokset lasketaan arvostamalla termiinipimukset tilinpäätöshetken termiinikurssiin ja vertaamalla niitä termiinien tekohetken termiinikurssiin kautta laskettuihin vasta-arvoihin. Valuuttaoptioiden käyvät arvot lasketaan valuuttaympäristöön mukautetun Black & Scholesin optioiden arvostusmallia käyttäen. Arvostuksessa tarvittavat tiedot, kuten kohdevaluutan valuuttakurssi, sopimuskurssi, volatilitteetti ja riskitön korkokanta saadaan Reuters-järjestelmästä. Korkojohdannaisten käyvät arvot määritellään käyttämällä vastaavanlaisien instrumenttien tilinpäätöspäivän markkina-arvoja. Muut johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan.

Kaikki tilinpäätöshetkellä avoinna olevat johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Konsernitiilinpäätöksessä avoimien johdannaissopimusten arvostustulokset on pääsääntöisesti kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernin kytkettyjen johdannaisten määrä on vähäinen.

Muut velat merkitään taseeseen alun perin saatujen nettovarojen arvoon vähennettynä välittömällä kuluilla. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan taseeseen jaksotettuun hankintamenoon, ja saatujen nettovarojen ja lainanlyhennysten erotus kirjataan korkokuluksi lainan juoksuajana.

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä rahoitusinstrumenttien mahdolliset arvonalentumiset. Rahoitusvaran arvonalentuminen kirjataan, kun on toteutunut tapahtuma, jolla on negatiivinen vaikutus sijoituksen tuleviin rahavirtoihin. Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen erien osalta on kirjanpitoarvon ja saamisen tulevien rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen. Arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Suojauslaskenta

IAS 39:n mukainen suojauslaskenta tarkoittaa laskentatapaa, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käypä arvo kumoaa kokonaisuudessaan tai osittain suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset. Suojauslaskentaa sovelletaan korkoriskin ja ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen valuutariskin sekä hyödykeriskin suojauksiin. Käytetyt suojauslaskentamallit ovat rahavirtojen suojaus ja ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus.

Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan rahavirtojen vaihtelulta, joka johtuu taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvän riskin toteutumisesta. Suojausinstrumentteina rahavirran suojauksessa käytetään korkoinstrumentteja. IAS 39:n määrittelemää rahavirtojen suojauslaskentaa sovelletaan konsernissa valikoituihin suojauskohteisiin. Rahavirtojen suojaukseen liittyvät johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan verovaikutus huomioiden, kun ne täyttävät suojauslaskennan ehdot ja kun suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaiset, joiden osalta ei sovelleta suojauslaskentaa, kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Ulkomaiseen yksikköön tehtyä nettosijoitusta suojataan kurssi-muutoksilta pitkäaikaisilla valuuttamääräisillä lainoilla sekä termiini- ja valuuttavaihtosopimuksilla. Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksen ehdot täyttävien suojausinstrumenttien käyvän arvon tehokkaan osuuden arvon muutos kirjataan suoraan konserniin omaan pääomaan. Käytettäessä valuuttatermiinejä suojaussuhteen arvonmuutoksen ulkopuolelle jätettävä korkoero kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Nettosijoituksen suojauksesta johtuvat voitot ja tappiot merkitään tuloslaskelmaan silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan. Tehottoman suojauksen osuus kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Suojauslaskennan tehokkuutta seurataan IAS 39:n vaatimalla tavalla. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun suojausinstru-

Konsernin liitetiedot

mentin käyvän arvon muutos kumoaa suojattavan erän rahavirtojen muutokset 80–125-prosenttisesti. Tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuuden testaus tehdään uudelleen jokaisena tilinpäätöshetkenä.

Suojauslaskenta lakkautetaan, kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty. Omaan pääomaan kirjatut voitot tai tappiot siirretään tuloslaskelmaan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli suojattava kohde myydään tai eräännyy. Niiden johdannaissopimusten, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot merkitään suoraan tuloslaskelmaan.

Konserni on dokumentoinut suojaukseen ryhtyessä suojaussuhteen olemassaolon sisältäen tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä tai liiketapahtumasta, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian sekä kuvauksen tehokkuuden arvioinnista.

Omat osakkeet

Omien osakkeiden hankinta siihen liittyvine menoineen on esitetty konsernitiilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä.

Varaukset

Taseeseen merkitään varaus, kun jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena on syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa. Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää tilinpäätöspäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät nettovarot luokitellaan IFRS 5:n (Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot) mukaan myytävänä oleviksi. Ne arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon, mikäli niiden kirjanpitoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Lopetettu toiminto on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eränään konsernin tuloslaskelmassa.

Omaisuuserien arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä käyttöarvon tai myydessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi.

Kemiran uusi organisaatio astui voimaan lokakuussa 2008. Sen mukaiseen talousraportointiin siirryttiin vuoden 2009 alusta. Omaisuuserien arvonalentumisen testaus suoritettiin uuden organisaation mukaisissa liiketoiminnoissa. Rahavirtaa tuottavaksi yksiköksi on määritelty asiakassegmentti. Asiakassegmenttien taso on segmenttiä seuraava alempi taso. Aikaisempiin vuosiin verrattuna Kemira ei muuttanut organisaatiota, jolla testaus suoritetaan.

Liikearvon arvonalentuminen testataan vertaamalla asiakassegmenttien kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kemiralla ei ole muita olennaisia rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo. Kaikki liikearvot on kohdistettu asiakassegmenteille.

Asiakassegmenttien kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut vastaiset rahavirrat. Vastaisia rahavirtoja koskevat arviot perustuvat omaisuuserän jatkuvalle käytölle ja liiketoimintajohdon viimeisimmille kolmivuotisenustelle. Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen kasvuvauhdin olevan nolla. Rahavirta-arviot eivät sisällä omaisuuserien suorituskyvyn parantamisen, investointien tai vastaisten uudelleenjärjestelyjen vaikutuksia. Konsernikeskuksen kulut kohdistetaan strategisille liiketoimintayksiköille liikevaihdon suhteessa

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistestien yksityiskohdista on annettu tietoa liitetiedossa 14.

Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisempina vuosina tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Päästöoikeudet

EU:n päästökauppajärjestelmän piirissä on Kemirasta vain Helsingborgin toimipaikka Ruotsissa. Kemira laskee hiilidioksidin päästöoikeudet ja päästöjä koskevat varaukset voimassa olevien IFRS-standardien mukaan. Päästöoikeudet käsitellään hankintamenoarvostettavina aineettomina hyödykkeinä. Ilmaiseksi saadut päästöoikeudet on arvostettu nimellisarvoon (nollan suuruisiksi). Varaus päästöoikeuksien palautusvelvoitteen täyttämiseksi kirjataan, elleivät vastikkeetta saadut päästöoikeudet riitä kattamaan todellisten päästöjen määrää. Kemiran taseessa ei ole päästöoikeuksiin liittyviä eriä, mikäli toteutuneet päästöt alittavat vastikkeetta saatujen päästöoikeuksien määrän ja päästöoikeuksia ei ole ostettu markkinoilta. Päästöoikeuksista on kerrottu ympäristöriskien ja -vastuiden liitetiedossa 31.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja laatimisperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista.

Liikearvon ja muun omaisuuden arvonalentumistestien yhteydessä määritellään tulevia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan bruttokatetasoihin, diskonttokorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon. Huomattava negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa ja korkokohetyksessä voi johtaa arvonalentumisen kirjaustarpeeseen.

Konsernin liitetiedot

Kemiran sijoitukset sisältävät noteeraamattomia osakkeita, joista arvoltaan suurin on Teollisuuden Voima Oy. Sen osakkeet on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu sähkön markkinahinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan. Todellinen käyvän arvon kehitys voi poiketa tehdyistä arvioista mm. sähkön hinnan, ennusteiden ajanjakson tai diskonttauskoron takia.

Etuspohjaisten eläkevastuiden määrittelyyn liittyy oletuksia, joiden huomattavat muutokset voivat vaikuttaa eläkevelan ja eläkekulujen suuruuteen. Vakuutusmatemaattiset laskelmat sisältävät johdon antamia oletuksia kuten eläkesäätiöiden varojen pitkäaikaisen tuotto-oletuksen, diskonttauskoron ja palkankorotus- ja työsuhteiden päättävyysoletukset. Mm. todelliset osakemarkkinoiden hintavaihtelut voivat poiketa oletuksista.

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien veloitteiden tarkka euromäärä ei ole tilinpäätöstä laadittaessa selvillä.

Verotappioiden ja muiden laskennallisten verosaamisten kirjaamista varten johto arvioi määrän, jonka verran yhtiölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset 31.12.2008 jälkeen

Konserni ei ole soveltanut seuraavia julkistettuja standardeja, jotka eivät ole pakollisia 1.1.2008 alkaneella tilikaudella, mutta joita voi soveltaa ennen niiden voimaantuloa:

- **IFRS 8 Toimintasegmentit** (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Konserni arvioi, että uusi standardi ei muuta olennaisesti nykyistä segmenttiraportointia, sillä konsernin julkistamat segmenttiedot perustuvat jo nyt konsernin sisäiseen raportointirakenteeseen. Standardin käyttöönotto vaikuttaa lähinnä tapaan, jolla segmenttinformaatio esitetään liitetiedoissa. Tilinpäätöksen segmenttiedot muuttuvat vuoden 2009 alusta johtuen konsernin organisaatiomuutoksesta. Standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IAS 23 Vieraan pääoman menot** (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi edellyttää, että ehdot täyttävien hyödykkeiden hankintameno sisällytetään tulevaisuudessa välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvat vieraan pääoman menot. Konserni on aiemmin kirjannut vielä sallitulla tavalla vieraan pääoman menot kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uuden standardin käyttöönotto merkitsee konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutosta, mutta sillä ei tule olemaan olennaista vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen. Uudistettu standardi on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IAS 1 muutos Tilinpäätöksen esittäminen** (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Konserni arvioi, että uudistus muuttaa lähinnä tuloslaskelman ja oman pääoman muutoslaskelman esitystapaa. Standardin muutos on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen** (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutokset vaikuttavat mm. hankinnoista kirjattavan liikearvon määrään sekä tuloslaskelmaan kirjattaviin eriin. Standardin siirtymäsääntöjen mukaisesti liiketoimin-

tojen yhdistämisiä, joissa hankinta-ajankohta on ennen standardin pakollista käyttöönottoa, ei oikaista. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- **IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös** (muutettu 2008) (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutettu standardi edellyttää tytäryritysten omistusmuutosten kirjaamista suoraan konserniin omaan pääomaan silloin kun määräysvalta ei muutu. Mikäli määräysvalta menetetään, jäljellä oleva sijoitus tulee arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Vastaavaa käsittelytapaa sovelletaan jatkossa myös osakkuusyrittysijoituksiin (IAS 28) ja yhteisyrittysosuuksiin (IAS 31). Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRS 2 Osakeperusteiset maksut** -standardin muutokset (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutoksella tarkennetaan oikeuden syntymisehtoja ja peruutusten käsittelyä liittyen oman pääoman ehtoihin instrumentteihin. Lisäyksen ei odoteta vaikuttavan konsernin raportointiin. Standardin muutos on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen ja IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa** -standardien muutokset – **Puttable Financial Instruments and Obligations Arising on Liquidation** (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Näillä standardimuutoksilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen. Standardimuutos on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- Muutokset standardeihin **IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös**. Standardimuutokset koskevat ensisijaisesti, eikä niillä ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen. Standardimuutos on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen** -standardin muutos (**Eligible Hedged Items**) (voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Konserni arvioi, ettei kyseisillä suojauslaskentaa koskevilla muutoksilla ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen. Muutettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konserni arvioi että seuraavien tulkintojen käyttöönotolla ei ole vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen:

- **IFRIC 13 Kanta-asiakasohjelmat** (voimassa 1.7.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) Konsernilla ei ole tulkinnaissa tarkoitettuja kanta-asiakasohjelmia, joten tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen. Tulkinta on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRIC 15 Agreements for the Construction of Real Estate** (voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen, sillä konserni ei toimi rakennuslalla. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- **IFRIC 16 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation** (voimaan 1.10.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selkeyttää ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksen kirjanpitoikäisyyttä konsernitilinpäätöksessä. Konsernin arvion mukaan tulkinnalla ei ole vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2. SEGMENTTITIEDOT

Liiketoimintasegmentit

Konserni oli vuoden 2008 alussa organisoitu seuraaviksi päätoimialoiksi: Kemira Pulp&Paper, Kemira Water, Kemira Specialty ja Kemira Coatings. Konsernin toimialakohtaisia vertailutietoja vuodelta 2007 muutettiin 18.4.2008 johtuen asiaskassegmenttien siirroista Kemira Pulp&Paperin ja Kemira Waterin välillä. Konsernin sisäiset siirtohinnot perustuvat pääasiassa markkinahintoihin. Joissakin tapauksissa, esim. markkinointiyhtiöissä, käytetään kustannusperusteisia hintoja, joihin

on lisätty kate (ns. cost plus -menetelmä).

Liiketoimintojen varat ja velat käsittävät ne varat ja velat, jotka ovat suoraan tai perustellusti kohdistettavissa ao. liiketoiminnoille. Toimialojen varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyrityksissä, vaihto-omaisuus ja korottomat saamiset. Toimialojen velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset korottomat velat.

2008	Kemira Pulp&Paper	Kemira Water	Kemira Specialty	Kemira Coatings	Muut	Konserni
Tuloslaskelma						
Ulkoinen liikevaihto	1 036,7	756,9	362,7	648,1	28,3	2 832,7
Konsernin sisäinen myynti	21,0	3,1	12,6	-	-36,7	0,0
Liikevaihto yhteensä	1 057,7	760,0	375,3	648,1	-8,4	2 832,7
Liikevoitto						
	2,2	10,9	36,4	59,2	-34,7	74,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	0,1	-2,8	-	-	-2,7
Muut tiedot						
Liiketoimintojen varat	983,4	598,6	285,2	387,0	105,0	2 359,2
josta osuudet osakkuusyrityksissä	0,5	0,9	133,7	0,5	0,0	135,6
Kohdistamattomat varat						364,9
Konsernin varat yhteensä						2 859,7
Liiketoimintojen velat	192,6	135,8	39,3	80,2	37,8	485,7
Kohdistamattomat velat						1 398,0
Konsernin velat yhteensä						1 883,7
Investoinnit	-40,6	-70,2	-172,4	-36,4	-22,2	-341,8
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-25,4	-11,7	-0,8	-	-0,7	-38,6
Muut erät, joihin ei liity rahasuorituksia	-21,2	-5,9	-0,7	-	-7,7	-35,5
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	-	-	-	-	-	0,0
Rahavirta						
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	72,7	33,5	8,5	60,5	-85,0	90,2
Nettoinvestointien rahavirrat	-40,3	-64,4	60,3	-31,0	-12,1	-87,5

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2007	Kemira Pulp&Paper	Kemira Water	Kemira Specialty	Kemira Coatings	Muut	Konserni
Tuloslaskelma						
Ulkoinen liikevaihto	1 031,6	678,4	410,3	625,2	64,7	2 810,2
Konsernin sisäinen myynti	11,4	8,0	15,6	-	-35,0	-
Liikevaihto yhteensä	1 043,0	686,4	425,9	625,2	29,7	2 810,2
Liikevoitto						
	68,2	43,6	13,5	73,1	-55,3	143,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	0,9	-	1,2	-	2,1
Muut tiedot						
Liiketoimintojen varat	1 034,6	567,9	499,9	397,7	87,9	2 588,0
josta osuudet osakkuusyrityksissä	0,5	4,5	-	0,5	-	5,5
Kohdistamattomat varat						239,9
Konsernin varat yhteensä						2 827,9
Liiketoimintojen velat	152,5	124,9	68,6	84,2	43,5	473,7
Kohdistamattomat velat						1 266,9
Konsernin velat yhteensä						1 740,6
Investoinnit	-78,5	-105,1	-61,7	-49,3	-26,4	-321,0
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-17,1	-5,9	-	-	-14,9	-37,9
Muut erät, joihin ei liity rahasuorituksia	-	-	-11,9	-	3,9	-8,0
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	-	-	34,2	-	1,5	35,7
Rahavirta						
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	45,0	34,8	31,8	51,4	9,1	172,1
Nettoinvestointien rahavirrat	-69,3	-100,6	-58,1	-30,7	-62,5	-321,2

Maantieteelliset segmentit	2008	2007
Liikevaihto		
Suomi	444,3	440,5
Muut EU-maat	1 111,2	1 146,0
Muu Eurooppa	346,8	305,4
Pohjois- ja Etelä Amerikka	785,1	750,6
Aasia	117,0	134,9
Muut maat	28,3	32,8
Yhteensä	2 832,7	2 810,2
Varat		
Suomi	1 038,6	988,3
Muut EU-maat	1 009,5	1 099,9
Muu Eurooppa	121,9	109,3
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	645,5	582,2
Aasia	44,2	46,2
Muut maat	-	2,0
Yhteensä	2 859,7	2 827,9
Investoinnit		
Suomi	74,7	99,3
Muut EU-maat	177,3	106,7
Muu Eurooppa	20,9	21,2
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	66,5	86,0
Aasia	2,4	7,8
Muut maat	-	-
Yhteensä	341,8	321,0

Maantieteellisten segmenttien liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin ja varat varojen sijainnin mukaan.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2008	2007
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	24,8	20,4
Vuokratuotot	3,1	1,3
Vakuutuskorvaukset	0,6	4,1
Konsultointi	9,6	14,3
Romun ja jätteen myynti	0,7	0,4
Royalty-, knowhow- ja lisenssituotot	0,4	0,5
Muut liiketoiminnan tuotot	12,3	4,9
Yhteensä	51,5	45,9

Vuonna 2008 pitkäaikaisten varojen myyntivoittoihin sisältyy tytä- ja osakkuusyritysten myyntivoittoja 15,4 milj. e (12,3 milj. e) sekä kiinteistöjen ja tuotantoalueiden myyntivoittoja.

4. KULUT

	2008	2007
Valmisteverastojen muutos	15,5	13,7
Valmistus omaan käyttöön ¹⁾	-2,5	-5,5
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 515,3	1 333,3
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-7,3	4,3
Ulkopuoliset palvelut	40,7	63,3
Materiaalit ja palvelut yhteensä	1 548,7	1 400,9
Työsuhde-etuudet	442,8	461,4
Vuokrat	57,6	43,5
Pitkäaikaisten varojen myyntitappiot	0,5	1,9
Muut kulut	578,3	623,3
Yhteensä	2 640,9	2 539,2

¹⁾ Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä pitkäaikaisten varojen hankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.

Vuonna 2008 tuloslaskelma sisälsi pitkä- ja lyhytaikaisten varausten nettolisäystä 47,5 milj. e (nettovähennystä 53,8 milj. e).

Tilintarkastuspalkkiot liittyvät tilinpäätöksen lakisääteiseen tilintarkastukseen tai siihen läheisesti liittyviin tavanomaisiin palveluihin. Palkkiot veropalveluista liittyvät veroneuvontaan ja -suunnitteluun.

Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut KPMG:lle maksetut palkkiot

	2008	2007
Tilintarkastuspalkkiot	2,2	1,8
Palkkiot oheispalveluista	0,1	0,0
Palkkiot veropalveluista	0,3	0,3
Muut palkkiot	1,7	1,6
Yhteensä	4,3	3,7

Palkkiot muille tilintarkastusyhteisöille kuin KPMG:lle olivat 2,3 milj. e (2,5 milj. e).

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

5. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISKULUT

	2008	2007
Tutkimus- ja kehittämiskulujen yhteismäärä	71,1	65,9

Vuoden 2008 tutkimus- ja kehittämiskulujen yhteismäärä sisältää 4,7 milj. euroa (5,1 milj. e) poistoja aktivoiduista tutkimus- ja kehittämiskuluista.

Tutkimus- ja kehittämiskuluihin sisältyy vuonna 2008 11,0 milj. euroa kertaluonteisia eriä toiminnon uudelleenjärjestelyyn liittyen. Erä sisältää sekä henkilöstöön liittyviä että muita uudelleenjärjestelykustannuksia.

6. TYÖSUHDE-ETUUKSET JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	2008	2007
Hallitusten ja toimitusjohtajien palkat	18,3	19,5
Palkat	336,3	340,9
Etuuspohjaiset eläkekulut	-1,1	15,2
Maksupohjaiset eläkekulut	29,7	38,5
Muut henkilöstösivukulut	59,6	47,3
Yhteensä	442,8	461,4

Työsuhde-etuudet sisältävät konsernin uudelleen järjestelyyn liittyviä kertaluonteisia eriä 23,1 milj. euroa.

Henkilökunta keskimäärin

Kemira Pulp&Paper	2 378	2 315
Kemira Water	2 311	2 189
Kemira Specialty	738	1 066
Kemira Coatings	4 027	3 883
Muut	500	555
Yhteensä	9 954	10 008

Henkilökunta Suomessa keskimäärin

Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin

Yhteensä	9 954	10 008
-----------------	--------------	--------

Henkilökunta vuoden lopussa

	9 405	10 007
--	-------	--------

Omistussuuden mukaan yhdisteltyjen yhteisyritysten koko henkilömäärä oli keskimäärin 14 (14 vuonna 2007).

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

7. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Vuoden 2001 optio-ohjelman osakeoptiot

Kemira Oyj:n yhtiökokous päätti vuonna 2001 optio-ohjelmasta, jossa yhtiön johtoon kuuluville henkilöille annettiin oikeus optioihin, joihin liittyi oikeus merkitä Kemira Oyj:n osakkeita enintään 2 850 000 kappaletta 2.5.2004–31.5.2007. Optioiden merkintäajan alkaminen oli ehdollinen ja sidottu osakekohtaiseen tulokseen rahoituserien jälkeen ennen veroja ja satunnaiseriä sekä Kemira Oyj:n osakekurs-

sin kehitykseen suhteessa vertailuindeksiin. Osakkeiden merkintähinta oli 31.5.2007 eli optio-ohjelman merkintäkauden päättyessä optioehtojen mukaisesti 1,77 euroa per osake. Merkintähinta aleni maksettavien osinkojen määrällä. Kaikki 31.12.2006 jäljellä olleet optiot (77 389) merkittiin optio-ohjelman päättymispäivään 31.5.2007 mennessä.

Optioiden määrät muuttuivat vuonna 2007 seuraavasti:

	Optioiden määrä 1 000 kpl	Keski- määräinen merkintähinta euroa/osake
Kauden 2007 alussa ulkona olleet osakeoptiot	77	
Merkityt optiot		
maaliskuu	-34	2,11
huhtikuu	-1	2,11
toukokuu	-42	1,77
Kauden 2007 lopussa ulkona ja merkittävässä olevat osakeoptiot	0	

Vuonna 2008 ei voimassa olevia optioita.

Osakepalkkiojärjestelmä

Kemira Oyj:n hallitus päätti vuonna 2004 ottaa avainhenkilöstölle suunnatun osakepalkkiojärjestelmän osaksi konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Kannustusjärjestelmä jakautuu kolmeen vuoden mittaiseen ansaintajaksoon. Helmikuussa 2006 Kemira Oyj:n hallitus päätti uudesta avainhenkilöstölle suunnatusta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka ansaintajaksot ajoittuvat vuosille 2007, 2008 ja 2009.

Palkkion maksaminen perustuu asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita vuoden 2008 osalta mitataan osakekohtaisella tuloksella ja sidotun pääoman tuotolla. Mahdolliset palkkiot maksetaan Kemira Oyj:n osakkeiden ja rahasuorituksen yhdistelmänä. Osakkeet arvostetaan myöntämispäivän päätöskurssilla (sen päivän kurssilla, jolloin on sovittu osakepalkasta). Luovutetut osakkeet palautetaan takaisin Kemiralle, jos osakkeiden ansaintavuoden jälkeinen kahden vuoden omistusvaatimus ei toteudu.

Kaikkien myönnettyjen osakkeiden ja rahasuoritusosuuksien kirjaus tapahtuu oikeuden syntyamisjakson kuluessa kolmelle vuodelle. Odotettavissa olevia osinkoja ei oteta huomioon käypää arvoa arvostettaessa. Rahasuoritusosuudet arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöshetkellä olevan osakkeen hinnan mukaan ja palkkion määrä on noin 1,1 kertaa annettavien osakkeiden arvo. Ennalta asetettujen tavoitteiden toteutumisaste vaikuttaa kirjattavien ja maksettavien palkkioiden suuruuteen. Järjestelmän piiriin kuului 77 henkilöä 31.12.2008 (94). Osakkeina annettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi ja oman pääoman lisäykseksi. Osakepalkkiojärjestelmän rahasuoritusosuudet kirjataan henkilöstökuluihin ja velkoihin. Vuosien 2007 ja 2008 ohjelmien osalta ei olla tehty kulukirjausta, koska asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

Vuosittaiset osakeohjelmat / myöntämispäivät

	Osakkeen hinta euroa myöntämispäivän mukaan	Kolmelle vuodelle jaksotettava osakkeiden määrä kpl
Vuoden 2006 ohjelma: osakkeiden luovutus vuonna 2007 / 2.5.2006	17,98	144 143
Ohjelman ansaintajakso päättyy 1.5.2009.		
Ohjelmaan on palautuneita 9 728 kpl.		

Kauden alussa auki olevat

	2008	2007
Kaudella myönnetty	241 815	354 473
Kaudella palautetut	0	0
Kaudella toteutuneet	0	-18 928
Kaudella toteutuneet	-107 400	-93 730
Kauden lopussa auki olevat	134 415	241 815

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

	2008	2007
Kulukirjaus osakepalkkiojärjestelmästä		
Osakkeina maksettavat palkkiot	1,0	1,3
Rahasuoritusosuudet ja henkilöstömenot	1,6	2,7
Yhteensä	2,6	4,0
Osakepalkkiojärjestelmästä aiheutuneet velat 31.12.	0,0	-1,1

8. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2008	2007
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	21,2	21,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	21,2	19,9
Koneet ja kalusto	84,6	91,6
Muut aineelliset hyödykkeet	3,8	3,0
Yhteensä	130,8	135,9
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	1,4	15,0
Liikearvo	2,3	4,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Maa ja vesialueet	0,6	-
Rakennukset ja rakennelmat	8,0	2,9
Koneet ja kalusto	24,4	15,8
Muut aineelliset hyödykkeet	1,9	-
Yhteensä	38,6	37,9
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	169,4	173,8

Arvonalentumisista lisätietoa liitetiedossa 14.

9. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2008	2007
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	0,1	0,1
Korkotuotot		
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	4,7	3,0
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusvaroista	18,1	17,3
Korkotuotot suojauslaskennassa olevista instrumenteista, tehoton osuus	0,0	0,0
Muut rahoitustuotot	1,8	1,3
Kurssivoitot		
Kurssivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusvaroista	128,1	44,4
Kurssivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	0,0	0,0
Kurssivoitot muista veloista	55,9	115,9
Kurssivoitot lainoista ja muista saamisista	0,0	0,0
Yhteensä	208,7	182,0

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

	2008	2007
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut muista veloista	-62,8	-55,1
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatusta rahoitusveloista	-18,1	-16,4
Korkokulut suojauslaskennassa olevista instrumenteista, tehoton osuus	0,0	0,0
Muut rahoituskulut	-4,3	-2,6
Kurssitappiot		
Kurssitappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatusta rahoitusvaroista	0,0	0,0
Kurssitappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatusta rahoitusveloista	-149,0	-58,9
Kurssitappiot muista veloista	-44,0	-100,9
Kurssitappiot lainoista ja muista saamisista	0,0	0,0
Yhteensä	-278,2	-233,9
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-69,5	-51,9
Nettorahoituskulut liikevaihdosta %	2,4	1,8
Nettokorot liikevaihdosta %	2,1	1,8
Suojauslaskennan piirissä olevista rahoitusinstrumenteista aiheutuneet muutokset omassa pääomassa		
Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus*	9,1	6,0
Rahavirran suojaus	-22,0	-1,9
Yhteensä	-12,9	4,1
Kurssierot		
Realisoituneet	8,3	-23,8
Realisoitumattomat	-17,2	24,3
Yhteensä	-8,9	0,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		
Osuus osakkuusyritysten voitosta	0,3	2,1
Osuus osakkuusyritysten tappiosta	-3,0	-
Yhteensä	-2,7	2,1

* Lainojen ja valuuttajohdannaisten kurssieroja on kohdistettu ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta syntyneitä kurssieroja vastaan ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojausmenetelmän mukaisesti.

Rahoituseriin ei sisälly tuottoja tai kuluja osakkuusyrityksiltä.

Kytkeytyistä johdannaisista on tuloutunut vuonna 2008 2,0 milj. euroa operatiiviseen tulokseen ennen veroja.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

10. TULOVEROT

	2008	2007
Verot kuluvalta vuodelta	10,5	24,8
Verot edelliseltä vuodelta	5,3	-0,1
Laskennalliset verot	-15,8	1,1
Yhteensä	0,0	25,8

Vahvistetut tappiot

Eräillä konsernin tytäryhtiöillä on vahvistettuja tappioita yhteensä 326,4 milj. e (316,9 milj. e), joita voidaan kohdistaa tulevia verotettavia tuloja vasten. Kaikkia verotappioita ei ole kirjattu verosaamisiksi. Rajoitettu vähentämisoikeus koskee noin 85 %:a verotappioista.

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys konsernin tuloslaskelman veroihin	2008	2007
Vero voimassa olevilla verokannoilla	26,4	45,6
Edellisten vuosien verot	5,3	-0,1
Verovapaat tuotot / vähennyskelvottomat menot	-26,4	-4,7
Käyttämättömät tilikauden tappiot	7,2	7,1
Käytettyjä verotappioita	-10,4	-20,1
Muut	-2,1	-2,0
Verot tuloslaskelmassa	0,0	25,8

11. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2008	2007
Osakekohtainen tulos, laimentamaton		
Voitto ennen veroja	1,8	93,3
Tuloverot	0,0	-25,8
Tilikauden voitto	1,8	67,5
Voiton jakautuminen vähemmistölle	-3,6	-3,8
Emoyhteisön omistajien voitto	-1,8	63,7
Keskimääräinen osakemäärä ¹⁾	121 190 535	121 163 866
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	-0,02	0,53
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos		
Keskimääräinen osakemäärä ¹⁾	121 190 535	121 163 866
Ulkona olevien optioiden vaikutus (keskimäärin)	0	17 759
Osakepohjaisen järjestelmän perusteella mahdollisesti liikkeeseen laskettavat omat osakkeet (keskimäärin)	0	12 011
Laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen osakemäärä	121 190 535	121 193 636
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	-0,02	0,53

¹⁾ Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, joka ei sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

12. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	2008 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	630,8	214,9	14,3	860,0
Tytäryritysten hankinta	32,3	4,0	-	36,3
Lisäykset	-	22,3	2,0	24,3
Tytäryritysten myynti	-4,6	-8,7	-	-13,3
Vähennykset	-	-4,3	-	-4,3
Muut muutokset	-1,0	-1,0	-0,6	-2,6
Uudelleenryhmittelyt	-	12,8	-12,8	0,0
Kurssierot	4,1	-2,8	-0,1	1,2
Hankintameno vuoden lopussa	661,6	237,2	2,8	901,6
Kertyneet poistot vuoden alussa	-4,2	-116,9	-	-121,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	9,5	-	9,5
Tilikauden poistot	-	-21,2	-	-21,2
Arvon alentumiset	-2,3	-1,4	-	-3,7
Kurssierot	-	1,6	-	1,6
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-6,5	-128,4	-	-134,9
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	655,1	108,8	2,8	766,7

	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	2007 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	581,0	193,2	1,3	775,5
Tytäryritysten hankinta	21,4	10,6	0,2	32,2
Lisäykset	0,2	17,2	13,0	30,4
Tytäryritysten myynti	-	-0,1	-	-0,1
Vähennykset	-	-6,1	-	-6,1
Muut muutokset	-1,2	-	-0,1	-1,3
Uudelleenryhmittelyt	37,4	-	-	37,4
Kurssierot	-8,0	0,1	-0,1	-8,0
Hankintameno vuoden lopussa	630,8	214,9	14,3	860,0
Kertyneet poistot vuoden alussa	0,0	-85,6	-	-85,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	5,8	-	5,8
Tilikauden poistot	-	-21,4	-	-21,4
Arvon alentumiset	-4,2	-15,0	-	-19,2
Kurssierot	-	-0,7	-	-0,7
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-4,2	-116,9	-	-121,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	626,6	98,0	14,3	738,9

Osakkuusyhtiöihin sisältyvää liikearvoa ei ollut vuosina 2008 ja 2007. Konsernilla ei ollut liikearvojen lisäksi olennaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajaton taloudellinen vaikutusaika.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

13. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2008 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	51,2	501,8	1 463,6	36,9	138,0	2 191,4
Tytäryritysten hankinta	-	0,9	3,8	1,6	-	6,3
Lisäykset	3,3	17,9	91,8	5,8	9,1	127,9
Tytäryritysten myynti	-1,5	-69,7	-325,1	-6,1	-36,6	-439,0
Vähennykset	-0,2	-10,7	-52,8	-2,0	-0,4	-66,1
Myytäväksi olevaksi luokitellut hyödykkeet	-	4,9	12,9	-	-	17,8
Muut muutokset	-0,2	-4,8	-4,6	1,9	-0,1	-7,8
Uudelleenryhmittelyt	0,2	12,7	33,2	-0,3	-48,7	-2,9
Kurssierot	-4,6	-19,7	-53,7	-1,7	-5,3	-85,0
Hankintameno vuoden lopussa	48,2	433,3	1 169,1	36,1	56,0	1 742,6
Kertyneet poistot vuoden alussa	-7,7	-237,6	-942,8	-19,0	-	-1 207,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	40,0	280,7	4,1	-	324,8
Tilikauden poistot	-	-21,2	-84,6	-3,8	-	-109,6
Arvonalentumiset	-0,6	-8,0	-24,4	-1,9	-	-34,9
Myytäväksi olevaksi luokitellut hyödykkeet	-	-	-	-	-	0,0
Muut muutokset	-	0,2	-0,1	0,7	-	0,8
Kurssierot	-	11,9	36,7	0,5	-	49,1
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-8,3	-214,7	-734,5	-19,4	-	-976,9
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	39,9	218,6	434,5	16,7	56,0	765,7

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2007 yhteensä
Hankintameno vuoden alussa	52,2	459,6	1 453,3	31,9	168,0	2 164,9
Tytäryritysten hankinta	1,7	7,6	19,0	0,1	-14,1	14,3
Lisäykset	1,5	57,7	113,4	5,2	37,9	215,7
Tytäryritysten myynti	-	-2,1	-4,2	-1,1	-0,4	-7,8
Vähennykset	-1,1	-11,6	-67,5	-2,1	-0,3	-82,6
Myytäväksi olevaksi luokitellut hyödykkeet	-0,5	-6,9	-21,9	0,8	-	-28,5
Muut muutokset	-0,1	0,1	-4,0	2,4	-1,1	-2,7
Uudelleenryhmittelyt	-0,3	6,0	2,5	-	-45,7	-37,5
Kurssierot	-2,2	-8,6	-27,0	-0,3	-6,3	-44,4
Hankintameno vuoden lopussa	51,2	501,8	1 463,6	36,9	138,0	2 191,4
Kertyneet poistot vuoden alussa	-7,7	-231,1	-920,8	-18,2	-	-1 177,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	10,5	67,7	1,9	-	80,1
Tilikauden poistot	-	-19,9	-91,6	-3,0	-	-114,5
Arvonalentumiset	-	-2,9	-15,8	-	-	-18,7
Myytäväksi olevaksi luokitellut hyödykkeet	-	1,6	0,1	-	-	1,7
Muut muutokset	-	0,6	6,1	0,1	-	6,8
Kurssierot	-	3,6	11,5	0,2	-	15,3
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-7,7	-237,6	-942,8	-19,0	-	-1 207,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	43,5	264,2	520,7	17,9	138,0	984,3

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Rahoitusleasingisopimukset

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingisopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti

	2008	2007
Hankintameno	6,8	6,1
Kertyneet poistot	-2,0	-1,1
Kirjanpitoarvo	4,8	5,0

14. ARVONALENTUMISTESTIT

Omaisuuserien arvonalentumistestien testausprosessi ja -periaatteet sisältyvät konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin.

Arvonalentumistestaus on tehty 30.9.2008. Testaus tehtiin uuden organisaation mukaisella rakenteella, joka astui voimaan lokakuun alussa 2008. Uuden rakenteen mukaiseen talousraportointiin siirryttiin vuoden 2009 alussa. Uudet segmentit ovat Paper, Water, Oil & Mining ja Tikkurila. Uudessa organisaatiossa rahavirtaa tuottavaksi yksiköksi on määritelty asiakassegmentti. Asiakassegmenttien taso on segmenttiä seuraava alempi taso. Muilta osin testausperiaatteet ovat samat kuin edellisinä vuosina.

Käyttöomaisuuden ja liikearvon kirjanpitoarvot olivat seuraavat:

31.12.2008	Kirjanpitoarvo ¹⁾	josta liikearvoa
Segmentti		
Paper	679	306
Water	272	122
Oil & Mining	116	50
Tikkurila	211	68
Muut	176	109
Yhteensä	1 454	655

¹⁾ Kirjanpitoarvo ei sisällä CEO-yksikön hyödykkeitä.

31.12.2007	Kirjanpitoarvo ²⁾	josta liikearvoa
Liiketoiminta-alue		
Kemira Pulp&Paper	682	322
Kemira Water	345	123
Kemira Specialty	365	113
Kemira Coatings	204	68
Yhteensä	1 596	626

²⁾ Kirjanpitoarvo ei sisällä konsernikeskuksen ja vesiliukoisten erikoislannoitteiden yksikön hyödykkeitä.

Rahavirtojen kasvuennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin ja kustannuserien kehittymisestä ennustekauden aikana. Kolmivuotisen ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen kasvuvauhdin olevan nolla.

Diskonttokoron määrittelytapaa muutettiin 2008, koska saman segmentin sisällä olevien asiakassegmenttien riskiprofiili on liiketoimintakauppojen ja uuden organisaatiomallin myötä samankaltaisempi. Diskonttokorot perustuvat oikaistuun konsernin pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC). Uusi riskioikaistu pääoman keskimääräinen kustannus on määritelty jokaiselle liiketoiminnolle erikseen.

Segmentti	Diskonttokorko 2008
Paper	9 %
Water	10 %
Oil & Mining	10 %
Tikkurila	9 %
Muut	10 %

Vuoden 2007 arvonalentumistesteissä diskonttokorot määriteltiin jokaiselle liiketoimintayksikölle perustuen rahavirtojen vaihteluihin vuosina 2002–2007. Diskonttokorot vaihtelivat välillä 7–10 %.

Liiketoiminta-alue	Diskonttokoron vaihteluväli 2007
Kemira Pulp&Paper	7–10 %
Kemira Water	8–10 %
Kemira Specialty	8–10 %
Kemira Coatings	9–10 %

Herkkyysanalyysi on tehty olettamuksilla sekä ennustekauden aikaisten rahavirtojen että ennustejakson jälkeisten rahavirtojen kasvuvauhdin heikkenemisen suhteen, lisäksi on huomioitu oletta-
mus yleisen korkotason noususta, muutos riskinottohalukkuudessa sekä kannattavuuden heikkeneminen. Korkotason nousulla on suurempi vaikutus kuin kannattavuuden heikkenemisellä useimmissa asiakassegmenteissä. Vain useiden tekijöiden yhtäaikainen epäedullinen muutos voi aiheuttaa riskin arvonalentumiskirjauksille joidenkin yksiköiden kohdalla.

Koko konsernin kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon kaksinkertaisesti. Arvonalentumistestit eivät osoittaneet tarvetta arvonalentumistappiokirjauksille.

Tilinpäätöksessä 31.12.2008 kirjatut arvonalentumiset

Säästöohjelmaan liittyen Kemira on kirjannut 38,6 miljoonan euron alaskirjaukset viimeisellä vuosineljänneksellä. Alaskirjausten vaikutus eri liiketoiminta-alueisiin on seuraava: Kemira Pulp&Paper 25,4 miljoonan euroa, Kemira Water 11,7 miljoonaa euroa, Kemira Specialty 0,8 miljoonaa euroa ja muu liiketoiminta 0,7 miljoonaa euroa.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Arvonalentumiset koskivat neljää erää:

- Tuotantolinjoja suljetaan seuraavilla tuotantopaikoilla: Yhdysvaltojen Longview:ssa ja Mobilessa, Brasiliassa, Kremsissä Itävallassa sekä Vaasassa Suomessa. Näiden toimipaikkojen yhteenlaskettu arvonalentuminen on 9,6 miljoonaa euroa.
- Seuraavat tuotantopaikat suljetaan: Kemira (Yixing) Co., Ltd:n ja Kemira Water Solutions (Chongqing) Co., Ltd:n tuotantopaikoilla Kiinassa ei katsota olevan käypää arvoa. Yhdysvalloissa Columbuksessa sijaitsevan tuotantopaikan käypä arvo on määritetty laskemalla tulevaisuuden käyttöarvo. Tuotantopaikka suljetaan 2009 vuoden lopulla. Näiden kolmen tuotantopaikan yhteenlaskettu arvonalentuminen on 16,2 miljoonaa euroa.
- Kanadassa sijaitsevan Maitlandin vetyperoksiditehtaan käypä arvo on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tämä johtuu asiakasteollisuuden rakennemuutosten aiheuttamasta markkinoiden laantumisesta Pohjois-Amerikassa. Tehtaan arvonalentuminen on 7,4 miljoonaa euroa.
- Tuotantopaikkojen sulkemisista ja käypien arvojen alentumisista johtuvia pienempiä arvonalentumisia kirjattiin 5,4 miljoonaa euroa. Nämä arvonalentumiset koskevat Kanadaa, Alankomaita, Espanjaa ja Suomea.

Yllä mainittujen arvonalentumisten lisäksi on kirjattu henkilöstöön liittyviä uudelleenjärjestely kustannukset 23,1 miljoonaa euroa. Nämä on esitetty liitetiedossa 6.

Tilinpäätöksessä 31.12.2007 kirjatut arvonalentumiset

Kemirassa parhaillaan läpikäytävän strategiataarkastelun yhteydessä päätettiin toimenpiteistä, joiden perusteella tehtiin noin 47,1 miljoonan euron alaskirjaukset. Alaskirjaukset kirjattiin vuoden 2007 viimeiselle neljännekselle, eivätkä ne vaikuttaneet rahavirtaan. Alaskirjausten vaikutus eri liiketoiminta-alueisiin on seuraava: Kemira Pulp&Paper 17,1 miljoonaa euroa, Kemira Water 5,9 miljoonaa euroa, Kemira Specialty 9,2 miljoonaa euroa, ja muu liiketoiminta 15,0 miljoonaa euroa.

Arvonalentumiset koskivat neljää omaisuuserää:

- Konsernin toiminnanohjausjärjestelmän investointilaskelmat on päivitetty. Järjestelmän vaatimat panostukset tulevat poikkeamaan alkuperäisestä suunnitelmasta. Saavutettavien etujen alemman nykyarvon vuoksi kirjattiin 15,0 miljoonan euron arvonalentuminen. Käypä arvo on määritetty laskemalla projektin käyttöarvo eli sen tulevaisuudessa kerryttämien rahavirtojen nykyarvo.
- Kemira hankki lokakuussa 2006 Parcon A/S:n neljä tytäryhtiötä. Yritysten käypä arvo on määritetty laskemalla niiden tulevaisuuden käyttöarvo. Tulevien rahavirtojen alemman nykyarvon vuoksi kirjattiin 4,2 miljoonan euron arvonalentuminen.
- Kuuden Yhdysvalloissa sijaitsevan tuotantopaikan käypä arvo on alempi kuin niiden kirjanpitoarvo. Nämä tuotantopaikat ovat Washougal Silica, Columbus Tech Center, Fortville, West Oak, Shreveport ja Mobile. Näiden yhteenlaskettu arvonalentuminen (poistumiskulut mukaan lukien) on 6,3 miljoonaa euroa. Näiden tuotantopaikkojen käypä arvo on määritetty riippumattomien arviointien ja nykyisen markkina-arvon arvioinnin perusteella.
- Hollannissa sijaitsevan vetyperoksiditehtaan arvo on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo markkinahintojen alentumisesta johtuen, mikä puolestaan on seurausta vetyperoksidin markkinakapasiteettitilanteesta. Tehtaan arvonalentuminen on 12,5 miljoonaa euroa. Tehtaalla ei katsota olevan käypää arvoa.

Myytävänä olevaksi luokitellun omaisuuserän alaskirjaus:

- Strategiataarkastelun yhteydessä strategisen liiketoimintayksikön Chemidetin omaisuus- ja velkaerät päätettiin luokitella myytävänä olevaksi omaisuuseräksi. Yksikkö kuuluu Kemira Specialty liiketoiminta-alueeseen. Neuvottelut omaisuuserien myymisestä ovat käynnissä. Tuloslaskelmaan kirjattu tappio oli 9,2 miljoonaa euroa.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

15. SJOITUKSET

	2008 Osuudet osakkuus- yrityksissä	2007 Osuudet osakkuus- yrityksissä	2008 Myytävissä olevat rahoitusvarat	2007 Myytävissä olevat rahoitusvarat
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	5,5	8,1	102,2	84,3
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-2,7	0,1	-	-
Lisäykset	136,5	0,4	10,1	8,2
Vähennykset	-2,7	-2,9	-	-
Käyvän arvon muutos	-	-	47,7	9,7
Kurssierot ja muut muutokset	-1,0	-0,2	-0,2	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	135,6	5,5	159,8	102,2

	2008	2007
Osuudet osakkuusyrityksissä	135,6	5,5
Myytävissä olevat rahoitusvarat	159,8	102,2
Muut saamiset	4,1	5,6
Laskennalliset verosaamiset	12,7	5,2
Pitkäaikaiset lainasaamiset	7,4	0,8
Sijoitukset yhteensä	319,6	119,3

Osakkuusyrityssijoituksista on esitetty lisätietoja liitetiedossa 33.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluu myös osakkeita, jotka oikeuttavat sähköön Suomessa parhaillaan rakennettavasta ydinvoimalasta. Aikaisemmissa tilinpäätöksissä nämä osakkeet on arvostettu hankintahintaan. Osakkeiden markkinahinta tuli

määritetyksi toukokuussa 2008 ulkoisella kolmansien osapuolien osakekaupalla. Konserni on uudelleenarvostanut osakkeet tehdyn kaupan perusteella.

Myytävissä olevat varat eivät sisällä noteerattuja osakkeita.

16. VAIHTO-OMAISUUS

	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	95,9	98,7
Keskeneräiset tuotteet	2,1	5,3
Valmiit tuotteet	219,9	204,4
Ennakkomaksut	1,4	2,8
Yhteensä	319,3	311,2

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

17. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT ARVOSTUSRYHMITÄIN

2008	Liite- tieto	Suojaus- laskennan piirissä olevat instrumentit	Käypään arvoon arvos- tettavat instrumentit	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat sijoitukset	Muut velat	Tase-erien kirjanpito- arvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
Pitkäaikaiset varat								
Sijoitukset								
	Myytavissä olevat sijoitukset	15	-	-	159,8	-	159,8	159,8
	Muut sijoitukset				2,0		2,0	2,2
Lyhytaikaiset varat								
Saamiset								
	Korolliset saamiset	18	-	7,6	-	-	7,6	7,6
	Korottomat saamiset	18						
	Myyntisaamiset			396,5			396,5	396,5
	Muut saamiset		0,2	24,1			24,3	24,3
	Rahamarkkinasijoitukset		85,0				85,0	85,0
	Rahat ja pankkisaamiset			32,3			32,3	32,3
	Yhteensä		0,2	109,1	436,4	161,8	707,5	707,7
Pitkäaikaiset velat								
Pitkäaikaiset korolliset velat 20, 24								
	Lainat rahoituslaitoksilta		-	-	-	567,2	567,2	567,2
	Eläkelainat		-	-	-	37,2	37,2	37,2
	Muut pitkäaikaiset velat		-	-	-	4,8	4,8	4,8
Lyhytaikaiset velat								
Lyhytaikaiset korolliset velat 23, 24								
	Lainat rahoituslaitoksilta		-	-	-	508,3	508,3	508,3
	Eläkelainat		-	-	-	0,7	0,7	0,7
	Muut pitkäaikaisten lainojen lyhennykset		-	-	-	34,9	34,9	34,9
	Muut korolliset lyhytaikaiset velat		-	-	-	15,3	15,3	15,3
Lyhytaikaiset korottomat velat 23								
	Ostovelat		-	-	-	240,1	240,1	240,1
	Muut velat		18,4	16,3	-	-	34,7	34,7
	Muut korottomat lyhytaikaiset velat		-	-	-	-	0,0	0,0
	Yhteensä		18,4	16,3	0,0	1 408,5	1 443,2	1 443,2

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2007	Liite- tieto	Suojaus- laskennan piirissä olevat instrumentit	Käypään arvoon arvos- tettavat instrumentit	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat sijoitukset	Muut velat	Tase-erien kirjanpito- arvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
Pitkäaikaiset varat								
Sijoitukset								
	Myytävissä olevat sijoitukset	15	-	-	102,2	-	102,2	102,2
	Muut sijoitukset	-	-	-	6,4	-	6,4	6,6
Lyhytaikaiset varat								
Saamiset								
	Korolliset saamiset	18	-	3,2	-	-	3,2	3,2
	Korottomat saamiset	18	-	-	-	-	-	-
	Myyntisaamiset	-	-	413,1	-	-	413,1	413,1
	Muut saamiset	12,1	13,5	-	-	-	25,6	25,6
	Rahamarkkinasijoitukset	-	15,0	-	-	-	15,0	15,0
	Rahat ja pankkisaamiset	-	-	31,2	-	-	31,2	31,2
	Yhteensä	12,1	28,5	447,5	108,6	0,0	596,7	596,9

Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset korolliset velat	20, 24							
Lainat rahoituslaitoksilta		-	-	-	-	384,9	384,9	384,9
Eläkelainat		-	-	-	-	46,2	46,2	46,2
Muut pitkäaikaiset velat		-	-	-	-	-	0,0	0,0

Lyhytaikaiset velat

Lyhytaikaiset korolliset velat	23, 24							
Lainat rahoituslaitoksilta		-	-	-	-	552,6	552,6	552,6
Eläkelainat		-	-	-	-	15,7	15,7	15,7
Muut pitkäaikaisten lainojen lyhennykset		-	-	-	-	34,7	34,7	34,7
Muut korolliset lyhytaikaiset velat		-	-	-	-	22,0	22,0	22,0
Lyhytaikaiset korottomat velat	23							
Ostovelat		-	-	-	-	229,2	229,2	229,2
Muut velat		0,1	7,6	-	-	-	7,7	7,7
Muut korottomat lyhytaikaiset velat		-	-	-	-	-	0,0	0,0
Yhteensä		0,1	7,6	0,0	0,0	1 285,3	1 293,0	1 293,0

Konsernilla ei ole julkisesti noteerattuja osakesijoituksia.

Saatavien kirjanpitoarvo kuvaa niiden maksimaalista luottoriskiä.

Muut saamiset ja velat ovat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia johdannaisia tai rahavirran suojauksen piirissä olevia johdannaisia.

18. SAAMISET

	2008	2007
Korolliset saamiset		
Lainasaamiset	0,2	0,1
Rahoitusleasingsaamiset	0,8	1,8
Muut saamiset	6,6	1,3
Korolliset saamiset yhteensä	7,6	3,2

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

	2008	2007
Korottomat saamiset		
Myyntisaamiset	396,5	413,1
Ennakkomaksut	3,9	4,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	14,4	19,6
Siirtosaamiset	75,8	67,7
Johdannaiset	1,2	0,0
Muut saamiset	15,6	43,2
Korottomat saamiset yhteensä	507,4	548,1
Saamiset yhteensä	515,0	551,3

Yli vuoden kuluttua erääntyviä eriä on myyntisaamisissa 4,9 milj. euroa (3,8 milj. euroa vuonna 2007), siirtosaamisissa 4,0 milj. euroa (7,2 milj. euroa) ja muissa korottomissa saamisissa 0,1 milj. euroa (0,5 milj. euroa). Lisäksi yli vuoden kuluttua erääntyviä on lainasaamisissa 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa) ja muissa korollisissa saamisissa 1,0 milj. euroa (1,6 milj. euroa).

Rahoitusleasingisaamiset – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

	2008	2007
Vuoden kuluessa	0,4	0,7
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	0,4	1,1
Yhteensä	0,8	1,8

Rahoitusleasingisaamiset – vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo

	2008	2007
Vuoden kuluessa	0,4	0,6
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	0,4	1,1
Yhteensä	0,8	1,7
Tulevaisuudessa kertyvät rahoitustuotot	-	0,1
Rahoitusleasingisaamisten kokonaismäärä	0,8	1,8

19. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytäryritykset, osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin kuuluvat myös

hallintoneuvoston, hallituksen ja konsernin johtoryhmien jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa ja heidän läheiset perheenjäsenensä. Johtoon kuuluvat avainhenkilöt ovat konsernin johtoryhmien jäsenet.

	2008	2007
Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden työsuhte-etuudet		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	3,6	4,5
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,7	2,0
Osakkeisiin perustuvat suoritukset	-	2,8
Yhteensä	4,3	9,3

Kemira Oyj:n toimitusjohtajalle maksettu palkka mukaan lukien luontoisedut oli 656 832 (1 660 727) euroa, johon sisältyy tulospalkkioita 7 380 (1 003 262) euroa. Toimitusjohtaja ei saanut osana tulospalkkioita Kemiran osakkeita (15 300 kpl). Toimitusjohtajan sijaiselle maksettu palkka mukaan lukien luontoisedut oli 322 760 (773 717) euroa, johon ei sisällynyt tulospalkkioita (vuonna 2007 tulospalkkion osuus oli 462 257 euroa). Vuonna 2007 toimitusjohtajan sijainen sai osana tulospalkkioita 6 962 kpl Kemiran osakkeita.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille myönnettyjä lainoja ei ollut 31.12.2008 eikä 31.12.2007. Myöskään ehdollisia eriä ja sitoumuksia avainhenkilöiden puolesta ei ollut. Yritysjohtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa konserniin.

Johdon osakepalkkausjärjestelmistä on kerrottu liitetiedossa 7 ”osakeperusteiset maksut”.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Johdon eläkesitoumukset ja irtisanomiskorvaukset

Kemira Oyj:n hallitus nimitti Kemira Oyj:n uudeksi toimitusjohtajaksi 1.1.2008 alkaen Harri Kermisen. Harri Kermisen sopimus toimitusjohtajan kaudesta on vuoteen 2013 saakka, jolloin hän on 62 vuotias. Toimitusjohtajan sijaisella on mahdollisuus päästä eläkkeelle 60-vuotiaana.

Toimitusjohtajan sijaisen ja 1.1.2008 toimitusjohtajana aloittaneen Harri Kermisen maksimieläke on 66 % eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta. Tämä mahdollisuus perustuu 1.1.1991 alkaen uusilta jäseniltä suljetun lisäeläkesäätiön etuuksiin. Lisäeläkesäätiön

toimintapiiriin kuuluvat kaikki ennen vuotta 1991 yhtiön palvelukseen tulleet henkilöt, ja eläkesäätiön etuudet koskevat koko sitä henkilöstöä, jolla palvelusvuodet ja muut eläkkeen myöntämistä koskevat ehdot täyttyvät. Vastaavanlaisia järjestelyjä on myös muissa konsernin yhtiöissä.

Kemira Oyj:n toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kk, minkä lisäksi hänelle maksetaan 12 kk:n palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Toimitusjohtajan sijaisella vastaavat ajat ovat 6 kk ja 18 kk.

Hallituksen palkkiot, e

Hallituksen jäsenet

	2008	2007
Pekka Paasikivi, puheenjohtaja, (4.10.2007 lähtien)	73 219	14 517
Anssi Soila, puheenjohtaja, (4.10.2007 asti)		55 265
Jukka Viinanen, varapuheenjohtaja (19.3.2008 lähtien)	40 768	
Eija Malmivirta, varapuheenjohtaja (19.3.2008 asti)	11 550	52 200
Elizabeth Armstrong	66 555	61 800
Heikki Bergholm (4.10.2007 asti)		32 393
Juha Laaksonen (4.10.2007 lähtien)	42 905	9 006
Ove Mattson	53 355	52 200
Kaija Pehu-Lehtonen	42 305	38 400
Markku Tapio (19.3.2008 asti)	10 050	40 800
Jarmo Väisänen (19.3.2008 lähtien)	34 174	

Hallintoneuvoston palkkiot, e

2007

Hallintoneuvoston jäsenet

Aulis Ranta-Muotio, puheenjohtaja	9 974
Mikko Elo, I varapuheenjohtaja	6 104
Heikki A. Ollila, II varapuheenjohtaja	6 104
Pekka Kainulainen	5 387
Mikko Långström	5 387
Susanna Rahkonen	5 187
Risto Ranki	5 387
Katri Sarlund	5 187

Kemira Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 4.10.2007 päätti lakkauttaa yhtiön hallintoneuvoston. Hallintoneuvoston toiminta päättyi 4.10.2007.

Muita lähipiiritietoja

Tavaroiden ja palvelujen myynneistä ja ostoista osakkuusyrityksille sekä saatavista osakkuusyrityksiltä on kerrottu liitetiedossa nro 33. Osakkuusyritysten puolesta annettujen vastuusitoumusten määrät on esitetty liitetiedossa 29.

Kemiran suomalaiset eläkesäätiöt ovat omia juridisia yksiköitä, jotka hallinnoivat osaa konsernin Suomen henkilöstön eläkevaroista. Varat sisältävät Kemiran osakkeita 0,15 % yhtiön osakekannasta.

Eläkesäätiöt omistavat Pohjolan Voiman osakkeita 2,6 %.

Kemira Oyj ostaa sähköyhtiöltä sähköä eläkesäätiön omistaman osuuden suhteessa konsernin käyttöön ja myytäväksi ulkopuolisille

yhtiöille. Sähkön myynti konserniyhtiöille vuonna 2008 oli 34,3 milj. e (2007 oli 31,4 milj. e) ja osakkuusyhtiöille 11,5 milj. e (muille 1,0 milj. e). Osakkeenomistajat ostavat yhtiön tuottamaa sähköä tuotantokustannukset kattavalla hinnalla. Hinta on ollut selvästi alle keskimääräisten markkinahintojen.

Suomen osakeyhtiölain mukaan lähipiiriin kuuluvat myös yhtiön osakkeista yli prosentin omistavat. Tällaiset omistukset on lueteltu kappaleen "osakkeet ja osakkeenomistajat" taulukossa "suurimmat osakkeenomistajat".

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

20. PITKÄAIKAISET KOROLLISET VELAT

	2008	2007
Lainat rahoituslaitoksilta	567,2	378,9
Eläkelainat	37,2	46,2
Muut pitkäaikaiset velat	4,8	6,0
Yhteensä	609,2	431,1
Pitkäaikaisten velkojen erääntyminen		
2010 (2009)	81,6	17,4
2011 (2010)	59,0	54,7
2012 (2011)	31,1	49,8
2013 (2012)	63,9	72,2
2014 (2013) tai myöhemmin	373,6	237,0
Yhteensä	609,2	431,1
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua		
Lainat rahalaitoksilta	356,8	199,0
Eläkelainat	14,2	35,9
Muut pitkäaikaiset velat	2,6	2,1
Yhteensä	373,6	237,0

Pitkäaikaisten lainojen valuuttajakauma on esitetty rahoitusriskien liitetiedossa 32.

Konsernilla ei ole vaihtovelkakirja-, debenttuuri- tai joukkovelkakirjalainoja.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

21. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET

2008	1.1.2008	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut / myydyt tytäryhtiöt	31.12.2008
Laskennalliset verovelat					
Kertyneet poistoerot	72,4	-4,8	-	-16,5	51,1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	20,7	-	13,0	-	33,7
Eläkkeet	10,7	3,1	-	-	13,8
Hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa *	19,0	-5,0	-	1,0	15,0
Muut erät	23,9	-9,9	-7,1	-	6,9
Yhteensä	146,7	-16,6	5,9	-15,5	120,5
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-41,2				-30,6
Laskennalliset verovelat taseessa	105,5				89,9
Laskennalliset verosaamiset					
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	2,2	0,3	-	-	2,5
Varaukset	5,2	9,4	-	-2,3	12,3
Vahvistetut tappiot	25,2	-3,6	-	-	21,6
Eläkkeet	5,0	-1,8	-	-	3,2
Muut erät	8,8	-5,1	-	-	3,7
Yhteensä	46,4	-0,8	0,0	-2,3	43,3
Vähennetty laskennallisista verovelosta	-41,2				-30,6
Laskennalliset verosaamiset taseessa	5,2				12,7

2007	1.1.2007	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut / myydyt tytäryhtiöt	31.12.2007
Laskennalliset verovelat					
Kertyneet poistoerot	78,0	-1,4	-4,2	-	72,4
Myytävissä olevat rahoitusvarat	18,2	-	2,5	-	20,7
Eläkkeet	6,3	4,4	-	-	10,7
Hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa *	15,0	0,5	-	3,5	19,0
Muut erät	9,0	15,7	-0,8	-	23,9
Yhteensä	126,5	19,2	-2,5	3,5	146,7
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-20,6				-41,2
Laskennalliset verovelat taseessa	105,9				105,5
Laskennalliset verosaamiset					
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	1,8	0,4	-	-	2,2
Varaukset	6,7	-1,5	-	-	5,2
Vahvistetut tappiot	12,4	12,8	-	-	25,2
Eläkkeet	3,0	2,0	-	-	5,0
Muut erät	4,4	4,4	-	-	8,8
Yhteensä	28,3	18,1	-	-	46,4
Vähennetty laskennallisista verovelosta	-20,6				-41,2
Laskennalliset verosaamiset taseessa	7,7				5,2

* Yrityshankinnoissa varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen käyvän arvon arvostuksesta johtuva laskennallinen vero sisältyy liikearvoon.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

22. VARAUKSET

	Varaus uudelleen- järjestelyjä varten	Ympäristö- ja vahinkovaraus	Muut kulu- varaukset	2008 Yhteensä
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset vuoden alussa	2,0	12,7	4,1	18,8
Kurssierot	-	-0,2	-	-0,2
Varausten lisäykset	7,5	7,9	34,0	49,4
Tilikaudella käytetty	-	-0,1	-2,5	-2,6
Tilikaudella peruutettu	-1,8	-1,2	-0,2	-3,2
Uudelleenryhmittely	0,4	-0,3	-0,5	-0,4
Pitkäaikaiset varaukset vuoden lopussa	8,1	18,8	34,9	61,8
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset vuoden alussa	1,7	0,9	3,6	6,2
Kurssierot	-0,2	-0,1	-0,1	-0,4
Varausten lisäykset	10,4	0,3	2,3	13,0
Tilikaudella käytetty	-4,4	-0,6	-1,2	-6,2
Tilikaudella peruutettu	-0,1	-0,1	-2,0	-2,2
Uudelleenryhmittely	0,2	0,2	-	0,4
Lyhytaikaiset varaukset vuoden lopussa	7,6	0,6	2,6	10,8

23. LYHYTAIKAISET VELAT

	2008	2007
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	417,3	186,9
Eläkelainat	0,7	15,7
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät	13,7	14,5
Rahoitusleasingvelat	4,6	4,3
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	123,0	403,6
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	559,3	625,0
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Saadut ennakot	0,7	9,8
Ostovelat	240,1	229,2
Lyhytaikaiset varaukset	10,8	6,2
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	5,5	9,7
Siirtovelat	202,5	183,1
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	36,4	41,8
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	496,0	479,8
Lyhytaikaiset velat yhteensä	1 055,3	1 104,8
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	47,1	68,8
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	67,5	36,0
Korot	25,3	22,6
Kurssierot	17,7	8,4
Muut	44,9	47,3
Yhteensä	202,5	183,1

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

24. RAHOITUSLEASINGVELAT – ERÄÄNTYMISAJAT

	2008	2007
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Vuoden kuluessa	0,8	0,6
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	2,2	1,9
Yli viiden vuoden kuluttua	1,6	1,8
Yhteensä	4,6	4,3
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Vuoden kuluessa	0,6	0,4
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	2,0	1,7
Yli viiden vuoden kuluttua	1,6	1,8
Yhteensä	4,2	3,9
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0,4	0,4
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	4,6	4,3

25. NETTOVELAT

	2008	2007
Korolliset pitkäaikaiset velat	609,2	431,1
Korolliset lyhytaikaiset velat	559,3	625,0
Rahamarkkinasijoitukset – rahavarat	-87,1	-21,5
Rahavarat	-32,3	-31,2
Yhteensä	1 049,1	1 003,4

26. ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä etuudet määräytyvät palkkojen, eläkkeelle jäämisen, vammautumisen, kuoleman tai työsuhteen päättymisen mukaan.

Suomalaisen TyEL-järjestelmän vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osuus on käsitelty etuuspohjaisena järjestelyinä omassa eläkesäätiöissä hoidettavien järjestelyjen osalta. Vakuutusyhtiöissä hoidettu TyEL on käsitelty maksupohjaisena

järjestelyinä. Vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamiseen on sovellettu putkimenetelmää.

Seuraavassa esitetään eläkejärjestelyjen vaikutus konsernin tulokseen ja taseeseen. Laskelma kattaa konsernin etuuspohjaiset ja maksupohjaiset eläkejärjestelyt. Yrityskaupoista aiheutuneet eläkevelvoitteet, eläkejärjestelyjen varat ja vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot ovat muuttaneet velvoitteita ja varoja.

	2008	2007
Taseessa		
Velka etuuspohjaisista eläke-etuksista	66,9	73,6
Saaminen etuuspohjaisista eläke-etuksista	-54,0	-34,6
Nettovelka etuuspohjaisista järjestelyistä	12,9	39,0
Velka etuuspohjaisista eläke-etuksista	66,9	73,6
Velka maksupohjaisista eläkejärjestelyistä	0,6	0,6
Eläkevelvoitteet yhteensä	67,5	74,2
Tuloslaskelmassa		
Etuuspohjaiset eläke-etuudet	-1,1	7,5

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

	2008	2007
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	346,0	504,6
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	66,2	68,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-427,8	-622,9
Eläkevelvoitteen nykyarvo	-15,6	-49,5
Kirjaamattomat takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-0,8	-0,2
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) / tappiot (-)	29,3	88,7
Nettomääräinen velka etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä (+)	12,9	39,0
Muutokset eläkevelvoitteen nykyarvossa		
Velka vuoden alussa	573,4	536,8
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	11,4	12,0
Korkomenot	22,4	25,8
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) / voitot (-)	-49,6	4,7
Kurssierot ulkomaisista järjestelyistä	-9,2	-1,4
Tilikaudella hankittujen ja myytyjen yhtiöiden vaikutus	-112,7	21,2
Maksetut etuudet	-23,5	-27,3
Järjestelyjen supistamiset	-	-
Velvoitteiden täyttämiset	-0,9	1,9
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,8	-0,3
Velka vuoden lopussa	412,1	573,4
Muutokset järjestelyyn kuuluvien varojen käyvässä arvossa		
Varat vuoden alussa	622,9	552,3
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	27,6	28,1
Työnantajan suorittamat maksut	17,4	13,9
Vakuutusmatemaattiset tappiot (-) / voitot (+)	-93,6	39,5
Kurssierot ulkomaisista järjestelyistä	-2,7	0,5
Tilikaudella hankittujen ja myytyjen yhtiöiden vaikutus	-120,5	15,9
Maksetut etuudet	-23,5	-27,3
Velvoitteiden täyttämiset	0,2	-
Varat vuoden lopussa	427,8	622,9
Tuloslaskelman erät		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	11,4	12,0
Korkomenot	22,4	25,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-27,5	-28,1
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,8	-0,3
Tilikauden vakuutusmatemaattinen voitot (-) / tappiot (+)	-7,8	-2,9
Järjestelyjen supistamiset	-0,4	1,0
Tuloslaskelmaan kirjattu kulu yhteensä	-1,1	7,5
Edellä mainittu summa -1,1 milj. e (7,5 milj. e) sisältyy tuloslaskelman henkilöstökuluihin.		
Eläkejärjestelyjen toteutunut tuotto		
Eläkejärjestelyjen varojen toteutunut tuotto (+) / kulu (-)	-66,2	67,4

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

	2008	2007
Vakuutusmatemaattiset olettamukset		
Diskonttaus korko	3,8–6,2 %	4,0–5,7 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	4,5–5,8 %	2,8–7,5 %
Inflaatio	2,0–4,5 %	2,0–3,4 %
Tulevat palkankorotukset	2,0–4,5 %	2,0–3,4 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	1,3–4,0 %	1,3–3,4 %
Järjestelyyn kuuluvat varat käsittävät:		
Osakkeet	195,1	336,5
Joukkovelkakirjat ja muut pitkäaikaiset korkosijoitukset	106,6	163,7
Lyhytaikaiset korkosijoitukset	66,6	62,1
Varat vakuutusyhtiöissä *	8,6	29,8
Kemira Oyj:n osakkeet	0,5	2,6
Konsernin käytössä olevat kiinteistöt	14,0	14,0
Muut	36,4	14,2
Yhteensä	427,8	622,9

* Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuus pohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varojen jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä.

Oletettu pitkäaikainen kokonaistuotto järjestelmän varoille on 5,0%. Oletettu pitkäaikainen kokonaistuotto perustuu koko sijoitussalkun tuottoon eikä ole eri omaisuusryhmien tuottojen summa. Tuotto perustuu yksinomaan historiallisiin tuottoihin ilman oikaisuja.

Oletettu kannatusmaksu liittyen etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin vuonna 2009 on 5,0 milj. euroa.

31.12.	2008	2007	2006	2005
Etuus pohjaisten veloitteiden nykyarvo	412,2	573,4	536,8	526,9
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	427,8	622,9	552,3	543,3
Eläkevelvoitteen nykyarvo	-15,6	-49,5	-15,5	-16,4
Kokemusperäiset tarkistukset – järjestelyjen velat	-3,4	-3,4	4,0	-9,1
Kokemusperäiset tarkistukset – järjestelyjen varat	88,2	45,9	19,5	1,6

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

27. RAHAVIRTALASKELMAN LIITETIEDOT

	2008	2007
Tytäryritysten hankinta ja myynti		
Tytäryritysten hankinta		
Yhtiöiden hankintameno	48,5	68,3
Ostettujen yhtiöiden hankintahetken rahavarat	-4,2	-2,2
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen yrityksiä rahavaroilla vähennettynä	44,3	66,1
Hankittujen tytäryritysten varojen ja velkojen arvot		
Nettokäyttöpääoma	4,7	10,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	10,0	25,0
Korolliset saamiset poislukien rahavarat	-	-
Muut korottomat saamiset	1,6	0,3
Korolliset velat	-0,1	-0,8
Korottomat velat	-5,8	11,5
Vähemmistöosuus	-	-
Hankintojen liikearvo	33,9	20,1
Hankittujen tytäryritysten varojen ja velkojen nettoarvo yhteensä	44,3	66,1
Luovutustulot tytäryritysten myynnistä		
Luovutustulot	234,1	19,8
Myytyjen yhtiöiden rahavarat	-1,6	-1,1
Luovutustulot tytäryritysten myynnistä yhteensä	232,5	18,7
Myytyjen yritysten varojen ja velkojen arvo		
Nettokäyttöpääoma	61,2	0,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	176,5	4,2
Osakkeet	-	1,0
Korolliset saatavat poislukien rahavarat	10,5	-
Muut korottomat saamiset	2,0	2,3
Korolliset velat	-26,2	-1,0
Korottomat velat	-26,0	-
Myyntivoitto/-tappio	34,5	11,8
Myytyjen yritysten varojen ja velkojen nettoarvo yhteensä	232,5	18,7

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

28. LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN

2008: Nheel Quimica Ltda

Kemira hankki brasilialaisen Nheel Quimica Ltda:n koko osakekannan, kauppa vahvistui 15. marraskuuta 2008. Nheel Quimica Ltda on Brasilian toiseksi suurin vedenkäsittelyssä käytettävien rautasuolojen ja suurin alumiinisuolojen valmistaja. Nheel Quimica Ltda:lla on tuotantolaitos Rio Clarossa, Sao Paolon osavaltiossa. Yhtiö palvelee asiakkaita enimmäkseen kunnallisessa vedenkäsittelyssä sekä jäteveden käsittelylaitoksissa. Tiukentuvan ympäristölainsäädännön johdosta saostuskemikaalien käyttö lisääntyy nopeasti Brasilian suurimmissa kaupungeissa.

Hankintahinta oli 39,4 milj euroa ja se maksettiin käteisellä

ja rahoitettiin konsernin olemassa olevilla rahoitussopimuksilla. Alustavan arvion mukaan kauppahintaan sisältyy liiketoiminnan yhdistämisestä syntyneitä kuluja 0,3 milj. euroa.

Hankitun liiketoiminnan liikevaihto ostohetkestä vuoden loppuun oli 6,5 miljoonaa euroa ja liikevoitto 1,1 miljoonaa euroa.

39,4 miljoonan euron hankintahinnasta 0,1 miljoonaa euroa kohdennettiin valmisvarastoon. Hankinnasta syntyi näin ollen 29,9 miljoonan euron liikearvo. Liikearvon perusteluina ovat tulevaisuuden tuotto-odotukset ja merkittävät synergiaedut.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistä- mistä
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	5,5	5,5
Muut sijoitukset	0,7	0,7
Vaihto-omaisuus	1,5	1,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5,3	5,3
Rahavarat	3,3	3,3
Yhteensä	16,3	16,2
Laskennalliset verovelat	-	-
Muut velat	6,8	6,8
Velat yhteensä	6,8	6,8
Nettovarat	9,5	9,4
Hankintameno (netto)	39,4	
Liikearvo	29,9	
Hankintahinta	39,4	
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	-3,3	
Rahavirtavaikutus	36,1	

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2008: Muut hankitut liiketoiminnot

Kemira hankki vuonna 2008 seuraavat liiketoiminnot: Finncolor Slovakia s.r.o.(100%) ja Färgglädje Målerbutiken i Alvik AB (100%)

Nämä liiketoimintojen yhdistämiset eivät yksitellen tarkasteltuina ole olennaisia.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistä- mistä
Muut aineettomat hyödykkeet	4,0	0,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4	0,4
Muut sijoitukset	0,1	0,1
Vaihto-omaisuus	1,3	1,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,6	0,6
Rahavarat	0,9	0,9
Yhteensä	7,3	3,3
Laskennalliset verovelat	1,0	-
Muut velat	0,9	0,9
Velat yhteensä	1,9	0,9
Nettovarat	5,4	2,4
Hankintameno (netto)	6,5	
Liikearvo	1,0	
Hankintahinta	6,5	
Maksamaton kauppahinta	-1,1	
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	-0,9	
Rahavirtavaikutus	4,5	

Liiketoimintojen yhdistämisen vaikutus liikevaihtoon ja tulokseen

Kemiran liikevaihto 1.1.-31.12.2008 olisi ollut 2 871 milj.euroa ja liikevoitto 80 milj. euroa jos kaikkien kauden aikana toteutuneiden liiketoimintojen yhdistämisen ajankohta olisi ollut 1.1.2008.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2007: Dalquim saostuskemikaaliliiketoiminta

Kemira hankki 20.4.2007 100% omistukseensa kaksi Dalquim Industria e Comercio Ltda:n saostuskemikaaliliiketoimintaa harjoittavaa yhtiötä (Empresa Lajeana Ltda. ja Arapoti Saneamento Ltda.). Dalquim on Etelä-Brasilian johtavia alumiinipohjaisten saostuskemikaalien valmistajia. Saostuskemikaalitoiminnan liikevaihto on noin 12 milj. euroa.

Kohdeyritykset sijaitsevat Brasilian eteläosassa, ja niillä on kaksi tuotantoyksikköä. Asiakaskunta koostuu pääasiassa paperiteollisuudesta sekä kunnallisista juoma- ja jätevedenkäsittelylaitoksista. Yritys keskittyy erityisesti nopeasti kasvavaan paperiteollisuuteen ja Brasilian eteläisten osavaltioiden juoma- ja jätevedenkäsittelylaitoksiin.

Tehty hankinta noudattaa Kemiran strategiaa, jonka mukaan yhtiö pyrkii vahvistamaan asemaansa ja hyödyntämään synergioitaan maailman johtavana paperi- ja selluteollisuuden sekä vedenkäsittely-

laitosten kemikaalien toimittajana nopeasti kasvavilla markkinoilla.

Kemira Water -liiketoiminnalla on jo tuotantoa Bahian alueella (Brasilian koillisosassa) sekä Sao Paulon osavaltiossa. Tehdyn hankinnan ansiosta Kemira laajentaa merkittävästi nykyistä tuotevalikoimaansa Brasiliassa ja vahvistaa maantieteellistä näkyvyyttään Etelä-Brasilian markkinoilla.

Kauppahinta on arviolta 10,8 milj. euroa. Kauppahinnan lisäksi liiketoimintojen yhdistämisestä syntyy kuluja, joiden lopullinen summa on vielä vahvistamatta. Hankinta rahoitettiin konsernin olemassa olevilla rahoitussopimuksilla.

10,8 miljoonan euron hankintahinnasta 1,2 miljoonaa euroa kohdennettiin aineettomiin omaisuuseriin perustuen asiakaskantaan. Hankinnasta syntyi näin ollen 9,0 miljoonan euron liikearvo. Liikearvon perusteluina ovat tulevaisuuden tuotto-odotukset ja merkittävät synergiaedut.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä
Muut aineettomat hyödykkeet	1,2	-
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,8	0,8
Vaihto-omaisuus	0,2	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1,4	1,4
Rahavarat	0,1	0,1
Yhteensä	3,7	2,5
Laskennalliset verovelat	0,4	-
Muut velat	1,5	1,5
Velat yhteensä	1,9	1,5
Nettovarat	1,8	1,0
Hankintameno (netto)	10,8	
Liikearvo	9,0	
Hankintahinta	10,8	
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	-0,1	
Rahavirtavaikutus	10,7	

Hankittujen yksiköiden liikevaihto 21.4.–31.12.2007 välisenä aikana oli yhteensä 7,5 miljoonaa euroa ja liikevoitto 1,7 miljoonaa euroa.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

2007: Muut hankitut liiketoiminnot

Kemira hankki vuonna 2007 seuraavat liiketoiminnot: TRI-K Industries Inc. (100%), Sustainable Nutrition B.V. (100%), Dickursby Holding AB (70%), OOO Gamma Industrial Coatings (70%), OOO Tikkurila Powder Coatings (70%), Chongqing Lanjie Tap Water Materials Co.

(80%) sekä Arkeman saostuskemikaaliliiketoiminnan.

Nämä liiketoimintojen yhdistämiset eivät yksitellen tarkasteltuina ole olennaisia.

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä
Tavaramerkit	3,9	-
Muut aineettomat hyödykkeet	5,4	4,7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	5,6	4,5
Vaihto-omaisuus	4,7	4,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3,1	2,9
Rahavarat	0,2	0,2
Yhteensä	22,9	17,0
Laskennalliset verovelat	1,4	-
Korolliset pitkäaikaiset velat	0,3	0,3
Muut velat	4,8	4,8
Velat yhteensä	6,5	5,1
Nettovarat	16,4	11,9
Hankintameno (netto)	24,0	
Liikearvo	7,6	
Hankintahinta	24,0	
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	-0,2	
Rahavirtavaikutus	23,8	

Liiketoimintojen yhdistämisen vaikutus liikevaihtoon ja tulokseen

Kemiran liikevaihto 1.1.–31.12.2007 olisi ollut 3 159 milj. euroa ja liikevoitto 159 milj. euroa, jos kaikkien kauden aikana toteutuneiden liiketoimintojen yhdistämisen ajankohta olisi ollut 1.1.2007.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

29. VASTUUSITOUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT

	2008	2007
Taseen velkoihin sisältyvät kiinnelainat ja niiden vakuutena annetut kiinnitykset		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,4	0,4
Annetut kiinnitykset	0,9	1,0
Eläkelainat	37,1	55,8
Annetut kiinnitykset	41,5	59,8
Muut lainat	0,7	1,1
Annetut kiinnitykset	0,9	1,3
Kiinnelainat yhteensä	38,2	57,3
Annetut kiinnitykset yhteensä	43,3	62,1
Vastuusitoumukset		
Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	5,2	6,0
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	14,1	8,3
Osakkuusyritysten puolesta	1,2	1,4
Muiden puolesta	5,5	2,8
Käyttöleasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	20,9	22,4
Yli vuoden ja alle viiden vuoden päästä erääntyvät	47,6	53,4
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	67,4	75,6
Muut vastuut		
Omien sitoumusten puolesta	2,6	0,4
Osakkuusyritysten puolesta	1,9	2,3

Toimitusjohtajien ja hallituksen jäsenien puolesta annettuja vakuuksia ja vastuusitoumuksia ei ollut vuosina 2008 ja 2007.

Merkittävimmät taseen ulkopuoliset investointisitoumukset

Konsernilla ei ole merkittäviä taseen ulkopuolisia aineellisen käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan perustuvia sitoumuksia 31.12.2008.

Oikeudenkäynnit

Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on osallisena useissa oikeuskäsittelyissä. Konserni ei odota vireillä olevien oikeuskäsitteluiden heikentävän merkittävästi konsernin tulosta tai taloudellista asemaa.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

30. JOHDANNAISINSTRUMENTIT

Nimellisarvot	2008			2007		
	< 1 vuosi	> 1 vuosi	Yhteensä	< 1 vuosi	> 1 vuosi	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinisopimukset	427,6		427,6	942,9	-	942,9
joista ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseen				-	-	-
Valuuttaoptiot	-	-	-	123,3	-	123,3
Ostetut	-	-	-	65,5	-	65,5
Asetetut	-	-	-	57,8	-	57,8
Valuutanvaihtosopimukset	-	27,6	27,6	113,9	33,3	147,2
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	21,6	317,2	338,8	75,0	99,0	174,0
joista rahavirran suojaukseen	14,4	290,0	304,4	75,0	89,0	164,0
Korko-optiot	-	110,0	110,0	-	10,0	10,0
Ostetut	-	110,0	110,0	-	10,0	10,0
Asetetut	-	-	-	-	-	-
Obligaatiitermiinisopimukset	-	10,0	10,0	-	10,0	10,0
joista avoinna	-	10,0	10,0	-	10,0	10,0
Muut johdannaiset						
Ostetut sähköjohdannaiset (GWh)	811,7	619,8	1 431,5	527,0	306,6	833,6
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	759,1	619,8	1 378,9	527,0	306,6	833,6
Myydyt sähköjohdannaiset (GWh)	52,6	-	52,6	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	-	-	-	-	-	-
Maakaasujohdannaiset (tuhatta tonnia)	1,0	14,6	15,6	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (tuhatta tonnia)	1,0	14,6	15,6	-	-	-
Suolajohdannaiset (tuhatta tonnia)	160,0	52,8	212,8	-	-	-

Rahoitusinstrumenttien nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia eivätkä siten yksinään tarkasteltuina anna kuvaa konsernin riskiasemasta.

Käyvät arvot	2008			2007		
	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinisopimukset *	20,8	-9,1	11,7	4,8	-6,2	-1,4
joista ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseen	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot *	-	-	-	0,4	-0,1	0,3
Ostetut	-	-	-	0,2	-0,1	0,1
Asetetut	-	-	-	0,2	-	0,2
Valuutanvaihtosopimukset	-	-5,6	-5,6	7,8	-1,3	6,5

* Sisältävät myös suljettuja valuuttapositioita. Avoin positio käy ilmi valuuttariskitaulukon kohdasta "Suojaus" liitetiedossa 32.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Käyvät arvot	2008			2007		
	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	0,3	-7,2	-6,9	2,4	-0,1	2,3
joista rahavirran suojaukseen	0,2	-6,7	-6,5	2,1	-0,1	2,0
Korko-optiot	-	-0,1	-0,1	-	-	-
Ostetut	-	-0,1	-0,1	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-
Obligaatiitermiinisopimukset	-	-	-	0,2	-	0,2
joista avoinna	-	-	-	0,2	-	0,2
Muut johdannaiset						
Ostetut sähköjohdannaiset (GWh)	-	-10,7	-10,7	10,0	-	10,0
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	-	-9,7	-9,7	10,0	-	10,0
Myydyt sähköjohdannaiset (GWh)	1,2	-	1,2	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	-	-	-	-	-	-
Maakaasujohdannaiset (tuhatta tonnia)	-	-2,0	-2,0	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (tuhatta tonnia)	-	-2,0	-2,0	-	-	-
Suolajohdannaiset (tuhatta tonnia)	2,0	-	2,0	-	-	-

Käyvät arvot	2008				2007			
	Varat brutto		Velat brutto		Varat brutto		Velat brutto	
	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi
Valuuttajohdannaiset								
Valuuttatermiinisopimukset *	20,8	-	-9,1	-	4,8	-	-6,2	-
joista ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseen	-	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot *	-	-	-	-	0,4	-	-0,1	-
Ostetut	-	-	-	-	0,2	-	-0,1	-
Asetetut	-	-	-	-	0,2	-	-	-
Valuuttavaihtosopimukset	-	-	-	-5,6	7,8	-	-	-1,3
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	-	0,3	-0,2	-7,0	0,1	2,3	-0,1	-
joista rahavirran suojaukseen	-	0,2	-0,1	6,6	-	2,1	-0,1	-
Korko-optiot	-	-	-	-0,1	-	-	-	-
Ostetut	-	-	-	-0,1	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-	-
Obligaatiitermiinisopimukset	-	0,2	-	-	-	0,2	-	-
joista avoinna	-	0,2	-	-	-	0,2	-	-
Muut johdannaiset								
Ostetut sähköjohdannaiset (GWh)	-	-	-7,3	-3,4	8,3	1,7	-	-
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	-	-	-6,3	-3,4	8,3	1,7	-	-
Myydyt sähköjohdannaiset (GWh)	1,2	-	-	-	-	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	-	-	-	-	-	-	-	-
Maakaasujohdannaiset (tuhatta tonnia)	-	-	-0,2	-1,8	-	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen (tuhatta tonnia)	-	-	-0,2	-1,8	-	-	-	-
Suolajohdannaiset (tuhatta tonnia)	1,5	0,5	-	-	-	-	-	-

* Sisältävät myös suljettuja valuuttapositioneja. Avoin positio käy ilmi valuuttariskitaulukon kohdasta "Suojaus" liitetiedossa 32.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

31. YMPÄRISTÖRISKIT JA -VASTUUT

Suurin osa Kemiran liiketoiminnasta on kemianteollisuutta, jonka tuotteita ja toimintaa säätelevät lukuisat kansainväliset sopimukset, sekä alueellinen ja kansallinen lainsäädäntö eri puolilla maailmaa. Konserni käsittelee ympäristövastuita ja -riskejä tilinpäätöksessään IFRS-säännösten mukaisesti ja noudattaa vakiintuneita sisäisiä periaatteita ja menettelytapoja.

Aiemman toiminnan aiheuttamaa maaperän ja pohjaveden saastumista koskevia due diligence -selvityksiä tehtiin kaikissa vuonna 2008 toteutuneissa yritysjärjestelyissä.

Yritysosot ja -myynnit eivät muuttaneet konsernin ympäristövastuita merkittävästi lukuun ottamatta pigmenttialan yhteisyrityksen muodostamista Rockwood Inc:n kanssa. Järjestelyssä sovittiin muun ohella, että kummankin osapuolen tehdasalueilla sijaitsevat suljetut kaatopaikat jätetään yhteisyrityksen ulkopuolelle ja sopijaosapuolten

vastuulle. Kemira Oyj:n vastuulle siirtyi kaksi läjitysalueita Porissa. Näiden sulkeminen aloitettiin ympäristölupien mukaisesti vuonna 2008, ja muodostettiin sulkemissuunnitelman mukainen varaus.

Ympäristön kunnostukseen liittyvien varusten yhteismäärä oli 19,4 (13,6) miljoonaa euroa. Suurimmat varaukset koskevat Porin ohella Vaasan tehtaiden viereisen järven pohjasedimentin kunnostusta.

Päästöoikeudet

Konsernilla on Euroopan yhteisön päästökauppadirektiivin tarkoittamia päästöoikeuksia ja -kiintiöitä yhdellä toimipaikalla Ruotsissa. Nettomääräisesti päästöoikeudet olivat konsernitasolla 2 230 (4 769) hiilidioksiditonnia ylijäämäiset vuonna 2008.

32. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Kemiran konsernirahoituksen tehtävänä on huolehtia rahoitusriskien hallinnasta voimassa olevan toimintaohjeen mukaisesti. Rahoituksen toimintaohje on yhtiön hallituksen hyväksymä ja siinä määritellään rahoituksen hoidon toimintaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain rahoituksen toimintasuunnitelman sekä rahoitusriskien sallitut enimmäismäärät.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata yhtiötä rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten turvata omalta osaltaan yhtiön tuloskehitys ja oma pääoma. Kemira käyttää erilaisia rahoitusinstrumentteja asetettujen limiittien puitteissa. Konsernissa käytetään vain sellaisia instrumentteja, joiden markkina-arvoja ja riskejä voidaan jatkuvasti ja luotettavasti seurata. Johdannaisinstrumentteja käytetään ainoastaan suojautumistarkeiksi, ei spekulatiivisesti. Valuutta- ja kurssiriskien hallinta on keskitetty konsernirahoitukseen.

Valuuttariski

Valuuttariskiä syntyy sekä euroalueella että sen ulkopuolella muista kuin kotivaluutassa tapahtuvista nettovaluuttavirroista. Konsernin merkittävin valuuttariski syntyy Ruotsin kruunusta. Nykyisellä konsernirakenteella titaaniidioksidiyhteisyrityksen perusta-

misin jälkeen 1.9.2008 konsernilla ei ole merkittävää Yhdysvaltain dollariin liittyvää valuuttavirtariskiä.

Valuuttariskiltä suojaudutaan pääsääntöisesti valuuttatermiineillä ja -optioilla, jotka olivat vuoden 2008 lopussa alle vuoden pituisia. Konsernitasolla tytäryhtiöiden suojauskirjaukset eliminoidaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty arvio konsernitason suurimmista valuuttavirtariskeistä.

Kaupallinen nettovaluuttavirtaennuste vuodelle 2009 oli vuodenvaihteessa 2008/2009 121,8 miljoonaa euroa, ja sen suojausaste oli 41 % (63 % vuonna 2007). Suojausastetta seurataan päivittäin. Kokonaisvirtariskin suojaamisessa neutraali taso saavutetaan, kun ennustetusta nettovaluuttavirrasta on suojattuna 50 %. Ennustetusta virrasta on aina oltava suojattuna vähintään 30 % ja enintään 100 %. Valuuttakurssien heikentyminen kymmenellä prosentilla suhteessa euroon tilinpäätöshetken kurssija käyttäen ja ilman suojaustoimintaa aiheuttaisi noin 4,6 miljoonan euron negatiivisen vaikutuksen tulokseen ennen veroja (2007: 6,3 milj. euroa). Valuuttariskiä aiheutuu myös tulos- ja tase-erien muuntamisesta euroiksi muista valuutoista.

Konsernin ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisoitusten suojauksessa seurataan omavaraisuusastetta. Konsernin politiikan mukaisesti oman pääoman suojaustoimenpiteisiin on ryhdyttävä,

Transaktio- ja translaatoriski

(Milj. e)	2008			2007		
	SEK	USD	Muut	SEK	USD	Muut
Operatiivinen nettovirta*	-31,0	9,5	71,6	-14,1	47,1	52,8
Nettolainaus**	-55,5	128,3	73,6	1,6	53,5	31,6
Johdannaiset, transaktioriskin suojaus	26,4	-2,9	-20,3	14,1	-37,1	-20,3
Johdannaiset, translaatoriskin suojaus	55,5	-127,6	-55,4	-1,6	-53,5	-31,5
Yhteensä	-4,6	7,3	69,5	-0,0	10,0	32,5
Lainat, oman pääoman suojaus	-70,9	-29,5	-10,5	-81,6	-27,9	-13,6

* Perustuu 12 kuukauden valuuttavirtaennusteeseen

** Ei sisällä oman pääoman suojausta

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

kun +/-5,0% muutos valuuttakursseissa aiheuttaa yli 1,5 prosenttiyksikön muutoksen omavaraisuusasteessa.

Konserniyhtiöiden suurimmat omat pääomat ovat Ruotsin kruunuina, Yhdysvaltain dollareina, Puolan zlotyina ja Brasilian realeina. Tavoitteena on suojautua taseriskeiltä pitämällä taseen valuuttamääräiset velat tasapainossa valuutoittain taseen omaisuuserien kanssa. Valuuttamääräiset omat pääomat on suojattu pitkäaikaisilla lainoilla.

Tilinpäätöshetkellä Ruotsin kruunun, Yhdysvaltain dollarin ja Englannin punnan määräistä omaa pääomaa on suojattu pitkäaikaisilla lainoilla. Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojausten yhteenlaskettu arvo oli vuoden 2008 lopussa 110,8 miljoonaa euroa (2007: 123,1 milj. euroa). Kokonaisuudessaan nämä transaktiot vastaavat 11 % suojausastetta (2007: 18 %). Vuoden 2008 lopussa kaikki ulkomaisiin yksiköihin tehdyt nettosijoitukset oli suojattu pitkäaikaisilla lainoilla, samoin kuin vuoden 2007 lopussa. Valuuttakurssien heikentyminen kymmenellä prosentilla suhteessa euroon tilinpäätöshetken kurseja käyttäen aiheuttaisi nettosijoitusten suojauksessa käytettyjen lainojen arvoon positiivisen noin 10,1 miljoonan euron muutoksen omassa pääomassa ennen veroja.

Korkoriski

Korkoriski liittyy konsernin lainasalkun hallintaan. Rahoituspolitiikan mukaisesti konsernin korkoriskin mittarina käytetään duraatiota, jonka tulee olla 6–24 kuukautta. Konserni voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää sekä koronvaihtosopimuksia että korko-optioita kuten myös korkotermeinejä ja korkofutuuereja päästäkseen rahoituspolitiikan mukaiseen tavoitteeseen.

Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli vuoden 2008 lopussa 17 kuukautta (2007: 13 kuukautta). Ilman korkojohdannaisia duraatio on 9 kuukautta (2007: 8 kuukautta). Vuoden 2008 lopussa konsernin koko lainasalkusta, johdannaiset ja eläkelainat mukaan lukien, 47 % oli kiinteään korkoon sidottua (2007: 23 %). Eläkelainat on luokiteltu kiinteäkorkoisiksi. Konsernin lainasalkun nettorahoituskustannus on noin 5,65 % (2007: 5,2 %). Luku on saatu jakamalla vuotuiset nettokorot ja muut rahoituskulut ilman kurssieroja ja osinkoja vastaavan ajanjakson keskimääräisellä korollisella nettovelalla. Nettorahoituskustannukseen vaikuttavat eniten euron, Yhdysvaltain dollarin ja Ruotsin kruunun korkotasot.

Kiinteäkorkoiset rahoitusvarat ja -velat ovat alttiina korkojen muutoksesta johtuvalle hintariskille. Vaihtuvakorkoiset rahoitusvarat ja -velat, joiden korko muuttuu markkinakorkojen muuttuessa, ovat alttiina koroista johtuvalle rahavirtariskille. Sijoitukset oman pääoman ehtosiin instrumentteihin eivät ole alttiina korkoriskille.

Alla olevassa taulukossa on esitetty lainasalkun korkojen kiinnittämisen aikarajat.

Koronmääräytyminen 31.12.2008

(Milj. e)	<1 vuosi	1–5 vuotta	>5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen				
nettovelka	552			552
Kiinteäkorkoinen				
nettovelka	73	320	104	497
Yhteensä	625	320	104	1 049

Koronmääräytyminen 31.12.2007

(Milj. e)	<1 vuosi	1–5 vuotta	>5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen				
nettovelka	823			823
Kiinteäkorkoinen				
nettovelka	17	111	52	180
Yhteensä	840	111	52	1 003

Korkojohdannaisilla on lisätty kiinteäkorkoisten lainojen osuutta lainasalkussa. Rahoituspolitiikan seurauksena konsernin keskikorko on yleensä matalien korkojen vallitessa lyhytaikaisten korkojen markkinatasoa korkeampi ja toisaalta korkeiden korkojen vallitessa sitä alhaisempi. Jos korkotasoa nousisi yhden prosenttiyksikön 1.1.2009, konsernin maksamat korkokulut kasvaisivat seuraavan 12 kuukauden aikana noin 5,0 miljoonaa euroa ennen veroja (2007: 5,8 milj. euroa). Kemira-konsernin nettovelosta 59 % (2007: 84 %), johdannaiset mukaan luettuna, hinnoitellaan uudelleen vuoden 2009 aikana. Konsernin keskimääräinen korkosidonnaisuusaika on 16 kuukautta (2007: 13 kuukautta). Vaihtuvakorkoiset instrumentit hinnoitellaan seuraavan korontarkistusajankohdan yhteydessä, ja kiinteäkorkoisilla instrumenteilla korkosidonnaisuusaika on sama kuin niiden jäljellä oleva juoksu-aika.

Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoimia korkojohdannaisia, joiden markkina-arvo oli -6,9 miljoonaa euroa (2007: 2,4 milj. euroa). Koronvaihtosopimuksista osa on tehty suojaamaan konsernin lainasalkkua, ja niitä käsitellään IAS 39:ssä määritetyllä tavalla suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti. Rahavirtojen suojaamiseksi tehtyjen koronvaihtosopimusten markkina-arvo oli vuoden 2007 lopussa -6,5 miljoonaa euroa. (2007: 2,0 milj. euroa). Suojauslaskentapolitiikka on kuvattu konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteissa. Yhden prosenttiyksikön nousu korkotasossa lisäisi korkojohdannaisten arvostusta noin 2,0 miljoonalla eurolla (2007: 0,9 miljoonaa) omassa pääomassa ennen veroja.

Hintariski

Sähkön hinta vaihtelee markkinatilanteen mukaan hyvinkin voimakkaasti. Kemira-konsernin tavoitteena on sähköostojen suojaustoimenpiteillä tasata raaka-ainekustannuksia. Suojauspolitiikan mukaisesti suojaukset tehdään suhteessa voimassa oleviin myyntisopimuksiin siten, että suojaukset kattavat tehdyt sitoumukset. Suojausinstrumenttina käytetään pääsääntöisesti sähköpörssin sähköterminejä. Suojauksiin liittyvät valuutta- ja aluehintariskit on kokonaan suojattu tekemällä sopimukset HELEUR-määräisinä. Valtaosa sähköjohdannaisista käsitellään rahavirtojen suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti, kuten edellä on todettu. Kohde-tuuden ennakoitujen fyysiset toimitukset eli ostot kirjataan vasta toimituskaudella. Mikäli sähkön suojaussopimusten hinta nousisi 10 prosenttia, vaikutus sähkön suojaussopimusten arvoon olisi 4,4 milj. euroa (2007: 4,4 milj. euroa).

Raaka-ainehankinnoissa Kemira on alttiina maakaasun hintariskille. Maakaasun hinnoittelu perustuu polttoöljyn ja kaasuöljyn. Tätä riskiä on osittain suojattu hyödykkeisiin perustuvilla swap-sopimuksilla, joiden suojausmäärät vuosina 2009–2013 ovat 6 960 tonnia polttoöljyä ja 8 640 tonnia kaasuöljyä ja jotka käsitellään

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

laskennallisesti kassavirtasuojana. Polttoöljyn ja kaasuoiljyn hintojen samanaikainen muutos 10 prosentilla muuttaisi swap-sopimusten markkina-arvoa 0,4 miljoonalla eurolla omassa pääomassa ennen veroja, olettaen dollarin eurokurssin vastaavan 31.12.2008 tasoa.

Kemira Oyj:n omistamien Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) osakkeiden arvo mitataan käypänä arvona sähkön markkinahinnan ja tuotantokustannusten välisen eron perusteella diskontatun kassavirran mukaan. Sähkön spot-markkinahinnan 10 prosentin lasku pienentäisi osakkeiden käypää arvoa noin 19,2%.

Kemiran suolaostosopimus vuodelta 2008 sisältää kytketyn johdannaisen. Muuttuva hintakomponentti riippuu polttoöljyn euromääräisestä hinnasta, joten sopimuksessa on alttius sekä polttoöljyn hinnalle että EUR/USD valuuttakurssille. Polttoöljyn euromääräinen kymmenen prosentin kallistuminen vaikuttaisi kytketyn johdannaisen arvostukseen omassa pääomassa ennen veroja noin -0,2 miljoonalla eurolla.

Luotto- ja vastapuoliriski

Konsernin rahoituspolitiikka määrittelee sekä sijoitustoiminnan että johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset ja sijoituspolitiikan. Konserni pyrkii minimoimaan vastapuoliriskiään käyttämällä vastapuolinaan ainoastaan hyvän luottokelpoisuuden omaavia rahoituslaitoksia sekä hajauttamalla sopimuksia näiden kesken.

Konsernirahoitus hyväksyy tytäryhtiöiden uudet pankkisuhteet. Hyväksytyt rahalaitosvastapuolia on tällä hetkellä 15, joista kaikilla on vähintään A-tason luokitus Standard & Poor'sin luottoluokitustietojen perusteella. Alle A-tason luokituksen saaneen tai luottoluokittelemattoman vastapuolen käyttäminen vaatii hallituksen erillisen hyväksynnän. Konsernin rahalaitosvastapuolten enimmäisriski on tilinpäätöshetkellä 94,4 miljoonaa euroa (2007: 20,3 milj. euroa). Vastapuoliriskiä seurataan kuukausitasolla määrittämällä jokaiselle vastapuolelle maksimiriski saatavien markkina-arvon perusteella. Kullekin rahoituslaitokselle on olemassa hyväksytyt limiitti. Rahoituksen luottoriskeistä ei tilikauden aikana syntynyt luottotappiota.

Rahoituksen vastapuoliriskiä aiheutuu siitä, että rahoitusta-pahtuman sopimusosapuoli ei välttämättä pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Riskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Konsernirahoitus saa sijoittaa enintään 150 miljoonaa euroa likvidejä varoja suomalaisten yritysten yritystodistusohjelmiin. Yksittäiseen yhtiöön voidaan sijoittaa enintään 30 miljoonaa euroa enintään kuudeksi kuukaudeksi. Konsernin luottoriski vastaa rahoitussaatavien arvoa 31.12.2008.

Kemiralla on käytössä konsernin laajuinen luottoriskipolitiikka. Kemira myy tuotteitaan vain sellaisille yrityksille, joilla ei ole merkintöjä luottotiedoissa. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, koska sen asiakaskunta on laaja ja maantieteellisesti jakautunut eri puolille maailmaa. Useimmille asiakkaille on olemassa luottolimiitit, joita seurataan systemaattisesti. Joissakin tapauksissa käytetään dokumenttimaksuja, kuten remburseja. Alla olevassa taulukossa on esitetty vuoden 2008 lopulla avoinna olevien myyntisaamisten ikäjakauma.

Myyntisaamisten ikäjakauma

(Milj. e)	2008	2007
Erääntymättömät saamiset	299,1	308,7
1–90 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	77,7	82,4
Yli 91 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	19,7	22,0
Yhteensä	396,5	413,1

Myyntisaamisten arvonalentumistappio oli 6,4 milj. euroa (2,2 milj. euroa vuonna 2007).

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

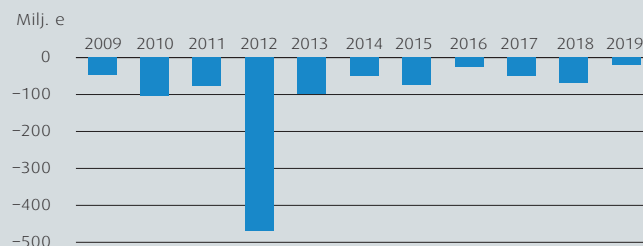
Konsernin maksuvalmius turvataan tililimiiteillä, rahamarkkinasijoituksilla ja valmiusluotolla. Konsernin rahavarat vuoden 2008 lopussa olivat 119,3 miljoonaa euroa (2007: 52,6 milj. euroa), josta 87 miljoonaa euroa oli lyhyt- ja pitkäaikaisia sijoituksia (2007: 21,4 milj. euroa) ja 32,3 miljoonaa euroa pankkitalletuksia (2007: 31,2 milj. euroa). Käyttämätöntä valmiusluottoa oli 354,5 miljoonaa euroa (2007: 583,3 milj. euroa).

Konserni hajauttaa jälleensijoitusriskinsä hankkimalla rahoitusta eri lähteistä eri markkinoilla. Konsernin pankkilainojen, eläkelainojen ja vakuutusyhtiölainojen sekä lyhytaikaisten koti- ja ulkomaisten yritystodistusohjelmien tavoitteena on tasapainottaa lainasalkun erääntymisaikataulua ja ylläpitää riittävän pitkää maturiteettia pitkäaikaisille lainoille.

Konsernin rahoituspolitiikan mukaan lainojen keskimääräisen erääntymisaikan tulee aina olla vähintään 3 vuotta. Konsernilla on oltava voimassaolevia sitovia luottojärjestelyjä jotka kattaa suunnitellut rahoitustarpeet, pitkien velkojen lyhennyserät, yritystodistuslainojen ja muiden sitoumuksettomien lyhyiden lainojen rahoitustarpeet seuraavan 12 kuukauden aikana. Lainojen uudelleenrahoitus on suunniteltava siten että korkeintaan 30% kokonaislainasalkusta erääntyy seuraavien 12 kuukauden aikana. Vuoden 2008 lopussa velkasalkun keskimääräinen erääntymisaika oli 4,4 vuotta.

Konsernilla on 600 miljoonan euron kotimainen yritystodistusohjelma, jolla voidaan laskea liikkeelle maksimissaan vuoden pituisia yritystodistuksia. Vuoden 2008 lopussa yritystodistusmarkkinoilta saatiin 116,2 miljoonaa euroa. Vastaavasti konsernilla oli samana ajankohtana 87,1 miljoonaa euroa likvidejä lyhyt- ja pitkäaikaisia sijoituksia. Lisäksi konserni on sopinut viiden vuoden valmiusluotosta, joka on nimellismäärältään 750 miljoonaa euroa. Tästä valmiusluotosta oli vuodenvaihteessa 2008/2009 käytössä 395,5 miljoonaa euroa (2007: 166,7 milj. euroa). Valmiusluotto sallii lainan ottamisen vuoden 2005 alkuperäissopimuksessa määritetyin ehdoin.

Velan ikäjakauma

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Maksamattoman velan enimmäismäärä on 750 miljoonaa euroa ja sopimus eräännyy 2012. Valmiusluotto on joustava lyhyt- ja pitkäaikaisrahoituksen muoto, jonka maksurakenne on ennakoitavissa.

Nykyisellään konsernilla ei ole merkittäviä jälleenerahoitustarpeita seuraavien kahden vuoden aikana, sillä tämänhetkiset lainajärjestelyt kattavat konsernin rahoitustarpeet.

Pääomarakenteen hallinta

Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on pitää yhtiön velkaantuneisuusaste (gearing) vaihteluvälillä 40–80 prosenttia. Velkaantuneisuus lasketaan jakamalla korolliset nettovelat (korolliset velat – rahavarat) omalla pääomalla.

Velkaantuneisuuden lisäksi valmiusluotossa ja eräissä muissa kahdenvälisissä luotoissa on sopimusehto, jonka mukaan yhtiö vakuuttaa taloudellisen tilansa pysyvän sellaisena, että konsernin oma pääoma on aina vähintään 25 prosenttia konsernin taseen loppusummasta (omavaraisuusaste).

Hallitus ehdottaa vuoden 2008 osingoksi 0,25 euroa osakkeelta (2007: 0,50), mikä vastaa –1 634 prosentin osinkosuhdetta (2007: 95 %). Pitkän aikavälin tavoitteena on jakaa 40–60 prosenttia operatiivisesta tuloksesta osakkeenomistajille.

(Milj. e)	2008	2007
Korolliset velat	1 168,5	1 056,1
Rahavarat	119,4	52,6
Korolliset nettovelat	1 049,1	1 003,4
Oma pääoma	976,0	1 087,3
Taseen loppusumma	2 859,7	2 827,9
Velkaantuneisuus	107 %	92 %
Omavaraisuusaste	34 %	39 %

Rahavarat ja rahamarkkinasijoitukset

	2008		2007	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahavarat	32,3	32,3	31,2	31,2
Rahamarkkinasijoitukset	85,1	85,1	15,0	15,0
Valtiolainasijoitukset	2,0	2,2	6,4	6,6
Yhteensä	119,4	119,6	52,6	52,8

Rahamarkkinasijoitusten ja valtiolainasijoitusten käypä arvo on laskettu diskonttaamalla kirjanpitoarvo efektiivisellä korkokannalla.

Pitkäaikaiset korolliset velat ja pitkien korollisten velkojen lyhennyserät

Valuutta	31.12.2008		Eräännyminen					
	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	2009	2010	2011	2012	2013	2014-
EUR	673,6	663,6	405,9	28,3	6,3	21,8	5,9	195,4
SEK	72,5	70,9	-	36,8	34,0	0,1	-	-
USD	278,1	273,5	9,2	9,7	9,2	9,2	58,0	178,2
muut	32,6	32,3	16,0	6,8	9,5	-	-	-
Yhteensä	1 056,8	1 040,3	431,1	81,6	59,0	31,1	63,9	373,6

Valuutta	31.12.2007		Eräännyminen					
	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	2008	2009	2010	2011	2012	2013-
EUR	284,1	286,1	157,4	6,8	3,1	1,6	17,2	100,0
SEK	82,7	81,8	0,2	-	42,4	39,3	-	-
USD	261,8	256,8	38,1	9,3	9,2	8,8	55,0	136,4
muut	23,9	23,5	21,5	1,3	-	-	-	0,6
Yhteensä	652,5	648,2	217,2	17,4	54,7	49,7	72,2	237,0

Lukuihin sisältyvät vuoden 2009 (2008) suunnitellut lyhennykset, ilman yritystodistusvelkoja, rahoitusleasingvelkoja ja muita lyhytaikaisia velkoja.

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

Kaikkien rahoitusvelkojen rahavirta

Luottotyyppi	31.12.2008		Erääntyminen					
	Nostettu	Nostamatta	2009	2010	2011	2012	2013	2014–
Pitkäaikaiset korolliset velat	644,8	-	35,6	81,6	59,0	31,1	63,9	373,6
rahoituskulut			1,4	3,3	2,4	1,2	2,5	14,9
Valmiusluotto	395,5	354,5	395,5	-	-	-	-	-
rahoituskulut			1,6	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	4,6	-	4,6	-	-	-	-	-
rahoituskulut			0,3	-	-	-	-	-
Yritystodistusohjelma	112,8	487,2	112,8	-	-	-	-	-
rahoituskulut			2,2	-	-	-	-	-
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	10,8	-	10,8	-	-	-	-	-
rahoituskulut			0,6	-	-	-	-	-
Korolliset velat	1 168,5	841,7	565,4	84,9	61,4	32,3	66,4	388,5
Ostovelat	240,1		240,1					
Valuuttatermiinisopimukset								
menot	408,8		408,8					
tulot	-420,5		-420,5					
Muut johdannaiset*	22,1		5,0	9,8	4,2	1,5	1,0	0,6
Ostovelat ja johdannaiset	250,5	0,0	233,4	9,8	4,2	1,5	1,0	0,6
Kaikki yhteensä	1 419,0	841,7	798,8	94,7	65,6	33,8	67,4	389,1

Luottotyyppi	31.12.2007		Erääntyminen					
	Nostettu	Nostamatta	2008	2009	2010	2011	2012	2013–
Lainat rahoituslaitoksilta	481,5	-	50,4	17,4	54,7	49,8	72,2	237,0
rahoituskulut			24,6	22,0	21,1	18,3	15,8	12,1
Valmiusluotto	166,7	583,3	166,7	-	-	-	-	-
rahoituskulut			8,3	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	4,3	-	4,3	-	-	-	-	-
rahoituskulut			0,5	-	-	-	-	-
Yritystodistusohjelma	385,9	214,1	385,9	-	-	-	-	-
rahoituskulut			18,1	-	-	-	-	-
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	17,7	-	17,7	-	-	-	-	-
rahoituskulut			0,7	-	-	-	-	-
Korolliset velat	1 056,1	797,4	677,2	39,4	75,8	68,1	88,0	249,1
Ostovelat	229,2	-	229,2	-	-	-	-	-
Valuuttatermiinisopimukset								
menot	444,7	-	444,7	-	-	-	-	-
tulot	-443,3	-	-443,3	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset*	-19,3	-	-16,5	-0,6	-0,5	-1,5	-0,2	-
Ostovelat ja johdannaiset	211,3	0,0	214,1	-0,6	-0,5	-1,5	-0,2	0,0
Kaikki yhteensä	1 267,4	797,4	891,3	38,8	75,3	66,6	87,8	249,1

* Koronvaihtosopimukset, valuuttavaihtosopimukset ja sähköjohdannaiset

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

33. OSAKKUUSYRITYKSET

			Konsernin omistusosuus, %
BNH Nya Hembutikerna AB	Tukholma	Ruotsi	45,1
Ekomuovi Oy	Lahti	Suomi	22,4
FC Energia Oy	Ikaalinen	Suomi	34,0
FC Power Oy	Ikaalinen	Suomi	34,0
Galvatek Technology Oy	Lahti	Suomi	39,9
Haapaveden Puhdistamo Oy	Haapavesi	Suomi	40,5
Haapaveden Ymparistöpalvelut Oy	Haapavesi	Suomi	40,5
Honkalahden Teollisuuslaituri Oy	Joutseno	Suomi	50,0
Kemwater Phil., Corp.	Manila	Filippiinit	40,0
Sachtleben GmbH	Frankfurt am Main	Saksa	39,0
White Pigment LLC	Princeton NJ	Yhdysvallat	39,0

Osakkuusyrityksiä koskeva taloudellinen yhteenveto (yhtiöiden kokonaisluvut)

	2008	2007
Varat	883,4	29,2
Velat	516,9	21,5
Liikevaihto	187,0	22,7
Tilikauden tulos	-7,4	3,0

Osakkuusyritysten kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

	2008	2007
Tavaroiden myynnit	35,1	24,6
Myynnit yhteensä	35,1	24,6
Tavaroiden ostot	24,4	23,9
Ostot yhteensä	24,4	23,9

Osakkuusyrityksille ei myyty palveluja 31.12.2008, eikä palveluja myöskään ostettu osakkuusyrityksiltä.

Saamiset osakkuusyrityksiltä olivat 31.12.2008 33,8 milj. euroa (3,9 milj. euroa) ja velat osakkuusyrityksille 16,7 milj. euroa (3,6 milj. euroa).

34. YHTEISYRITYKSET

Konsernin yhteisyrityksiä ovat 31.12.2008 Tikkurila JUB Romania S.R.L. ja Alcro-Parti AB. OOO Sto-Tikkurila myytiin vuonna 2008 ja Kemira-Ube Ltd vuonna 2007. Konsernin äänivalta

yhteisyrityksistä on 50 % ja konsernitilinpäätöksen sisältämät osuudet yhteisyritysten omaisuudesta, veloista, tuotoista ja kuluista olivat:

	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	-	0,5
Lyhytaikaiset varat	1,4	1,4
Varat yhteensä	1,4	1,9
Pitkäaikaiset velat	0,1	1,1
Lyhytaikaiset velat	0,9	0,5
Velat yhteensä	1,0	1,6
Liikevaihto	3,5	14,0
Kulut	-3,5	-12,9
Poistot	-	-0,5
Verot	-	-0,4
Tilikauden tulos	0,0	0,2

Konsernin liitetiedot

(Milj. e)

35. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA VUONNA 2008

Konserniyhtiöiden ostot ja perustetut uudet tytäryhtiöt

- Kemira perusti uuden yhtiön Kemira Argentina S.A:n helmikuussa.
- Konsernin omistusosuus SC Kemwater Chimbis SRL:ssä nousi 76,05 prosentista 78,45 prosenttiin kun SC Kemwater Cristal SRL osti vähemmistöosuuden maaliskuussa.
- Tikkurila perusti uuden markkinointiyhtiön IP Tikkurilan Valko-Venäjälle toukokuussa.
- Tikkurila Oy perusti uuden markkinointiyhtiön (Joint venture) Tikkurila JUB Romania S.R.L:n kesäkuussa. Tikkurilan omistusosuus on 50%.
- Kemira perusti markkinointiyhtiön Kemira Chemicals India Private Limited:in Intiaan heinäkuussa.
- Kemira perusti Rockwood Holdings Inc'in kanssa elokuussa Joint venture -yhtiöt Sachtleben GmbH ja White Pigments LLC. Kemiran omistusosuus on molemmissa 39%.
- Kemira osti Brasilialaisen yhtiön Nheel Quimica Ltda:n marraskuussa.
- Tikkurila Oy osti markkinointiyhtiö Finncolor Slovakia s.r.o:n Slovakiasta joulukuussa. Yhtiön nimi muutettiin Tikkurila Slovakia s.r.o:ksi.
- Alcro-Beckers AB osti markkinointiyhtiö Färgglädje Måleributiken i Alvik AB joulukuussa.

Konserniyhtiöiden myynnit ja lopetukset

- Tikkurila Paints Oy ja Tikkurila Coatings Oy fuusioitiin Tikkurila Oy:öön tammikuussa.
- Tikkurila myi 50 prosentin osuutensa OOO Sto-Tikkurilasta huhtikuussa.

- Kemwater Närke AB myytiin huhtikuussa.
- Droiban Energia A.I.E. lakkautettiin huhtikuussa.
- Huron Federal LLC lakkautettiin kesäkuussa.
- Tikkurila Ltd (toimimaton yhtiö) lakkautettiin elokuussa.
- Kemira siirsi omistuksensa Kemira Pigments Oy:ssä, Kemira Specialty Inc:ssä ja Maybrook Inc:ssä uusille Joint venture -yhtiöille Sachtleben GmbH:lle ja White Pigments LLC:lle elokuussa.
- SC Kemwater Chimbis SRL fuusioitiin SC Kemwater Cristal SRL:iin joulukuussa.
- Verdugt Spain S.A. lakkautettiin joulukuussa.
- OOO Kraski Teks ja OOO Kraski Tikkurila fuusioitiin OOO Tikkurilaan joulukuussa.

Konserniyhtiöiden omistusten muutokset konsernin sisällä

- Arapoti Saneamento Ltda ja Empresa Lajeana Ltda fuusioitiin Kemira Water Solutions Brasil Ltda:an tammikuussa.
- Kemira Pigments Oy myi 50%:n osuutensa Kemira Chile Comercial Ltda:sta Kemira Oyj:lle ja Kemira Kemi AB:lle kesäkuussa. Kaupan jälkeen Kemira omistaa 99 prosenttia ja Kemira Kemi AB 1 prosentin yhtiöstä.
- Kemira Oyj:n omistusosuus Kemira Chemicals Brasil Ltda:ssa nousi 99,87 prosenttiin ja Kemira Kemi AB:n omistusosuus laski 0,13%:iin joulukuussa.
- Tikkurila myi toimimattoman yhtiön Construction Coating B.V:n Kemira Chemicals B.V:lle joulukuussa. Yhtiön nimi muutettiin Kemira ITT B.V:ksi.

36. MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT OMAISUUSERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT ERÄT

Vuoden 2007 strategiatarjontakastelun yhteydessä strategisen liiketoimintayksikön Chemidetin omaisuus- ja velkaerät päätettiin luokitella myytävänä olevaksi omaisuuseräksi. Yksikkö kuuluu Kemira Specialty liiketoiminta-alueeseen. Tuloslaskelmaan vuonna 2007 kirjattu tappio oli 9,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2008 yksikön myyntiprosessi päätettiin lopettaa ja liiketoimintayksikköön liittyvät varat ja velat

siirrettiin esitettäväksi taseessa muiden vastaavien omaisuuserien ja velkojen yhteydessä.

Vuonna 2007 pitkäaikaisiin myytävänä oleviin varoihin kuului myös maa-alue Porkkalassa. Sopimus maa-alueen myynnistä tehtiin vuonna 2007, mutta omistusoikeus siirtyi vasta vuonna 2008.

37. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Konsernilla ei ole olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

(Milj. e)

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liikevaihto	285,3	279,7
Valmisteverastojen muutos	5,8	2,4
Valmistus omaan käyttöön	1,3	1,9
Liiketoiminnan muut tuotot	114,5	30,5
Materiaalit ja palvelut	-160,4	-139,0
Henkilöstökulut	-78,8	-68,7
Poistot	-32,9	-36,4
Liiketoiminnan muut kulut	-96,9	-92,7
Liikevoitto/-tappio	37,9	-22,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-16,9	-28,9
Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä	21,0	-51,2
Satunnaiset erät	36,1	48,7
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	57,1	-2,5
Tilinpäätössiirrot	0,9	1,3
Tuloverot	-3,3	3,9
Tilikauden voitto/tappio	54,7	2,7

Vuosikertomuksessa julkaistu emoyhtiön tilinpäätös on lyhennelmä. Kopio virallisesta täydellisestä tilinpäätöksestä on toimitettu Kaupparekisteriin. Lisäksi emoyhtiön virallinen täydellinen tilinpäätös on nähtävillä Kemiran internetsivuilla.

Emoyhtiön tase (FAS)

(Milj. e)

	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	43,3	26,9
Aineelliset hyödykkeet	113,4	113,2
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	1 346,8	1 421,0
Osuudet osakkuusyrietyksissä	137,5	1,0
Muut sijoitukset	31,2	21,1
Sijoitukset yhteensä	1 515,5	1 443,1
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 672,2	1 583,2
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	26,8	19,5
Pitkäaikaiset saamiset	275,2	323,4
Lyhytaikaiset saamiset	189,4	204,8
Rahamarkkinasijoitukset ja rahavarat	68,4	4,7
Rahat ja pankkisaamiset	5,6	4,6
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	565,4	557,0
Vastaavaa yhteensä	2 237,6	2 140,2
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	221,8	221,8
Ylikurssirahasto	257,9	257,9
Edellisten tilikausien voitto / tappio	146,6	204,5
Tilikauden voitto / tappio	54,7	2,7
Oma pääoma yhteensä	681,0	686,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä	41,1	42,1
Pakolliset varaukset	52,5	11,1
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	479,1	389,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	983,9	1 010,8
Vieras pääoma yhteensä	1 463,0	1 400,1
Vastattavaa yhteensä	2 237,6	2 140,2

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

(Milj. e)

	2008	2007
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRRAT		
Liiketulos	37,9	-22,3
Oikaisut liiketulokseen	-58,7	-6,6
Poistot	33,0	36,4
Saadut korot	41,3	44,6
Maksetut korot	-81,8	-68,3
Saadut osingot	31,6	9,2
Muut rahoituserät	3,8	-77,5
Verot	2,7	-2,6
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	9,8	-87,1
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-5,4	-5,1
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-12,8	-0,9
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	8,4	-19,9
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-9,8	-25,9
Liiketoiminnasta kertyneet rahavarat	0,0	-113,0
INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAT		
Tytäryhtiöiden hankinta	-35,2	-497,7
Muiden osakkeiden ostot	-146,6	-8,2
Muun käyttöomaisuuden ostot	-45,9	-46,2
Luovutustulot konserniyhtiöiden myynnistä	180,5	1,3
Luovutustulot muiden osakkeiden myynnistä	0,0	6,1
Luovutustulot muun käyttöomaisuuden myynnistä	8,3	3,6
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-38,9	-541,1
Rahavirta ennen rahoitusta	-38,9	-654,1
RAHOITUKSEN RAHAVIRRRAT		
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+), maksut (-)	273,4	29,5
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	48,1	263,2
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	-206,0	316,8
Osakepääoman korotus	0,0	0,2
Saadut konserniavustukset	48,7	52,0
Maksetut osingot	-60,6	-58,2
Muut	0,0	0,9
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	103,6	604,4
Rahavarojen nettomuutos	64,7	-49,7
Rahavarat 31.12.	74,0	9,3
Rahavarat 1.1.	9,3	59,0
Rahavarojen nettomuutos	64,7	-49,7

Emoyhtiön oman pääoman muutos (FAS)

(Milj. e)

	2008	2007
Osakepääoma 1.1.	221,8	221,6
Lisäys (optiot)	-	0,2
Osakepääoma 31.12.	221,8	221,8
Ylikurssirahasto 1.1.	257,9	257,9
Lisäys (optiot)	-	-
Ylikurssirahasto 31.12.	257,9	257,9
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	207,2	261,9
Tilikauden tulos	54,7	2,7
Osingonjako	-60,6	-58,2
Osakepohjainen kannustinjärjestelmä; osakkeina annettu osuus	-	0,8
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden tappio/voitto 31.12.	201,3	207,2
Oma pääoma yhteensä 31.12.	681,0	686,9

Yhtiön hallussa on omia osakkeita 3 854 465 kappaletta ja hankintahinta 25,9 milj. euroa.

Omien osakkeiden muutokset	Milj. e	kpl
Hankintameno/määrä 1.1.2008	25,9	3 854 465
Muutos		
Hankintameno/määrä 31.12.2008	25,9	3 854 465

Osakkeet ja osakkeenomistajat

(Milj. e)

Osakkeet ja osakepääoma

31.12.2008 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 125 045 000. Kukin osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen. Kemira Oyj:n osakkeet ovat rekisterissä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä.

Osakkeenomistajat

Vuoden 2008 päättyessä Kemira Oyj:llä oli 21 333 rekisteröityä osakkeenomistajaa (31.12.2007: 16 723).

Kemira Oyj:n suurin yksittäinen osakkeenomistaja oli 31.12.2008 Oras Invest Oy 16,6 prosentin omistusosuudella (31.12.2007: 16,6). Suomen valtion täysin omistaman Solidium Oy:n omistusosuus oli 16,5 prosenttia (31.12.2007 Suomen valtio: 16,5). Ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 12,8 prosenttia (18,4), sisältäen hallintarekisteröidyt omistukset. Muut suomalaiset instituutiot omistivat 38,6 prosenttia (36,6) ja kotitaloudet 12,4 prosenttia (8,8). Kemiralla oli vuoden lopussa hallussaan omia osakkeita 3 854 465 kappaletta (3 854 465), mikä vastaa 3,1 prosenttia (3,1) Kemira Oyj:n osakkeista. Kuukausittain päivitettävä luettelo Kemiran suurimmista osakkeenomistajista on nähtävillä yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat.

11.12.2008 Suomen valtio siirsi omistamansa 20 656 500 Kemira Oyj:n osaketta eli 16,5 prosenttia Kemiran osakkeista ja äänistä valtion täysin omistamalle Solidium Oy:lle osakeyhtiölain mukaisena apporttiomaisuutena.

Listaus ja kaupankäynti

Kemira Oyj:n osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Kemira Oyj:n osakkeiden vuoden 2008 päätöskurssi oli 5,94 euroa (2007: 14,40). Vuoden aikana osakekurssi laski 59 prosenttia. Osakkeen ylin hinta oli 14,77 euroa (19,20) ja alin 5,42 euroa (13,11). Keskimurssi oli 8,70 euroa (16,42). Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli vuoden lopussa 719,9 miljoonaa euroa (1 745,1).

Kemira Oyj:n osakkeita vaihdettiin pörssissä vuoden 2008 aikana kaikkiaan 117,4 miljoonaa kappaletta (151,6) 1 028,4 miljoonan euron (2 492,9) kokonaishintaan. Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 464 022 (606 572) osaketta.

Ajantasainen tieto Kemiran osakekurssista on luettavissa yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat.

Osinkopolitiikka ja osingonjako

Kemiran tavoitteena on jakaa osinkoa 40–60 prosenttia operatiivisesta nettotuloksesta.

Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 0,25 euroa osakkeelta, joka vastaa 86 prosentin osingonmaksua operatiivisesta nettotuloksesta. Osingon täsmäytyspäivä on 15.4.2009 ja maksupäivä 22.4.2009.

Vuodelta 2007 maksettiin osinkoa 0,50 euroa osakkeelta. Osingon täsmäytyspäivä oli 26.3.2008, ja osinko (yhteensä 60,6 miljoonaa euroa) maksettiin 2.4.2008.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous 19.3.2008 valtuutti hallituksen päättämään enintään 2 397 515 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Omat osakkeet hankitaan yhtiön vapaalla omalla pääomalla joko kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella yhtäläisin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n (Pörssi) järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet hankitaan ja maksetaan Pörssin ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa, yhtiön oman pääomarakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi tai käytettäväksi osana yhtiön osakepalkkiojärjestelmää. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimiseen liittyvistä ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2008 mennessä.

Lisäksi yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 12 500 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 6 252 250 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamisen yhteydessä maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai se on perusteltua yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamiseksi. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön osakepalkkiojärjestelmän toteuttamisen yhteydessä. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2008 mennessä.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

(Milj. e)

Johdon osakepohjainen kannustinjärjestelmä

Kemiralla on käytössään osakepohjainen kannustinjärjestelmä. Avainhenkilöstölle suunnattu osakepohjainen kannustinjärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2004 alkaen ja se on osa konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmiä. Palkkiojärjestelmällä pyritään yhdistämään omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon nostamiseksi, sitouttamaan avainhenkilöt yhtiöön sekä tarjoamaan heille kilpailukykyinen omistukseen perustuva palkkiojärjestelmä.

Nykyisestä osakepalkkiojärjestelmästä Kemira Oyj:n hallitus päätti vuonna 2006 ja se jakautuu kolmeen vuoden mittaiseen ansaintajaksoon, jotka ovat 2007, 2008 ja 2009. Mahdolliset palkkiot maksetaan ansaintajaksoa seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Palkkion maksaminen perustuu asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, joita vuoden 2008 osalta mitataan osakekohtaisella tuloksella ja sidotun pääoman tuotolla. Mahdolliset palkkiot maksetaan Kemiran osakkeiden ja rahasuoritusten yhdistelmänä.

Osakepalkkiojärjestelmän perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta kunkin palkkiosuorituksen jälkeen. Osakkeet on luovutettava vastikkeettomasti takaisin yhtiölle, mikäli henkilön työsuhde lakkaa henkilön omasta toimesta tai yhtiö purkaa työsuhteen ennen kahden vuoden määräaika. Toimitusjohtajan ja johtoryhmien jäsenten on lisäksi pidettävä osakepalkkiojärjestelmän kautta saamia Kemira Oyj:n osakkeita vähintään vuotuisen kiinteän rahapalkkansa verran niin kauan kuin heidän työsuhteensa yhtiöön jatkuu. Osakepohjaisen järjestelmän piirissä oli 83 henkilöä 31.12.2008. Kannustinjärjestelmän perusteella luovutettavien Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä voi olla maksimissaan yhteensä noin 774 000.

Osakepalkkiojärjestelmissä luovutettavina osakkeina käytetään yhtiön omistuksessa olevia tai osakemarkkinoilta hankittavia Kemira Oyj:n osakkeita.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat vuoden lopussa 849 729 Kemira Oyj:n osaketta eli 0,68 prosenttia (0,58) osakkeista ja äänistä (sisältäen oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen). Toimitusjohtaja Harri Kerminen omisti 17 167 osaketta 31.12.2008 (17 167). Yhtiön hallituksen jäsenet eivät ole osakepalkkiojärjestelmän piirissä.

Konsernin johtoryhmien jäsenet, lukuun ottamatta toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, omistivat 31.12.2008 yhteensä 39 122 Kemiran osaketta, mikä vastasi 0,03 prosenttia yhtiön osakkeista ja äänistä (sisältäen oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen).

Kemiran internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat on nähtävillä ajantasainen tieto hallituksen ja johdon osakeomistuksista.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008

Omistaja	Osakkeiden lukumäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1 Oras Invest Oy	20 707 020	16,56
2 Solidium Oy	20 656 500	16,52
3 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	12 148 669	9,72
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	8 322 796	6,66
5 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	2 770 000	2,22
6 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	2 088 089	1,67
7 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1 786 500	1,43
8 Valtion Eläkerahasto	1 700 000	1,36
9 OP-Delta -sijoitusrahasto	751 514	0,60
10 OP-Suomi Arvo -sijoitusrahasto	685 000	0,55
11 Finow Oy	625 225	0,50
12 Nextstone Oy	625 225	0,50
13 Wate Oy	625 225	0,50
14 Veritas Eläkevakuutusosakeyhtiö	620 000	0,50
15 Nordea Pankki Suomi Oyj	566 592	0,45
16 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	550 000	0,44
17 Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	441 473	0,35
18 Sijoitusrahasto Nordea Fennia	393 954	0,32
19 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	390 369	0,31
20 Kemira Growhow	386 760	0,31
Kemira Oyj	3 854 465	3,08
Hallintarekisteröidyt	14 547 552	11,63
Muut yhteensä	29 802 072	23,82
Kaikki yhteensä	125 045 000	100,00

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2008

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osakkeet, kpl	% osakkeista ja äänistä
1 - 100	4 433	20,78	300 514	0,24
101 - 500	9 188	43,07	2 585 705	2,07
501 - 1 000	3 833	17,97	3 042 085	2,43
1 001 - 5 000	3 159	14,81	6 691 723	5,35
5 001 - 10 000	371	1,74	2 722 741	2,18
10 001 - 50 000	245	1,15	5 212 499	4,17
50 001 - 100 000	41	0,19	3 092 919	2,47
100 001 - 500 000	44	0,21	8 663 803	6,93
500 001 - 1 000 000	8	0,04	5 048 781	4,04
1 000 001 -	11	0,04	87 684 230	70,12
Yhteensä	21 333	100,00	125 045 000	100,00
joista hallintarekisteröityjä	12		14 547 552	11,63

Hallituksen voitonjakoesitys

Kemira Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2008 olivat 201 327 564 euroa, josta tilikauden voitto oli 54 688 465 euroa.

Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

- tilivuodelta jaetaan osinkoa 0,25 euroa osakkeelle eli 30 297 634 euroa.
- jätetään vapaaseen omaan pääomaan 171 029 930 euroa

Helsingissä 24. helmikuuta 2009

Pekka Paasikivi

Jukka Viinanen

Elizabeth Armstrong

Juha Laaksonen

Ove Mattsson

Kajja Pehu-Lehtonen

Jarmo Väisänen

Harri Kerminen
Toimitusjohtaja

Kemira Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Kemira Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta.

Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Lausunto vastuuvapaudesta ja voitonjaosta

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä, 24. helmikuuta 2009

KPMG OY AB

Pekka Pajamo

KHT

Tuloskehitys neljännesvuosittain

(Milj. e)

(Luvut ovat tilintarkastamattomia)

	1-3	4-6	7-9	10-12	2008 Yht.	1-3	4-6	7-9	10-12	2007 Yht.
Liikevaihto										
Kemira Pulp&Paper	263,9	253,6	281,9	258,3	1 057,7	262,7	267,0	259,7	253,6	1 043,0
Kemira Water	179,5	187,6	202,3	190,6	760,0	157,9	173,2	175,0	180,3	686,4
Kemira Specialty	107,0	108,8	95,8	63,7	375,3	103,5	110,6	109,8	102,0	425,9
Kemira Coatings	145,2	205,7	193,7	103,5	648,1	135,8	188,7	182,3	118,4	625,2
Muut ja ryhmien välinen	-12,0	-14,2	6,3	11,5	-8,4	13,4	13,5	2,7	0,1	29,7
Yhteensä	683,6	741,5	780,0	627,6	2 832,7	673,3	753,0	729,5	654,4	2 810,2
Liikevoitto										
Kemira Pulp&Paper	15,6	10,1	14,5	-38,0	2,2	22,9	23,3	23,8	-1,8	68,2
Kemira Water	9,2	5,5	8,9	-12,7	10,9	12,0	13,1	14,7	3,8	43,6
Kemira Specialty	3,8	1,6	21,2	9,8	36,4	10,3	7,1	10,0	-13,9	13,5
Kemira Coatings	11,7	29,7	30,4	-12,6	59,2	12,8	27,3	38,9	-5,9	73,1
Muut ja ml. eliminoinnit	-7,3	-7,6	-5,2	-14,6	-34,7	-9,1	-13,2	-7,9	-25,1	-55,3
Yhteensä	33,0	39,3	69,8	-68,1	74,0	48,9	57,6	79,5	-42,9	143,1
Rahoituskulut, netto	-11,2	-13,9	-20,7	-23,7	-69,5	-12,2	-12,6	-11,8	-15,3	-51,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,1	0,2	-0,3	-2,7	-2,7	0,6	0,7	0,6	0,2	2,1
Voitto ennen veroja	21,9	25,6	48,8	-94,5	1,8	37,3	45,7	68,3	-58,0	93,3
Tuloverot	-5,9	-6,7	-13,4	26,0	0,0	-10,0	-12,4	-15,4	12,0	-25,8
Tilikauden voitto	16,0	18,9	35,4	-68,5	1,8	27,3	33,3	52,9	-46,0	67,5
Jakautuminen										
Emoyhteisön omistajille	14,8	17,6	34,4	-68,6	-1,8	26,4	32,3	51,8	-46,8	63,7
Vähemmistölle	1,2	1,3	1,0	0,1	3,6	0,9	1,0	1,1	0,8	3,8
Tilikauden voitto	16,0	18,9	35,4	-68,5	1,8	27,3	33,3	52,9	-46,0	67,5
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	0,12	0,15	0,28	-0,57	-0,02	0,22	0,27	0,43	-0,39	0,53
Sidottu pääoma, liukuva					2 062,8					2 035,8
Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE), %					3,5%					7,1%

Osakkeen perustiedot

Listaus:	NASDAQ OMX Helsinki Oy
Kaupankäyntitunnus:	KRA1V
ISIN-koodi:	FI0009004824
Toimialaryhmä:	Perusteollisuus
Toimiala:	Kemikaaliteollisuus
Osakemäärä 31.12.2008:	125 045 000
Listautumispäivä:	10.11.1994

Tulostiedot

Kemira julkaisee tilikaudelta 2009 seuraavat taloudelliset raportit suomeksi ja englanniksi:

6.5.2009	Osavuositarkastus tammi–maaliskuu
30.7.2009	Osavuositarkastus tammi–kesäkuu
29.10.2009	Osavuositarkastus tammi–syyskuu
Helmikuu 2010	Tilinpäätöstiedote
Maaliskuu 2010	Vuosikertomus

Osavuositarkastukset, tiedotteet, vuosikertomukset ja ympäristöraportti julkaistaan yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi. Samassa osoitteessa voi kirjautua tiedotteiden sähköpostitilaajaksi sekä tilata yhtiön vuosikertomuksia. Vuosikertomuksia voi tilata myös Kemiran konserniviestinnästä, puh. 010 8611.

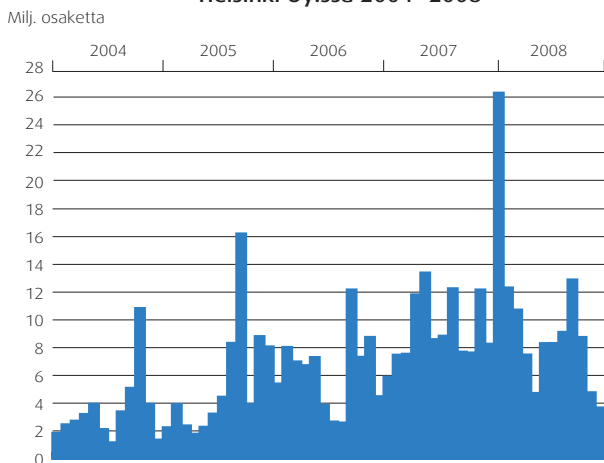
Sijoittajasuhteet

Kemiran sijoittajasuhdetoiminnan tehtävänä on antaa pääomamarkkinoille tietoa Kemirasta ja sen toimintaympäristöstä sekä palvella Kemiran osakkeenomistajia ja muita pääomamarkkinaosapuolia. Tavoitteena on tarjota luotettavaa ja ajankohtaista tietoa säännöllisesti ja tasapuolisesti, jotta markkinoilla toimivat voivat muodostaa perustellun käsityksen Kemirasta sijoituskohteenä.

Sijoittajaviestinnästä ja päivittäisestä yhteydenpidosta vastaa Kemiran sijoittajasuhdetoiminto. Konsernin ylin johto osallistuu aktiivisesti toimintaan ja tapaa säännöllisesti pääomamarkkinoiden edustajia. Vuonna 2008 Kemiran edustajat tapasivat sijoittajia Helsingissä, Tukholmassa, Kööpenhaminassa, Frankfurtissa, Genevessä, Milanossa, Pariisissa, Lontoossa, Edinburghissa, Dublinissa, Bostonissa, New Yorkissa, Los Angelesissa, San Diegossa, Chicagossa, Torontossa ja Tokiossa. Vuosittain järjestettävä pääomamarkkinapäivä järjestettiin vuonna 2008 Vantaalla, ja tapahtuma keskittyi maaliliiketoimintaan.

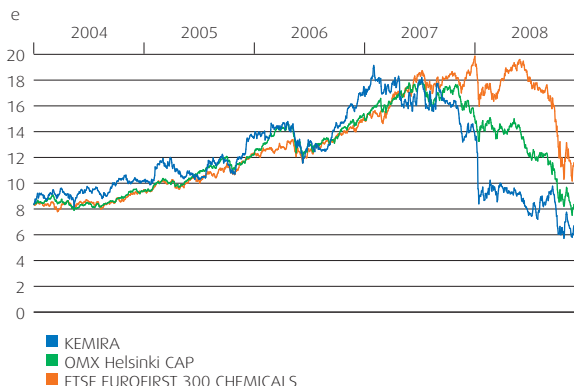
Yhtiö noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tilinpäätöstiedotteen ja osavuositarkastusten julkaisua. Tänä aikana Kemira ei tapaa pääomamarkkinoiden edustajia.

Osakkeen vaihto Nasdaq OMX Helsinki Oy:ssä 2004–2008

Ilman Suomen valtion 40 097 420 osakkeen myyntiä elokuussa 2007

Osakkeen kurssikehitys 2004–2008

Tietoa sijoittajille

Sijoitustutkimus

Ainakin seuraavat pankit ja pankkiiriliikkeet tekivät Kemirasta sijoitusanalyysin vuonna 2008:

Carnegie	FIM
Cazenove	Morgan Stanley
Crédit Agricole Cheuvreux	Nordea
Danske Markets Equities	Pohjola
Deutsche Bank	SEB Enskilda
eQ Pankki	Standard & Poor's
Evli Pankki	UBS
	Öhman

Kemiraa seuraavien analyytikoiden yhteystiedot ovat yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Osaketieto > Analyytikot .

Varsinainen yhtiökokous

Aika: Keskiviikko 8.4.2009 klo 13.00

Paikka: Marina Congress Center, Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 27.3.2009 merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään Kemira Oy:n osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 3.4.2009 klo 16.00 joko

– Kemiran internetsivuilla www.kemira.fi

– kirjallisesti osoitteeseen Kemira Oyj, Arja Korhonen, PL 330, 00101 Helsinki

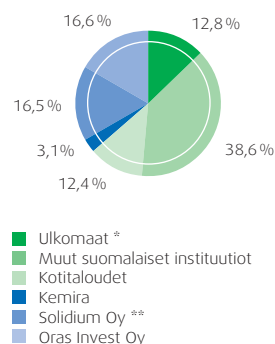
– faksilla numeroon 010 862 1197 tai

– puhelimella numeroon 010 862 1703 arkin klo 9–12 ja 13–16.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan ennakkoilmoittautumisen yhteydessä.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiön toimialaan ja yhtiökokouksessa käsiteltäviin asioihin kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

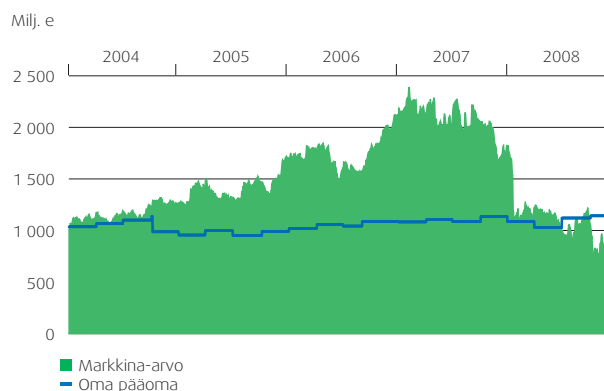
Omistusjakauma 31.12.2008

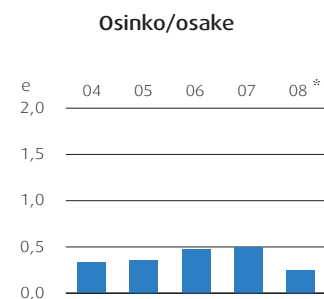
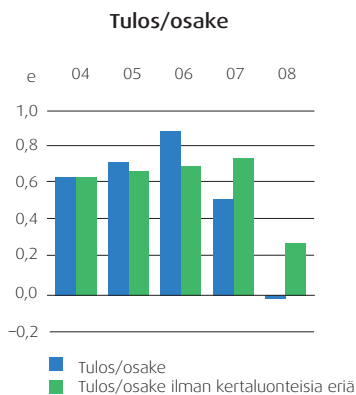

* Sisältää hallintarekisteröidyt omistukset.

** Solidium Oy (valtion kokonaan omistama)

Kemiran markkina-arvo 2004–2008

* Hallituksen ehdotus osingoksi 2008

Osingonmaksu

Osingon irttoamispäivä	9.4.2009
Osingon täsmäytyspäivä	15.4.2009
Osingonmaksu	22.4.2009

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 0,25 euroa osakkeelta.

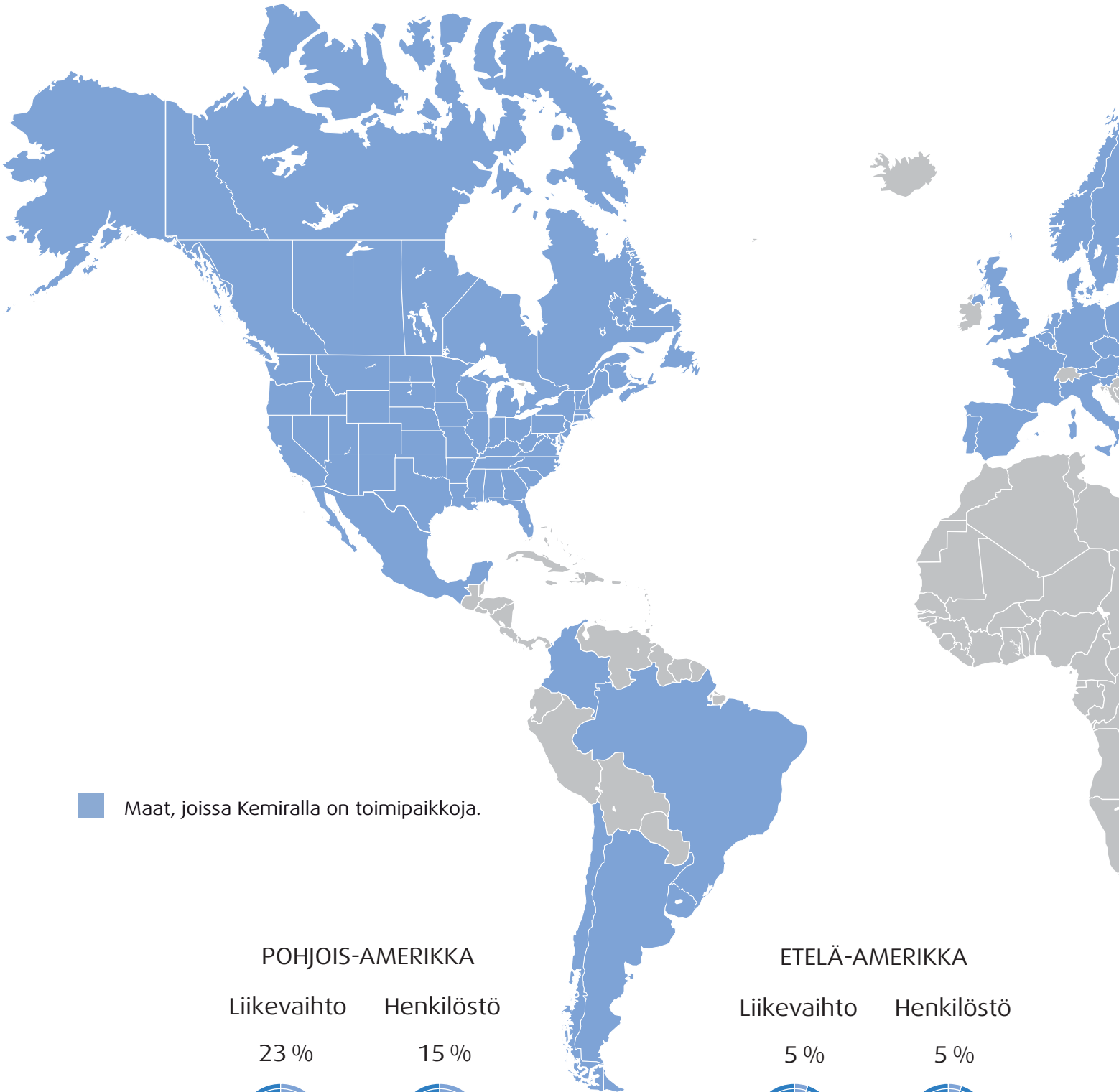
Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydämme ilmoittamaan arvo-osuustiliä hoitavaan pankkiin tai pankkiiriliikkeeseen. Näin tiedot päivittyvät myös Euroclear Finland Oy:n ylläpitämiin rekistereihin, joiden perusteella Kemira lähettää osakkeenomistajilleen postia. Jos osakkeenomistajan tilinhoitajana on Suomen Arvopaperikeskus, osoitteenmuutokset ilmoitetaan Suomen Arvopaperikeskukseen.

Sijoittajayhteydet

Sijoittajasuhdepäällikkö Päivi Antola
puh. 010 862 1140, sähköposti: paivi.antola@kemira.com

Kemira maailmalla

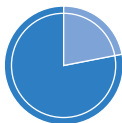
■ Maat, joissa Kemiralla on toimipaikkoja.

POHJOIS-AMERIikka

Liikevaihto   Henkilöstö

23 %

15 %

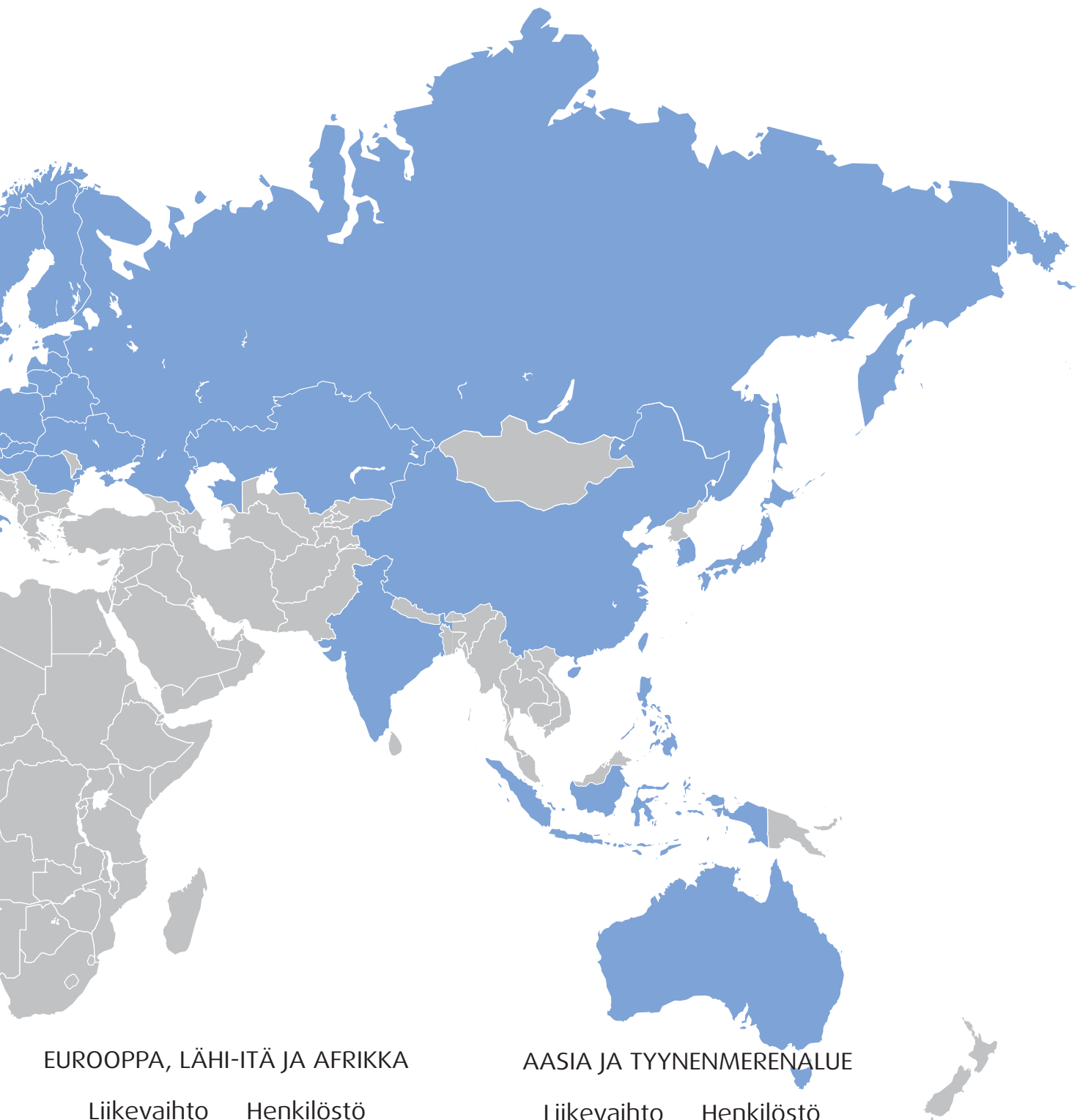
ETELÄ-AMERIikka

Liikevaihto   Henkilöstö

5 %

5 %

EUROOPPA, LÄHI-ITÄ JA AFRIKKA

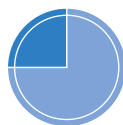
Liikevaihto

68 %

Henkilöstö

75 %

AASIA JA TYYNENMERENALUE

Liikevaihto

4 %

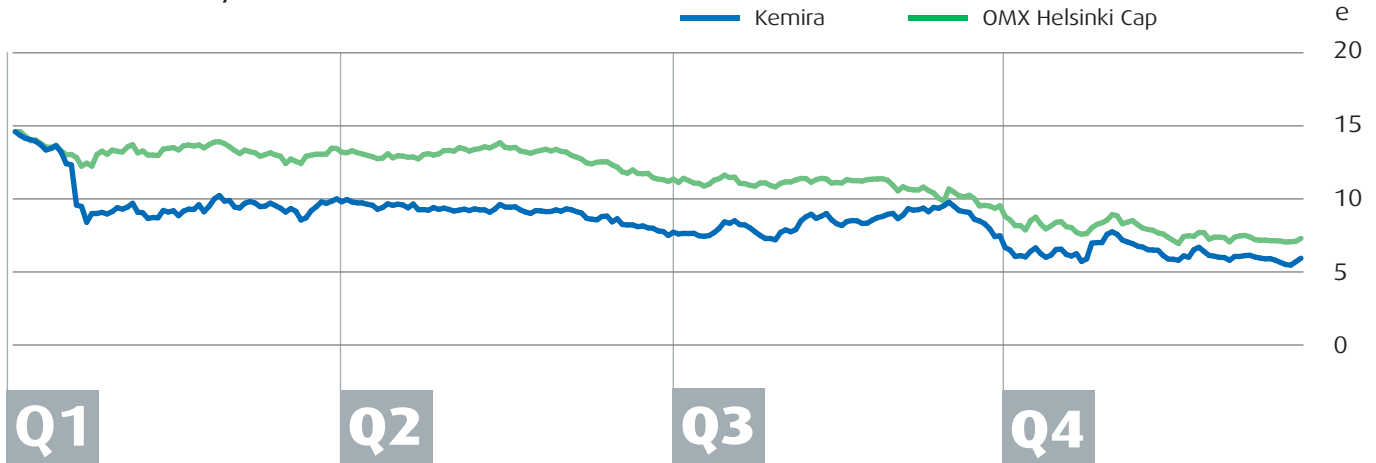
Henkilöstö

5 %

Tärkeimmät tapahtumat

Kemiran kurssikehitys vuonna 2008

Q1

Q2

Q3

Q4

Tammikuu–Maaliskuu 2008

23.1.
Paper-segmenttiin kuuluva PT Kemira Indonesia aloitti toimintansa.

6.2.
Vuoden 2007 tulos: Kemiran liikevaihto oli 2810,2 miljoonaa euroa, nousten 11 %.

17.3.
Eeva Salonen nimitettiin Kemiran henkilöstöjohtajaksi 9.6. alkaen.

19.3.
Yhtiökokous valitsi Pekka Paasikiven jatkamaan hallituksen puheenjohtajana ja osingoksi vahvistettiin 0,50 euroa/osake vuodelta 2007.

Huhtikuu–Kesäkuu 2008

15.4.
Aasian teknologiakeskus vihittiin käyttöön.

6.6.
Kemira ja Euroopan Investointipankki (EIB) allekirjoittivat sopimuksen 100 miljoonan euron tuotekehitysluotosta.

11.6.
Euroopan komissio määräsi Finnish Chemicals Oy:lle sakan kilpailulainsäädännön rikkomuksista.

18.6.
Kemira julkisti uuden strategiansa: keskitymme veden- ja kuitujen käsittelyyn kemiaan.

30.6.
Päivi Jokinen nimitettiin Kemiran markkinointijohtajaksi 1.10. alkaen.

Heinäkuu–Syyskuu 2008

24.7.
Kemira lisäsi muurahaishappokapasiteettiaan Oulussa.

4.8.
Kemira kertoi tavoittelevansa yli 50 miljoonan euron kustannussäästöjä globaalisti.

15.8.
Tikkurila ilmoitti perustavansa myyntiyhtiön Minskiin Valko-Venäjälle.

1.9.
Kemiran ja Rockwoodin TiO₂-yhteisyrityksen muodostaminen vahvistui.

23.9.
Kemira kertoi avaavansa tutkimus- ja kehityskeskuksen Georgia Tech -yliopistokampuksella Atlantassa, Yhdysvalloissa.

Lokakuu–Joulukuu 2008

24.10.
Erkki Järvinen nimitettiin Tikkurila Oy:n toimitusjohtajaksi.

17.11.
Brasilialaisen vesikemiikaaliyhtiö Nheel Quimican osto vahvistui.

15.12.
Tikkurila osti Martinissa Slovakiassa sijaitsevan myyntiyhtiön nimeltä Finn-color Slovakia s.r.o.

18.12.
Kemira kertoi säästöohjelmansa etenevän ja yhtiöllä olevan noin 10 miljoonan euron lisäsäästömahdollisuus.

Kemira Oyj

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki

Puh. 010 8611
Faksi: 010 862 1119

Sähköposti: etunimi.sukunimi@kemira.com
www.kemira.com

Kotipaikka Helsinki, Y-tunnus 0109823-0